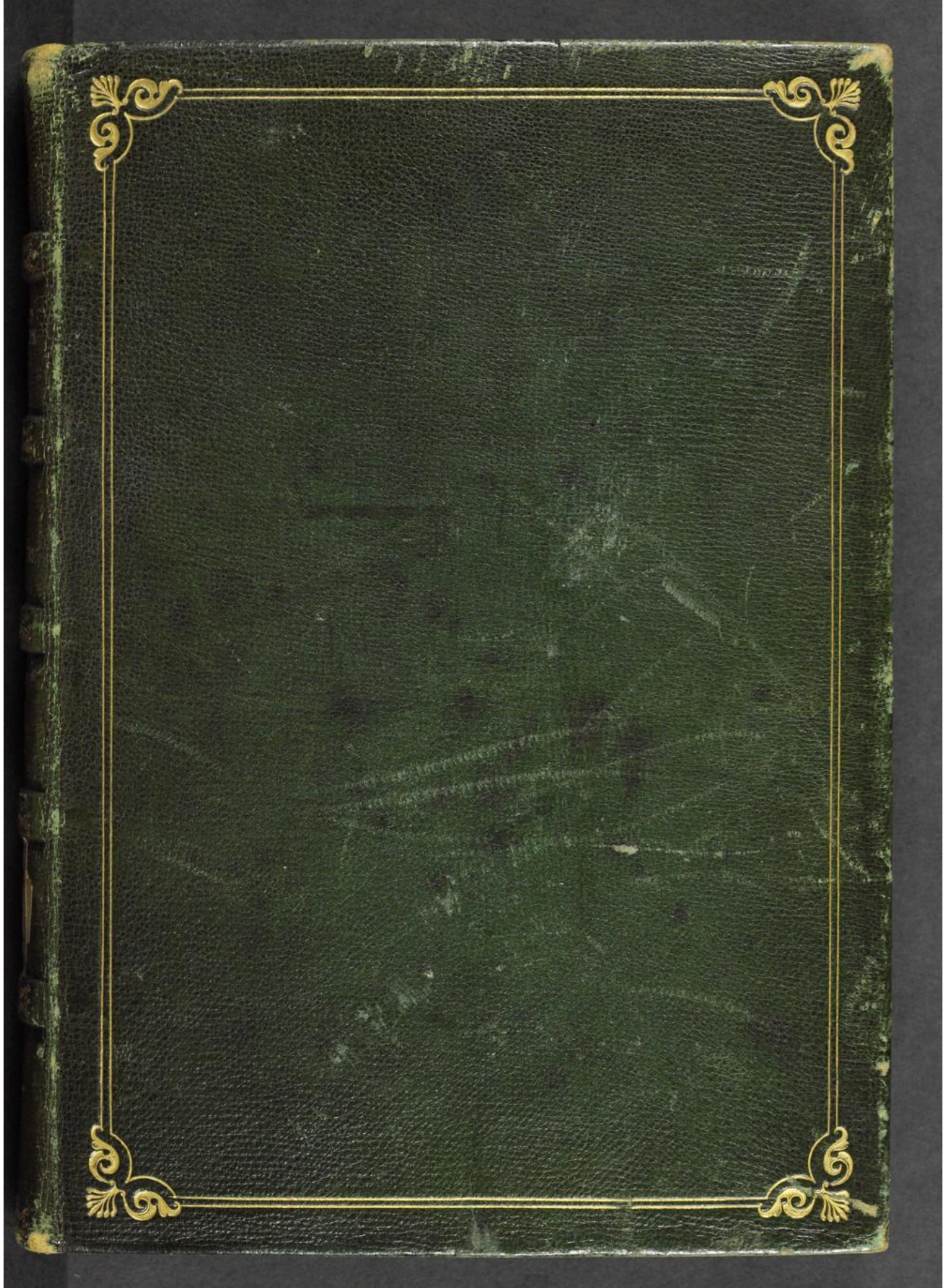

Hs. 62 a

B. g. 62^a

composit C. Lewis.
H. Drury. Harrow.
1828.

Theod. Oehler
1839.

**Marta Tully Ciceronis orationis preclarissimae
officiū. Incipit feliciter. Incipit prologus.**

Quia igitur Marta sibi Annūta
autem Ciceronis orationis
themis abutitur et posterius
que instituit quod prope et prosum
et ut utrumque ad utilitatem
Quorum altera te scia augere pot
altera exemplis. Tam ut ipse
ad meam utilitatem semper dicit

quod et in omni conuenit neque in proloquio solus, sed etiam in
cento oratione sua. Item sibi orationem facientem ut par
tis in utrumque orationis facultate. Quia quod ad nos
ut utrumque in magnis actibus aduocatis hominibus sit
et non modo grecarum litterarum sed etiam deinde aliquam
se arbitrentur acceptos et deinde deinde et aduocantur
Quia ob hoc dicitur in quod a proloquio deinde et aduocantur
et utrumque quod in proloquio deinde et aduocantur
to quod utrumque proloquio non proloquio. Et tam utrumque legens
non minus a proloquio deinde et aduocantur quod utrumque
utrumque proloquio deinde et aduocantur. Et tam utrumque legens
tuomini et utrumque deinde et aduocantur. Et tam utrumque legens
efficit proloquio legentis plenius. Nec proloquio deinde et aduocantur
gant deinde et utrumque deinde et aduocantur. Et tam utrumque legens
tens multo. Quod est orationis proloquio deinde et aduocantur
namque dicitur quod in eo studio et utrumque deinde et aduocantur
assumo utrumque deinde et aduocantur quodam utrumque deinde et aduocantur

Oratoris proloquio

Orationes. Cic.

obres magno ore hortor. ^{lib. 5^e} Cicero ut nō solum orōnes mea
sz eadē de p̄bri libros hos quī illis fecit cōmittit studiose
legas. Vis enī maior est in illis dicendi. Sz hoc q̄ color
dus ē quābile ^{plinius} p̄tius orōnis genus. Et id q̄z nei-

Docere
Disputare
Demetrius phale.

mi inter grecorū contigisse adhuc ut idē utq̄ in gr̄e la
boraret/sequeret q̄z illō forense dicendi sz hoc q̄tū dispu
tandi genus nisi forte demetrius phalerus in hoc nūo ha
beret pot. disputator subtilis orator parus ueloxes dula
tam ut Alexāsti disaplīn possis agnosce. Nos aut qm
tuz in utroq̄ p̄fecimus aliorū sit uideri utrumq̄ arte se
cū sumus. Sz q̄z platone existimo si genus forese dicē
di tractare uoluissz gūssime sz copiosissime potuisse di
cere. Et demosthenes si illa que a platone dicitur at
tenuissz sz p̄nuiaaz uoluissz ornatē splenditeq̄ facere
potuisse. Sz q̄z in de aristotile. Sz socrate iudico. quoz

Demosthenes

Socrates

utq̄ suo studio delectatus contempsit altis. Sz arista
tussz ad te sc̄be aliquid hoc t̄pē multa post hac ab eo or
diri maxime uolui quod etati tue eet aptissimū sz autori
tati mee gūssimū. Nam ariz multa sint in p̄bri grana
sz utilia acurate copiosq̄ a p̄bris disputata latissime
patere uident. eaq̄ de officiis tradita ab illis sz p̄cepta
sunt. Nulla enī uite pars neq̄ publicas ne
q̄ puatis neq̄ forensibz neq̄ domesticas rebus neq̄ si
teas agas quid neq̄ si ariz alio cōthas uacare offiō po
test. In eo q̄ colendo sita uite ē honestas omīs sz in neq̄
genio turpitudine. Atq̄ hoc q̄z questio cōis est omīū
p̄brioz. Quis est enī q̄ in illis offiij p̄ceptis p̄m ē

Officiū

tendis se audeat dicere: ^{phus} ^{deprimere loq. mte} ^{phus} ^{destruit} ^{adgnat} ^{officiat} ^{segit hoc} ^{fit}
Sunt nonnulli discipline q
propositis bonoz & maloz finibz offm omē puerant.
Nam qui sumuz bonuz sic instituit ut nich heat am
ūtute coniunctuz / id qz finis comodis non honestate metu
t hic si ipe sibi consciat & nō intonuz nē bonitate uncat
ut neqz aiaqz colēz possit neqz iustiaqz neqz libalitate. For
tis uo sumuz maluz dolozes iudicis aut tēans uolupta
tes sumuz bonuz statuens esse cete nullo modo pot. Que
qz ita sunt in promptu rata ut res disputata non e
geat. tam sunt a nobis alio loz disputata. ^{libro de finibz bonoz & maloz de sette epistole} ^{si de li. facta est respōdere dno} ^{inductio} ^{quid dicitur qd dicitur dicitur} ^{segit hoc} ^{fit}
Ret discipli
ne iqz si sibi consentanez uelint cē de offio nich queant
dicere. ^{ratione dno} ^{ut sit pōt} ^{quid dicitur qd dicitur dicitur} ^{segit hoc} ^{fit}
Ac nulla offiū pcepta firma stabilia cōmūta
ne tradi possunt nisi ab his qui maxime honestate p
se dicant expetendaz. Itaqz propa est capreao Stozoz.
Achatioz pipateticoz qm Aristonis Pironis & hea
lli iaz ptez explosa sua est. ^{abicta} ^{quid dicitur qd dicitur dicitur} ^{segit hoc} ^{fit}
Qui tan hnt mis finuz
disputandi de offio si rez aliquēz delectuz reliqssent
ut ad offiū inueniēz aditus esset. Scqmur iqz hē
qdes tpe & in hac qōne potissimuz Stozcos non ut int
pretēs sz ut sol emus. ^{quid dicitur qd dicitur dicitur} ^{segit hoc} ^{fit}
ex coz fontibz iudicio arbitio
qz nio quantuz qz modo iudicibz hauriemus. **Explic.**

Prologus. Inap tractat
disputatio de offio futura est an diffini
ze qd sit offm quod a paneo pceptissm
esse mroz. ^{doctrina ut pceptis} ^{quid dicitur qd dicitur dicitur} ^{segit hoc} ^{fit}
Omīs emz que a nōne suscipit de ali
quaze institutio debet a diffinione pficiā ut intelli
gat quid sit id de quo disputat. ^{quid dicitur qd dicitur dicitur} ^{segit hoc} ^{fit}
Omīs de officio

qui soloz +
aut

Stozci

Officij definitio

Definitio

nūq̄d offm
aliud alio ma
nis fit.

Officij finitio

Deliberatio
implex

panem error

^{duplex} duplex est questio ^{Unus} genus est, quod pertinet ad fines
bonorū. ^{Alm} Alim quod est ^{positus} positus in pceptis quibz in oēs
ptes nūq̄d offm ^{firmam} firmam possit. ^{Supioris} Supioris gnis huiusmodi exempla
sunt: omnia ne offia pfecta sint z ceta, que gnis cunctis sunt.
quoz aut offioz pcepta tradunt. ^{Et q̄q̄} Et q̄q̄ pertinet ad fines
bonorū: tam minus id ^{appet} appet. qz magis ad insti
tuciones int̄ cois, quā hō datur ad bonos fines spectare
int̄etur. de quibz est nobis his libris explicandum. ^{Atq̄} Atq̄ etiā
alia diuisio ē offij. ^{Nam} Nam z ^{nicomiz} nicomiz quoddāz dē offm z pfitz.
^{Perfctm} Perfctm offm rectus ut opinoz uocemus. quod ^{Seca} Seca Cathor
^{Thoma} Thoma, hoc aut cō offm uocant. ^{Atq̄} Atq̄ ea sic diffiniunt, ut rectū
quod sit, id offm pftm esse diffiniant. ^{Adum} Adum aut offm
id ēē dicant, quod cur factum sit, id probabilius reddi potest.
^{Riplex} Riplex ḡ ut ^{panem} panem uidet̄ consiliū, capiendi
delibatio. ^{Nam} Nam honestus ne fctm sit. an turpe
dubitant id, quod in delibatione erit in q̄ con
siderando sepe ⁱⁿ in contrarias sūas distrahunt. ^{Unz} Unz aut
aut i q̄zunt aut consultat ad utq̄ comoditates iamdudatēz q̄
ad facultates rez atq̄ copias, ad opes, id potestas qbz z
se possint uiuare z suos. ^{Conducit} Conducit id neq̄ quo delibant. q̄ delibatio oīs
Terat̄ dubitandi genus ē. ^{qm} qm pugit uidet̄ cur honesto
id, quod uidet̄ esse utile. cum emz militas ad se t̄ p. hoc
stas cont̄ ad se renouare uidet̄. fit ut distrahat in deliban
do ap̄s. affert atq̄ anapites curas cogitandi. ^{Hac} Hac diuisi
one cur p̄t̄re aliqd. maximuz manz in d̄tendēdo sit
duo p̄t̄missa sunt. ^{Acc} Acc emz soluz, utrius honestus an tū
pe sit, delibari solet. sz ea. am duobz propositis honestis

utrum honestius. Item quobz propositis utilibz ^{pru} qd utilius.
Itaque illi tripliciter putant esse rationes in quibz partes
distribui debere repperit. Primum igitur est de honesto, scilicet dupliciter.
Sum par ratione de utili, post de comparatione eorum diffinitionibus.

Primo quoniam animalium omnium est anima tributum
ut se utat corpusque tueat. Deducitque que no
atura indicant. Omniaque que sint ad unum con
necessaria re quare et parat. ut pastus, ut lati
bula, aut alia quibus cunctis. Et ante est omnis animalium con
iunctionis appetitus peragendi causa. Et circa quedam eorum que
parata sunt. Sed inter homines et bestias hoc maxime interest quod
hec tamen quantum sensu mouet ad id solum quod accedit
quodque prius est se accommodat paululum ad modum sen
sientis presentis aut futuris. Homo autem quoniam rationis est parti
cipat per quas consequentia cernit et eas ita uidet, eaque per
gressus quoniam affectiones non ignorat. similitudines compat
rebusque partibus adiungit, atque annexit futuris. Facile itaque
inter cursus uidet: ad eamque generatim parat res necessarias.
Et dicitur quod natura in ratione homines conualiat homini et ad rationem, et ad in
te societatem. Inquit quod in primis paratur quod dicitur amore
in eos qui procreati sunt. Impellitque ut hominum cunctis et a
lebz et inter se et sibi holozari uelit. Ob easque causas stu
deat parare ea que suppetunt et ad cultum et ad uitam. Nec
sibi soli, sed coniunctis libris, cunctisque quos caros habeat: tue
rique debeat. Que circa excusatur animos et maiores ad rem
generatim facit. In primis quod hominum propria ueri inquisi
tio atque inuestigatio. Itaque cum sumus necessarius nego

deliberatio gna

Ratio
generalis

Veri inquisitio
Prudentia

Suavia

gocis curis q̄ uacu tūc q̄m̄us aliquid uidere audire adisat.
cogitationes q̄ p̄z aut exaltat aut admirabilis ad bñ bñq̄
uiuendūz necessarias diuimus. Ex quo intelligit quod
uerum simplex sincerum q̄ sit id esse nē hōis aptissimū.

Principatus
Fortitudo

Hinc uerū interit cupiditati aduincta ē appetitio p̄ncipatū
quedaz ut neim p̄ze aūis bñ informatis a nā uelit m
si p̄cepiti aut docenti aut utilitatis cā iuste z legitime
impanti. Ex quo magnitudo aī estat hūanaz q̄ rez con
tēpao. Nec nō illa parua uis nē rōnis est q̄ unus hōe

Modestia

aīal sentit quid sit ordo quid sit quod debeat in factis
dictis q̄. quis modus. Itaq̄ cor ipōz que aspectu sena
unt nulluz aliud aīal pulcritudine uenustatez conue
nientiaz sentit partūz. Quaz similitudiez nā rō q̄ ab
oculis ad aūz transsēs multo eaz magis pulcritudiez
constanciaz ordine in cōsiliis fētis q̄ consuetudiaz putat.
cauet q̄ ne qd inuicor effēinate q̄ faciat. Tūz in omnibz
z opimomibz z fētis ne qd libidinosē aut faciat aut co
gitet. Quibz ex rebz conflāt z effiat id quod quēzū
honestuz. quod eaz si nobilitatuz sit tam honestuz
sit. quodq̄ nē diuimus eaz si a nullo laudetur lau
dabile esse natura. **De paribus honesti. capitulum. i.**

Honesti

Ornam q̄dēz ipām orare fili z tamq̄ faa
ez honesti uides que si oculis cerneret mira
biles amores ut ait plato exataret sapie.

Honesti partitio

Sz omē quod honestuz est id quatuor par

tūz oritur ex aliqua. Aut emz in p̄spiciēcia uerū solle
cia. Aut in hominūz soaetate tuenda tribuendo sum

q̄ uerū

Quatuor partes

q̄ sic p̄dēna
sapientia
uerū

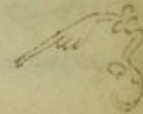
9 sic iustitia / 9
beneficentia

9 pri / 9 indagatio

rite

9 sic Magni
animi

Prudentia
Sapientia

cuiusque et rerum contrarietate fit. Aut in aliis excelsi, immutabilis magnitudinis ac robore. Aut in omnibus que sunt queque dicuntur ordine et modo, in quo est temperantia et modestia. Que quatuor quique inter se colligata, atque implicata sunt tam ex singulis certa officiorum genera nascuntur. Velut ex ea parte que prima descripta est, in qua sapientiam et prudentiam ponimus, inest indagatio atque inventio veri, cuiusque virtutis hoc munus est proprium, ut cuiusque quod maxime perspicat, quod in re quoque verissimum sit. Quique acutissime et celeberrime, et maxime et explicare rationes potest is prudentissimus et sapientissimus homini solet. Quocirca hunc quoniam materiam, qualem tractat, in qua versatur subiecta est veritas. Alique autem tribus virtutibus necessitates preposite sunt, ad eas res peragendas tuendasque quibus actio vite continetur, ut et sceleris hominum convictioque fuerit, et animi excellentia magnitudoque, tum in augendis operibus utilitatibusque et suis comparandis, tum multo magis in his ipse despiciendis eluceat. Ordo autem et constantia et moderatio et ea, que sunt his similia, versantur in cognitione, ad quod est adhibenda actio quodam non solum mentis agitatio. His enim rebus que tractantur in vita modum quendam et ordinem adhibere, honestates et decus obsequabimur. De quatuor autem locis in quos prudentia capitulum 4. honestas namque iustitiaque divinus primus ille qui in veri cognitione consistit, maxime namque attingit humanas. Omnes enim trahimus rationem, ad cognitionem, et scilicet cupiditates, in quibus excellere pulchrum putamus. Vabimur autem errare nescire, decipi, et malum, et turpe dicimus. In hoc genere et naturali et honesto divinitus utanda sunt. Vnde ne incognita

Sapientia

9 pri / 9 cognitio

Astrologia
Geometria

pro cognitis habeamus. hisque tunc assensuamus. quod uicini
effugere qui uolent omnes aut uelle debent. adhibebit. ad con-
siderandas res et tempus et diligenter. **Aliter** est uicini quod quod
nimis magnus studiorum multaque operam in res obscuras et
atque difficiles conferunt. easque non necessarias. **Quibus** magis
declinatis. quod in rebus honestis et cognitione dignis ope-
rareque ponit. totum laudabit. **ut in Astrologia. C. Sulpi-**
cius. in Geometria. Sextus Pompeius. ipsi cognomi-
nis. **Multos** in dialecticis. plures in iuris ciuili. **Quae**
artes in uera investigatione uisuntur. cum studio a rebus
generis abduca. contra officium est. **Uirtutis** eius laus omnis
in actione consistit. a qua tamen fit immixtio sepe. **Multaque**
tunc ad studia reditus. **Sum** agitatio mentis. que nunquam ac-
quiescat. potest nos in studiorum cogitatione. **etiam** **finem** **in opera**
continere. **Omnes** autem cogitatio motusque autem in consiliis
capiendis de rebus honestis et paucis ad bonum. beneque in-
ueniuntur. aut in studiis sanctae cogitationis. que uisabit. **At**
primo quidem officii fonte duximus. **De Iusticia capitulum. vi.**
Et tribus autem reliquis latissime patet caratio
que societas hominum inter ipsos. ut iure. qui communitas
continetur. **Cuius** partes sunt due. **Iusticia** in qua
uirtutis est splendor maximus ex quo iura boni-
noiant. **Et** hinc communitas est beneficentia. quam caritas uel beni-
gnitas uel liberalitas appellari licet. **Primum munus Iusticiae.**
Et **Iusticiae** primum munus est ut ne cuius no-
ceat. nisi laessitum iniuria. **Deinde** cunctis utatur
pro cunctis. prauis ut suis. **Sunt** autem nulla

C. Sulpius
Sext. Pompeius

Agitatio mentis

Iusticia.
bonitas
Liberalitas
benignitas
beneficentia

puata nā. Sz aut uetē occupacōn ut qui quōdaz in uacua ne
uerūt. Aut uictoria ut q bello potiti sint. Aut lege pamo
ne condicione, sorte. Ex quo fit ut ager Arpinas, Arpia
tius dicat. Tusculanus Tusculanor. Similis q ē puata
possessio hūz de sc̄pao. Ex quo si quis plus appetit s uola
bit ius huāne societatis. Sz qm ut p̄clare a platonē
p̄tūz est non nobis solūz nati sum̄ ortus q nā p̄tēz p̄ia
uendicat p̄tēz amia. Atq ut placet Stoiās, que in tēis
gignunt, ad usūz hūz unus omia creari. hūmūz cā hōi
nes cē gnātos ut ipi inter se alijs ali p̄deffe possint.
In hoc nāz debemus dūez seq. cōs utilitates i meoūz af
ferre. Cōmutacōe offiōz dādo acapiēdo tūz artibz tum
opa tūz factitibz deuinaz hūz int hōies societatem.

Fundamentum Iustie est fides, ueritas. Item.

Andamūz aut est Iustie fides. i. dāoz cō
uentoz q cōstancia, ueritas. Ex quo q̄q hoc
uidebz fortasse cupiaz dūis tū audēmus
imitari Stoiōs q studiosē exqūt un̄ ūba sūt
dā. Credoamus q̄ quia fiat quod dām est app̄llante fide.

Sz iniustie gnā duo sūt. Unūz eoz qm ferūt. Alīm eozū
q ab his a qbz inferūt. Si possunt nō propulsāt iniuriā.
Nam q iniuste impetūz in quēpiāz facit, aut ira aut aliq
p̄uibacōne incitatus is qī manus affere uidet sc̄o. Q
aut non defendit, nec obsistit, si pot̄ iniurie tā est in culpa
q si parentes, aut aīos, aut p̄iaz defat. Atq ille qdē
iniurie que nocendi cā de inuulsa inferunt sepe a metu
proficiunt. cum is qui nāt alī cogitat timet, nisi id fecit

Ex q̄ uultū ē
sūū anq̄ sit
q nā fuerat
mūia, q̄ au
optigit, idq̄
teneat.

(Fides)

Exborū dōnatio
Stoici

Iniusticia

Ne q̄ duplō de
cā iniurie sūt
ritus.

C. Sulp. Homo
Sey. Rom

Agitatione

Justicia
boni
Liberalis
benignitas
beneficentia

Notus

Auaricia

ut aliquo afficiat incommoto. **A**uarius autem propter ad inuicia
faciendas aggreunt nonnulli, ut adipiscantur ea, que cupiunt.

Opus cupiditas

in quo magis latissime patet **A**uaricia. **E**xpetunt autem omni

ad qd expectat

Persequendus

ne, tunc ad usus vite necessarios, tunc ad proficiendas uolup

Crassus diues

tates. **I**n quibus autem maior est animus, in his pecunie cupiditas spe

fugienda sepe
inuidia est.

Imprius cupido

ctat, ad opes, ad glorificandi facultates. **U**t nunc **C**rassus ne

gabat, nullas satis magnas pecunias esse, cum in re publica

princeps uellet esse, cuius fructibus creatis alere non possit.

delectant eum magnifica apparatus, viteque cultus, cum elegancia

et copia. **Q**uibus rebus efficitur ut infinita pecunie cupidi

tas esset. **N**ec uero rei familiaris amplificatio neque nates

intupanda est. **M**axime autem aduancit plerumque ut eos su

thiac obliuio capiat, cum impiorum honorum et glorie cupidita

tes inuadit. **Q**uod cum est apud omnium nulla sancta societas

neque fides regni est, id latius patet. **N**am quicquid animo

est in quo non possint plures excellere, in eo sit plerumque tan

ta contentio, ut difficillimum sit seruare sanctam societatem.

Cesaris temeritas

Declarant id modo temeritas. **6.** **C**esaris quod omnia suadi

mina et humana puerit propter eum, quod sibi ipse opinionis

errorum finiret principatus. **E**st autem in hoc genere molestum

Animi magnitudo

quod in magnis animis splendidiore ingenio plerumque ex

sistunt honorum impy potestate glorie cupiditates. **Q**uo ma

gis cauendum est, ne quod in eo genere peccatur. **S**ed in omni inui

cautela eis sit que
entano motu ac
rouit que ea que me
ritata et spata i
uunt. ac de iis
etiam quod inuidia

sticia paulatim interst, utrum perurbano aliquid autem, que plerumque

bremis est et ad tempus, an cogitata et consulto fiat et

inuidia, satis dictum est. **Q**uibus cum inuidie non propter

Perpetuam autem defensionis deferendi officij

solent plures eē cause. Nam aut inopia aut laborē aut
 sumptus suscipere nolūt. Aut negligentia, pigritia, invidia, aut
 sine studio, quibusdam occupatioibz ue sic impediunt ut eos
 quos debeāt iuuare deficiat eē parant. Itaqz uidendū est ne
 non satis sit, id quod apud Platonez ē in philosophis. qm Philosophi
 uerū inuestigare nō uersant. quodqz ea que pleriqz uehemē
 ter expectant de quibus inter se digladiari soleant, contempnāt
 et pro nichilo ducāt, putant se ppea iustos eē. Nam dūz alim
 iusticie genus afficiunt in inferenda ne au nocāt iniuria in
 alim madūt. Discendi eīz studio impedit, qd tueri debent de
 sunt. Itaqz eos ad rempublicā, non eoz a accessuros putāt ni
 si coactos. Quis erat id uolūtate fieri. Nam hoc ipm ita ui
 stuz ē quod recte sit si est uoluntarium. **Ad Idem. capl3**

Sunt, et qui aut studio rei familiaris tuende aut
 odio quodaz hominū, suūz se negociaz, agē dicāt
 ne facit qd uidet iniuria. Quidz alio gne i
 iusticie uacant in alim inueniūt. defunt et uite so
 cietatez, qz nich conficiūt in eaz studio, nich ope, nich faculta
 tūz. Qn igit duobz gribz eaz iniusticie ppositis, adiunxim
 eas utiqz gnis, easqz res an constituim, quibz iusticia con
 tinet facile, quod cuiusqz tps offm sit, potimus, nisi neq
 met ipos ualō amabim iudicaz. Est enīz difficilis curare
 alienaz, qd Terentianus ille Obzemes humā nich a se
 alienūz putat. Sz tam qz ea magis papim atqz sentim
 que i nobis ipis, aut prosa, aut aduīsa enemat, qd illa, q
 actis, que qd longo intūallo infecto uidem, alit de illis ac
 de nobis iudicamus. Quareca bñ papunt, qui uetant +

quod agere quod dubites, equum sit an iniquum. **S**entias enim.

lucet ipsa p se. dubitatio ^{al. cogitatione} significat inuine. **S**ed in
adunt sepe tpa, cum ea q maxime uidentur digna esse iusto ho
mie, eoq; quez iustus bonumz diamus, comutantur, fiuntq;

Officij commutatio

et negare

contra. ut recte depositum ea am facere furioso promissu
missus est. queq; pertinet ad ueritatem, et ad fidem, ea ne

grat interduz, et non suare sit iustus. **A**dest enim oia res
ad ea que pposui in principio fundamenta iusticie. p mus ut

neini nocat. Deinde ut conutilitati finat. eacum tpa comu
tant. comutat offm, et non semp e res. Pot enim accide pro

missus aliquod, et conuentus, ut id effia sit inutile, ul ei, au
pmissus sit, ul ei q promissit. Nam si ut i fabulis e Nep

Thydeus

Hypolyti mors

tunus, quod **A**lexeo pmissat, no feciss. **A**lexeus ypolito fi
lio non eet orbatu. Et tribz cis optatus, ut scribit hoc erat

teranz, quod te ypolita intitu ratu optant. quo impetto
in marios luctus madit. **N**ec promissa ig suanda sut ea

q sunt his qb promissis inutilia, nec si plus tibi canocat
q illi prosint, au qres promissis. **C**ont offm est manus d amuz

anponi minori. **N**t si constitucis cupias te aduocatur i res
pntes ce uenturuz, atq; intuz egrotare filius cepit, no sit co

tra offm, non facer, quod dixeris. **S**agis qille, au prois
fuz sit ab offio discedat si destituitur se quezat. **I**az ille p

missis standuz ^{non} ce qd no uidet, q coactus qd metu, q decp
tus qd dolo pmissit. **Q**ue qres plezaq iure pctorio libant.

non nulla legibus. **E**x mala uisus inptatate iniuria puenire.

Calumnia iuris

Visunt eam sepe iniurie calumnia quadoz, et
numis callita, s; maliciofa uisus inptatatione. **E**

q illud sumus summa munia scdm est, 1az tritus fmon pue
buz. Quo in gric eaaz in repuplica, mltia peccant. Ut ille qui
tuz induat triginta diez cent cum hoste facte, noctu populabi
agros, qz diez cent pace, non noctuz induat. Nec nr qdz p
bandus. Si uenit est. **Quintus Fabius Labonez**, seu quez **Q. Fabius Labro**
aliuz, nich eiz habeo pzet audituz. **Arbitrur Nolanis** z **Nea**
politamis de finibz a **Senatu** datur, eiz ad locuz ueissz, eiz u
tris sepatim loantuz, ne cupit qd agent ne appetent atq
ut regredi qz pgradi mallent, id cum utriqz fecisset, aliqtuz
agri relictuz e. Itaqz illoz fines sicut ipi dixerant tinnamut.
In medio relictuz, quod erat, iplo **Roano** adiudicant. Deape
qdz hce, est, non iudicare. Quoazca, in omi re, est fugienda
taliz sollicita. **De officio z uize belli seruando. capiz. iij.**

Q. Fabius Labro
Nolanus

e iheribz mo
t dictuz qd u
az sit panem
egat i iuraz
rety

Sunt aut quedaz offia eaaz aduissus ea, suanda
a qbus iniuriar accipis. Est emz ulasandi z pu
medi modus. atqz haud sao an sat sit eiz q la
cessit iniurie sue penite ut sipe ne qd tale sic post
comittat

huc z ceti sunt ad iniurias tardiores. // Atqz in repuplica
maxie consuanda sunt uiza belli. Naz cum sint gna duo dec
tandi vnu p disceptaacz, altm p uim corpoz, cumqz illd sit
pum hois, hce beluaz, confugiendu e ad postius, si utno
licet, superioze. Quare suscipienda qdz bella sunt ob eaz
cam, ut sine iniuria in pace uiuat. Parta aut in adia, conser
uandi sunt hi, qui non arteles in bello, non imanes fuerut.
Ut maiores nri Tursulanos, Equos, Volcos, Heremos, Sa
binos eaaz in **Ciuitatez** accepunt. **At Cartaginez, z Numā**
clam funditis sbsuulerunt. **Nollem Corinthiuz. Sz ardo**

belli iura.

duo genera d
corinthior.

Hermicos

Corinthi pueris

aliquos secutos oportunitates loci maxime ne possz adbe-
lluz aliqui facienduz locis ipe adhortari. **Ad** qd^z sua
p^{ri}a que nich^{il} bitura sit insidiar^z semp^{er} est consulendz.

urbim expugno

In quo si m^u effz obtⁱⁿatuz, si non optimaz ac aliquam
temp^{or}aliaz que n^uc nlla est habemus. **E**t ar^z his, quos
den^unciaz, consulendz est. **N**az hi, q^u armis positis ad ipe-
rator^{is} fides confugit q^uis muruz arces passit reapi-
endi sunt. **I**n quo tanto q^ue apud n^{ost}ros iusticia culta est.

Romanor^{um} iusticia

Ut hi, qui civitates aut nationes den^unciaz bello in fidem
recepissent eaz p^{ro}mi essent more maior^{um}. **A**t belli q^uem
eq^uitas scissime fecit p^{ro}p^{ri}is. **R**ur^{us} p^{re}sc^{ri}pta est. ex quo inte-
lligi potest nulluz belluz ee^{re} iustus, nisi quod aut p^{ro} reb^{us}

feciale ius non
batur p^{er} q^uod bel-
luz iⁿ dicebat^{ur}.

Popilius iⁿ macedo-
nia
Catonis. f.

petitis gerat^{ur} aut den^unciatuz sit ante, iudicant^{ur}. **P**opli-
Impator tenebat p^{ri}ma^m, in au^{tem} exatu **C**atonis filius **T**ro-
militabat. **C**um aut^{em} **P**opilio interet, unaz dimittit legio^{es}
Catonis q^uo filius, q^u eade^m legioⁿ militabat dimisit. **S**z ar^z
amore pugnandi in exatu remansissz, **C**ato ad **P**opiliuz sc^{ri}p-
sit ut si euz patet in exatu remane^{re}, secun^{do} euz obligaret
militie sa^{cr}amento. q^u p^{ri}ore amisso iure, cum hostib^{us} pug^{na}re
noⁿ poterat. **A**deo suma erat obsequio in bello monito.

Mulus sacramentu

Al^{ex} domuz

Quoz **C**atonis semis est epla, ad **M**axim^{um} filius, in q^ua scribit
se audisse euz missuz firm^{em} esse a **C**onsule, ar^z iⁿ **M**acedonia
bello p^{ro}fico miles eet. **M**onet ig^{itur} ut caveat ne pluz meat ne
gat eiz ius ee^{re}, q^u miles non sit, ar^z hoste pugnari. **Q**uoz
eaz ill^{ud} aduocato q^uo p^{ro}p^{ri}o noⁿ est, q^u p^{ro}duellus eet is hostis no
caret lemitate uerbi rei iusticia^m mitigante. **H**ostis euz ap^{ud}
maiores n^{ost}ros is dicebat^{ur} quoz n^{ost}re p^{er}grinuz diamus. **I**udicat

q^uod iustitias n^{on} est ius
mente militie

P^{ro}duellus

Hostis

No. q^uo p^{er}grinuz
hostis/antiquus
batur.

duodecim tabule, aut statumis dies cum hoste. Itaque aduersus
 hostes etiam auctoritas. Quid ad hanc mansuetudinem addi-
 potest? cum qui, cum bellum geras tamen molli nomine appellare: quod
 non durum effiat iam uetustas. A pignore enim recessit,
 et ipse in eo quod contra fecerit arma remansit. Cum uero de impio
 decernitur bello, que quatuor gloria cum omni subest, cum oportet
 casus quas diu paulo ante iustas casus esse belloze. Sed ea be-
 lla, quibus impio proposita gloria est minus acceperunt gerenda sunt.
 Ut cum cum amicitia contendimus aliter si est inimicus, aliter si co-
 petitor, cum alio certamus honorem, et dignitatem est cum alio
 capitis et fame. Sic cum Scythibus, cum Cimbris bellum, ut cum
 inimicis gererebat, ut ut esset non ut imparer. Cum latini
 Sabinis, Samnibus, Pœnis, primo de impio dimicabat. Pe-
 ni fide frangi. Crudeles hancibal reliqui iustiores. Pirri de re-
 toris captiuis illa preclara summa est. Nec mihi aurum posco
 nec mihi pream decernis. non caponantes bellum, sed belli ge-
 zantes, ferro non auro uitam certamus. ^{al. verum} Vique vos, ne uelit
 an me regnare, ^{al. prima} heras, quod ue ferat soror, uirtute exprimur.
 Et hoc simul accipe datum. Quorum ue uirtuti belli fortuna peper-
 horum me libtati parat certum est. Dono donate ut quod uolenti-
 bus, cum magis dux. Regalis sane et digna cadere quæ summa.
 Atque ea, si quod singulis temporibus adduci, hosti promissum, est
 in corpore fides conseruanda. Ut primo punico bello captus a
 pœnis, cum de captiuis commutandis Romanus missus esset, iura
 fides, atque se rediturus, promissum ut uenit captiuos non redendos
 in senatu censuit. Deinde cum retinetur a propinquis, et amicis
 ad supplicium redire maluit, quam fidem hosti datam fallere.

Mansuetudo

Pœni fide frangi

Pyrrhi Laus

d. dono dux ced. q.
volenti. cu. m. d.

Regulus

Hem

Reguli fides

neim noceat. Quaz. **A. Sille. 6.** Celsus peccare tulla
ad amissis omis ad alienos non debet libalis uidei. **Ni**
ch emz libale est quod non ita sit iustus. **Alt** locus erat

2^a cautio

canacis ne benignitas maior eet q^u facultates q^u qm be
mgores ee uolunt q^u res p^{er} aiant^{q^u cap} p^{er}imuz in co peccant
q^u inuicem sunt in p^{er}oximos. Quas eis copias his ^{p^{er}imuz} sup
p^{er}onam equis e q^u r^u q^u eas transtulerunt ad alienos. **Ni**
aut in talib^{us} libalitate cupiditas p^{er}ez q^u rapiendi z aufe
rendi p^{er}imuz ut ad laqueos sup^{er}duent. **Uide** z

al' suppetat copia

2^a cautio

Secus e p^{er}positus ut in b^{er}nificencia delectus eet digni
tatis in quo z mores eius erit spectandi in que b^{er}nificia
conferret z animis erga nos z coitas ac so actas uite z ad
n^{on}as utilitates offia an collata. Que ut conuizant oia
optabile e ^{non} similes plures cause maiores q^u pondere
plur habunt. **Qm** aut uult am no p^{er}fectis homib^{us} ple
ne q^u sapientib^{us} s^{ed} q^u his in q^u no p^{er}claz agit
sed sunt simulacra uirtutis. **Et** am hoc intelligendu
puto neines oim ee negligendu in q^u aliq^u significatio
uirtutis appeat. **Colerou** aut ita ee quemq^u maxie ut
q^u maxime uirtutib^{us} his leuiozib^{us} erit ornatus mode
stia t^{er}m^{er}aa. ac ipa te qua raz mltia oia sunt iusticia.
Nam fortis animus z magnus in h^{er}oe non p^{er}fecto nec sapi
ente feruencioz p^{er}ez q^u est. **Ue** no uirtutes uirtutis boni

Fortitudo

vident potius acingere. atque hic in moribus considerant.

De benivolentia et beneficiis ad naz. a. in habitates colla

benivolentia

S benivolentia autem quae quodammodo **lib. cap. vi.**

habet erga nos, primum illud est in officio, ut ei plu-
rimus debeamus, a quo plurimum diligimus. **Sed**

benivolentia, non adolecentulorum more, ad
dorem quodammodo amoris, sed stabilitate potius et constantia

utendi. **S**imul et merita, ut non invidiam sed re-
ferenda sit gratia maior, quodammodo cura adhibenda, nullius eius
officii referenda gratia magis necessaria est. **Q**uia quod mu-

Emine. relatio

Mutui

tuo utenda accepis, maior mensura, si modo possis iure
reddere. **S**iodus. **Q**uid nam beneficii provocati facere debe-
mus? an imitari agros fertiles, quibus plus afferunt
quam recipiunt. **E**t cum si in eos quos speramus nobis pro-
futuros non dubitamus officium conferre, quales in eos esse
debemus, quia perficiant. **N**am cum quo gratia liberalitatis sit

unus dandi beneficii, alium reddendi debemus nec ne, in maiora
potestate est, non reddere, nisi iure bono non licet, si in id fa-
cere possit sine iniuria. **A**ceptorum autem officiorum sunt delec-

tus habendi, nec dubium quod maius atque plurimum debeamus.

In quo tamen in primis, quo quisque ad studiolum benivolentiam
fecerit, proponendum est. **M**ulti enim faciunt multa, temerari-
tate quodammodo sine iudicio, vel morbo in omnes, vel repentinum quodammodo
quodammodo impetu ad imitandum. quae beneficia eorum magna non
sunt habenda. atque ea, quae iudicio, considerate, constantius dela-
ta sunt. **E**t in collocando beneficio, et in referenda gratia, si ce-
tera paria sunt hoc maxime officium est, ut quisque maxime

invidiam

opis indigeat, ita ei potissimum opitulari, quod contra
fit. **U**nde et **q**uo eis plurimum sperant, ea in his non eget
in eis potissimum infundunt. Optime autem societas hominum co-
municatioque suabitur si ut quisque sit coniunctissimus ita in eum benigni-
tatis plurimum confertur. **S**ed que nature propria sunt commu-
nitatis et societatis humane repetendum videtur altius. Est
eis primum, quod cernit, in universi generis humani societate.
Suis autem iunctum est ratio et oratio, que docendo discendo, commu-
nicando discipulando, iudicando conahant inter se homines, con-
iunguntque naturali quadam societate. Neque ulla re logicus ab-
sumus animam ferare, in quibus inter fortitudines, sepe dicimus ut in equis
et leonibus, iustitiamque equitates, bonitatem non praemissus. **S**unt ratio
nis eis exptes. **A**c latissime quae patet hominibus inter ipsos
omnibus inter omnes societas haec est in qua omnium rerum, quas
ad ceteros hominum usus natura genuit, est fruanda communitas, ut
quae descripta sunt legibus, et iure civili, haec ita teneantur ut sit co-
stitutum. **E**t quibus ipsis acta sic obfuerunt ut in **S**exto: publico
est. **A**micos esse cetera omnia. **O**mnia autem cetera homini uterentur ea
quae sunt generis eius, quod ab **S**eneca positum est, in una re tran-
sferri permultas potest ut homo, qui ceterum communi iura monstrat,
quod de suo lumine lumen accendat, facit ut nihilominus ut ipsi
luceat cum illi accenderit. **P**receptum pulcrum **S**eneca.

Hum. ang. societas
humana
Ratio Oratio

Communia quae sunt

Quia ex re satis precepit **S**eneca, ut quicquid si-
ne retinendo commodari possit, id tribuat tanquam
vel ignoto. **E**t quod sunt illa cetera, non prohibere
aqua profluentes, pati ab igne, ignes capere
si quis velit consilium facile deliberanti dare, quae sunt hae

utilia, q accipiunt tamq nō molestia. Quaz z his utē
dus ē, z semp aliqd ad cōz utilitates afferenduz. S
qm copie pue singloz sunt eoz aut qui hys egē, infi
mita ē mltitudo ungaris, liberalitas ē referenda ad illi
finny fines, mltominus ipi luceat, ut facultas sit, qua
in nōs simus liberales. **Gradus societatis plures sūt.**

Societas humane
grādis

Gradus aut plures sūt societatis hoīz. At
euz ab illa infinita discēdat, propior ē cō
esse gentis, nationis lingue, qua max hoī
nes coniungunt. Intus eadē est eiusd a

mitatis eē. **Alia** euz sūt ambō int se cōia. **Forum.**
Vana. **porticus.** **Vic.** **Leges.** **Iura.** **Iudicia.** **Suffragia.**
Consuetudines. **Pzēta** familiaritates multe q, am
multis res, rōnes q contracte. **Ad hōū colligatio** est
societatis propinquoz. **Ab illa** euz inensa societate
huān gnīs, in exigūz angustūz q concludit. **Nam**
am sit hō nā cō aiāmanz, ut hēant libidines procreā
di pma societas in ipō coniugio ē, proxima in libis. **Deū**
unadomus, cōia omia. **Id** aut est pnapuz vrbis z qī se
minanz reipublice. **Secant** fratrium cōiunāones post
Consobrinor. **Sobrinor** q, qui am una domo capi
non in alias domos, tamq in colomas, ~~una domo~~ ex
unt. **Secant** conubia z affinitates, ex quib plures
propinq. **Que** propagatio, z soboles origo ē rez pu
plicaz. **Sanguis** aut coniunctio, z benivolēcia deum
at hoīes caritate. **Magnū** ē est eīz eadē hōe mom
menta maior. **cisde** q, uti facs. **scplāa** hōe cōia.

Post^H sūt

Sz omniuz soactatus nulla prestancior est, nulla firmi
 or. **Q**um boni in moribz similes sūt familiaritate cō
 iuncti. **I**llud eīz honestuz quod sepe diximus, etiā si in
 alio cernimus, tamē nos mouet. **A**tp illi, in quo ro cē
 uideat, amicos facit. **E**t q̄q̄ omnis iūis nos se alhiat
 faciatq̄ ut eos diligamus, in q̄bz ipā in cē uideat, tamē
 iusticia, z libalitas fo maxime effiat. **N**ich aut amabi
 liss, nec copulacius, q̄ mox similitudo bonoz. **I**n q̄bz
 omz eadē studia sūt, hēdem uoluntates, in his sit, ut eq̄
 q̄sq̄ alt delectet ac se ipō effiat q̄ ro quod **P**ictagoras in
 uult in aīaā, ut unus fiat ex plibz. **M**agna etiā illa cō
 munitas est q̄ confidē ex bñficijs ultio, z atro dātis accep
 tis q̄. **Q**ue mutua z grata dūz sūt, nāt quos ea sūt fir
 ma deūdant societate. **S**z cum omīa rōne aīoq̄ hūst
 uezis, omniuz soactatus, nulla ē grāior, nulla carior, q̄
 ea, que aīz re publica ē. **U**nūq̄ nām cari sūt pētes
 cari libi, p̄pinq familiāres. **S**z omēs omniuz caritates pa
 tria una complexa ē. pro q̄ quis bonus non dubitet mō
 tem oppetē. Si ei sit p̄futūz. **Q**uo ē detestabilior omī sce
 lere istoz imāitas, qui lacāzunt omī scēlē patriā z in
 ea funditus uertenda occupati z sūt z fuerūt. **S**z si conten
 tio q̄dam, z compācio fiat, q̄bz plimuz distribuēdus sit of
 ficij p̄māpes sūt patria z parentes, quoz bñficijs maxie
 obligati sum̄ proximi liberi, tota q̄ domus q̄ spectat in nō
 solos, neq̄ aliud nulluz pot hēre profugius. **D**enāpe, bñ cōne
 mētes p̄pinq, q̄bz aīz cōis etiā fortuna plexq̄ ē. **Q**z
 ob rez necessaria p̄sodia uite debent his maxime quos an

Morū similitudo
 bonoz

Amicitia

Beneficia recipere

Res p̄ca

Amor Patrie

Parentes

Amici

diri. Vita aut inanisq; cois. Consilia. Sermones, collo-
tiones, Consolationes, interduz etiaz oburgationes. i
aiacis ingent, maxie. Est etia; iocundissia amiaaa qm
similitudo morz coniungunt. Sz in his omib; offiis tribue-
dis, utenduz erit quid auq; maxime necesse sit. z quid
qsq; ul nobisat; ul sine nobis. aut possit conseq. aut no
possit. Ita non ydz erunt necessitudinuz gradus. qoz. Snt
q; qdaz offia. que alijs magis. q; alijs debe. mt. ut uamū
aquis aduenis in fructib; papiendis. q; aut friz. aut faili
arem. At si lux in iudicio sit. ppinquuz. z aiadz. q; uamū
defendens. Hec iq; z taba. araispicienda sunt moī offio.
z consuetudo exatatione. capienda. ut boni ratiocinatioz
offioz. ee possimus. z aduendo. deducendoq; uidez. que re-
liq; suma fiat. ex quo. q; tuz auq; debeat. intelligas. Sz
ut nec media. nec impatores. nec oratores. q; uis arais p
cepta pcepint. qui q; magna laude dignuz sin usū. z exa-
tatione conseq. possunt. Sic offiū consu. andi pcepta tradi-
tur. illa qdz ut faciamus ipi. Sz rei magnitudo usuz q;
exatationezq; desiderat. Ab his itaq; ex iis reb; q; sunt i
ure soaetatis huane. q; ad euz ducat honestu. ex q; actu
est offiū satis fere diximus.

De Fortitudine caplm. viij.

Intelligenduz ē aut am pposita sint gna qtu
oz. ex qbz honestas offiū q; manaret. splēdi-
dissimuz uideri quod aio magno elatq; hu-
mas q; res despicere scim sit. Itaq; improbus
maxime improptu est. si qd taledia pot. vs. z eiz uiuene
aios geatis muliebres. illa uirgo uia. Et si qd eiusmodi

Ratiocinatoris

usus et
expositio

12
Salma acta spolia sine furore, et sanguine, Contra quod in lau-
dibus, que magno animo, et fortiter, et excellentius gesta sunt, canescunt
quomodo, quia pleniori ore laudamus. Hic Aethiope campus
de Marathon, Salamine plateis, Demophiliis, Leucistis
le. hinc deus, hinc. Gn. et p. Sapientes. hinc Marcus
Marcellus, et innumabiles alii, maximeque populus Romanus
ad magnitudinem excellit. Declarat autem studium bellicae glorie
quod statuas quod inde ornatum fecerunt militum. Sed ea ad elationem
que accipit, in periculis et laboribus, si iustitia uacat, pugnat
quod, non pro salute sui, sed pro suis commodis, in iustitia est. Non
enim in iustitia non est, sed potius in iustitia, omnes hominum
mentes repellentis. Itaque probe diffinitur a storiis fortitudo
tunc cum uirtutes esse dicunt, pugnat pro civitate. Quocirca
nemo, qui fortitudinis gloriam consecutus est, infidus, et iniquus
laude est adeptus. Nichil enim honestius esse potest, quam iustitia
uacat. Preclarum igitur Platonis illud. Non inquit solus scientia
quod est remota a iustitia, calliditas potius, quam sapientia est appella-
da. Verum etiam si animus paratus ad periculum, si sua cupiditas
non uirtute sui impellit, audacius potius nomen habeat, quam forti-
tudine. Itaque uiros fortes magnanimos, ceteros bonos, et sim-
plices uirtute amicos, nummeque fallaces esse uolumus, que
sunt ex media laude iusticie. Sed illud odiosius est, quod in hac
elatione, et magnitudine animi facillime, pertinacia, et nimia
cupiditas principatus insit. Ut enim apud Platonem
est, omnes mores dace demore inflammati esse cupiditate
incedendi. Sic quodque animi magnitudine maxime excellit

Fortitudo

Iusticia

Scientia

Audacia

Pertinacia

Principatus cupido

ita maxime uult pñaps omñz uel pñaps solus cē. Diffia
le aut est arz pñstare omñbz cōcipueris suare eqtatez q est
Iustiae maxie propa. **S**ed quo fit ut neqz disceptaonē uasse
nec ullo publico ac legitimo iure pñant. Exstūt in re
publica plimuzqz largitores, z factiosi, ut opes q maxim
consequūt z sint ut pñaps in supiores, q iustiaa pñes
Sed quo diffialius, hoc pñclaris. Nullm emz tps est q iu
stiaa uacat debeat. Fortes igit z magnanimi sunt hñoi nō
qui faciūt, s q propulsant iniurias. **V**era aut z sapies
ai magnitudo honestuz illō, quod maxime nā consequit
in fñis positi, non in glia iudicat. pñaps q se cē maluit
q uidet. **E**t emz, q ex errore impite multitudinis pendet
hic in magis iuris non ē hñous. **S**ed allime aut ad res
iniustas impellit. ut qsqz ē altissimo aio z glie cupidita
te, qui laus est sane libricis, qz inueniūt aliqs, qui
laboribz susceptis, z piclis adinis, non qz mercedē rerum
gestaz desiderēt, z gliam. **In qbz rebz uera consistit for**

Fortitudo. c. viii.

Animo fortis animus, z mag
nis duabz rebz maxime cernit. Quaz una
in rez cñiaz despienciaa ponit, arz pñasus
fit, nich hñez nisi, quod honestuz decoruz
qz sit, aut admirari, aut optare, aut expete oportet. nul
li qz nechoi, nec pñturbacōi ai, nec fortunē succumbē. **A**
ltera est res, ut cum sis affectus aio, ut supiori, rez geras
magnas, plenasqz laborz, z picloz, tum eaz uite, tum milita
zum rez, que ad uitaz pñtinent, hñaz rez duaz splendor ois

Longe cupido

Fortitudo

Ille qz z max ut
es, s ut uel uenit
duas

est amplitudo. Ad id eam utilitatez in postiore. **C**ausa autem et ratio
 efficiens magnos viros in priore. **I**n eo est et illud quod
 excellentes animos et humana contempnentes facit. **I**tem autem ipsum
 cernit in duobus. Si et solus id quod honestum sit bonum
 et ab omni aut perturbatione liber sit. **N**am et ea quae eximia plerisque
 et preclara videntur per se ducunt ea quae ratione stabili firmaque contem-
 nere. fortis autem magnusque dicendus est. **E**t ea quae videntur acta quae
 multa et varia in hominum vita fortunaque versantur ita ferre ut
 nichil a statu nec discendas nichil a dignitate sapientis robusti autem
 est magneque constantiae. **N**on est autem consentaneum quod metu non
 frangitur eum frangi cupiditate. nec quod inuictum se a laboribus praestitit
 iunctum a voluptate. **Q**uam obres et haec vitanda et pericula fugi-
 enda cupiditas. **N**ichil enim tam angustum aut tamque periculosa quam amar-
 tudinosa. **N**ichil honestius magnificentiusque quam pecuniam contem-
 nere si non habeamus si habeamus ad beneficentiam liberalitatemque conse-
 re. **C**auenda est etiam glorie cupiditas ut superius dixi. exipit enim lib-
 tates pro qua magnis viris omnibus omnis debet esse contentio.
Nec non impia expetenda ac potius aut non accipienda in-
 terdum aut deponenda nonnumquam. **D**acandus est autem omni aut per
 turbatione tunc cupiditate et metu tunc etiam cogitacioni et volup-
 tate aut et iracundia ut tranquillitas tam et securitas assit. quae
 affert tunc constantiam tum etiam dignitatez. **M**ulti autem sunt et
 fuerunt qui eam quam dico tranquillitatez expetentes a nego-
 ciis puphas se remouerunt ad oculos per fugerunt. **I**n his et nobi-
 lissimi philosophi longeque principes et quidam homines seueri et graves
 nec populi nec principum mores potuerunt. **V**ixerunt nonnulli

Pecuniae contempnus

Gloriae cupiditas

Animi perturbaciones

in agnis electi in re sua familiari. **H**is res propositum
sunt. quod Regibus aut nullare egeret ne cui parerent.
libtate uterent. **S**in propum est unere ut uelis. Quare
cum hoc ac sit potencie cupidoz, aut his quos dixi ocosos
alti se adipisci id posse arbitrant si opes magnas habe
ant. alti si contenti sint et suo et puo, in quo neutroz omio
condemnando a sententia e. **S**z facilioz et tuioz et minus a
lys gnis et molesta uita e. ocosoz. **F**ructuosior aut oi
gni et ad claritates aphtuoinetq aptioz coz q se ad rem
puplicaz et ad magnas res gendas accomodauerunt. **Q**ua
p et his forsitan concedenduz sit rez publica non capescit
b. q excellenti ingenio digne sese dezerunt. **E**t his q aut ua
litudinis imbecillitate aut aliqua gnoze ca impediti are
puplica recessunt. **A**um eius administrat potates alys lan
tes q concederent. **I**n qb aut talis nulla sit ca si despicere
se dicant ea que pleriq admirant impia. et magistratus. **H**i
non modo laudi uerz etia inao danduz puto. **Q**uoz in dia
um in eo q gliam etia pro nichilo putant, difficile fati
e. non probare. **S**z uident labores et molestias tuz offensi
omiz, tuz repulsaz q quanda ignoimaz et infamia time.
Sunt eiz, q in rebz contrarijs paruz sibi constet uoluntate
seuerissime condemnat in dolore sint molliozes gliaz ne
gligant frangantur infamia ac agant ea q rez non satis
constant. **S**z his q hnt anā aduimuz rez gendaz abiec
ta omi cunctatione adipiscendi sunt magistratus et gerenda res
puplica est. **N**ec eniz aut regi ciuitas aut declarari ai ma

Rei p^{er} administratio

1
14
gnitudo potest. **Amplius committendum rempublici**

Apescentibus aut res **gentibus q̄ q̄tis. c. xi.**

Quod puplicez nich minus q̄ phys, laut suo an
magis ead̄ z magnificencia, z despicacia adhi
benda sit rez humanaz, quā sepe dico, z tran
quillitas aī, atq̄ securitas. Siq̄des nec anxi futi sunt, z
cum grauitate constancia q̄ iucturi, q̄ facilioz aūt phys.
Quo minus patet multa in eoz uita, que fortuna feci
at, z quo minus multis rebz egent. Et q̄ si qd̄ aduūsi eue
niat, tam grauit̄ cadere nō possunt. Quozca non sine
cā maiores motus aīoz conatant̄, maioraq̄ sūt effia
cenda rezpuplicaz gentibz, q̄ q̄tis. Quomagus his, et
magnitudo est aī adhibenda, z uacant̄ ab angoribus.

Que sunt confidenda his q̄ ad rezpuplicā genti

Orem gentiaz aut q̄ **accedit. cap. xij.**

accedit, caueat ne id m̄ confidat, q̄ illanz
hōesta sit, s̄ ea az hēat facultatez efficiendi.
In quo confidenda est, ipō ne, aut temē

Deliberatio

despent, p̄ ignauiaz, aut nimis confidat p̄ cupidita
tez. In omibz aut negoziis, prius q̄ agrediare adhibē
da est preparatio diligens. **S**ed cum pleziq̄ az
bitant̄ res bellicas maiores esse, q̄ urbanas, minne
da est hec opinio. Multi enim bella q̄ siueziūt p̄ glie
cupiditate. Atq̄ in magis animis, ingeiz q̄, id plimuz
q̄ contingit, eoq̄ magis si sint ad rez militares apti, et
cupidi belloz gentoz. **D**ice aut, si uolumus iudicare

*Bellicoz
Urbanaz*

Themistocles
Solon

Arropagus

Solon

M. Scaurus

Q. Camillus

Scipio nasica

Cedat arma toge

Multe res effluerunt urbane maiores clariores q̄ q̄
bellice. Quis enim Themistocles uir laudat̄, et sit eius nō
m̄ q̄ Solonis illustris. attetur q̄ Salamis clarissime te
stis inuolūte, que anponat̄ consilio Solonis eius quo
primus constituit anopagitas, non minus preclarū
hæc q̄ illud iudicandū ē. Illud cū semel profuit, hæc
semp̄ proderit ciuitati, hæc consilio leges Atheniensis
hæc maiorū instituta suant̄. Et Themistocles quod nichil
dixit. In quo ipse Anopagus aduenit. At ille uere se ad
iutus Themistocles. Est enim bellus gestus consilio Senatus
eius, q̄ a Solone erat constitutus. Accet eadez de Pausa
nia. Livandro q̄ dicit. Quorū rebus gestis q̄q̄ impius
Dædemonū dilatatus putatū, tam̄ ne minima quæm
ex parte Augurū legibus et disciplinis confecerit sunt.
Cum et ob has ipsas causas, et p̄ acōnes hūerunt exatū
et fortiores m̄ quæ, neq̄ pueris nobis. ^{al. cano} Scaurū. S.
ad. 21 ne q̄ cum uersarem in re publica, Quintus Ca
Cneo Pompeio ceterū uidebant̄. Parua enim sunt foris
arma, nisi consilium domi. Nec plus Africanus singula
ris, et uir et Imperator in exatenda numāa, q̄ eodem
t̄p̄e Publius Nasica priuatus, cuius Titus Gracchum in
teremit. Quod hæc quæ res non solum ex domestica est
iūne, attingit etiam bellicaz, qm̄ in manu q̄ confecta
ē. S; tam̄ ad ipm̄ est gestum consilio urbano sine exa
tu. Illud aut̄ optimū ē, in quo inuadi solet, ab inuadis
et improbis me audio. Cedant arma toge. concedat
lancea lingue. ^{al. laudi.} Ut enim alios obmictas, nobis rem pup

et p̄ p̄fuit

gubnantibus, in me toge arma cessunt. Neque in re publica
 capiclm fuit grauius, umq̃ nec maioris odium. Itaq̃ co
 silys, diligētia q̃ nra, celerit de manu audacissimorum
 uiruz, delapsa arma ip̃i exacerunt. Que resiq̃ umq̃
 in bello tanta: qui triumphus conferendus. Atq̃ enī in
 ad. fili, ap̃d te gliari. ad quez z hēditas hui' glie, z fūtoz
 imitatio p̃tinet. Adichi q̃q̃ certe uir abundas bellias
 laudibz. **En. Pompeius** multis audientibz, hoc t̃buit
 ut diceret, frustra se triumphuz teranz deportatuz, fuis
 se, nisi meo, in re publica bñficio, ubi triumpharet, cēt +
 hūituz. Sunt iq̃ domesticæ fortitudines, non inferiores
 militariibz, in q̃bz plus etiā q̃ in his ope studij pone
 dum ē. Omīo hoc illud honestuz ē, quod aīo ex celso +
 magis q̃ querimus, aī effiat, non corpōis uiribus.
 Gracunduz tam est, corpus, z ita afficienduz, ut obedir
 consilio, rōmq̃ possit, in exeq̃ndis negotijs, z laborz tolle
 zando. Honestuz aut id, quod exq̃rimus totuz ē positi
 in aī aīa, z cogitacōn. In quo nō minores utilitatem
 afferunt, q̃ togati, rei publice p̃sunt, q̃ qui belluz gerūt.
 Itaq̃ corz consilio sepe, aut non suscepta, aut confecta
 bella sunt, nonnumq̃ etiam, aut illata. Ut consilio aīa
 a Catonis belluz teranz pūmāz, in quo etiāz mortui ua
 luit autoritas. Quare expetēda q̃q̃z magis ē, decerne
 di id, q̃ decertandi fortitudo. Sz cauenduz ne id bellādi
 magis fuga, q̃ utilitatis rōne faciamus. Bellum aut ita
 suscipiat, ut nichil aliud, nisi ut pax quesita uideatur.
Quid sit proprium fortitudinis. Capitulum, viij.

Ciceronis laus

En. Pompeius

Corpus expetēdu p̃o

Honestū ubi positi

Cato

Pūmā bellū teranz

Hortus uero animi, et constantis, non perturbari in rebus aspis, nec tumultuantibus de gradu deici. ut dicitur. sed prout animi uti consilio, nec a ratione discedere. Quod hoc, tunc illud etiam ingenij magis est

Providentia

pape, cogitatione futura, et aliquando ante constituere, quod accidere possit, mutari quod pertinet, et quod agendum sit, cum quod eveniat, nec committere, ut aliquando dicendum sit, non putaveris, hoc sunt opera magni animi, et excelsi, et prudentia, consilio quod fidei. Tunc autem in aere versari, et manu cum hoste confluere, imane quod est, et beluaz simile est. Sed cum tempus, necessitas quod postulat, decernendum manu est, et mors servituti, tunc putudini quod anponenda. **Ad idem. Capitulum. xiiij.**

Decertandi manu

urbium eversio

Ecclitendis autem, diripiendis quod urbibus, illud considerandum est ne quod time, ne quod crudeliter, id quod est urbi magni, rebus agitatibus pumze fontes, multitudines consueat. in omni fortuna recta atque honesta retinere. Et eis sunt quod admodum supponi, quod urbanis rebus, bellicas anponunt. Sic respiciunt multos, quibus periculosa, et callida consilia, gens cogitationibus, et splendidiore, et maiora inveniunt. Numquid omnino periculi fuga committendum est, ut imbecilles, timidi quod videntur. Sed fugiendum etiam illud, ne effezamus nos periculis sine causa. quo nichil potest esse stultius. Quia propter in adeundis periculis, consuetudo medicorum imitanda est. Qui leuiter egrotantes, leuiter curant. Gravioribus autem morbis periculosas curaciones, et anapites adhibere cogunt. Quod in nullo tempestate, optat, dementis est. Subueni

aut tempestati, quous in quis rone sapietis. eaq ma
gis si plus adpiscar, re explicata fom, q dubitata ma
li. Pualose aut rez actioes, ptz his sunt, q cas suscipiut
pti repup. Item q alij o iuta alij de glia z benivolencia
aiunz in disonem conuocant. **Quid sit amctis z Sa**

comptiores ig debem. Pientis. cap. xv.

Pcc ad nra pcula, q ad coia, dmicar q paci
de honoz, de glia, q de cetis comodis. Inueni
aut mlti sunt, q no in pcanas caaz iutam
p funde pro pia parati cent. ydes glie iacturaz ne mini
maz qdes fac uellent, nec caaz qdes repulica postul ante.
ut **Callitignodas**, q cum **Lacedemoioz** dux finssz pelopo
nesiaco bello mlti q fecissz egregie, iut ad extremum
omnia. cum consilio no paruit **Athen** coruz, q classen ab
Arginusis remouedaz, nec cum **Athemisibz** dmicantouz
putabant. Quibz ille vno **Lacedemoios** classe illa amissa
alias pare posse. Atqz hxc qdes **Lacedemois** plaga medi
ocis. Illa pestifera, qua **Alcomerogis** inuidia timens, tme
cum **Spanumuda** cofixissz. **Lacedemoioz** opes corruerit.
Quanto q **Saximus** melius fecit. de quo **Enni** vnus
lomo nobis cunctando restituit rez. Non eiz rumores
ponebat an salutez. Ego post qz magis q uizi glia claret.
Quod genus peccandi iutandum e caaz in rebz urbaiz.

Duo precepta platois, z Cullij de offio corz q pluit

Ant eniz qui, quod sen **ripup. ca. xv.**
aunt, z si optimuz sit tam inuidie metu
non audet dicat omnio q in repup. pfuut

*Callitignodas
Peloponnesiacu belli*

Arginus

*Sz fugt sin de de
ore non posse.
Cleombrotus
Epaminondas*

Fabius Max.

sunt duo **P**latonis precepta teneant. **V**nius, ut utilitates a
 iunim sic tueantur ut quod agunt ad eam referant, obli
 comodo: suoz. **A**lium ut totum corpus reipublice caret.
 ne dum ptes aliqua tueantur reliquas deficiant. **V**t enim tu
 tela sit procuratio reipublice, ad utilitate eoz q commissi
 sunt, non ad eoz, quibz commissa genda est. **Q**ui aut p
 ti auius consulit, partes negligunt, rez paosissimazi
 Cuntates inducunt, seditiones atq discordias. **E**t quo eue
 nit, ut alij pplares alij n studiosi, optimi cuiusqz videan
 t paucuninez soz. **H**inc apud **A**thenienses magne diso
 die. **E**t in nra re publica, non solus seditiones, sz pestife
 za eiaz bella, que grauis z foctis auiis, z in re publica di
 gnus prinapatu fugeat, atq odezit tractetq se totum
 reipublice. neq opes, aut potendaz consecabit totaz
 q eaz fietuebit ut in omibz consulat. **N**ec uo crimibz
 falsie in odium aut inuidiaz quemqz uocabit omio
 ita Iusticie, honestati q adhereret, ut ouz ea consec
 uet qms grauit offendat, mortez q competat, poan
 q deserat illa que dixi. **M**isima e omio ambitio
 honoz q contentio. **D**e quaclare apd cunctos **P**lato
 nez Sumit facere eos qm se contendunt, ut rez poans rez
 publicaz adimistraret, ut si n aut e certarent quis co
 potissimuz gubernaret. **I**tez q prepit, ut eos aduersariqz
 existimemus, q azma contra feant, non eos q suo iudicio
 tuca rempublicaz uelint. **Q**ualis fuit int. **P**. **A**frica
 nuz, z. **Q**. **M**etelluz sine concebitate dissensio. **N**ec uo
 audierot sunt, qui grauit rascenduz inimias putabnt.

Ambitio

Scipio

Q. Metellus

to q̄ magnū z fortis uiri ēē censebant. Nichēz lan-
 tabilis nichēz magno z p̄claro uirō dignus placabi-
 litate ac clemencia. In libris ergo p̄p̄lis z in iuris cōbilita-
 te, exētia ē etiā fācilitas z altitudo aī que dōz ne si ira-
 scam̄, aut intēpestiue accidentibz, aut impudent̄ rogan-
 tibz i mōsitatez inutiles z odiosas inuadant. Si tam ita pro-
 bātia ē mansuetudo, atq̄ clemencia, ut aolibeat rei pū-
 cā seueritas sine qua administrari ciuitas non pot. Ois
 aut z aīa ouersio z castigatio cōtūmētia uacat debet, ne
 q̄ ad eius, qui pūmet utilitatē, aut iibis castigat s̄ ad
 rei pūplice utilitatez referat. Cautēdum est aut, ne maiō
 pena, q̄ culpa sit, z ne iudēz de caus, alij plectant̄ alij ne ap-
 pellant q̄q̄z. Prohibenda aut maxie est ira in pūmēto
 Vm q̄ enīz iratus q̄ accidit ad penā mediocritatez illā tene-
 bit q̄ est in finimz z parū, que p̄p̄athēns placet z recte
 placet, modo ne laudarent iracundiaz z dicent̄ uultū pūā
 datāz. Illa uō omibz in rebz repudianda ē. Optimum
 q̄ hi qui p̄esunt repūplice legum similes sint, q̄ ad pu-
 nitionēz nō iracundia s̄ eq̄tate ducant̄. Atq̄ etiā in rebz
 p̄p̄is, z ad uoluntatez nrāz fluentibz supbiaz magnop̄e
 fastigiu z arrogantiā q̄ fugiamus. Nam ut ad iustas res, sic
 seandās imoderate ferre lenitatis est. Preclaraq̄ ē equa-
 bilitas in omi iura, z itē semp iultus eadez q̄ frons ut de
 Socrate itēz de Cato q̄ Aelio accepimus. Philippuz q̄q̄z
 Macedonuz Regēz rebz gestis z glia sup̄ant a filio, fāci-
 litate z humanitate uirō ^{p̄z} sup̄iores fuisse. Itaq̄ alt̄ sepe magn̄
 alt̄ sepe turpissimus, ut recte p̄cepe uideant̄ qui monent
 ut quanto sup̄iores sumus, tanto nos s̄missius geram̄.

Placabilitas
 Clementia

Punitio

Iracundia

Supbia

Equabilitas

Socrates

C. Lolius

Suppus
 gemdel

Pompeius

Scipio

elatio animi

Asperitudo

Pompeius quæz auctores africanus et familiares suos solitum
aut dicere, ut equos pro crebras contentiones prelior sercata
te exultantes comitoribus tradere soleant, ut his facilius
possint uti, sic homines secundis rebus effrenati, sibi quæ præde
tes, tamquam iugum romis et doctrine dua oportet, ut prospiciant re
humanarum imbecillitatem, uarietatem quæ fortune. Atque etiam
in secundissimis rebus, maxime est utendum consilio amico
rum, his quæ maior, quam ante tribuenda auctoritas. his te
poribus temporibus cauendus est ne assentatoribus patefaciamus
aures, ne adulari nos sinamus, in quo falli facile est. **T**
ales enim nos esse putemus, ut uix laudemus, ex quona
sunt innumabilia peccata, cum homines inflati opinioibus
turpi iudicentur, et in maximis ueris sunt erroribus. Sed quidem
hactenus. Illud autem sic est iudicandus, maxime quæ res
et maxime autem, ab his quæ publice regnant quod eorum administratio
latissime pateat ad plures, quæ pertineat. Est autem magni autem
et fuisse multos repum et in uita otiosa, qui aut inuestigaret
aut conarentur magna quedam, seseque suarum rerum finibus
tenebant, aut infecta in philosophos et eos, qui tempore ad mini
strarent delectarentur re sua fallari. Nam eas quæz omnino
sine ratione exaggerantes, neque excludentes ab eius usu, suo
potius et amice impacites, et in republica, si quoniam usus esset. Que
primus bene parata sit nullo turpi questu, neque odio, cum quæ
plurimis in dignis se utilem prebeat. Deinde augeatur ratione di
ligentia, per similia, nec libidini potius, luxurieque, quam libali
tati beneficentiaeque pareat. Nec prescripta seruantem licet
magnifice, grante, animoseque uiuere, atque etiam simpli
fideliter, uix hominum amice. **De temperantia. ca. xv.**

^{ut}
Squit de una reliq pte honestatis dicendum sit, in q
uicamodia, z qñ quidaz ornatu inter tpanaa, z mo
destia, omis q sedaa opturbaa omuz ai z rez mo
dus cernit, hoc in loco continet, id quod dia lati

Modestia

Decoru
πρελλον

ne decoruz pot, grece prepon dicit. **H**uius ius est, ut ab honesto
nō queat separari. **N**am z quod dect honestus ē z quod hō
stus ē dect. **Q**ualis aut differecia sit honesti z decori fac
lius intelligi q explanari pot. **Q**uidq ē enī quod dectat
id totum appet, cui an egressa est honestas. **I**taq nō solū
in hac pte honestatis de q hoc loco diffenduz ē, sz etiā in tbo
supioribz, qd dectat, appet. **N**am, z rōne uti, z orōne prudēt
z agere, qd agas considerate, omīq iure qd sit ueri iuralit
intere, z tuca dect. **C**ont q falli, z errare, labi deapi, tā de
cet, q delirāz z mente eē captuz. **E**t iusta omia decora sūt
inuista oia contra, ut turpia sint indecora. Similis est rō
fortitudois. **Q**uod cū iuralit aīo q magno sit dignuz uirō
z decorum uidet. **Q**uod cont id, ut turpe sit indecor. **Q**uaz
ptinet qdēz ad omēz honestate, hoc quod dico decorū. **E**t
ita ptinet ut nō recondita qdaz rōne cernat, sz sit i promp
tu. **E**st enī qdēz id quod intelligit, in oī uirtute qd dectat.
Quod cogitacōn, magnanimitate pot, q re separi, ut uenu
stas, z uenustas, z pulcritudo corpōis scām non pot a ualutū
dū, sic hoc de quo loqm decoruz illud totuz qdēz cum uirtu
te confusuz, sz mente, z cogitacōne distinguit. **E**st aut enī
despōio duplex. **N**am z gnāle quodāi decoruz intelligim
quod in omī honestate usatur, z aliud hunc subiectuz, qd
ptinet ad singulas ptes honestatis. **A**q illō supius, sic
fere diffiniri solet decoruz id esse, qd cōsentaneuz sit lōis

Decorū postmū

i mag^{is} u^{er}metat^{ur} p^{er}
i mag^{is} q^{uo}d cōueni^{at}
at, 2 q^{uo}d deat

Iustum
corpe nūm

excellencie in eo in quo nā eius a reliq^{is} aiantib^{us} differat.
Que aut pars sibiecta gñi est. cam sic diffiniuit, ut de co^o
ro uelint eē, quod ita nē consentaneus sit, ut in eo mote
zatio z tempa nāa appeat, cum spē quādam libali. **h**ec ita
intelligi possumus estiare esse co^o de co^o, quod poete sciant.
de quo alio loco plura dia solent. **E**t tam fuare illō quod
deet poetas diamus, cum id quod quaq^{ue} psona dignum
est, z fit z diat. **U**t si **E**lais, aut **A**mos diat, oterit, ouz me
tuant, aut sepulcro natis ipē parens interzū uideret, q^{uo}d
eos fuisse iustos accepimus. ac **A**tro dicent plausus exa
tant. **E**st enī digna psona ozo, s^{ed} poete quod quicq^{ue} de
ceat ex psona indicabunt. **N**obis aut psonaz imposuit
ipā nā magnāq^{ue} excellencia, pstantiaq^{ue} aiantanz reliquo^{rum}.
Quozca poete uidebunt. **N**obis aut, aīz nā, constācie mote
zatiois tūpācie ueracitē ptes date sint, cumq^{ue} eadez nā do
ceat, non negligē q^{uo}d admodū nos adūsus loīes geramus
effiat, ut z illud quod ad omēz honestatez ptinet de co^oz
q^{uo}d Latissime fluxus sit, appeat. **E**t **h**ec simili quod spectatū
in uno q^{uo}d gñe iustitias. **U**t enī pulcritudo co^oz apta co^o
fione mēbroz mouet oculos, z delectat **h**ec ipō, quod int^{er} se
omēz ptes, cum quoda lepore consēant, sit **h**ec de co^ozū q^{uo}d
elucet in inta mouz approbationē co^oz, q^{uo}d cum uinū o^ozome
z constancia z moderacione, diatoz omīz atq^{ue} fitoz. **N**obi
benda ē igit^{ur} quedā reuēcia adūsus loīes, ut optimi aīq^{ue}
z reliquo^{rum}. **N**am q^{uo}d de se quisq^{ue} sciat non solūz arrogā
tis ē, s^{ed} eadē dissoluti omīo. **E**st aut, quod de se fiat in omī
rone bnda iusticiaz z uicandiaz. **I**usticie ptes sunt nō mo
lare loīes ueracitē non offendere, in quo maxime, me per

spiat deozi. **H**is ig^{ur} expositis, quale sit id quod dicitur dicitur
 intelligi puto. **O**ffm aut, quod ab eo dicitur hanc p^{ri}mum ha
 bet inam^{que} ad conuenientiam, consuetudinemq^{ue} n^{on}. Quia
 si sequimur dicitur, numq^{ue} abezribimus. **S**equem^{ur} 2 id quod
 actus 2 p^{ri}ncipaliter n^{on} est. **E**t id quod ad homin^{um} consuetudines
 accomodat^{ur}, 2 id quod uchemen^{ter} atq^{ue} forte. **S**ed maxima
 in deozi in hac inest p^{ar}te de q^{ua} disputamus. **N**ec eni soli
 solum corpore, qui ad n^{on} apti sunt, sed multo magis motus
 ai probandi q^{ui} ad n^{on} accomodat^{ur} sunt. **D**uplex est eni in
 n^{on} atq^{ue} n^{on}. **U**na p^{ar}te in appetitu posita est que est h^{um}ane
 g^{ra}te, que homines huc 2 illuc rapit. **A**ltera in ratione q^{ue}
 dicit^{ur} ut expl^{et} mat^{er} quid facien^{du}m fugien^{du}m q^{ue} sit. **I**taq^{ue} fit
 ut id p^{re}sit appetitus obt^{ine}at. **O**mnis aut r^{ati}o uacare debet
 temeritate 2 negligentia. nec u^o agere q^{ui}q^{ue} animus n^{on} possit
 cum probabiles reddet. **H**ec eni fere de se p^{ar}te est offi^{ci}. **A**ffia
 eni est aut ut appetitus r^{ati}onem h^{ab}ere d^{ic}ant, ea q^{ue} neq^{ue} p^{ar}it^{ur}.
 nec p^{er} pigritiam, aut igna^{nt}iam deficiant, sintq^{ue} tranquilli omⁿⁱ ai
 p^{er}turbatione careant. ex quo eluceat, omnis consuetudo, ois
 q^{ue} moderatio. **N**am q^{ui} appetitus longius euagant^{ur} 2 tam
 q^{ui} exultantes sine cupiendo, sine fugiendo non satis a r^{ati}one
 retinent. hi sine dubio fines 2 modus t^{ra}nseunt, relinquunt 2
 abiciunt h^{ab}edientia^m, nec r^{ati}onem parent, au sunt obiecti lege
 n^{on}. a q^{ui}b^{us} non modo ai p^{er}turbant^{ur}, sed etia^m corpora. **A**uct^{or} ozi
 ip^{si} a^{ut}em r^{ati}onem aut cor^{por}e q^{ui} aut libidine aliqua, aut
 metu comou^{ent} sunt, aut uoluptate nimia q^{ue}stunt. **Q**uor^{um}
 ois nullus nates motusq^{ue} stansq^{ue} mutant^{ur}. **E**t q^{ui}b^{us} ill^{ud}
 intelligit, ut ad offi^{ci} formas reuertam^{ur}, appetitus coheret
 tos omes, sedatosq^{ue} est, exatand^{um}q^{ue} ai adu^{er}sio^{em} 2 dilige^{nt}

Monus an corpus

Op^{er}at^{ur} / Appetitus

Ratio

aam. ut neq[ue] teme[re] aut fortun[am] in cōsuetudine negligent[er]
 q[ue] agam[us]. **N**ec eni[m] ^{ita} g[ra]ti sumus a nā ut lud[us] z ioc[us] scim[us]
 ēē uideam[us]. ad seueritate[m] potius z ad q[ui]daz grauiora studia
 z maiora. **A**ut[em] aut[em] z ioc[us] ut illo q[ui]daz licet si sic sōpno z
 q[ui]b[us] c[on]t[ra]ctis am[us] g[ra]uiorib[us] z leuicis rēb[us] satisficim[us] ip[s]i ge
 nus iocandi nō p[er]fusi[us] nec imoderat[us] s[ed] ingenu[us] z fa
 cetum cē debet ut eni[m] pueris non omēz ludendi licet[ur] da
 mus. s[ed] etiam ab honestatis actionib[us] nō sit aliena sic impo
 aliquod probi ingenij lum[en] eluceat. **D**uplex omiō est iocā
 di genus. **V**nu[m] illibale petulas flagitios[us] obscenum.
Aliū elegans urban[us] ingenios[us] facetum. **Q**uo g[ra]t[us] nō
 m[od]o plautus n[ost]r[us] z aratorum antiq[ua] comedia s[ed] etia[m] socra
 t[is] p[ro]p[ri]o[rum] libri refecti sunt. **M**ultaq[ue] multoz faceta dicta
 ut ea que s[en]t[entia] m[od]o ne collecta sunt que uocunt apothemata
Facile igit[ur] est distinctio ingenij z illibalis ioc[us]. **A**lt[er] est si t[em]p[us]
 congruo fiat ut sit remisso a[n]i[m]o ho[m]i[n]e dignus. **A**lt[er] ut lib[er]o q[ui]
 si reze turpitudin[em] adhibet uerbor[um] obscenitas. **A**utendi etia[m]
 am[us] ē q[ui]daz modus retinēdus ut ne nimis omnia p[ro]funda[m]
 elat[us] uoluptate in aliquam turpitudinēz delab[amur]. **S**uppe
 ditant aut[em] campus n[ost]r[us] z studia uenandi bestia ex ludendi. **S**
 p[er]tinet ad omēz offij q[ui]ones semp[er] improp[ri]i h[ab]ere q[ui]a nā h[ab]et
 p[er]arib[us] reliq[ui]sq[ue] beluis micedat. **I**lle nich[il] s[er]uat nisi uolup
 tates ad eamq[ue] ferunt omi[m] impetu. **H**om[ini]s aut[em] mens disc[er]e
 to alit[er] z cogitando aliqd. aut inquit aut agit intenditq[ue] z
 audiendi delectatione diuat[ur] q[ui]a etiam si q[ui]s ē paulo aduolu
 ptates p[ro]pensior ^{omonegi} in ne sit ex p[er]arib[us] g[ra]t[us]. **S**unt ei[us] q[ui]daz
 ho[m]i[n]es non re s[ed] no[m]i[n]e. **S**z si quis est paulo creptior q[ui]us
 uoluptate capiat[ur] occultat z dissimulat appetit[us] uolup

iocandi modus

Plautus
 Atticorū Comedia
 Socratici p[ro]p[ri]i
 αποθεματα

iudendi modus

410

Thermostocles
Jason phereus
Solon

Sylla
M. Crassus
Lysimachus
Callimachus

Catulus Duo
Q. Mucius Scaevola
Scipio nasica

Xenocrates

Numerus
deorum

gñe Grea Demostocles et phereus Jasones cetis anponit.
In primis qñ iustitiz et callidit scdm Solonis, Qui quo tunc
eius iura eet et pls aliqñto repuplie prodesset, firere se
simulavit. Sunt his alij mltis dispares. Simpliciter et ap
ti qñ nich ex occulto nich ex insidijs agenduz putat uita
tis cultores, fraudis inimici. Itemqñ alij qñ si qñd iniuste pe
ccant, animis desinunt, dum quod uelint consequant, ut
Sillam. et M. E. uidebim. Quo in gñe iustitissimuz et pacē
tissimuz Lacedemoniuz. Livanduz accepim. Contraqñ Calli
cratidm qñ pfectus classis pimus post Livanduz fuit. Itē
in simonibz alij qñ quis ppotens sit efficit, ut unus de mltis
et uideatur, quod in Catulo et in pte et in filio, itēqñ in. Q. i
aditio ad. an. a. uidebim. Quom ex maioribz nati, hoc
idem fuisse in. P. Sapione Nasica. Contraqñ ptem eius illi
qñ Vby Gracchi conatus puitos uindicant, nullaz comitate
huisse simois. Nec venocrates qñ scruatissimuz phyo
ad cam rez ipaz magnuz et pclarus fuisse. Inmābiles alie
dissimilitudines sūt nē, moxqñ minime tam utip. andoz.
Vomoz aut tenenda sūt illa, sua anqñ non inuasa, sūt
propa quo faaluz decozuz illud quod qñmus retineat. Sic
euz est facienduz ut cont. unūfāz nāz nich contēdamus.
Et tam consuata propaz nāz seqmiz. Ut etiam si sint alia
grauora atqñ meliora, tam nos studia nre glie metiam.
Necqñ euz actinet nē repugnare. nec qñ seq. quod assequi
neqñas, ex quo magis emgit quale sit decozum illud, idē qñ
ut aunt, nich in uita omnia deet obstante, et adūsante et
repugnante nā omio si qñqñ ē nich est profecto magis qñ eq
bilis unū se uite tam singlax actionuz, qñ conseruare

nō possis si aliorū nās imitans obmectas tuas. At enīz eos
mon debemus uti q notus ē nobis ne ut qdāz Greca ūba i
culcantes iure optimo irriteam. sic in actiones omēs q
uitas nullas disceptandā confere debemus. Atq; hec diffe
rentia nāz: hē tantaz uiz ut nōminq; mortes sibi ipi con
faze aliis debeat. Num enīz alia in cā maris Cato alia ce
tera q se in Africa desari tradiderūt. Atq; cetis forsitan uiuo
datus cēt si se intmisset pper q plenior coruita z mores
fuerat faciliores Catoni aut aīz incredibiles crebuisse
nāz gūitates cum q ipē ppetua constācia roborass. Semper
in pposito suscepto q cōsilio m. insiss morientiu pōus q
Syranni uultus aspiciendus sunt. Q multa passus ē ulixes i
illo exor dūctio cum z mulierib; si Circe z Calipso mul
eres appellante sunt insinuet z in oī simone oib; affabiles
se cē uellet domi nō ea z cōtumelias fuor anallaz q pti
lit ut ad ro aliqn quod cupiebat uerret. At hanc quo aīo
trahit milies oppetē mortes q illa ppeti maluisse. Que cō
tēplantes expende oportebat quod qsq; hēat finis caq; mo
derari neq; uelle expiri q se aliena deat. No enīz quemq;
maxime deat quod ē cuiusq; finis maxime. Suus i g; qsq;
noscat ingēniū acrimq; se bonoz z uiuoz suoz iudiciū
pbeat. Nec Scena plus q nōn uideam hēc pendeat. Illi
non cīz optimas s; sibi accommodatissimas fabulas eligit.
Qui uoce ficti sunt Epigenos, adonuz q. Qui gestu a Xenalip
paz. Clitemestraz semp Antiluz quē ego meim. Antiope
nō sepe. Esopis Diactz. Ig; ystā. hec uidebit in scena quod
non uidebit sapiens in uita. Ad quas i g; res aptissimi ca
minis in his potentissimuz elaborabimus. Sin aliqui ne

Quintus dīa

Cato

Ulysses

Circe Calypso

Aiax

Epigoni
Medea

Rutulus
Probus

mit
uno
ese
ap
ita
pe
ut
ae
Call
t. h
nlas
Q.
i. h
is illi
ntat
pox
aluc
toz.
f. tr
ut sic
nus.
aha
am.
equi
b q
te z
p eq
re

cessitas, nos ad ea detrahere, que nō ingenij non erūt, omīs
 adhibenda erūt cura, meditatio diligēcia, ut ea si non deco
 ze, at q̄ minime indecore facere possimus. **N**ec tās ē emittē
 dūz, ut bona q̄ in nobis non sūt scq̄mur, q̄ ut uia fugiam?
At duabz his p̄sonis, quas sup̄dixi tētia adiungit, quam
 casus, aut t̄ps impōit. **Q**uarta, eā quas nobis metip̄is in
 diao h̄o accommodamus. **N**am regna, impia, nobilitates
 honores diuicie, opes, ea q̄, que sūt his cōtīna in casu si
 ta t̄p̄ibz, gubnant. **I**p̄a autē gerere, quas p̄sonaz uelimus
 amā uoluntate p̄ficias. **I**taq̄ se alij ad p̄nam aut ad uī
 cile, alij ad eloq̄nāam appliant ip̄az q̄ sc̄az, zūtutiz
 in alia alius uia uult excellē, quoz nō p̄es, aut maiores
 aliq̄ gl̄ia prestiterunt. **H**i studeant plimuz q̄ eodez in ḡnē lau
 dis excellē, ut. **Q.** **M**ucius. **P.** filius in uirz, amili, **P**auli
 filius **A**friani in re militari. **Q**uidaz autē ad eas laudez
 quas ap̄ibz accēpunt, addunt aliq̄ suas, ut hic tōz **A**fri
 canus eloq̄nāa amulauit bellicaz gl̄iaz. **Q**uod itē fec
Timoteus **C**atonis filius, qui cum belli laude non infēior
 fuissz q̄ patēz, ad eam laudez doctine, zingenij gl̄iam ad
 icat. **S**it autē int̄on̄z, ut nonnulla obmissa imutacione ma
 iorē suū q̄dam institutuz cōseq̄ntur, maxicq̄, in eo ple
 zūq̄ elaborant, **H**i q̄ magna sibi p̄ponunt obscurz orti
 maioribz. **H**ec igit, cum querimus q̄o deceat completo
 aīo, z cogitacione debemus. **I**n p̄mis autē cōstitutōis est
 q̄ nos z q̄les cē uelimus, z in quo ḡnē uite, que delibatio
 ē omīz, incūte ciz adoleſcēcia, an mēst maxia imbec
 illitas consilij, cum id sibi, q̄s q̄ genus etatis degēde cō
 stant, quod maxime admauit. **I**taq̄ an implicatur

Q. Mutius

Scipio gmelianus

Timoteus si Timotheus

aliquo certe gñe cursu q̄ uinēdi q̄ potuit quod optimus
 eet iudicare. Namq̄ herculem prodigū^{cu} dicit ut et apd
 venophontes, qm̄ p̄m̄z pubescēt quod tempus anā ad e
 ligendum, quaz qsq̄ uiaz uinēdi sit ingressus datus
 ē exisse in solitudines, atq̄ ibi sedentes, diu secus mlti
 dubitasse cum duas cñeret uias, una uoluptatis alte
 ram, uirtutis, ingredi utruz melius eet. Hec herculi Jouis
 sato, potuit fortasse edicto contingē. Nobis non idem
 contingit, q̄ utamur, quo anq̄ uisus est, atq̄ ad eoz stu
 dia, instituta impellim̄. Plezūq̄ aut̄ p̄ceptis p̄nti
 imbuti, ad eoz consuetudinē mores q̄ deuam̄. Alij mlti
 tudinis uiriao fecerunt. Que^p maioris uiriao p̄tis pulcē
 ma uident̄, ea maxie exoptat. Non nulli tam̄ sine felicitate
 q̄daz, siue bonitate nē siue p̄ntis disciplina rectam
 uite secuti sunt uiam. Illud aut̄ maxime rarum genus ē
 eoz, q̄ aut̄ eccellente ingenij magnitudine, doctina, ut u
 traq̄ re ornari spaciū eiaz delibandi huerunt, q̄ potissime
 uite cursuz sequellent. In qua delibacōne, ad suam auarā
 q̄ nāz, consiliuz est omē reuocanduz. Nam tum in oibz
 que aguntur, ex eo quom̄, qsq̄ natus eet ut sup̄dictum ē
 qd̄ deat exq̄ramus, tum in tota uita cōstituēda ē mltō
 rei cura in aīo adhibenda maior, ut constaz in p̄petuitate
 uite possimus nobis metip̄is, nec in ullo offiō claudica
 ze. Ad hanc aut̄ rōnez, quaz maximā nā h̄t fortunā p
 rima, utriusq̄ omīno rō est in eligendo gñe uite. Sed nē
 magis multo enim firmior est, z constanior q̄ fortuna.
 nonnumq̄, tamq̄ ipā mortalis aīz imortali nā pugnaz
 uideat̄. Qui ergo ad nē siue non uiaose genus consiliū

Hercules

aut pelara can
diaon atq̄Natura
Fortuna

uiuendi omē contulerit, is constantia teneat. **I**o enim maxime
debet, nisi forte intellexerat trasse in eligendo grū uite, quod si
acciderit, pot. aut accideret facienda mox institutor. q. muta
tio est. **S**ed igitur mutatione, si tpa adiuuabit, facilius et cōmo
dius faciemus, si minus sensus erat pcedentiq. facienda, ut
amici, que minus delectet, et minus probent, magis de
cere censent sapientes sensus diluere q. repente pcedere. **C**o
mutato aut grū uite, omi rōne aranduz ē ut id bono consi
lio fecisse uideam. **S**ed qm paulo an tcm est imitandos
cē maiores, p. m. illud exceptum sit, ne illa sint imita
da. **D**einde si nā non fert, ut qdaz imitari non possint, ut
superioris filius africani, qui hunc paulo natū adoptauit
p. infirmitate ualitudis, non taz potuit pat. similis esse
q. ille fuerat sui. **S**ing. non poterit, siue cās defensitare
siue p. l. m. conaomb. tene siue bella gerere, illa prestare
debet, que erant in ipsius potestate iusticia, fidem, libali
tate, aduersa tpa, quo minus id ab eo, quod desit
requat. **O**ptima aut hereditas ap. p. b. tradit libis, o. q.
primomo p. l. m. a. o. z. glia uirtutis re. q. gestaz, cui t. c. o.
esse nefas, et inuim iudicanduz est. **E**t qm offia non eade
disparib. etatib. tribunt, aliaq. sunt iuuenis, alia seni
oz. alioq. eam de hac constituaone dicendum est. **D**e
uarietate agendor. ab homib. fm diuinitate etat.

Scipionis. fi.

Adolescentis officium

Sed igitur adolescentis maiores natuueri ex
q. l. h. diligere optimos et probatissimos, et c. u. di
tissimos quoz consilio, et auctoritate utatur.
Iuuentis aut etas insana est, et insana
et regenda prudentia senis. **M**axime aut lxx etas a libi

omnibus arcentia est. excedendaque in labore, patientiaque et animi
et corporis, ut eorum in bellis et cunctis officiis ingratum non
sit. **Ac** etiam cum relaxat animos, et datur se iocunditati vo-
lent, caveant impudentia, meumque uerumque quod est
facilius si cuiusmodi, quibus rebus maiores nati uelint interire.
Semibus autem labores corporibus munici sunt. exatationis
autem etiam augende uidentur. Danda uero opera, ut animos et iuue-
tutes, et maxime rempublicam, consilio, et prudentia, quam plu-
rimus adiuuent. **N**ich autem magis cauendum est senectuti
quam ne languori corporis desidiaque se dedit. **L**uxuria uero, cum
omni etate turpis sit, tum senectuti foetissima est. **S**im autem
etiam libromus impudentia accessit duplex malus est, quod
et ipsa senectus decus exapit et facit, adolescentium impudentia
accessit, duplex malus est, quod ipsa senectus decus exapit,
et facit adolescentium impudentiores impudentias. **A**t ne illud
quod alienum est, id magis de puatorum de ciuium de peg-
norum officiis dicere. **Quid sit officium magistratus.**

Serui officia

Luxuria

St igitur proprius munus magistratus intelligere,
se gerere personarum ciuitatis, debet quod eius dignita-
tes et decus sustineat, suare leges, iura describere,
et ea fidei sue commissa meminisse. **Quid sit**
officium puatorum. **O**portet equos parare, cum animis
ciuium aut iure iuuere, neque submissis et
abiectionem, neque se effere, cum in repubblica
cauelle, que tranquilla, et honesta sint, talem eis
solemus, et sentire bonum animum, et dicere.

Quid sit officium peregrini. **O**fficiu est nichil preter su-
pergrum aut, in moleum negotium agere

nich de alio inqere, minimeq; ee in aliena república cura
osum. Ita fere offia reppunt cum queat qd deat, z quid
aptum sit psonis z ipib; z etatib;. Nich aut est, quod tā
deat q; in oīre gerenda, consilioq; capiendo seua; con
stanciam. **In quib; reb; consistat decens ul' decorus**

Sed qm decorum illd in omib; scis, dictis in co
poris teniq; motu, z statu cernit, idq; positū
est in tribus reb; formositate, ordine, z or
natu ad actiones apto, difficile, ad eloqndū
sz satis erit intelligi. In his aut trib; continet cura ead
illa, ut probe m ab his, cum apud quosq; uiuamus. hi
quoq; de rebus pauca dicuntur. **De uerecundia.**

Sinapio corporis magnaz nā ipa uidetur
huius rōnez, que formam, nāz reliq; q; figu
ram, in qua eet spēs honesta cam possint in
promptu. Que ptes aut corporis, ad nē nec
ssitates date, aspectum cēt hūire deforme, atq; formā
eius, **contant atq; abole.** hū nē tūm diligenter fab
cam imitata ē hūiz uerecundia. Que nē occultant ea
tez omēs, q; sana mente sunt remouēt ab oculis, ipiq; ne
cessitati dant opam, ut q; occultissime peant. Quare
q; partūz corporis usus sunt necessary, **tas neq; ptes**
neq; eaz usus, sine noib; appellent. quod q; facit non
turpe est modo, occulte id dicit, obscens est. Itaq; nec
actio illaz rez apta, petulantia uacat, nec orōnis ob
scenitas. Nec uō audiendi sunt **Omia**, aut siq; fuerint
storia, pene **Omia**, q; reprehendunt, rident, q; ea que
turpia non sunt re, uerbis flagitiosa dicamus. Illa at

Corporis harmonia
dispositio

Cymci
Stenci

Obscenitas pbor

que turpia sunt, nobis appellemus suis, latrocanā, fiant
 dare, adulterare turpe est re, s3 dicit non obscene libis dar
 opam re honestus est, noie obsceniz. pluraq3 in eā fināz
 ab eisq3 cont uerecundiam disputant. Nos aut nām
 sequimur, z ab omī quod abhorēt ipā, ab oclor, auri
 uzq3 approbatione fugiamus. Status, inctus sessio
 acubatio, uultus oculi, manus motus teneat illud de
 coruz. Quib3 in reb3 maxime duo sunt fugienda neq3
 effeminatus aut molle, z neq3 durum, aut rustiaz
 sit. Nec nō ystomib3 oratorib3q3 cōcedendum ē, ut his
 hec apta sint, in nobis dissoluta. Scenicoz qd3 mos tā
 tum hē uetis discipline uerecundia, ut in scenaz sine
 subligatulo prodeat nemo. Verent enim ne si q3 casu
 euenerit, ut corporis quedaz ptes apiant z aspiciant.
 non decet. Nō qd3 more, cum pentib3 pubes filij, ai
 soceris generi non lauant. Retinēda igit est huius
 gnis uerecundia presertim natura ipā magistra, et
 duce. **De duobus generibus pulcritudinis.**

Significat mos

Quam aut pulcritudinis duo gnā sint, q3
 altō est uenustas, in altō dignitas, ueni
 states mulib3 edē debemus dignitatem uirilē.
 Ingo, z forma uirilis remoueat a uirō omne

Pulchritudo
 Venustus
 Dignitas

non dignus ornatus. Et hunc simile inuiz, z gestu mo
 tu q3 caueat. Nam palestra motus sunt sepe odiosiore
 z ystrionuz, non nulli gestus, in epais non uacant, z in
 utroq3 gnē, que sunt recta z simplicia laudant. Forme
 aut dignitas colorie bonitate tuenda est. color exata
 aomib3 corpoz. Adhibenda est preter mundicia non

Forme dignitas
 Color
 Mundicia

opstus

incessus

Motus animorum

Cogitatio

Oratoris vis
Contentio
Sermo

Rhetorica

vox

odiosa, neq; exq̄sita nimis, tñq; effugiat agrestes & ibi
manas negligencas. **E**t rō est hñda uestitutus, in q̄
sic in plezsq; reb; mediocritas optima ē. **C**anentous ē
aut ne aut tarditatib; utam̄ ingressū molliorib; ut pō
paz seculis ēē utcam̄, aut ne in festinacōib; si sapiā
mus nimias celeritates, que cū finit aliochtus mouē
ē multus mutant̄ ora torq̄ntur, ex q̄b; magna siḡfica
tio fit non atē constancia. **S**z mltō etiā magis elabo
randus ē ne aut motus, anā rectant, quod assequimur
si canchm̄ ne in pturbaciones atq; exaimaciones inada
mus, & actentos, aios, ad decōis consuaones tenebim̄.
Motus aut aior duplices sunt, alii cogitacōis, alteri
appetitus. **C**ogitacō uō in uero exq̄rento maxime usatur,
appetitus impellit ad agendū. **S**uzandus est iḡ ut cogi
tatione ad res q̄ optimas utam̄, appetitus rōm lobet
tem prebeamus. **De oratoris seu orōnis in caplin.**

Iqm̄ magna ms oratoris est ea, q̄ duplex. Nā
altā contentacōis, altā simonis. **C**ontentacō disc
ptacōib; tbnatur iudicacōz, **C**onacōm̄z sc̄i
cus, fmo in araulis, disputaōib; gressionib;
familiarib; iūscat. **S**eq̄ntur etiā, conuicia cōtencōis p̄p
ta rethor̄z sūt nulla finonis, q̄q; hanc sc̄io, aut possint
lxx q̄ ēē. **S**z discenau studijs, inueniunt̄ magistri. **H**inc
aut q̄ studeant sunt nōnulli rethor̄z turba referta oia, q̄q;
pōm̄ia, que uerbor̄z sententia, & q̄ p̄cepta sunt, eatez ad f
monēz ptinebunt. **De duobus ad uocem exq̄rendis.**

So ariz orōnis iudicaz uocēz habeamus, in uoce
aut duo seq̄m̄ur, ut clara sit ut suauis. **U**trumq;

omio

omio a nā petendū est. **Neq** alim exoratio augebit. Alim
mutatio exp̄sse loquanz, z lenit. **Nich** aliud fuit in Catulis
ut eos exq̄lito uroiao putares uti hāz, q̄q̄ ezant hctati, s̄
etiam fuerit ali, bi aut optime uia lingua latina putabam̄.
Sonus erat oulas hie neq̄ exp̄sse, ne aut obscurus eēt aut
putidus, sine contentione uox nec languēs nec canora. **U**
berior oratio. **A**. Grassi nec minus facta. **Sz** bñ loquendo
de Catulis opimo non minor. Sale uō z factis cōditus **Cesar**
Catuli p̄as frat̄ mat̄ omēs, ut in illo ip̄o forensi dic̄tor ignē
contentiones alioz simone uinct̄. **In** omibz iḡ his elaborā
tūz ē, si in om̄i re quid deat exquamus. **Sit** ergo hic sermo
in quo Socratia excellunt maxime minicq̄ ptinax, z infit, i
co lepos. **Nec** uō tamq̄ in possessionē suāz uenit, excludat
alios, **Sz** cum reliqs in rebz, tum in sermōn cō uassitudine
non numq̄ putet, ac uideat in primis, quibz de rebz loquat̄
si serijs seueritatez adhibeat, si uocis leporēz. **In** p̄mis
prouideat, ne simo aliquod uianz uideat in cō moribz, quod
maxie tunc solet euenire, cum studiosē de absentibz deſben
di eam aut p̄ndiciluz, aut seuerē, aut maledicē, cōtumelio
se q̄q̄ dicatur. **Uituz** aut plimq̄ sermōnes aut de dome
stias negocijs, aut de re puplica, aut de aranz strouz, atq̄ de t̄
na. **Danda** iḡ opa est, ut etiam si abezare ad alia ceperit,
ad hoc reuertatur. **Sed**, ut cumq̄ res addeant, neq̄ emz
isēm de rebz, nec om̄i t̄pē, nec similz delectam̄. **Ad** uer
tendū etiam ē, q̄s simo delectationēz habeat. **Et** ut in ap̄ie
di rō fuit ita de finiendi modus. **De mor dū. 198 mot**

Et qm̄ in om̄i uita rectissime p̄ca **Simoniū.**
p̄z, ut pturbaciones fugiamus id est motus a

Catuli

neq̄ op̄sse

L. Causus

Cesar

Catulus

Sermo

Perturbaciones aī

numerosi non obtemperantes. Sic cuiusmodi moribus finis de-
bet uacare, ne aut ira existat, aut cupiditas aliqua, aut pig-
ritia, aut ignavia, aut tale quid appareat. **Ad** hoc quoque cau-
endum est, ut eos quibus cum finem conferimus, uereri et
diligere uideamus. **Ob**urgaciones etiam nonnunquam in-
dunt necessarie. In quibus utendum est fortasse, et uocis con-
tentione maiore, et uerbis grauitate acore. **Id** agendum
etiam est, ut ea uideamus non irati, sed ut ad uerendum et se-
candum ueniunt media. Sic ad hoc genus castigandi
ratio, inuita quod uicemus, nec unquam nisi necessario, si nulla
repperit alia mediana. **Sed** tamen ira procul absit, cum quod
nil recte fieri, nichil considerari potest. **Sed** magna ex parte
aut clementi castigacione licet uti grauitate tamen aduicta,
ut seueritas adhibeat, et contumelia repellat. **Atque** etiam
aliud ipsum, quod acerbis oburgacionibus significandus
est, eius id causa oburgatur, susceptus esse. **Rectum** est etiam
in illis contentionibus, que cum inimicissimis sunt etiam
si nobis indigna esse uideamus, tamen grauitate retinere
et iracundiam repellere. **Que** enim, cum aliqua perturbacione fi-
fiunt, nec ea constant fieri possunt, nec ab his que assunt
approbari. **De**forme etiam de se ipso predicare falsa, pres-
tim et cum irrisione audientis imitari militem gloriosum.

Qualiter domum honorari principum esse oporteat.

Quoniam omnia prosequi volumus quod certe
dicendum est etiam quales homines honorari et
principis domus placeat esse. Cuius finis et
usus ad quem accommodata est edificandi
descriptio et tamen adhibenda est comoditatis et dignitatis

Domus principis

diligencia. **G. A. Octavio** q̄ p̄mus ex illa familia **Consul**
 fuis est, honori fuisse accepimus, q̄ p̄claram hēdificas
 set in palatio 2 plenaz dignitatis domus. **Que** cūz unilgo
 uiseret, suffragata dñō non uolui ad consulatū putaba
 t̄. **hanc** **Scaurus** filius demolitus accessionez aduixit
 coibz. **Itaq̄** ille in domus suaz consulatū p̄mus attulit.
hic suū 2 clarissimū uiri filius in domus multiplicatāz
 non repulsaz solūz detulit, s̄ ignoiaz 2 calamitatez. **Qz**
 nanda est, emz dignitas domo, non ex domo tota q̄ren
 da. **Nec** domo dñs, s̄ dñō domus hēstanda est. **Et** ut i
 cetis hñda rō non solūz sua, s̄ etia az alioz. **Sic** in domo cla
 ri hoīs, in quaz 2 hospites mlti recipiendi sūt, 2 aduocā
 da hoīnz cuiusq̄ moi mltitudo. **Adhibenda** ē cura larua
 tis, alit̄ ampla domus de decori dñō sepe fit, si est in ea soli
 tudo 2 marie si aliqn̄ ab aliquo dñō solita ē frequētia. **Odio**
 sum ē emz cūz a p̄euntibz dñat̄ o domus antiq̄ q̄ dispari
 dñō dñazis. **Quod** q̄tez his t̄pibz in multis licet dicere.
Cautionz nō p̄fctū est, si ip̄e hēdifices, ne ex modis sup
 tūz 2 magnificētia az proteas. quo in gn̄e mltūz mali in
 eē est. **Studiosē** emz pleaq̄ p̄fctū in hanc p̄tez fctā p̄n
 apuz imitant̄. **vt. A. Lucili** suū uiri uirtutē, ^{aliquis} cūm q̄
 multa in uillaz magnificētia sunt imitati. **Quoz** q̄tez
~~tece est~~ **adhibendus** modus, ad mediocritatez q̄ reuo
 canous, eatez q̄ mediocritas, ad om̄ez usūz ciuitaz q̄ inte
 fuissezenda est. **Sz** hec hactenus. **In** omi aut̄ actione su
 sapienda hec tria sunt tenenda. **Primum** ut appetitus ra
 aoni pareat, quo mch̄ est, ad offia consuanda cōmoda
 aus. **Deinde** aduertat̄ quanta illa res sit, quaz efficit̄

Cn. Octavius

M. Scaurus

L. Lucullus

ΕΥΚΑΙΡΙΑ
Occasio

Porcelos

Sophocles

clem poetam huius, cum de cō offiō conuenissent et casu for-
 mosus puer finisset dixissetque Sophocles, o puerum pulchrum
 uideo Pericles ad hoc ipse spectatores Sophocle deat, nō solus
 manus sed etiam oculos abstinētes hūc. Atque hoc item Sopho-
 cles si in athletarū probatione dixisset iusta reprehensione
 caruisset. **T**anta mis est loquacitas ut si quis cum sit acturus
 itinere, aut in ambulatione secum ipse meditetur aut si quod
 aliud acturus cogitet non repleat. **E**t hoc item si in cō-
 iunio faciat inhumane uideat iustitia temporis. **S**ed ea quae multum
 ab humanitate discrepant, ut si quis in foro cantet, aut si qua
 est alia magna puerilitas, facile apparet, nec magno opere
 ad monitiones et praepia desiteant. **Q**uae autem pueri uidentur esse
 delicta neque a multis intelligi possunt, ab his est diligenter
 declinandum, ut in fidiis, aut in libris, quibus paululum disci-
 pent, tam uero a facite, aduertit solet. **S**ic uidentur et in mu-
 ta ne forte quod discrepet, uel multo eam magis, quo maior et me-
 lior actionum, quam sonorum, conatus est. **I**taque ut fidiis, musicis
 et auces uel minima sentiant, sic nos si acres, ac diligentes
 esse uolumus, ad uersiones quae maior, magna intelligemus
 sepe ex pueris, ex oculorum obtutu, ex eleuatione, aut remissione
 supaliorum, aut contractione ex meliora, exilaritate, ex ri-
 su, ex retentia, ex contione uocis, ex submissione et reuen-
 tia, et ex ceteris similibus facile iudicabimus, quod eorum apte fiat,
 quod ab officio, namque discrepet. **Q**uo in genere non est incommodum
 quale, quodque eorum sit, ex alijs, ut si quod debeat in illos uite
 mus ipsi. **S**it nescio quomodo, ut magis in alijs ornemus, quam
 in nobis metipsis, si quod delinquit. **I**taque facillime corriguntur di-
 sapuli in discendo maiora, quorum imitantur emendandi cum magis.

Imitatio

Nec nō alienū est. ad ea eligenda. que dubitationes affe-
 runt. prohibere dictos viros. nō ea. az nisi puros. z qd his d' uno
 q' qñc offia placet exquirere. **Ad** mox emz pars. co fere defe-
 ri solet. quo. anā ipa reouat. In qbz uidendū ē. non mō qd
 quisq' loquat. s' ea. quod quisq' sentiat. atq' ea. i. qua d'
 cā. qsq' quod sentiat. **Ut** emz piores. z hi. q' signa fab-
 cant. z uici p'ete. sinz qsq' opus a uulgo confideat. mult-
 ut si qd replendendū sit. apluribz id corrigat. **hi** q' se
 cum. z cum alijs. qd in eo p'rim sit. exquir' sit alioz iudicio
 p'multa nob. z non facienda. z facienda. z mutanda. z cor-
 rigenda sint. **Que** nō more agunt. institutūq' amibz de
 his nich est p'capendū. **Ita** emz ipa p'cepta sunt. **Nec**
 qsq' in lxx. eoz dūa oportet. ut si qd Socrates. aut Aristi-
 ppus. cont' mores. consuetudinēq' amiles fecerit. locuti ue-
 sint. idem s' arbitrent' hēre. magis eiz illi z bonis diuini
 hanc licentia. az affeqbant. **Cum** eoz nō id abienda est.
Est emz inimica uicandū. sine q' nich rectus ē potest
 nich honestus. **Sos** aut. quoz uita p'specta in rebz hone-
 stis. atq' magis z bñ de república sentientes. ac bñ merito
 aut merentes. aliquo honoz. aut impio effectus obfuar'
 ul' colere debemus. **Tribue** ea. az multūz Senecū. cecē
 his. q' magistratūz hēbunt. hēre delectūz aius z p'g'm. In
 ipō p'g'no p'uiatūz. ne aut puphā uenit. **Ad** suū az ut
 agaz de singlis. cōz totius gñs homīz societatez. z in soa-
 aatiō z cōaliaatiōe. colere. tueri. fu. are debemus.

In de artifijs z que **diuina q'stibz. z q'stibz.**
 stibz. qui libales hñdi. q' sordidi sint. lxx
 fere. accipimus. **Primum** improban' hi

Porty

Cymci
vermūdia

Quipus

questus. q in odio hoīū inuenerūt. ut portitorz & feneratorz
 uiliales & sordidi qstus in cernariorz oīū quoz opa nō
 quoz artes emunt. Est enī in illis merces auctoramentū
 finitū. Sordidi & putridi putandi sunt. q mercent a
 mercatoribz. quod statim uendūt. nich poficiūt nisi
 admodū mendacē. Nec uō est. qd turpitudine.
 Opifices q omēs in sordida arte uisunt. Nec enī qd
 ingenius hēc potest officina. Adimē artes hē proba
 de sunt. que ministrant sunt uoluptatibz. Sctarij. Lanij. Coq
 factores. piscatores. ut ait Terentius. Adde hinc si plac
 unguentarios. Saltatores. totū q ludū calatū. Quibz
 aut artibz. aut pūcia maior mēt. aut nō mediocri
 utilitas querit. ut mediana. ut architecta. ut doctrina. re
 & honesta. De sunt his. quoz ordi cōueniunt honeste.
 Mercatura aut si tenuis ē. sordida putanda ē. Simū
 magna & copiosa. multa undiqz apportans. multa q si
 ne uanitate impaens. non ē admodū uitupanda. Atq
 etiā si sacata questu ul' cōtēta pōis. ut sepe ex alto i
 portum. ex ipso portu. in agros possessionesqz contulcūt
 ur. ut in optimo possē laudari. Omīū aut rez. ex qb
 aliquid acquat. nich ē agricultura melius. nich liberius.
 nich dulcius. nich libo hoīm dignius. De qua qm in Caro
 ne sat mltā dixim. illinc assumet. q adhuc locū ptebūt.
 De comparatione honesti. ad honestatē. caplin
 Et ab his pūbz. q sunt honestatis. q admo
 dum offia dūcerent. satis expositū uidet.
 Eoz aut ipoz q honesta sūt. pot in adere
 cōtēto & compaao de duobz honestis. utrū

Portitores
 Feneratores
 Mercenarij
 Auctoramentū

Opifices
 Officina

Talarus ludus

Mercatura

Agricultura

Honesti Comp

honestus. Qui locus est a Panecio permissus. Nam
 atq; omnis honestas manet a patib; quatuor, quar una
 sit cognatiois, alia civitatis, tertia magnanimitatis,
 quarta moderacionis, hęc in diligendo officio, sepe, ut int'
 se compent, necesse ē. Placet ig^r aptiora ēē nē, ea officia
 q̄ ex cognatione ducant^{at}, cōitate, q̄ ea, que ex cognatione
 ducant. Id q; hęc argumēto confirmari pot. Q; si contageat
 ea vita sapienti, ut omniū rez affluentiū corpus dicit^r
 tur, q̄ius oīa, que cogitatione digna sūt, summo oīo se
 cum ip̄e consideret, et contēplet tam, solitudo si tanta sit
 ut hōiez uidere non possit excedat, ei vita, pnceps illa
 q; omniū virtutū sapiā, quaz Greca sophiā uocant, priuā
 qaz enī, quaz Greca sōrnesin dicunt. Nam quādam uirtū
 ligimus, que ē rez ex petendo, et fugiendū q; scā.
 Illa aut sapiā, quam pnceps dicit, rez ē diuinā, et
 hūanā scā, in qua continet deoz et homiū cōitas
 et societas int' ip̄os. Et si maxima ē ut certe ē necesse ē
 q; a cōitate ducat^{at} offiū, id ēē maximū, et cogitatio enī
 cōtemplatioq; nē in mēta quodam mō et si mēta ita sit, si
 nulla actio rez consequat^{at}. Ea aut actio in hominū
 tuendis cōmodis maxime cernit^r. p̄inet ig^r ad societa
 tes gñis hūmanū. Ergo hęc cognatioi imponenda est.
 Atq; id optimū q; ip̄a ostendit et indicat. Quis
 enī, tam cupidūe inspicenda, cognoscēdaq; rez nā,
 ut si fraganti contēplantiq; res cognatioi dignissima
 subito sit illatus piclū discimq; p̄ie, an subueniat
 opulentiāq; possit, nonne illa omnia relinquat et abiat^r.
 etiam si diuinā se stellas, aut metū mundi magnū

Sophia
 φωφωσις

Manca

Sapientia
 Prudentia

dines posse arbitretur. Atque hoc itez in parentis, in amica re
aut pailo fecit. Quibus rebus intelligit, studios, officijs
sac, preponenda ee offia iusticie, que ptiuet homi ad uti
litatem, qmich homi debet ee antiquus. Atque illi quoz stu
dia vita q omis, in reze cogniaone usata est, tñ ab auge
dis homi utilitatibz z comodis non recessunt. Nam z eu
dicunt multos, quomeliores ames utiliores q rebz suis
z puphas cent. Ut Ihebanus Epaminondas Lusias pica
gozeus, Siracusiuz dyones Plato, multi q multos. Nos
q ipi, qozo ad repuplicaz aculim, si m aliqd aculimus,
a doctoribz, atqz doctna instructi, ad eaz z ornari accessim.
Neqz soluz phv umi, aut pñtes studiosos discendi erudi
unt, atqz docent, sz hoc itez eaz post mortez hāz monu
mētis asseant. Nec eiz, locus ullus ē premissus ab
his q ad leges, q ad mores q ad disciplina repuplicē p
tinet, ut oam suuz ad nrm negoziuz contulisse videant.
Itaqz illi ipi doctne studioz z sapie docti z homi utilitate
prudencia suaz intelligencia q potissimuz conferunt. ob eaz
eam q cam eloq copiose m prudent melius ē q ul acui
ssime sine eloqnaa cogitaz, qz cogitao in seipā uerituz.
Eloqnaa uō cōplectitur eos, qbz aiz cōitate cōiuncti sūm.
Atqz ut apuz exaina non fingentoz cā fanoz gregant sz
aiz congregabilia sint nā fingunt fanos. Sic hoies z ml
to eaz magis nā congregati adhibet, agendi congregā
ti q solez aiz. Itaqz nisi ea uirtus, que cōstat ex homibz
tueñdis, i. ex societate gnīs huām attingat cogn. i. ne
itez solitaria cogitao z ieiuna uideat. Itemqz magnitudo
ā remota cōitate cōiunctioneqz humana feritas qdam

Epaminondas

Dion Plato

Philosophi

Eloquentia

Cognatio reru

Magnitudo ei

Virgula divina

*Comunitas univ
Modestia*

fit, z imitas ita fit, ut vincat cognatio studiu, consoci-
atio hoim, atq coitas. **N**ec ueruz ē quod dicit, a qbdaz
pp necessitatez uite, qd ea, que nā deficiēt, consēq sine alijs
atq efficiē, non possē amnis. **I**taqz sitaz istaz cē, aīz hoib⁹
coitatez, z soaetatez, qd si oīa nob, que ad uituz, aīlūqz
pūct, qī uirgula dīa ut aīnt, supeditarent, tūm p
optimo qsqz ingēio, negocijs omib⁹ obmissis, totū se
in cogitōne, z sūā collocaret, non ē ita. **N**am, z solitudiez
fugēt, z soauz studij qzeret, aīz docēt, cum discit uellet,
cum audir, cum docē. **E**rgo omē offm, quod ad cōiunctio-
nez hoim, z ad soaetatez tuendā ualet, anponendū est
illi, quod, cogitōne, z consāā continet. **I**taqz forsitan q
zendū sit, nūz hēc coitas, q maxime ē apta nē, sit etiā
modestia, modēraaōi qd semp anponenda. **N**on placet.
Sunt enīz quedaz pūz ita fēda, pūz ita flagraosa, ut ne
cōsideranda, ea qdēz pūe cā, sapiens scīurus sit. **E**a pos-
sionius collegit pmlta. **S**z ita tetra qdēz, ita obsēna, ut
dicta qd turpia uideant. **H**ec igit non suscipiat qsqz repu-
plicā cā. **N**ec res publica qdēz pro se uolet suscipi, **S**z in h
cōmodus res se hēt, qz non pot accēz tps, ut int sit repu-
plicā qdēz illoz facit sapientes. **Q**uare hēc qdēz effm
sit, in offijs diligendis, hēc genus offioz excellē, quod te-
neat hoimz soaetate. **E**t cīz cogitōne, prudētia, qd se
qē, cōsiderata actio. **I**ta fit, ut agēz, cōsideraz, plūz sit
qd cogitare prudent. **A**tq hēc qdēz hactenus. **P**atefactus
est enim locus ipē, ut nō difficile sit, in exqzendo offio,
qd auqz sit pponendūz inter. **I**n ipā namq coitate sunt
gradus offioz, ex quib⁹, qd, auqz prestat, intelligi possit.

ut p^{ri}ma d^{ic}tis immortalib^{us}. Sa p^{ri}nc^{ip}ia. De ca^usap^{er}itib^{us} deinceps
gradatiz reliq^{ue} debeant. Quib^{us} ex reb^{us} breuit^{er} disputatis intel
ligi pot^{est} non soluz id hoies soleze dubitare honestuz ne an tur
pe sit s^{ed} etiam duob^{us} p^{ro}positis honestis utru^z honestius sit.
hic locus ut dixi a p^{ri}ncipio p^{er}missus s^{ed} iⁿ ad reliq^{ue} p^{er}gamus.

De Azca Cullu Cidoms de omib^{us} p^{ri}ncipis ex p^{ri}ncipio

Aleat moduz offia ducerent ab ho^{min}ib^{us}.
nesta^{te} azca fili atq^{ue} ab omⁿi g^{en}te uirtuti^{um}
satis explicatur arbitroz libro supioze.

Seq^{ue} ut hec offioz g^{en}ta p^{er}sequaz que p^{er}
tinent ad uite cultuz, z ad eaz rez q^{ue}
utunt hoies, facultatez ad opes ad copi

as. In quo totuz quea dixi. q^{uo} utile q^{uo} inuale. auz ex utilib^{us}
quid uilins. aut q^{uo} maxime utile. de q^{ue} dicere agredi
ar si pauc^a p^{ri}ncip^{ia} de instituto. ac de iudicio in eod^{em}. Q^{uo}d q^{ue} eiz

lib^{er} n^{ost}ri complures se non in ad legenduz s^{ed} etia ad scribendi
stroz exatauerunt tam int^{er}duz uercoz ne q^{ui}busda^m bonie
uirtue p^{er} h^{ic} non inuisuz sit inuent^{us} q^{uo}d in ea tm me ope z p^{ri}ncip^{ia}

ponet. Ego aut q^{uo}d diu res p^{ri}ncip^{ia} p^{er} eos regeret q^{uo}d seipam co
misit omes in eaz curas cogitacionesq^{ue} in eaz confereba^t.

Cum aut onati unius omia tenerent neq^{ue} esset usq^{ue} confi
lio aut auctoritati locus soaosq^{ue} de m^uq^{ue} tuenda repup^{er} p^{ri}
sumos uir^{os} amissim^{us} nec me angorib^{us} de di q^{uo}d

cem cofectus nisi his restitisset. Nec rursuz indignis
hoine docto uoluptatib^{us} atq^{ue} utina repup^{er} stetit

quo stetit statim nec in hoies non taz comutandaz q^{uo}d en
tendaz rez cupidos in adisses. Primum ut stante repup^{er}
saans soleb^{at} in agendo plus q^{uo}d in scribendo ope^{re}

uoluntas quosq^{ue}

quod non quod p^{ri}
uoluntas quod p^{ri}
uoluntas quod p^{ri}

poneremus. **Q**uoniam ipse scriptis non ea que nunc sibi actio-
 nes mandaremus. ut sepe fecimus. Cum autem res publi-
 ca in qua omnis mea cura cogitatio poni solebat nulla esset
 omnis. Ille saltem litteris continere omnes forenses et Senato-
 rie. Nichil hoc autem agere cum animis non posset in his stu-
 diis ab uniusmodi uersamus etiam existimamus honestissime po-
 sse deponi. Si me ad philosophiam retulisses. Qui cum multum
 adulescentie discendi eam temporis tribuisses postquam honoribus
 infundere ceperis in eam totum recipere tradidi. Tanti erat philo-
 sophia quantum superfluum amicum et recipere temporis. **I**tem omne
 consumebatur in legendo. Scribendi operam non erat. **M**axime
 igitur in malis hoc tamen bonum. affectum uideamus. ut ea litteris
 mandaremus que nec erant satis notantibus et erat cogi-
 tatione dignissima. **Q**uid cum est propter optabilem sapientiam
 quod philosophiam. quod homini melius. quod homini dignius. **H**anc
 igitur que expetunt philosophiam nominantur. **N**ec quod aliud est philo-
 sophia si interpretari uelis preter studium sapientie. **S**apientia autem est
 ut auctores philosophie diffinitus est res diuinam et humanam
 causam et quibus hec res continentur sciam. cuius studium qui
 utitur hanc sane intelligo quod natus sit quod laudan-
 dum putet. **N**am siue oblatio quantum ad requiesque curam
 que confectio cum eorum studium potest siue ratione constantem uirtutem
 que donat. **A**ut hec ars est. aut nulla omnino per quam eas as-
 sequimur. **N**ullam dicitur maximam et artem esse cum mi-
 nimam sine arte nulla sit hominis est parum considerare lo-
 quentium atque in maximis rebus errantium. Si autem est
 aliqua disciplina uirtutis ubi ea quecumque aut ab hoc discen-
 di genere discesseris. **S**ed hec cum ad philosophiam coherentem acui

Sapientia

Philosophi

Sapientia quod sit

quod sit inquit aliqd
 quod spectat et ualeat
 ad bonum dirigere uirtutem

z acius disputari solent quod alio q̄t̄z libro fecim⁹. hoc aut̄
 t̄p̄e t̄m nobis declarandus fuit. cur orbat̄i rēp̄up munerib⁹
 ad hoc nos studius potissimū non contulissēmus. Quirrit̄
 aut̄ nobis z q̄o a doctis z curoitis q̄rentib⁹ satis ne cōsta
 t̄ facit̄ uideam⁹ q̄ cur p̄p̄i nich̄ posse dicamus. t̄n alijs d̄
 reb⁹ p̄ape soleamus. z hoc ip̄o t̄p̄e p̄cepta offiij p̄scqua
 m⁹. q̄bus uelles satis cognita ēēt n̄a s̄ua. Non enī sum⁹
 h̄i quoz uagetur aūis errore nec h̄t unq̄ quid sequat̄.
 Que enī ēēt ista mens ul̄ que uita p̄oans non m̄ dispu
 tant̄ s̄ etiā uiuendi rōne sublatā. Nos aut̄ ut cet̄i alia
 certa alia m̄ta esse uiuunt̄. s̄it ab his dissēnātes. alia p̄
 babilia cōf̄ alia ip̄robabilia diam⁹. Quid uq̄ est quod
 me impediat. ea q̄ probabilia m̄ uideant̄. seq̄. que cōf̄
 ip̄robare. at̄ arrogantiā affīam̄. uti uitate fūger̄ temerita
 tes. que asapiā diffidet̄ plimuz. Cōf̄ aut̄ om̄ia dispu
 tant̄ a n̄is. q̄p̄ h̄c ip̄m̄ probabile. eluc̄ non possit. nisi ut̄
 q̄ p̄te causaz fīta esset contentio. S̄z h̄c explanata sunt
 in Academijs n̄is satis ut arbitroz diligenti. Tibi aut̄
 in Cicerō q̄q̄ in antiquissima nobilissima q̄ p̄b̄u Tracp
 po auctoz uersezis. h̄is simillimo. qui ista p̄clara p̄p̄ere
 zunt. tam̄ h̄c n̄a s̄imama aūis ignota ēē nobis. S̄z as
 ad instituta p̄gamus. *Quod honestū ē uel p̄ eom̄*

Quinq̄ igit̄ rōnib⁹ p̄positis offiij p̄scq̄ndi. q̄z
 due ad decus honestatez q̄ p̄tinet̄. due ad co
 moda uite. copias op̄es facultates. Quinīa ad
 edigendi iudiciuz si q̄n̄ ea que diu pugnare
 m̄t̄ se uideant̄. honestatis p̄s confectae. quam cupio tibi
 notissimaz ēē. hoc aut̄ nunc de quo agimus. id ip̄m ē quod

utile appellat. **I**n quo ubi lapsa consuetudo deflexit de
 iura sensusque concordata e ut honestates ab utilitate sec
 nes constitueret esse honestius aliq. quod utile non eet.
 et utile quod non honestus. quoniam nulla pmaes maior in
 te hominu potuit afferri. **S**umma qd. auctoritate pbr. se
 uere sane atq. honeste lex ta gna confusa cogitacione
 distinguunt. **Q**uidq. iustus sit id eam utile censet. **I**te q.
 quod honestus id ee iustus. ex quo effiat ut qd. hone
 stus sit id sit utile. **Q**uod qui paru pspiciunt hi sepe uer
 sitos hoies et callidos admirantes maliciaz sapienz uidi
 cant. **Q**uoz ex eo capiendus e opinoq. omis ad eam
 spes introducenda ut honestis consiliis iustis q. finis non
 frande et malicia se intelligat ea q. uellit conseq. posse.
Que ex go ad uitaz hominu pntent ptim sunt maia ut aur
 argentuz et ea q. gignunt e terra ut alia gnis cuiusdem
 ptis maia que hnt suos impetus et appetitus. **E**oz aut
 ronis expaa sunt alia rone utencia alia. **S**eptes ronis
 eq. boues relique pecudes apes quaz ope effiat aliquo
 ad usum hominu atq. ad uitam. **R**acione aut utenciaz
 duo gna ponunt. deoz unus alim hominu. deos placatos
 pietas effiat et scitas proxime aut et fm deus hoies ho
 bi maxie utiles ee possunt. **E**az q. a. rez q. nocent et ob
 sint eadez diuisio est. **S**z q. deos nocere non putat his
 exceptis hoibz obce plimuz arbitrant et prodesse. **E**a eiz
 ipa que maia diximus pleraq. sunt hominu ope effecta
 que nec hzemus nisi manus et ars accessissent nec his si
 ne hominu administratione utrem. neq. eiz ualitudis cura
 tio neq. nauigatio neq. agricultura neq. fruguz fructu

Aialia rationalia

Deus

us q^{uod} reliquor^{um} p^{ro}cepto. & confu^{si}o. Sine ho^{minu}m opa nulla
 e^{ss}e potuisset. ^{al. expositio} Jam u^{ero} & ear^{um} rez^{um} q^{uod} abundarem^{us} portectio
 & eor^{um} q^{uod} egemus inu^{en}itio. certa nulla e^{ss}et nisi his muni
 b^{us} ho^{minu}m fingent^{ur}. Eatez^{um} q^{uod} r^{ati}one nec lapides e^{ss}et t^{er}ra exaden
 t^{er} necessarii ad usus ho^{minu}m, nec ferri es, aur^{um} argent^{um}
 p^{er}ennis abdit^{us} forezent^{ur}, sine ho^{minu}m labore & manu. Tecta
 u^{ero}, q^{uod} & frigo^{rum} uis pelleret^{ur} & caloz^{um} molestie sedaz^{ent}
 v^{er}u^m. aut inu^{en}itio q^{uod} ho^{minu}m dari potuissent. aut postea s^{ub}ue
 nire. si aut in tempestatis. aut terre motu. aut uetustate
 cecidissent nisi c^{on}muniquita. ab homib^{us} har^{um} rez^{um} auxilia
 petere didicissent. Adeducta q^{uod} & terrar^{um} a^gones flumin^{um} a
 g^{ro}z^{um} irrigaciones moles oppositis fluctib^{us} portus manu
 factos q^{uod} v^{er}u^m sine ho^{minu}m ope h^{ab}ere possemus. ^{al. de loco} Et q^{uod} m^{ul}tis
 q^{uod} alijs p^{ro}spectus est. q^{uod} fructus. queq^{ue} utilitas ex reb^{us}
 his que sunt maiate p^{ro}p^{ri}um^{us}. ^{al. de loco} Eas nullo modo sin^{te} ho^{minu}m
 manu. atq^{ue} opa. nos cape potuisse. Qui dem^{um} q^{uod} ex bestijs. q^{uod}
 fructus. aut que c^{on}moditas. nisi ho^{minu}m adinu^{en}erent p^{ro}p^{ri}
 possent. Nam & q^{uod} p^{ri}ncipes inu^{en}endi sunt. quez^{um} ex quaq^{ue}
 belua usus h^{ab}ere possumus ho^{minu}m certe sunt. ^{al. de loco} Nec h^{ab}ere t^{em}p^{or}e sine
 ho^{minu}m opa. aut pascere eas. aut comaz^{um}. aut tueri. aut sepe
 uos fructus ex his cape possem^{us}. Ab eisq^{ue} & ea q^{uod} n^{on}arent
 m^{ul}ti^{um} & que usui possunt e^{ss}e capiunt^{ur}. Quid e^{ss}et aut^{em}
 an^{te} m^{ul}ti^{um} sine quib^{us} uita ulla omⁿio e^{ss}e potuisset. Q^{uod}
 eis egemus s^{ub}ueniret. Que e^{ss}et oblectatio ualens. Que
 uictus. aut cultus. nisi t^{am} multe artes nob^{is} ministrarent.
 Quib^{us} reb^{us} exulta uita ho^{minu}m tam desunt. a manu & cultu
 beluar^{um}. ^{al. de loco} Vides u^{ero} sine ho^{minu}m actu non potuisset nec l^{ex}edifica
 ri. nec frequ^{en}tari. ex quo leges. mores q^{uod} c^{on}sensu. m^{ul}ti^{um} sunt

Bestie

Artes

equa descriptio, certa quod intentioni disciplina. Quas res etiam
 fuerit aior consecuta, et uicundia est. efficitur quod est ut esset uita
 munio, atque ut d. uito et accipiendo mutatio quod facilitatibus
 comodis nulla re egemus. Longiores sumus hoc loco quod ne
 cesse est. Quis est enim cum non perspicuissima sint illa, que pluri
 bus uerbis a paneo commemorantur. neque neque dicit bello
 neque primarum domi magnas res et salutaris, sine hominum
 stirpis gerere potuisse commemorant ab eo Themistocles, Pe
 ricles, Cyrus, Agesilaus, Alexander, quos negat sine adu
 ni hominum, tantas res efficere potuisse. Virtus in re non dubia
 testibus non necessarius. Atque ut magnas adipsam utilitates
 conspirationi hominum, atque consensu, sic nulla tam detestabili
 pestis est, que non homini ab homine nascatur. Et Dicaearchus lib. de
 inuentione hominum, pyratum magis et copiosi, qui collectis ceteris causis
 elumiois pestilentie uasitans beluaz, eadem repentine multi
 tudinis quare impetu docet, quodam hominum genera esse consumpta.
 Dem compati, quod plures delecti sunt homines, hominum impetu, i.
 bellicae, et aut seditionibus, quod omni reliqua calamitate. Cum igitur
 locus nichil habeat dubitationis hic quod homines plurimum et profint
 et ob sint propum hoc statuo esse uirtutis conaliam, ad nos hominum
 et ad usus suos aduingeret. Itaque que in rebus humanis, quaeque in
 tractatione beluaz sunt utiliter ad hominum uitas, artibus, et laboribus
 aut opibus, hominum aut studia, ad applicationes nostras promptas
 ac paratas uirorum praestantiam sapientia et uirtute exatant. Et cum uir
 tis tribus omnis tribus in rebus fieri uirtus. Quare una in perspicua
 quod de quaque re uerum, sincerum quod sit, quod consentaneum, atque quod
 consequens, ex quo, quaeque gignantur, que cuiusque rei causa sit. Aliter
 colubere motus, ad iratos turbatos, quos Graeci ormas non

Mala hominum
 Dicaearchus

virtus

nant

n. int. appellationes q^{ue} quas illi omnes obedientes effice^{re} rōm.
 Sciamus his quibus cum congregam^{ur} uti moderare^{re} & facere. Quorū
 studijs ea que nā desiderat expleta accumulataq^{ue} haurimus per
 eosq^{ue} si q^{uo} imporet nob^{is} in cōmōm propulsemus ulasam^{us}
 q^{ue} in eos qui nobis nāt^{ur} conati sunt. tantaq^{ue} pena afficiam^{us}
 quanta q^{ue} equitas hūanitasq^{ue} patit. Quibus aut rōmib^{us} hāc
 facultatez conseq^{ui} possimus ut hōiū studia cōplectam^{ur} ea q^{ue}
 teneamus. Dicimus neq^{ue} ista mltō post. S^{ed} pauca an^{te} dīcāst.

Ignas uim ēē in fortuna in **Magna cēntz**
 utramq^{ue} ptez ul^{ter} scandoas **fortune. ut patz.**
 res ul^{ter} adūsas, quis ignorat. Nam & cū p^{ro}po
 cū flati utim^{us} ad exitus puchem^{us} optatos.

Et cum reflauerit effūgim^{us}. Hec enim ipā forma cētōs casū
 rariores h^{ab}et. p^{ri}mis ab ināis p^{ro}cellas, tēpestates, ruinas
 incendia. Deinde a belue, ictus, morsus, impetus, hec ergo
 ut diu rarioza. At uō inūit^{us} exatim^{us}, ut p^{ri}me tūz, sepe
 mltōz clares impator^{um}, ut nūp^{er} sūm^{us}, & singlariis m^ulti
 die p^{re}terea multitudine atq^{ue} ob cas^{us} bōi meritor^{um} sepe ann^{is}
 expulsionē caluitatez fuge. Nūz sūz q^{ue} setē res honores, impe
 ria m^ultorū q^{ue} q^{uo} fortuna sint tū sū opib^{us} hōiū & studijs neu
 trāz in ptez effia possunt. Hec ig^{it} cognito dicendū ē, quo nāz
 in hōiū studia ad utilitatez n^{ost}as & allic^{ere} atq^{ue} exatūz possim^{us}.
 que si longior sūnt ozo cum magnitudine utilitatis comparat^{ur}. i
 ta fortasse ead^{em} breuioz uidebit^{ur}. Quocūq^{ue} ig^{it} hōies hōmⁱⁿ
 tribunt ad eūz augendū atq^{ue} ad honestandū, aut tenuio
 lenaaz grā faciunt cum aliq^{uo} de cā, quem p^{ro}piaz diligunt, aut
 honore si cuius inu^{en}tū suscipiunt quēq^{ue} dignūz fortuna q^{uam}
 amplissimā putant aut cui fides h^{ab}et & bōi reb^{us} suis cōsulez

Fortuna

nam si ag. 17

utilitas qbus mōis ab
 hōibus comparatur

ut aut reges pla
res ne lares lar
giones aliquas
ponunt.

Amor
Metus

arbitrantur. aut omnes opes metunt. aut a quibus aliquid expectant. aut postremo paco aut mercede duunt. Que sortidissima est illa quod est iniquatissima et his quae ea tenent et illis quae ad eam confugere conantur. Male enim se res habet cum quod uirtute efficit debet. et temptatur pecunia. Sed quoniam non numquam subsidium hoc necessarium est quod admodum sit utendum eo dicemus. Si prius his de rebus quae uirtuti propiores sunt dicemus. Atque etiam subiungunt se homines impio altum et potant pluribus de causis. Quamvis enim aut benivolentia aut beneficiorum magnitudine. aut dignitas potantia. aut spe ad utile sibi futurum. aut metu ne in periculum cogantur aut spe largitionis. promissionis quae capiti ac postremo ut sepe in nostra re publica uidemus mercede conducunt. Omnis autem res ne apertius est quod ad opes tuendas quod diligere. nec alienum quod timere. Proclare autem omnis quod metunt. odierunt. quod quod odit. perisse expetit. Multorum autem odium nullas opes posse obistere. Si antea fuerint ignotis nunc est cognitis. Nec non hominum iram solum. quod amaris oppressa pulchritudo auitas intus declaratur quod odium hominis ualet ad pestes. Sed reliquod similes eximus irarum. Quorum autem fere quis qualem tales intus effugit. Aliis enim custos diuitiarum metus est. Contra quod benivolentia fidelis ad perpetuitatem. Sed his qui oppressos impio quod coherant sit sane adhibenda sententia. ut lexus in famulos si aliter tenere non possint. Quoniam ita in liba auitate se instruunt ut metuant. his modis potest esse temerarius. Omnis enim sunt temere leges aliam opibus quod tunc facta libertas contingunt tam liber aliqui aut uirtutis tamen aut oculis de honore suffragis. Atque

aut morsus, sunt inmissis libtans. q̄ retente. quod ig̃ lau-
 ssime patet. neq̄ ad moluitates solum s̄ et ad opes z
 potencias ualet plimuz. **I**o amplectam̄ ut metus absit. ca-
 ritas retineat. **I**ta faallime q̄ uolem̄ z p̄uatis in rebus in
 repub̄ conseq̄mur. **A**temz q̄ se metu uolent. a q̄bz metu-
 unt eosq̄z metuunt ip̄i necesse ē. **Q**uid eīz censem̄ sup̄io-
 zem illuz dyonisiuz. quo cūa atq̄ timoris ^{in solis} anḡi solimz. qui
 cū hos metues tonsoris canente carbone sibi adurebat
 capilluz. **Q**uid eīz fecerit **A**lexandruz. quo aīo uixisse
 arbitrem̄. q̄ ut sc̄ptuz legim̄. cum uxores ^{uoluit} **T**heben admodū
 diliget̄ tam ad eam ex epulis in cubiculū uenies. barbarū
 et euz q̄tes. ut sc̄ptuz ē cōpictuz notis trahias. distito gla-
 dio uidebat an̄ re. p̄micebat q̄ de stipatoribz suis. q̄ scru-
 tarent̄ azailas muliebres. z ne quod in uestim̄tis telum
 occulateret̄ exq̄zerent. **O**miserimz. q̄ fideliores z barbaruz
 z stigm̄anduz putaret̄ q̄ cōingeret̄. **N**ec eūz sefellit opinio.
 ab ea eūz ip̄e p̄ pelicanus suspiaone infectus ē. **N**ec uō
 ulla uis impij tanta ē. que p̄mente metu possit eē diuina.
Sethis ē **Phalaris**. cuius ē p̄et̄ cet̄os. nobilitata crudelitas.
 q̄ non ex infidis inuit ut is. quez modo dixi **A**lexand̄. nō
 a panice. ut hic n̄. s̄ in euz uniuersa **A**grigentanz militum
 impetum fecit. **Q**uid **A**acedones nō ne **Demetriuz** relique-
 rūt uniuersi q̄ ad **Piruz** contulerūt. **Q**uid **L**acedemōios
 inuiste impantes. non ne repente om̄es fere socij defuerūt
 spectatores q̄ se ocosos p̄buerūt leuitia calamitatis. **S**et
 na libenque intah̄ re. q̄ domestica rectoroz. **R**euz tam̄. q̄
 diu impiuz repub̄ b̄nficijs tenebat̄ non minus bella
 aut pro socijs. aut de impio gerebant̄. **S**erius erant bellōf

Dionysius superior

*Alexander phereus
Thebe*

Phalaris

Demetrius

Pyrrhus

Lacedaemon primum

mp

aut nutes, aut necessarii. Legum pploꝝ nationuꝝ, potius
erat, et refugiuꝝ Senatus. **N**am autem et magistratus, Imperatoresqꝫ
ex hac una re, maius laudes cape studebant. si promissae
si socios equitate, equitate, et fide defendissent. **S**icqꝫ prociuiꝝ
illud orbis terrarum, uetus qꝫ impiuꝝ potat nominari. **C**ensim
hanc consuetudinem, et disciplinam, iam animum. post uo si
ille uictoriaꝝ penitus amissim. **R**esistit autem est qꝫ in uici-
in socios iniquuꝝ, cum exstisset inanes tanta crudelitas.
Ergo nulla secuta est honestas cum non honesta uictoria.
Est autem eis ausus ore hasta posita, atqꝫ bona in foro uende-
ret et bonoꝝ uirorꝝ et locupletuꝝ arte uiuuz, pcedas se sua
uendat. **S**ecutus est neqꝫ, qui in ca impia uictoria etia fecio
re, non soluꝝ singuloꝝ uiuuz bona publicaret, sꝫ uniuersas
qꝫ prouincias, in regionesqꝫ uno calamitatis uice comprehen-
deret. **S**icqꝫ uexatis, ac potius extis nationibꝫ, ad exemplum,
amissi impy portari in triumpho. **A**ffiliam uiuom. **G**rea qꝫ
urbe triumphari, sine qua numqꝫ nri Imperatores ex transla-
tibus bellis triumphauit. **M**ulta preterea commemorare ne-
faria in socios, si hoc uno qꝫ sol indiffꝫ indignus. **I**ure
qꝫ plectam, nisi emz multoꝝ unpunita scelera tulissimus.
numqꝫ ad uiuuz tanta pmissis licentia, a quo qꝫ rei fa-
miliais, ad paucos cupiditatꝫ ad multos improbos uenit
bontas. **N**ec uo numqꝫ belloꝝ uiuuz semen, et ca decet du-
hoies potit hastas illa cruentas, et meinezant et spabunt.
quam. **S**illa, cum uibrasset, dictatore propinqꝫ suo, totz
sexto tricesimo anno postea sceleracone, hasta non retes-
sit. **A**lt autem, qui nulla dictatura scriba fuit i hac fuit qꝫ
stor uerbanus. **A** quo debet intelligi, talibꝫ pmiꝝ proposi

Sylla

Massim

1. Sylla hasta

tis nuncq̃ defutura bella amilia. Itaq̃ parietes m̃ urbis stant
 z manent hi q̃ ipi iam extrema scelerata metuētes. **Ad** m̃o
 pupicaz penitus amissim̃ atq̃ in hīs clares madim̃. **Ac**
 deinde ē em̃z ad propoſitūz dūz metū q̃ carā ēē z diligi
 malum. **Que** si. x. p. quō inuiste impanti, actioē potuēt
 qui debent putare singuli. qd̃ cum p̃spiciam̃ sit, beniuolē
 ac m̃z ēē magnaz metus ibecalles. **Seq̃t** ut dīcamus q̃
 bus rebz faillime possum̃ eaz quaz uolumus adipsa
 cū hōie z fide z caritate. **Sz** ea non parat omēs egemus.
Nam ad quicq̃ uitaz institucōz, ad mōdandūz ē am̃t
 us ne opus sit. **an** s̃ans sit. **apauas** diligi. **De** hum̃ig̃ hoc
 sit. **ro**z p̃m̃z mariē necessarius, faillazitates h̃c fides
 am̃auz nos am̃icoz z m̃zāuiz. n̄a h̃c em̃z ē una res
 p̃fusa ut non m̃lūz differat, ut sumos z mediocres uirō
 eaz utriq̃ ē p̃p̃modū companda honor z gl̃ia z beniuolē
 aa am̃ū, fortasse nō eaz omēs egent. **Sz** tam̃ si aliau h̃c
 suppetunt adiuuāt aliquāuiz, tūz ad cet̃as, tūz ad am̃aa
 compandas. **Sz** de **Am̃aa** alio libro dīcū est. qui s̃cribit
 Lelius. **Nunc** dicamus de gl̃ia q̃q̃ q̃ eadez duo sunt
 n̄a libz. **Sz** actingam̃ q̃n̄q̃ eaz rebz maioribz ad m̃m̃
 s̃ndis adiuuat plim̃z. **Ex q̃b̃ constat gl̃ia p̃fecta.**

Uma igit̃ z p̃f̃c̃a gl̃ozia constat ex tribz h̃is
 si diligit multatudo si fides h̃t. si eaz admi
 ratione qd̃ am̃ dignos honor putet. **h̃c** aut̃
 sic ē simplr̃ breuit̃ dīcendū, quibz rebz pa
 tūnt̃ a singlis, eisd̃ez fēz ad m̃laturōm̃ ut uniũsōz am̃
 cos, tam̃q̃ influere possim̃. **Ac** primūz de illis tribz, que
 an̄ dīxi, beniuolēcie p̃cepta uideamus. **Q̃** q̃ eaz capiat̃

De gloria

*a milituzine. Sz
 ē aliū q̃ q̃am
 aditus*

Beniuolēcie comp̃

beneficiis maxime. Secundo aut loco uoluntate beneficia beniuo-
lencia mouet. etiam si res forte non suppet. uelenter aut
in laudibus amor comouet ipsa fama. et opinio libalitate
beneficencie. iusticie. fidei. omniumque earum uirtutum. que pertinent
ad mansuetudinem more. ac facilitatem. **Item illud ipsum**
quod honestum. decorumque dicitur. quodque per se nobis placet
magis quam bonum nostrum. et spe sua comouet. maxime quod quod placent
quas commemoramus uirtutibus. **Item** arde illos in quibus eas inueni-
tes esse rem. a nostra ipsa diligenter cognoscimus. **Atque** hoc quod causae
diligendi grauissime. possunt eis praeterea non nulle esse le-
uioribus. **Ex quibus constat fides. Capitulum.**

Fides ut habet

Fides aut ut habeat duabus rebus effici potest. si
existimabimus accepta coniunctas. cum iusticia
prudencia. **Nam** et his fides habemus. quos plerumque
intelligimus quod nos arbitramur. quosque et futura per-
spicere credimus. et quos cum res agatur in discrimine uenturum sit
expedit rem et consilium ex ipse capere posse. hanc eis utilem
hoies existant. uerumque prudentias. **Iustis autem** et fidei hominibus
i. bonis uiris. ita fides letatur. ut nulla sit in his fraudis in-
iurieque suspicio. **Itaque** his salutem nostram. his fortunam. his li-
bos. rectissime coniuncti arbitramur. **Item** igitur duarum. ad fides
faciendarum plus iusticia ^{pl} pollet. quippe cum ea sine prudentia
satis habeat auctoritatis. prudentia sine iusticia nichil ualeat.
ad fides faciendas. **Quo** enim quis uersutior. et callidior hoc
inuisior. et suspicio detractione opinione probitatis probabitur.
Quam obrem intelligentia iusticie coniuncta. quod uolet
ad fides habere faciendam uirum. **Iusticia** sine prudentia multum
potuit. sine iusticia nichil ualebit prudentia. **Sed** ne quis

fit admiratus. aut, aut inter omnes plures constet, a me quod
 sepe disputatus sit, qui unus habet omnes hanc virtutes, nunc
 ita seminas, quod possit quisque, quoniam prudens est iustus et.
Alia est illa, cum veritas ipsa limitat in disputacione subtiliter
 alia, cum ad opinionem eorum omnis accommodat ordo. Quia ob
 res ut vulgus, ita nos hoc loco loquimur, ut alios fortes, alios
 viros bonos, alios esse prudentes dicamus, popularibus eorum
 est agendum et usitatis, cum loquimur de opinione populi. Sed et
 deus in se facit **Pancrasius**. Sed ad proponendum venit. **De admira**
atione **aut** igitur ex tribus rebus, quod ad gloriam pertinent. **ad**
 hoc tenemus, ut cum admiratione hominis honore
 ab his digni iudicemur. Admirantur igitur contra
 illi, quod omnia, que magna, et preter opinionem
 suas aduenerint. Separatim autem in singulis si perspicunt, nec
 opinata quod bona. Itaque eos viros suscipiunt, maxime quod
 effecerunt laudibus, in quibus estimant se excellere, quia ad ea et
 singulares perspicere virtutes, despicunt autem eos, et contempnunt
 in quibus nichil virtutis, nichil autem nichil neque putat. Non
 enim omnes eos contempnunt, de quibus male existimant. Nam
 quos improbos, maledicos, fraudulentos putat, et ad faciendam
 iniuriam instructos, eos contempnunt quod, si numquam de
 his male existimant. Quia ob res ut ante dicit contempnunt
 hi, qui nec sibi, nec alteri ut dicit in quibus nullus labor
 nulla industria nulla cura est. Admiratione autem afficiunt
 hi, qui ante ceteros virtute putant, et omni tunc carent de
 eo, tunc vero his viis, quibus alii non facile possunt obistere.
 Nam voluptates blandissime donec maiores partes ad
 virtutem detrahunt, et dolorem cum admovent facere per modum

Virtutes

Pancrasius

Gloria

pleaq; exierit uita mors diuicie paupertas omēs hoīe
 uehementiffic pmoūet. **Q**ue qm uimq; ptez ex cēlso aīo ma
 gno q; despicunt cumq; abq; his ampla, z honesta res
 obiecta ē totos. to se iūit z rapit tam quis nō admire
 ur splēdores, pulcritudines q; uirtutis. **E**rgo z hec ai
 despicēcia, admirabilitates magnas facit z maxime
 in iusticia. ex qua una uirtute uia boni appellant, uiri
 fica que eaz militum mētē nec inuicia. **N**emo emz
 iustus eē potest q; morte, q; dolore, qui exilium q; egesta
 tes timet. aut q; ea, que sūt his contrā, cōtati anpōnt.
 maximeq; admirant emz, q; pecunia non mouet. quod
 in quo uirō p fām sit, hūc dignus spectatu arbitrant.
 itaq; illa tria, q; proposita sūt, ad gliaz oīa iusticia cō
 fiat, z beniuolēcia q; pdesse uult plinthe, z ob eādes
 cām fidem, z admiracōne, q; eas res sperant, z negligat
 ad quas pleziq; inflammati, auiditate rapiunt. **A**t in ea
 q; sūt iusticia, omīs rō, atq; institutio uite hoīis, aduimēta
 tēficerat. **I**n pīmis q; ut hēat amī q; b; familiāres possit
 confere simones. quod ē difficile nisi, spēm uiri boni
 p te ferat. **E**rgo z solitudo hoī, z in agro uitaz agentia
 opimo iusticia ē necessaria ē, eo q; eā magis q; eā sinō
 hēbunt, inuisti hēbunt, nullis pīdys septi, mltis q;
 afficiunt inuicijs. **A**tp eā his q; uenūt emulū conu
 ant locant contēndis q; negocijs implicant iusticia
 ad res gēndas necessaria ē, ut ne illi q; des, q; maleficio
 z scelez pasant, possunt sin ulla pīa iusticie uinere.
Nam, q; eoz cupias q; latroanant, una furant aliqd, aut
 caput is sibi, nec latroamo q; des relinqt locum. **N**lle aut

Pecunia

Iusticia

Cui iusticia
ē

q archipirata dicit nisi eūbilit' pcedaz dispaat, aut in-
 fiaat, aut relinqūtur. **Q**um eqā leges latronūz cē di-
 cunt, qdō parcant, quas obsequent. Itaq' p' casēz eūbi-
 lez pcedē p'naōnē z **S**artulūz illuzius latro, de quo est *Bongulus*
 apud **A**lexopopuz, magnas hūit opes, z multo maiores
 uziatus **A**usitannus. **S**im qdēz eaaz exatus nā impatorz *Virriatus*
 cessunt. **Q**uez. **S.** **A**clūz is q sapiēs uziupat' pcedoz fite *C. Lelins*
 git, z cōmūit feroatate q' eius uia rep'fite, ut facile reli-
 qs tradet belluz. **S**im ig' tantūz uzihae fit ut ea eaā
 latronūz opes firmet atq' augeat, qntaz eius uzi, int'
 leges, z iudicia z inconstituta rei pūplie fore putamuz.
Nich qdēz non apud aedoz solum, ut ait **A**lexandrus **S**
 eaā apud maiores nroz iustiae finēte cā, intēnt' oī
 bñ morati **L**eges constituū. **N**az cū pcederet i' itio mī-
 titudo, ab his maiores opes hēbant, ad iustiaz aliquēz
 confugiebāt, uirtute p'stantes, q' auz prohibet' ^{ab} iustia
 tenuozes eqtate cōstituentā, fūmos cum infimis pa-
 z uire ptingebat. **S**idez q' cōstituentāz **L**egū fuit cā.
 que **L**egiz ius eūz sēmp ē questūz, eūbile, neq' cūm b'
 alit' esset ius. **S**oz si ab uno iusto z bono iuro cōseq'
 bant, erant eo contenti, cum ad mī cōtinget' leges it'
 muenti q' auz omib' sēmp una, atq' eadē uate loquerē-
 tur. **E**rgo hā qdēz p'spiciūz ē, cōs ad impandūz dīligi
 solitos, quoz de iudicio magna ē opūno multitudis, ad
 unū nō, ut rōez eaā pcedentes hērent. **N**ich erat qd'
 hoīes his autorib' nō posse cōseq' sē arbitrarēt' omni
 rāone colenda z retinenda iustia ē, tūz ipā p'se, ^{nā}
 alit' iustia non cēt, tūz p' aplificationē honoz, z glorie.

Sz ut ^{liber}peane non q̄rente soluz, non ē neq; etiaz collocare
q̄ ppetuos ^{liber}suppetuaret nec soluz necessarios s; etia libales
sic glia z querenda z collocanda ē. Quāq; preclare socra
tes hac uia ad glia p̄ximā z cōpēdiariā dicebat
ēē si q̄s id agēt ut q̄hs h̄i uellet, talis eēt, q̄ si q̄ simula
aon z uiam ostentatione z ficto, non modo simon; s; etia
multū stabiles sē glia, conseq̄ possērent uelēmentē eūat.
Verā eius glia radices agit atq; etia propagat. **F**icta oia
celeat tamq; flosculi decidunt nec simul atq; q̄p eē pot
dūmūz. **T**estes eiz sunt p̄multi in uimq; p̄ter, s; breuita
tis ei, faula contenti eximus una. **L**iberis eiz **G**racchus
P. filius, taz diu laudabit, dūz meozia rez romanaz ma
nebit. **A**t eius filij nec nūm p̄bant, boni s; mortui nūm
obtinēt, uice cesoz. **Q**uig; ad ip̄sa ueraz gliaz uolet
iusticie fungat officijs, iusticie z ea q̄ eēt dicim; ē libro
supiore. **S**z ut faallime dicas, quales simus, tales eē
team; z si in co ip̄o uis maxima ē ut sim h̄i q̄ h̄i uclimū
tū quedaz p̄cepta danda sūt. **N**az si q̄s ab ineunte etate
h̄t cām celebritatis z nois aut ap̄e accepta quod tibi
q̄i **G**raeco arbitroz contigisse aut aliquo casu h̄t for
tuna, in hunc oculū oūz comutant atq; in eis q̄d agat
aut q̄ admodūz mutat inq̄at; z tamq; in cl. p̄ssimā lu
ce uerfēt, ita nulluz obscuruz pot; nec dūm eūis eē nec
fctm. **Q**uoz aut etas prima p̄ hūilitates z obscuritatem
in hūmūz ignorancia uisatur, h̄i simul ac iuuenes eē ce
punt magna spectaz z ad ea rectis studijs debet contē
dere, quod confirmoz aio faacet, q̄ non in mūdēt illi
etati neuz etia fauet. **P**rima ē ig; adulescentia comēda

T. Gracchus

Adolescentis gloria

cio ad gl'iam siqua ex bellis rebz compari pot' in q' mlti
 ap' maiores nros esstent. **S**emp eis fere bella gerba
 t. **T**ua aut etas in d'it in id bellu, cum alt' pars sce
 lezis nimuz hnt, alt' felicitatis paruz. **Q**uo tam in be
 llo, cum te **P**ompeius ale alt' p'fessz, magnaz laude
 a sumo uirz, z ab exatu conscqbare eq'tando, maiora
 sunt opa, a' q' corporis, sic he res, quas ingeo, ac ite
 p'sequi, graciores sunt q' ille, quas uiribz. **P**rima ig
 comendatio p'fiasat' a modestia, auz pietate impentes
 auz in suos beniuolentia. **S**caillime aut z in op'iaz p'tez
 cognosant' adolescentes, q' se ad cl'ozos z sapientes
 uiroz, bn' consulentes reipublice, contulerunt. **O**mbus
 auz si frequentes sunt op'moz affertunt pplo, coz se fore
 similes, quos s' ipi delegerunt ad imitanduz. **P**. **A**uti
 ly adolefcenaz, ad op'moz, z inocenae z uis fac. **P**.
Autq' comendauit domus. **N**am. **L**. q'ez **G**raffius, cum
 eet admoduz adolefcens, non aliunde mutuatiue s' s' ipse
 pepit maxiaz laudez. ex illa amfacione nobili z gl'iosa.
 ex qua etate, q' excentuz laude affia solet ut de demoste
 ne accepimus, ea etate **L**ucius **G**raffius ostendit id se i
 foro, optime iam face, q' etiaz tunc potat' domi cu laude me
 to cum **D**e **d**uplicatione **o**zomis. **S**ontari.
 duplex ro sit ozomis, quaz in alta fmo fit
 in alta. contentio non e ro q'ez dubiuz q' co
 teao ozomis plimuz possit. z maiores uim ha
 beat ad gl'iam. **E**a est eiz quaz eloqa am d'iam. **S**z tam
 difficile e d'iam q'ro ope conahet aios, comitas, affabi
 litas q' smoms. **E**stant eple z **P**hilippi ad alexandru

Cicero. fi.

iactato oia milita la
 boz tollando. Atq' eiq
 de l'imo p'it cu r.p. ac
 adit. adich aut h'oz
 suscepra no dte e. h'd
 gne toto. **E** d'it. p'p
 mus ad ei q' restant.
 ut q' i rebz mltis

P. Rutilius

P. Mutius

L. Crassus

Orationis ro duplex

z Anapatri ad **Cassiodoriz**. **z** Antigoni ad philippus filii
trius prudentissimoz. Sic eis accepim^{us} q^{uo}d p^{er}apuit ut orone be
magna multitudinis vios ad benivolentia^m alliciant. militesq^{ue}
blando appellando sermone deliniant. que aut in multitudine
cum contentione letur oratio. ea sepe multisq^{ue} gl^{ori}is exatit.
Magna est enim admiratio copiose sapientiq^{ue} dicentis. Que
q^{uo}d auduit intellige^{re} etia^m z s^{ap}ere plus q^{uam} ceteros arbitrant^{ur}. Si
noⁿ inest in orone mixta modestie g^{ra}uitas nichil admirabi
lius fieri pot^{est}. eoq^{ue} magis si ea sunt in adolecente. **S**z cum
sint plura car^{um} g^{ra}ia que eloq^{ui}a^m z deservet multi in rep^u
nza adolecentes. z apud iudices. z apud senatus dicen
di laudes affectu sunt. **M**axima enim admiratio mundi
est quoz ratio duplex est. Nam ex accusacione z defensione
constat. Quaz z si laudabilior est defensio. tam^{en} accusacio pro
bata p^{er} sepe est. **O**vi paulo an^{te} de **Grasso**. ita^m fecit adolescens
M. **Antonius**. **G**ram accusacio. **P**. **Sulpius** eloq^{ui}a^m z illust^{er}
uit. atq^{ue} scorio assimu^m z mutale auer^{it}. **G**. **Nozhami**. in iudiciu^m
uocant^{ur}. **S**z hec q^{uo}d n^{on} est sepe facientiu^m. nec numq^{uam} nisi
ad rep^ubl^{ic}am can^{it}. ut duo **Anali** aut patrocini^{um}. **U**t nos
pro **Sicilis**. pro **Sardis** pro. **M**. **Albano**. **G**. **Iulius Cesar**
in accusando etia^m **M**. **amlio**. **L**uaz finis cogita^m inousta est.
Senel. **ig**. aut non sepe certe. Sin erat au^{tem} facientiu^m sit
sepius reip^ubl^{ic}ae tribuat^{ur} huius mun^{er}is. cum inimicos ul
asa sepius non est reprehendentiu^m. modus tam^{en} assit. **O**
z enim hois ut p^{ro}u^{er}bus hois uidet^{ur} p^{er}ictu^m capitis m^{er}ere
multu^m. **I**o tam^{en} p^{ro}u^{er}bus ip^{se} est. cum etia^m z sordidus ad fa
mas comitate cum^{us} accusator noⁿineas. **Q**uod congrit. **M**.
Ruto sumo g^{ra}ie nati^{us} illius filio. qui iuris au^{tem} h^{ic} p^{ri}mus

peritus sunt. **A**ut etiam hoc pceptus officij diligenter tenendum
est ne quibus unquam nocentes iudicio capitis accessus, id est
sine scelere fieri nullo modo potest. **N**am quod est tam inhumana
namque eloquens a natura, ad salutem hominum, et ad consuetudinem
datis, ad bonorum pestes primaeque committere. **N**ec tamen ut hoc
fugientem ita est hominum religioni contrarium, nocentes aliquem
et nefarium, impiusque defendere. **M**ultum haec multitudo patitur
consuetudo, fert etiam humanitas. **I**ndias est semper in causis
uerum sequi patriam non numquam uerisimile etiam si sit minus
uerum defendere. **Q**uod scriberet praefatus, cum de phrygia scriberet
non uideret, nisi id placet grauissimo Stoytorum pameo.
Maxime autem et gloria patris et gratia defensionibus, eo maior
si quoniam accidit ut ei subueniat, quod potestis aliam opibus arce
ueniri, uigetque uideatur ut nos addepe alias adulescentes
et contra. **S**ille dominans opes pro Sexto Rosio Amerino
fecit, quae ut scias estat ordo. **D**e beneficentia, ac liberalitate.

Sed expositis adulescentium officiis, quae ualeant
ad gloriam adipiscendam, deinceps de beneficentia
ac de liberalitate dicendum. **Q**uius ratio est duplex.
Nam aut opera benigne sit indigentibus, aut
peccunia. **F**acilius est hoc postior, locupletem praefatis. **S**ed illa la-
tior est splendidiore, et fortis uir, clarioque dignior. **Q**uamquam enim
mutroque gratificandi libalis uoluntas, tam alta ex ar-
cha, alta ex uirtute depromit. **A**rgutioque sit ex re
familiarum, fontes ipsi benignitatis exhaunt. **I**taque benigni-
tate benignitas tollitur, quia, quo in plures usus sis, eo minus
in multis uis possis. **A**ut opera, id est uirtute, et indulta beneficia, et
libales erunt, primum quo plures profuerint eo plures

ad benigne faciendū adiuutores habent. **U**nde consuetudi-
ne beneficentiae paratiores erūt, et tamq̃ creatatores, ad bñ de-
multis p̃merendū. **P**reclare in eplā quadañ **A**lexan-
drū filius philippus accusat, qđ largiaonē benivolēciā
accidit consecrēt. **Q**uod te malū inq̃ rōmē in istā
spē in dū ut eos tibi fideles fore putares, quos penā
corrupisses. **A**n tu id agis, ut accidones, non te regem
sūū, s̃ mīstrū et p̃bitores existimēt. **Q**uid sordidius **L**e-
gi. **A**lius etiā qđ largiaonē, corruptelā esse dicit. fit ei-
detior, q̃ accipit atq; ad idē sēp expectandū paratior.
Hoc ille filio p̃ceptū putemus omib;. **Q**uāz obres, id q̃
det dubiū non ē, qđ illa benignitas, quē consistet ex opā et
uolūta, et honestior fit, et latius pateat et possit prode-
re p̃lib;. **N**onmūq; tñ eligendū, nec hāc benignitatis genus
omnino reprobandū ē, s̃ diligēt atq; moderate. **A**li-
enī p̃rimonia effuderunt inconsulte largiendo. **Q**uid
autē est stultius, qđ quod libentē facias curā, ut id omnia
facere non possis. **A**tq; enī secantē largiaones rapinā, cui
ei dāto egerē cupunt, alienis bonis manus inferre cō-
gunt. **I**taq; benivolentiae compāte cā, bñficiā ē uelint
non tāta assēant studia cor, qđ dederūt quāta odia
cor, qđ ademerūt. **Q**uāz obres, nec ita claudenda est
res familiaris ut eaz benignitae apire non possit, nec itare
funda ut pateat omib;. **A**duē adhibeat is qđ ad faci-
tates referat, omnino meūisse debemus, id quod anis
homib; sepiissime usurpatū, iam ī p̃uerby consuetudinē
nēnt. **L**argiaoz fundū nō h̃c. **E**t ei qđ pot̃ modus
ē, ann et idē qui consueverunt et idē illud alij desiderēt.

Et sepe rōmē hōib;
indigentib; de re faci-
liū impāciētiū.

Omnino duo sunt genera laz-
 goze quoz alii prodigi-
 alii libales. **Prodigi** sunt q epulis et miscra-
 aomibz et gladiatoz munibz ludoz uenaa-
 onuzq apparatus pecunias profundunt in eas res quaz
 meoziaz aut breuez aut nullaz omio sunt reliqui. **Libale**
 aut qui sine facultatibz aut captos a pretonibz redimunt
 aut es alienis suscipiunt ca amioz aut in filiaz colloca-
 aonez adiuuant aut opimilant in re quereoda ul augen-
 da. Itaqz miror qd i mente uenit **Thēphāsto** in eo libro
 quoz de diuinijs scripsit in quo multa preclare illud absente.
 Est eniz multus in laudanda magnificētia et appaone
 pplazuz munere. taliz qz facultatez sumptuz fructuz
 qz diuinaz putat. **Adichi** aut ille fructus libalitate au-
 pauca ex posui multo et maior uidet et certior. **Quanto** **Az-**
 stoteles ^{theophrasto} **Gramme** et **uerus** nos reprehendit q has pecuniaz
 effusiones non admittant que sunt ad multitudinem delimen-
 tam. **At** hi q ab hoste obsident si emez aque sextarii mi-
 na coegerent hec pmo incredibile nobis uidet omes qz
 mirari. **Sz** cum accenderint ueniaz necessitati dare. Ita i
 his imambz actuz infinitisqz sumptibz nich nos ma-
 gno ope mirari cum psum neqz necessitati subueniat
 nec dignitate augeat. **Ipa** q illa delectatio multitudinis
 ad breue exigunt qz tps duratiora ē ea qz a leuissimo
 animo fiat in quo tñ ipa una cum hactate meoria qz mo-
 riat uoluptate. **Un** ig colligit hec pueris et mulieru
 bz et suoz similibz liberis et grata. **Et** am uo homi car-
 qz sunt in diuo certo ponderati probari posse nullo modo.

Quamq̃ intelligo in nra ciuitate inueterasse ias bonis
 ipibꝫ hoc ut splendor **C**oilitatis ab optimis uiris postulet.
Utaqꝫ **P.** **G**raffius tuz agnoie dices tuz copus functus est
 coilitas maximo munē. **E**t paulo post **A.** **G**raffius auz omniū
 hominū moderatissio. **Q.** **S**uuo magnificētissima coilitate
 functus ē. **T**empe. **S.** **C**laudius **A**ppy filius multa post luca
 h hortensius **S**illanus. **O**mēs aut **P.** **L**entulus me **C**onsule
 uat supiores. **H**unc ē **S**canius imitatus. **M**agnificētissia
 nō nā **P**ompey munera sō consulatu. **I**n qbz omibꝫ quid
 m placas uices. **U**itanda tam suspicio ē anaziac. **N**am
Azcol hōi diuutissimo coilitate p̄missio **C**onsulatus re
 pulsas actulit. **Q**uaz z si postulet a p̄lo, bonis uirg si non
 desiderantibꝫ actam approbantibꝫ faciendū ē. **M**odop fa
 cultantibꝫ nos ipi ut fecimus. **E**t si aliqn aliq̄ res maior
 atqꝫ utilior populari largicio acq̄at ut **C**oresi nup p̄n
 dia in semis de ame noie magno honori fuerūt. **N**e **A**co
 q̄ez sem uiao datum ē q̄ in caritate annone modū a se
 p̄lo deit. **M**agna enīz se re ueteri mīdia nec turpiac
 tura q̄n fuit **C**oilis nec maxima h̄bant. **S**z honori sum
 mo nup nro **A**ilom sint q̄ gladiatoribꝫ emptis recipi
 cā que salute nra continebat omēs q̄. **P.** **C**laudi conatus
 furores q̄ comp̄sit. **C**ausaūqꝫ largiciois ē si aut necesse
 ē aut utile. **I**n his aut ip̄e mediocritatis regula optima
 est. **A.** q̄ez **p**hilippus **Q**uinti **F**aby filius maḡ uir inge
 niū in p̄m̄e q̄ clare gliaz solebat se sine ullo munē adep
 tum ē omnia que h̄centuz amplissima dicebat itez cont̄
Cuao. **N**ob h̄ez quoqꝫ in h̄e quodāz m̄ gliaz. **N**am pro am
 plitudine bonoz quos cunctis suffragis adepi sumus

mo q̄t̄ aīo quod contigit. eoz neim, quos m̄ nōmāu.
 sane eriguis sumptus cōlucatis fuit. **A**tq̄ eīaz ille im-
 pense meliores, muri, nanalla, portus, aquarū ductus, omīaq̄
 que ad usūm reipublice p̄tinet, q̄q̄ p̄ns tamq̄, quod in
 manu dāt iocundus ē, tam hēc in postūz grātorū. **V**e-
 atra portus, noua templa, uerecūdis replendo p̄ p̄pēu
Sz totissimū non probant, ut z hic ip̄e p̄aneaus quez mul-
 tūz in his libz sēcutis sūm, non in p̄tatis, z p̄halezus
 demetius qui p̄ziedem p̄māpē **S**irene utipat q̄ tantam pe-
 cūniā in p̄clara illa propilei conuectat. **S**z de hēc q̄nē toto
 in his libz quos de reipublica scripsim, diligētē est dispu-
 tam. **T**ota igit̄ rō talūz largiōnūz q̄nē uiaosa ē t̄p̄ibz nec-
 saria, z tam ip̄a ad facultates accomodanda, z mediocritate
 moderantū ē. **I**n illo aut̄ alt̄o q̄nē largiendi quod alibali-
 tate p̄ficat̄ non uno modo in dispibz cūis affectū ēē debe-
 mus. **A**lia enīz cū est cūis q̄ calamitate p̄mit̄ z cūis qui
 res meliores queat. **N**ullis suis rebz adūsi, propensior be-
 nīgas ēē debet in calamitosos, nisi forte erunt digni cala-
 mitate. **I**n his tam, q̄ se aduulaz uolent̄ ne affligant̄, sūt
 alioz gradūz ascendant restricti, omīo esse nullo modo de-
 bemus. **S**ed in delegendis ydoneis uolūz z diligēciā ad-
 hūc. **N**am p̄clare ait **S**imius, bñficiā male locata, male
 facta arbitroz. **Q**uod aut̄ tributūz ē bono uiro, z grato, in
 co tū, ex ip̄o fructus ē, tūm eīaz ex ceteris. **D**emetritate enīz re-
 mota gratissima ē libalitas. **E**oz eīz studiosius plerūq̄ lau-
 dant q̄ sūmī auisq̄ bonitas cōmune p̄fugius est omniū.
Antea igit̄ opa est ut his bñficijs q̄ plūmos afficiam, quoz
 memoria libz, posteris q̄ prodat̄, ut his ingratis ēē non

liceat. Omnes enim imemores beneficii oderunt. Eamque in
uiriā, in deterenda liberalitate sibi eaaz fieri, euzque qd faciat
euz hostes tenuiores putant. Atque hec benignitas eaaz rei
publice est utilis redimere e fructu captos locupletari te
nuiiores. Quod quod uulgo solituz fieri ab ordine mo
ozone. Graffi scriptis copiose uidem. Hanc ergo consuetu
dinez benignitatis, largiaoni munere anpono. Hec enim
est gratus hominis atque magnos. Illaño assentatoz ppli
multitudinis leuitate uoluptate que nullāanz. **C**onueniet
aut, tum in dando ^{quod primum} munificiis eē, tuz in exigendo non acbi.
In omni re contrahendo, uendendo, emendo, conduendo, lo
cando, uicariis, et confinis equis facile, multa multis, d
fuo uire et ceteris. **A**ltis uō, quantuz liceat, et nescio an
paulo plus, et qd liceat aborret. Est enim non modo
libale paululuz de suo uire non numquam de cetero, sed inter
eaam fructuosum. **I**nter autem id rei familiaris, quam
quod delabi sine re flagitiosum ē. Sed ita tamen, ut illibali
tis auariciaque absit suspicio, posse enim liberalitate uti, nō
spoliante se primomo, nummiz est pecunie maximus fru
ctus. Recte autem a **X**eophasto ē laudata hospitalitas.
Est enim, ut in quod uidet, ualde decorz pater domus ho
miz illustrius hospitibus illustribus. **V**oq; eaā est reipub
ornamto homines cēncos hec liberalitatis grāe in urbe nra
non ege, est eaaz uehementi utile his qd honeste posse
multuz uelint, p hospites apud cēncos ^{ut uoluit} plos ualez opibz
et grā. **X**eophastus quod scribit Cuzones atlexis in suos
Cuziles laudatas hospitales fuisse. Ita eaaz dicit institui
isse et uiliat impauisse, ut omnia preberent quicunq;

Laqueos in nulla sua decessit. **Q**ue aut opa non largiatur
beneficia tantum, hec tum munuscula respublica, tum in singulos
cives conferunt. **N**am iniurie cavere, consilio iuvare, atque
hec sane gratie prodesse multis vehementer, et ad opes augendas
pertinet et ad gratiam. **I**taque, tum multa preclara instituta maiore
et tum quod optime constituta iuris oculis, summo semper in
honore, sunt cognatio, atque interpretatio. **Q**uare quod ante
hanc confusione temporis in possessione sua principes retinu-
erunt. **N**unc ut honores, ut omnis dignitatis gradus sit
huius sane splendor delectus est. **I**demque eo indigus quod eo tempore con-
gruit, hec autem is esset quod omnes superiores quibus honores par-
at esset facile sua iussisset. **H**ec igitur grata opera, multis, et ad ben-
eficiis obstringendos homines accommodata. **E**t hinc arti finiti-
ma est dicendi gravior facilitas, et gratior. **Q**uid enim
eloquentia preestabilis, vel admiratio audiens, vel spe-
indigentium, vel eorum quod defensi sunt gratia. **H**inc quod a maioribus
magis est in tota dignitate principatus datus. **D**estitit homines
et facile laborantis quod quod in prius est moribus multorum casus
et non gravitate sed gratuito defendentis, beneficia et proania
late patent. **M**omonebat me res ut hec loco inmissione
eloquentie ne dicas intus deplorare, in nece, ne de ipso in-
terer aliquid queri. **S**ed tamen videmus, quibus extinctis ora-
toribus, quod in paucis spes, quod in paucioribus facilitas, quod in mul-
tis sit audacia, cum aut non possint omnes, ne multi quidem
aut iuris periti esse, aut diserti licet tamen opera prodesse multis.
beneficia petentes commendate iudicibus magistratibus iugula-
tes pro re altius, quod aut eos ipsos consulunt, aut defendunt
rogantes, quod qui faciunt plurimum gratie consecunt. **L**an

tissime qz eoz manat mousta. Nam illud none sunt a
mouendi. Et cum in promptu, ut aiaduertant, auz id
uinare alios uelint, ne quos offendant. Sepe eiz aut eos
ledunt, quos non debent, aut eos, quos non expedit.
Si imprudentes negligencie e, Si facientes temerarios. Vt
dum ead est exasatione aduersus eos, quos iniuriis offe
das, quacumqz possis, quare id quod feceris necesse fuit
nec alit facere potueris, cetis opis, z officijs erat id quod
inolutus e compensandus. Sz cum in homibz iuuandis
aut mores spectari, aut fortuna soleat dicti qdaz ephi
ue. Itaqz q uulgo locunt se in bnficijs collocandis more
hominz, non fortunaz seq. honesta ozo est. Sz quis e tades
q mopis, z optimi uiri cause, non anponat in opadanda
gram fortunati, z potentis. Quo cum expediat, z celeri
or remuneratio fore uidet in eo e uoluntas nra propen
sior. Sz aiaduertendz e diligencius, que na reze sit.
Nimirum cum inops ille, si bonus e uir, z si refert gram
non possit hze certe pot gram. comode, aut qaiqz dicit
pecuniaz non reddidisse, z q reddiderit gram non hze, oraz
aut, z q tradiderit hze, z q leat retulisse. At q se loaple
tes honozatos, beatos putant, hi ne obligari qdaz bnf
cio uolunt, qn ead bnficiuz se dedisse arbitrantur, tuz ipi
aliquod qing magnuz accipmt. neq ead a se, aut postu
lari, aut expectari aliqd suspi cant. patroamo uo se uis
aut clientes appellari mortis instaz putat. At uo ille tenu
is, cum qdqd fctm sit, spectatur, non fortunaz putat, no
moto illi q est meritis, sz ead illis, a quibz expectat. E
get eiz multis, gratuz se uideri studet. neq uo uerbis au

negligencia
temeritas

q leat

get finis inuicem si quo forte fingit, s; eaaz extenu
 at. Videndum qd est illud etiā, qd si opulentus fortuna
 tus qd defendere in uno illo, aut forte in libris eius
 remanet grā. **S**im aut inopes, probus tñ z modestus
 omis emz non improbi, humiles qd magna in p̄lo
 militando est p̄sidiū si paratus uidet. Quasob rez
 melius apud bonos, qd fortunatos, bñficiis collocat
 puto. Danda omio opa ē ut omi grā satisfacē possim
 S; si res in contentione uenit, nimirum Demistodes z c
 autor adhibendus. Qui cum consuleret utrius bono ui
 ro paup̄i an minus probato diuiti filiaz collocaret.
 Sgo uō, inq̄r, malo ^{uiz} qd pecunia egeat qd pecuniaz que
 uro. S; corrupti mores damnati qd sūt, admiracoe
 duntaxat quare qd magnitudo qd ad unum quēq̄ p̄u
 net illuz fortasse adiuuat, qd h̄t. Nec id qd sōp sēo
 fac uiuare potentior sane sit honestior nō quomodo.
 Qd si eaaz bonus uir, eut ne impediat diuitiae, quo mi
 nus uiuet, modo ne adiuuet, sit qd omē iudiciū nō q̄tū
 loquplex. S; qualis q̄q̄ fuit. **E**xremus aut p̄ceptū
 in bñficiis, opa qd danda, neq̄ contra eq̄tate conuēda
 neq̄ pro uiniā. **V**indamūz emz est perpetue cōmenda
 cionis, z fame, sine qua nich̄ pōt esse laudabile. **S**eo
 qm̄ de eo gñe bñficiore, satis dēū est que ad singulos
 spectat deinceps de his, que ad uniuersos, quēq̄ ad repub̄
 ptinent disputantur. **E** forte aut ip̄ore p̄tū cuiusmōi sūt
 ut ad uniuersos aues p̄tineat, partiz singulos, ut attingat.
 que sunt ^{z al' gratia} grāuora. **I**am d. **P**roa opa ē omio si possit utiq̄
 nec minus ^{ut} nec eaaz singulis consilāt. S; ea res ita fiat ut

Iustitia

celus. gratia.

Octavi.

philippus.

homines

ponnus.

aut pro sit, aut certe non obsit reipublice. Cely Gracchi fru-
mentaria magna fuit largitio. ^{et dicitur} celhausiebat ^{et dicitur} q^o ezaruz. ad
tici. ^{et dicitur} Octavi, et reipublice tollerabilis, et plebi grata fuit
sive necessaria, ergo et ciuibz, et reipublice salutari. In pri-
mis aut uidentur erit et q^o reipublice ad ministrabit, ut su-
us quisq^{ue} teneat, neq^{ue} de bonis priuatoz pup^o diminutio fi-
at. P^omaose eniz ^{et dicitur} philippus in tribunatu, cum leges Agra-
riam fecerit, quam tñ antiq^{ue} facile passus ē, et in eo uelhe-
ment^{er} se moderatus p^{ro}buit. S^{ed} cum in agendo milia pplā-
rit, tam illud male dixit, non ēē in ciuitate duo milia hoī-
nuz, q^{ui} rem h^{ab}ent. Capitalis orō est ad equidonez bonoz p^{ro}-
tinens. qua peste, que pot^{est} esse maior. Hanc eiz ob cām
maric^{em}, ut sua tuerent^{ur} res pu. ciuitatesq^{ue} cōstitute sūt. Nā
et si duce ad nā hoīes congregabant^{ur} tñ spe custodie reze
suaz, vrbuz p^{ro}storia quezebāt. Danda etiā opa ē, ne q^{uo}
apud maiores nrōs sepe fiebat pp^{er} ezary tenuitate, assidu-
itateq^{ue} belloz, tributuz sit conferenduz. Idq^{ue} ne euemat
multo erit an^{te} promittenduz. Sin q^{ue} necessitas hui^{us} munis
alicui reipub. euenit, malo eniz aliene q^{uam} n^{ost}re ominari.
Neq^{ue} tñ de n^{ost}ra, s^{ed} de omī repu. disputo. Danda erit opa
ut omēs intelligant, si salu^m cē uelint necessitati esse pu-
zenduz. Atq^{ue} etiā omēs, q^{ui} repu. gub^{er}nant, cōsule debe-
būt, ut eaz reze copia sit, q^{ue} sunt necessarie. Quaz q^{ue}lis
cōpacio fieri soleat, et debeat, non ē necesse disputari. Est at^{que}
in p^{ro}mp^{te} tñ locus attingēd^{us} fuit. Cap^{ut} aut est in oī p^{ro}cura-
cion^{is} negotij, et munis pup^olia, et auaricie pellat etiaz muni-
ma suspicio. Utinaz inqt. G. Potius, sanne ad illa t^{em}p^{or}a me
fortuna fuisset et tñ esses natus, q^{uam} Romam dona accipe

cepissent non cē passus eos diuiciis impar. **N**ec illi mil-
 ta tpa, ul' secula expectanda fuerant. **M**odo em̄ hoc malū
 in hac rempup^{em} inuasit. **I**taq; facile patior tunc potius q̄ hoc tpe
 Pontū fuisse. **S**i q̄ez in illo tñ fuit roboris. Non dūz cen-
 tum, z decem anni sunt, aīz de pecunijs repetendis. a **L**u-
 cio **P**isone lata eēt lex nulla antea cum fuissz. **A**t nō
 postea tot leges, z proximē queq; duriores, tot rei tot
 dammati tñ **I**talicū bellūz p̄uidiaoz metūz exata
 tū, tanta sublatiōis sublatiōe legibz, z iudicijs, expilatio
 dūcpaoq; scioz ut ibetallitate alioz, non nra m̄tute
 ualeamus. **L**audat **A**fricanus **P**ancius, q̄ fuit absti-
 nens. **Q**uid m̄ laudet. **S**z in illo alia maiora, laus sapi-
 enae, non hoīs est solūz s̄z ea az tpo^{illo}z. **O**mī **M**acedo-
 niz gaza, que fuit maxima potius ē **P**aulus. **T**antum
 q̄ in eazūz pecunie inuexit, ut unius impatois p̄da
 finez actulez tributoz. **A**t hic domūz suaz nich̄ intulit
 p̄ter memoriaz noīs sempitnāz. **I**mitatus ē p̄cem **A**frī-
 canis, nichilo locupletoz uisā **C**artaginē. **Q**uid q̄ eius col-
 lega fuit in p̄ura, **L**uaniūz **I**llumius nūq̄ copiosior cum
 copiosissimaz vlez funditus s̄bstulissz. **I**taliaz ornaz
 q̄ domūz suā maluit. q̄q; **I**talia ornata, domus ipā m̄-
 uidet ornatoz. **N**ullūz iūz uicūz tētrū ē ut eo, unde eg-
 ssa ē referat se ozo, q̄ auaricia p̄stū in p̄na pibz, z rem-
 publicaz gubnantibz. **H**zē em̄ q̄stū rempublicaz non
 modo turpe ē s̄z sceleratūz eaaz, z nefariūz. **I**taq; quod **A**-
 pollo **P**latius ozacm̄ corioit, **S**pazten, nulla re alia ni-
 si auaricia eē peritura. **S**z uidet non solum **L**accedemōis
 s̄z eaaz omibz pplis opulentis p̄dixisse. **N**ulla aut re cō-

Ilumius p̄da

Africanus

Pancius

Paulus om̄

Africanus p̄cem

Cartaginē

Luanius

Illumius

Platius

Apollo

Platius

alia facilius benignolentia multitudinis possunt hi qui repu-
 blicae praesunt quam abstinentia, et continentia. Qui non se implere
 volunt ob eamque causam, aut rem agrarias temptat, ut po-
 ssessores sine sedibus pellant, aut pecunias creditas debi-
 toribus condonandas, labefactant fundamenta reipublicae con-
 cordia, primum quod est, non potest, cum alijs adimunt, alijs co-
 donant pecunie, deinde equitate, ^{atque tollit omnia.} quae tollit, omnis, si hoc su-
 us atque non licet. Id enim est proprium ut superadiri civitatis
 atque urbis, ut sit libera, et non sollicita sine rei, cuiusque custodia.
 Atque in hac praeveneri populus, nec illam, quaez consequuntur quam
 putant gravem. Nam aures crepta est inimicis audata
 est, etiam si dissimulat, se accipere noluisse. Et maxime in pecu-
 nijs credens occultat sine gaudio, ne videatur non soluendi.
 At non ille qui accipit iniuriam, et meretur, et pro se fert sine do-
 rez. Nec si plures sunt hi, quibus improbe datur, quod illi quibus
 iniuste ademptum est. Idcirco etiam plus valet. Non enim
 uno haec indicant, sed ponder. Quam autem habet equitatem, ut
 agrum nullius amittit, aut etiam ^{seculis} ~~seculis~~ an possessor, quoniam nullus
 habuit, habeat. qui autem habuit, amittat. At propter hoc iniurie gemine
 Lacedaemonij Alexandrij, et foro expulerunt. Nam quoniam Re-
 ges, quod nunquam antea, apud eos acciderat, necauerunt. Et
 quod eo tempore tante discordie secute sunt, ut et Tyrannum existentem
 et optimates exterminarent. et perdarissime, res publicae constituta
 exhiberet. Nec non solum ipsi ceciderunt sed etiam reliqua Graecia
 auit, contagionibus malorum, quae a Lacedaemonijs profecte
 manaverunt laevis. Quid mirum Graecos Tiberij Graechi
 summi viri filios, Africanos et nepotes nonne agrarie conte-
 rationes ponderunt. At non Aratus Sicionius iure laudat.

putant

not.

lexandrium
Tiberij

Graechi?
 Tiberij
 Africanus?
 Aratus Sicionius

q cum eius **S**untas, quinquaginta annos, a **T**iram^{is} te
 neret, profectis **A**gnis, **S**iconez clam destino introitu
 vrbe potius ē. **S**umq; **T**iram^{is} **S**etocle improuisio
 pressiss; sexcentos exules, q locupletissimi fuerāt, ci
 uinitatis reslinut, remq; puplicaz aduentu suo libant.
Sz cū magnas adueneret, in boīs, possessionib; q; dif
 ficultatez, q; z eos ^{quos} ipe reslimerat, quoz bona alij posse
 derant egremiūssimuz cē arbitrabat; z quāq; aginta anoz
 possessiones mouē non minus equuz putabat, ppea, q;
 tam longo spacio, mltā hōitātib; mltā empāomib; mlt
 ta totib; tenebant. sine iniuria iudicauit, neq; illis adi
 mi, nec his non satis fieri, quoz illa fuerūt, oportere.
Sumq; statūss; opus eē, ad eaz itz cōstituendā pecu
 nia, **A**lexandriaz se profiscauelle dīr, remq; integraz
 ad reditūz sinuz misit eē. **I**s q; celerit ad **P**tholomeūz ho
 spitiū sinuz uenit, q tum regnabat alt post **A**lexandri
 az conditā. **C**ui cum exposuiss; patāz se libare uelle
 eam q; dāuiss; a **R**ege opulento uir sūmus facile in
 petuit, ut gndi pecunia adiuuaret. **Q**uam cūz **S**iconez
 acutiss; adoluit, sibi in cōsiliūz q; dēaz pnapes, cum
 quib; eaz cognouit, z eoz q; aliena tenebat, z eoz q; sua
 amiserat, pfectatq; estimandis possessionib; ut pfinade
 rent alijs ut pecūiaz accipe mallet, z possessionib; cede
 rent alijs ut comodius putaret munerari ^{al. mlti} s; q; tanti cet
 q; sinuz reuipare. **I**ta psum est, ut omēs ^{cordia} constituta sine
 q; zela discerent. **Q**uāz magnuz digniq; q; in repup
 nāz natus cet. **S**ic pāz e agez cum quib; non ut hie tpi
 b; s; a bī aduimye ballāz in foro ponere, z bona annuū t

Merodem.

Ptholomeus.

noabz subiacē p̄comis. **A**t ille **G**recis id quod fuit sa
piens. 2 p̄stantis m̄i. omibz consilenduz putauit. **E**a
q̄ sūma id est. 2 sapiā boni ams. cōmoda ciuiz non di
ueller. atq̄ omēs cōtate eadēz continē. habitant gratis
in alieno. q̄d ita. ut ciuiz ego em eaz. l̄dificaueriz. tueaz
impēdaz. tū me inuito finire meo. **Q**uid ē c̄. alio q̄ ali
sua eripe. alijs dare aliena. **T**abule nō noue q̄d hēant
argumentū. nisi ut emas mea pecunia funduz. **S**um tu
lēas. ego non lēaz pecunias. **Q**uaz obrez ne sit es alie
nuz. quod repup̄ nocet. p̄uidentenduz ē quod multis
rōmbz cauēri pot̄. si l̄x non fuit. ut locupletes fūuz p̄cat
debitorēs lucent̄ alienuz. **N**ec emz ulla res uehemēn
tempn. continet q̄ fides. que cē nlla pot̄. nisi eat ne
cessaria solutio rez creditaz. **N**umq̄ emz uehemēn
actum est. q̄ me **C**onsule ne soluerent̄. armis. 2 castris
temptata res ē. ab omi genere hominū. 2 ordine. q̄d ita
restiti. ut totum l̄x maluz de repup̄ tollerēt. **N**umq̄ n̄
maius es alienuz fuit. nec melius. nec faclius dissol
uitur ē. **F**raudandi emz spē sublata. soluendi necessi
tas constituta ē. **A**t nō hic nunc uicior n̄. tūz q̄d em
mētis. que cogitabat. capseat. cum ciuiz laz nich inter
fz. tanta peccandi in eo libido fuit. ut l̄x. emz delectaret
peccare. etiam si cā non cēt. **A**b l̄x iḡ. q̄nē largitionis
ut alijs det̄ alijs auferat̄. abierunt. bi. q̄ tempn. tuebū
ē. **I**n primis q̄ opam dabūt. ut iuriz. 2 iudicior. in eq̄ta
te. fūuz quisq̄ teneat. 2 neq̄ tenuiores p̄ humilitatem
arumnuent̄. neq̄ locupletibz. ad sua. uel tenenda
uel recipiēda obfit inuidia. **P**reterea. quibusamq̄ re

bus ul' bellis, ul' domi poterūt rempu. augeat, iperio
 agrie uetigalib. **hec** opa magnorū uirorū sunt. **hec**
 apud maiores nros facitata, **hec** gnā offiorū, qui psc
 ant, auz sūma utilitate reipu. magnaz ipi adipsū
 ē z grām, z gliaz. **In** his aut utilitatiz pceptis, **Anapē**
Tyrus Stoiacis, q nup athenis mortuus ē duo pccita
 censer cē a **Panecio**, ualitudinis curacionē z pecunie.
 Quas res a sūmo pliy pccitas arbitroz, q cēt fa
 ales, sunt certe utiles. **Sz** ualitudo sbsistentat noti
 cia sui corporis. z obfuatione eaz rez, q aut prodeē
 soleant aut obce. z continēcia inuicū omī, atqz clu
 corporis tuendi cā. z in pccimittendis uoluptatibz.
Postremo arte illoz, quoz ad scām **hec** pccinet. **Res**
 aut familiaris queret **hec** his rebz, quibz abē turpi
 tudo. **Confuari** aut, z diligēcia, z **Parsimonia**. eis dēz
 etiam rebz augeat, has res cōmodissime xenoson **So**
cranicus ē pccatus. in eo libro q econoiacis inscribitur.
Quē nos ista fere etate, auz cllēmus quā es tu nunc
 e greco tñstulimus, in latinuz qz cōmūtimus. **Sz** utilita
 tiz compaao, qm hic locis erat, qm a **Panecio** pccet
 missus, sepe ē necessaria. **Naz** z corporis cōmoda, auz
 extius cōmodis, z cēna cum corporis, z ipā int se cōmo
 da corporis, z cēna cum cēnis compari solent. **Cum** cē
 nis corporis **hec** modo compant. **Valere** ut malis, q
 dūes cē. **Cum** corporis extna **hec** modo. **Dūes** cē poau
 qz maximis uiribz corporis. **Ipa** int se corporis. **Sic** ut boā
 ualitudo uoluptati anpnat, uirēs celeritati. **Amō** at
 ut glia dūis uetigalia, **Vz** bana rustias. **Et** quo gne

qz magnor

Sicqz in ista

Tyrus
Anapē

panecius

Res familiaris

Socron

not totum

In patere.
Sicut in patere
In velle
In velle

Quis sit in patere.

comparationis illud est Senus Catonis, a quo amiquezetur
quod maxime in re familiari expeditur. respondit Sen pa
sere. Quid terant, In vestire. Quid quarant, Azare.
Et amille, qui quesierat dixisset, Quid fenezant. In
Cato quid inquit, hocie occidere. De quo et multis alijs
intelligi debet, nimirum comparationes fieri sole recte ad
unum et quatuor exquirendorum officiorum genus. Et toto
hoc de genere, de querenda, de collocanda pecunia, eam de
utenda, comodius, a quibusdam optime utas, ad iunc
medius sedentibus, quod illis ab illis plus ulla in scola di
sputatur. Sicut tam ea cognoscenda, pudent enim ad
nubilitatem, de qua hoc libro disputatur est. Et hanc deinceps
persequemur. **Epistola liber secundus. Incipit Terentius.**

Terentius Sapiens, et dicitur filii eius
quod primus Africanus appellatus est
dicitur solutus scripsit Cato, quod fuit
sepe eius equis, nimirum se minus
ociosus esse, quam cum ociosus, nec
minus solus, quam cum solus esset.

Magnifica uxor, et magno uirgo, ac sapienter digna
que declarat illum, et in ocio de negotijs cogitare, et in so
litudine secum loqui solitum, ut neque cessaret unquam, et in
terdum colloquio, alius non egeret. Itaque duceres, quela
gorem afferunt, illius aciebat, oculus et solitudo. Velle
nobis hoc tunc dicitur hanc. Et si minus in iustitia et
ingenij praestantia consequi possumus voluntate proxime
certe accedimus. Nam et a re publica, forensibusque negotijs, et
miseris impus, in quibus prohibiti oculus consequimur, et ob eam causam

Scipio

Cato

Oculus

Urbe relicta turba pagantes sepe soli sumus. **S**z nec oam
hoc am. africi oao. nec hec solitudo am illa comp. andi
e. **U**lle enim regescens. a reipu. pulcherrimis minimez. o
uz sibi aliqui sumebat. z a actu hoiz frequa qz. m. domi
tamq. in portuz se. in solitudine itapiebat. **N**am aut
oauz negoi. inopia. non regescendi studio constitutu
est. **E**tinco enim **S**enatu. delectisq. iudicis. qd e. quod
dignuz nobis. aut in **S**uz. aut in foro agez. possumus.
Itaq. nos. q. m. maxima celebritate. atq. in oculis annu
quonai iuxamus. nunc fugietes conspectus scelezatorz
qb. omia redoundat. abdominis nos. q. tuz hact. z sepe so
li sumus. **S**z qz sic ab homib. doctis accepimus. no so
luz ex malis eligez. minima oportet. **S**z ex parte ex bi
ipis. si qd inest boni. p. ea. z oao fruoz. non oao qdem q
debeat uti is. q. p. quondaz pepiss. p. a. z oauz amati.
nec eam solitudinez languet. p. a. q. az. in. affert. ne
cessitas. non voluntas. **Q**uamq. **A**fricanus. in co. iudicio
maiores lautez. assequbat. nulla tam. eius ingru. mo
namenta. mandata. lris. nulluz opus. oai. nulluz solitudi
nis munus. estant. **E**x quo. intelligi. debet. illuz. mentis
agitacione. inuestigacione. q. eaz. rez. quas. cogitando
assequbatur. nec oao sum. nec soluz. umq. fuisse. **N**os. aut
qui. non. tm. roboris. h. emus. ut. cogitacione. taata. z. solitu
dine. abstraham. ad. hanc. scribendi. opam. om. studiu
curamq. comitamus. **I**taq. plura. breui. tpe. enisa. q. m. lris
annis. stante. repu. scpsimus. **S**z. am. tota. plura. mi. **C**laro
fugifera. z. fructuosa. nec. ulla. ps. eius. multa. ac. defra
sit. tm. nullus. loqis. f. ra. q. est. mea. nec. uberior. q. de

officijs, a quibus constanti honesteque uiuendi precepta ducen-
tur. Quare quod a Crappo nostro principe huius memorie
phylosophus, hec te audire assidue atque conape confido, tamen con-
ducere arbitror talibus auces tuas uocibus undique quassari
et nec eas si fieri possit, quicquid aliud audire, Quod autem omni-
bus sit facendum, quid sit honestas ingredi cogitat, in hanc
suo, an neminem potius quam tibi. Sublines enim non prius expe-
ctatione, imitatio induit, neque magnas honores, nonnullas
fortasse nois, suscepisti, omnis propterea grante et Athenarum et
Crappi, ad quos cum tamquam ad incantatas bonarum artium sic
perfectas, in animum reuocare turpissimum est de decorantes et uer-
bantes et magni. Quare cona quoniam potes aio, quantum
labor contendere, si discendi labore potius quam uoluntas, tamen
fac ut efficias neue comitas, ut ne cum omnia suppeditata
tibi fiant a nobis, tibi de fuisse uideare. Sed hec haec.
Multa enim sepe ad te cohortandi gratia scripsimus. Nunc ad
reliqua propter propositae diuisionis reuertamur. **Explicit prologus**

Pompeius

Pompeius igitur qui sine controversia in apertis tractatibus
de officijs accuratissime disputauit, quicquid non
correctione quodam adhibita, potissimum secuti
sumus, tribus quibus propositis, in quibus delibera-
re homines, et consultare, de officijs solent. Vnus, cum dubi-
taret honestus ne id esset de quo ageretur, an turpe. Altero
utile ne esset, an inutile. Tertio, si id quod sperem habet hoc
sit, pugnaret cum eo, quod utile uideretur. Quomodo ea disci-
mum oporteat de duobus quibus primis tribus libris explicauit.
de tertio autem genere deinceps scripsit, se detinens, nec exsoluit
id, quod promiserat. Quod eo magis miror, quod scriptum a

discipulo eius ^{pancia} Possidomo ē trīginta āns uixisse **Pancan**
 postea q̄ istos libros edidisset. ^{causae} Quēz locūz miror a po
 ssidomo h̄c uir esse tatum in q̄busdaz cōmentarijs p̄
 fctis cum scribat nullū ēē locūm in tota phra tam necessa
 riūz. ^{ad hunc} Admīne nō assenāoz hie q̄ negant eūz locūz a pa
 ncao p̄tmissūz. S̄z cōsulito reliq̄z nec oīo sc̄bendum
 fuisse. ^{pancia} Quia eūz numq̄ utilitas possit eūz honestate pu
 gnare de quo altm̄ pot̄ h̄c dubitacōne adhibendūz
 ne fuit hoc genus quod in diuisione ^{pancia} **Pancay** teranz ē
 an planē obmūtendū. Altū dubitari non pot̄ qn a
Pancas susceptūz sit s̄ reliq̄z. ^{ad hunc} Nam de diuisionē tri
 p̄ta duas p̄tes q̄ absolueat hūc necesse ē restare ter
 ciā. ^{pancia} P̄t̄ta in extremo libz de hac p̄te pollicet se
 demāps cē dicatūz. ^{ad hunc} Accedit eodēz testis Possidomus
 locūplex q̄ eūz sc̄ips in quādam eplā. **P. Xutilum**
^{ad hunc} **Xutilūz** dicit solēz qui **Pancan**z audierat ut nemo
^{ad hunc} p̄t̄o cē inueniatis q̄ in tēplo dē uenis eaz p̄tes quas
^{ad hunc} **Apelles** in ch̄atāz reliq̄ss̄ absoluet. ^{ad hunc} Orie eūz pulcritu
 do reliq̄ corpore imitandi sp̄m̄ auferēbat. ^{ad hunc} Sic ea que
^{ad hunc} **Pancas** p̄tmississ̄ z non p̄fcaiss̄ p̄ p̄stanciaz eoz
 que p̄fcaiss̄ z nēmez p̄fcauit. ^{ad hunc} Quaz ob rez de iudicio pa
 ncaz dubitari non pot̄. ^{ad hunc} Recte nē aut̄ hanc terāz p̄tem
 ad exq̄endūz offm̄ adiunxit an sc̄is de eo fortasse dubi
 tari pot̄. ^{ad hunc} Naz sine honestūz solūz bonūz ē ut Stoicē pla
 cet sine quod honestūz ē tota sumūz bonūz ē q̄admo
 dūz p̄p̄at̄enas n̄is uidet̄ ut om̄ia ex altā p̄te colla
 ta iux̄ minimi mom̄ti instar h̄ant dubitandūz non ē
 qn numq̄ possit utilitas cum honestate contendē. Itaq̄

Possidomus

P. Putilus ruffus

omnis Apollon

utilitas et
honestum

al' disputat

Honestum. Solum
bonum

Socrates

Summ bonum
Stoici
omnis

Honestu
omnis

Officia media
Stoici

Officiu rectu

accepimus **S**ocrates exorta soluit eos, q p'muz h'c n'a co
herencia, opinion' distraxisset. **S**u q'dez ita sit **S**toia as
fensi, ut q'do honestuz eet, id utile ee consentiret. **N**ec uni
le ee q'q's, quod non honestuz. **Q** si is eet **P**aneas, qui
virtutez p'p'a colendaz dicit, q' ea efficiens utilitas esset
ut hi, qui res expetendas, n'l uoluptate, n'l indige'ia me
cunt, licet ei d're utilitate aliqn, cum honestate pugnare.
Sz cum sit is, q id soluz bonuz uidet, quod honestuz sit
que aut h'ic repugnet specie quada' utilitatis, eo' ne
q' accessione meliores uitam fieri, neq' decessione peiores.
Necuz uidet debuisse huiusmodi deliberationez, introducere
in qua, quod utile uideret, cum eo, quod honestum est
comparat. **E**t eniz, quod summuz bonuz a **S**toia q' dicitur
conuenient ne numeru h't hanc ut opinor finiaz, cum
virtute congruet semp. **S**etia aut, que finiaz esset ut
leges, si ea uirtuti non repugnarent. **Q**uod cum ita sit
putant q'dam compa'ones hanc non recte introductas,
nec omio de eo q'ne q'q's p'p'anduz fuisse. **D**e uero hone
Iq' illud q'dez honestuz, quod proprie **S**to.
ueret q' dicit, id in sapientibz e soluz, neq' a
uirante diuelli umq' potest. **I**n his aut, in
quibz non est p'fcta sapia, ipm illud q'dem
p'fectum honestuz, nullo modo ee potest. **S**z similitudines
honestu ee possunt. **H**ec eniz omia offia de quibz, his li
bzis disputamus, media **S**toia appellant, ea coia sunt
a late patent, que zingenu bonitate multa affeant, et
progre'ssione discendi. **I**llud aut offm, quod rectuz, ite
appellant p'fctm, atq' absolutuz e. **E**t ut idem dicit omg

¶ nios ¶

^{quod alibi sic honestum est utile} putant ^{et oportet} comparare; boni uiri non solent. **I**taque existimo pane
 anz, cum dicitur homines solum in hac ^{honestum et utile} comparatione dubitare, hoc
 ipsum sensisse quod dixerit solum in, non etiam oportere. **E**t
 cum non in pluribus putat, quod utile uidebat, quod quod honestum
 sed etiam hoc, inter se comparare, et in his dubitare turpissimum
 est. **Q**uod ergo est, quod ne numquam dubitationes afferre soleat, dubi
 tandum quod uideatur. **A**redo, si quando dubitatio accidit, qualem sit
 id, de quo consistit, sepe cum ipse sit, ut quod plerumque turpe
 homini soleat, inueniat non esse turpe. **S**ed cum ponatur aliquod
 quod pateat laeum. **Q**uod potest minus esse scelus, quam non
 in homines, sed etiam familiares homines accideret. **N**um igitur asserimus
 scelus, si quis et tyrannus accideret quamque familiares. **P**opulo
 quidem **R**omano non uidetur, quod ex omnibus periculis futuris, illud pulcherrimum
 existat. **V**idetur ergo utilitas honestatibus, imo uolunt
 nestas utilitate secuta est. **I**taque ut sine ullo erroris diuini
 casu possimus, si quando cum illo, quod honestum intelligimus
 pugnat id uidetur, quod appellamus utile. formula quodam
 constituenda est, quae si sequamur in comparatione recte, ab of
 ficio numquam recedemus. **S**unt autem haec formulae Stoicorum
 in, disciplinamque consentanea. quae quidem his libris praefata
 quoniam quod quod, et a ueteribus **A**chadeis, et peripateticis nostris
 quod quod idem erant, quae honesta sunt, anteposantur his, quae
 uidentur utilia, tam splendidius haec ab his differunt.
 quibus quicquid honestum est, idem utile uidetur. nec utile quod
 quod quod non honestum, quod ab his, quibus honestum aliquod
 non utile, aut utile, non honestum est. **N**obis autem **A**chadeia
 nostra magnam licentiam dat, ut quodcumque maxime probabile

Tyrannidem

Stoici

Peripatetici

Honestum et utile

Achademiae Ciceronis

occurrat, id nro iure liceat defendere. **S**ed redeo ad formu-
 las. **D**etraxe q¹ alii aliqd, z h¹ic h¹ois incommodo suuz
 comoduz augē, mag¹ est cont¹ n¹az, q¹ mors, q¹ p¹aup-
 tas, q¹ dolor, q¹ c¹ta que possūt aut cor¹p¹ori accidē, aut
 rebus ext¹is. **N**az p¹napio tollit cōmictuz huānuz, et
 societates. **S**i ciz sic exim¹ affectu, ut p¹p¹ suuz qsq¹ emolu-
 m¹uz spoliēt, aut uiolēt alim, disrūpi necesse ē, eaz q¹
 maxie est fin¹ n¹az, huānū g¹ne societates. **V**t ciz si unū
 quozq¹ mēbzuz, sensuz hūc h¹ret ut possē putaret, se
 ualeat, si proximū mēbzū ualitudinē, ad se traduiss¹
 debilitat, z intire totuz cor¹p¹us eet necesse, sic si unus
 qsq¹ n¹am, ad se rapiat cōmoda alioz, detrahātq¹, q¹o
 auq¹ possit, emolumenta sin¹ g¹ra, societas hūnū, z cōitas
 ciuitatuz necesse ē. **N**am si ut quisq¹ malit, quod ad
 usuz uite sue ptineat, q¹ alii acq¹re concessuz ē non
 repugnate nā, illud nā pati¹, ut alioz spolijs, n¹as
 facultates, copias, opes augeam¹. **N**eq¹ uō h¹ec soluz
 nā. i. iure genauz, s¹ eaz legib¹ p¹p¹loz, quib¹, in sin-
 glis ciuitatib¹. R. p. continet, cōm¹ est constitutuz
 ut nō liceat sin¹ cōmodi cā, nocē alii. **H**ec ciz spectat
 leges, z h¹ec uolunt, incolum¹ cē ciuiuz cōiunctionem,
 q¹ qui dirimūt cos morte, exilio, uindis, damno co-
 hercent. **A**tq¹ h¹ multo mag¹ effie ipa nē id, quē ē lex
 diuina, z humana. **S**up¹ze quelit omēs aut p¹ebūt
 q¹ fin¹ n¹az uolunt uiuē, numq¹ cōmittet, ut alienum
 appetat, z id quod alii detrahit, sibi assumat. **E**t eniz
 multo mag¹ fin¹ n¹az, ai exelitas, z magnitudo, utēq¹

Incommodo alieno hūnū
 comodū augm¹

luctu¹z in lib¹eraz

Antipofeziar

comitas iusticia, liberalitas, q̄uoluptas, q̄uita, q̄di
mae. Que q̄dēz contēpnē, z pro nichilo dūcē cōpantē cū
utilitate cōi, magni aī z excelsi ē. **D**etraxē autē de altero
sui cōmodi cū maḡ est cont̄ nās, q̄ mors q̄ dolor, q̄
cetera q̄nīs cuiusdē. **I**tem q̄ maḡ est fm nās pro omibz
gentibz, si fieri possit, cōsuandis, adiuuandis, maxiq̄
labores molestias q̄ suscipere, imitantes h̄ciles illi, q̄
h̄uīz fama bñficioz memor, in cōalio celestiu colloca
uit. q̄ unū in solitudine, nō m̄ fm ullis molestiis, s̄z
in maxis uoluptatibz, abundātes omibz copys, ut exa
llas ē pulcritudinē z uiribz. **Q**uozca optimo q̄sq̄, z p̄le
didissimo ingenio, longē uitaz illaz h̄uic anpōnit. **E**
quo effiat, h̄uīz nē h̄uēdiētes, h̄uī nātē non possē. **D**em
qui alīn uolat, ut ip̄e aliqd cōmodi consequat̄, aut
nich existiat se facē, ō nās, aut magis fugiendā cēsēt
mortēz, paup̄tēz, doloz, amissionēz, z liboz, propin
quoz, amicoz, q̄ facē mūnīaz auq̄. **S**z nich existiat
cont̄ nās fieri h̄uībz uiolandis, quid aīz cōdissēz, q̄
h̄uīz, ex h̄uīe tollat. **S**in fugiendūz, id quod cēsēt, s̄z
multo illa peiora, mortēz, paup̄tēz, doloz, cērat in cō
q̄ ullūz, aut corporis, aut fortune ^{diuinitū} maius ai grū
existiat. **E**rgo unus debet cē omibz ^{intēgō} p̄positus, ut eadē sit
utilitas unīcūq̄ z unīuīsoz. quāz si ad se q̄sq̄ rapiat
dissoluet̄ omīs h̄uāna cōforāo. **A**tp̄ z si lax nā p̄scbit
ut h̄o, h̄uī, quicūq̄ sit, ob eaz ip̄am cām, q̄ is h̄o sit cō
siliū uelit, ē necesse fm nās, cāmdēz omīūz utilitatē
cē cōmunēz. q̄ si ita ē, una continē m̄ omēs, z eadē le

ge nē, id quipm, si ita ē, certe molar alim, nē lege phi
 bem. ^{utilitate cuius de eoz} Veruz aut primuz, ueruz q̄ extremuz. ^{q̄ q̄libetm uoluit uterq̄} Naz illō
 q̄ez abfurduz ē, quod q̄daz dicit, parēti se, aut fratri
 nich detracturos sui cōmodi cā, aliaz rōnez cē ciuiuz
 reliquoz. ^{in bonetate} **H**i s̄, nich iuris, nullaz societatē cōis utilita
 tis cā, statuit cē, cum ciuibz. que finia, cē societates
 distrahūt ciuitatis. **Q**ui aut ciuiuz rōez dicit lēndā
 extioz negant, hi dicunt hūmā ḡm̄s societatē. q̄
 sublata, b̄nificētia, libalitas, bonitas, iusticia, fundit
 tollit. que, q̄ tollunt, z adūsus deos imortales impy
 iudicandi sunt. ^{his} **A**b his cīz constitutaz int̄ lōies socie
 tates ciuitat. cuius societatis arctissimuz uinclm ē ma
 ḡ arbitrari cē cōt̄ nāz lōies lōi detraxe sui cōmodi
 cā q̄ om̄ia incōmoda subiz, ul' extia, ul' corpōis, z ipius
 ai que uacet iusticia. ^{ut hoc aut} **H**ec cīz una uirtus, om̄iuz est dñā
 z regina uirtutū. **F**orsitan q̄spiaz dicit, non ne q̄ sapiēs
 si fame ipe conficiat, abstulerit abiz alii lōi ad nullaz
 rez utili. **I**mmē nō. **N**on cīz m̄ est uita mea utilior
 q̄ ai talis affectio, neīnez ut uiolez cōmodi mei grā. **Q**
 si phalariz crudelez tirānuz, z imānez, uir boni ne ipe
 frigore conficiat, nēstui spoliāz possit, nō ne faciat.
Hec adiudicandā sunt faallima. **N**am si q̄ ab lōie
 ad nullaz p̄tez utili, uolūtatis tue cā detraxis inbuāne
 feceris. **Q**q̄ nē legem. **S**in aut is tu sis, q̄ multaz uti
 litates repuplice, atq̄ lōiuz societati, si in uita remane
 as, afferre possis. Siquid ob eaz cām alteri detraxeris
 non sit reprehēdenduz. ^{ut hoc aut} **S**in aut, is non sit cuiusmodi ^{ad utilitate}

finis auq; incommodis ferendus ē. potius q̄ de aliis
incommodis detrahendum. **N**on ig̃ mag̃ est, cont̃ nāz
morbus, aut egestas, aut qd cuiusmōi, q̄ detractio, i
atq; appetitio aliei. **S**z cōis utilitatis detractio, ō nāz
ē. **E**st eīz iniusta. **I**taq; lex ista nē, q̄ utilitates hōiūz
confuat, z continet, detinet, pfecto, ut ab hōie m̃xeti
atq; inutili, ad sapientes, bonos, fortes uirūz, t̃nsse
z ant̃ res, ad uiuendūz necessārie. **Q**ui si occiderit
m̃lūz de cōi utilitate detraxit, modo, ut ita faciat
ne ip̃e se bñ existimās, seseq; diligēs, hāc cāz h̃eat
ad iniuriāz. **I**ta semp offiō fungēt, utilitati consu
lens hōiūz, z ei, quāz semp cōmemoro hūiūe sōa
etati. **N**am, quod ad p̃balariūz actinet, p̃fāle iu
dicūz ē. **N**ulla ē eīz sōaetas nob̃, cum tirāis, sed
potius sūma distractio ē. neq; ē cont̃ nāz spoliāz
eūz, si possis, quēz honestūz ē necare. **A**tq; lxx omē
genus pestiferūz, atq; impiūz, ex hōiūz cōitate ext̃
minandūz ē. **E**t eīz, ut membra q̄dāz amputant̃
si, z ip̃a sang̃ne, z tamq; spū carez cēpunt, z nocet
reliqs partib; corporis, sic ista in figura hōis feri
tas, z immitas belue, a cōi tamq; humanitate cōpo
ris segreganda ē. **H**ui' g̃ñis q̄ones sunt ōes lx, in
quib; ex t̃p̃e, offiū exq̃at. **E**iusmōi g̃ credo, res pa
neūz p̃secutūz fuisse, n̄ aliqs casus, aut occupatio
eius consiliūz p̃missz. **A**d q̄s ip̃as consultatio
ex supiorib; lib; m̃lta p̃cepta sūt, q̄b; p̃spia possit
qd sit p̃p̃ n̄r p̃tudinēz fugiendūz, qd sit, quod sit, nō

idcirco fugiendus, quod oio turpe non sit. **S**z
 qm̄ operi inchoato, prope tñ absoluto, tamq̄ fastigi-
 um imponim⁹, ut **S**cometre solent, non oia dē, s̄
 postulare ut quedā s̄ concedant, quo facilius, q̄ no-
 lunt, explicent, sic ego, a te postulo, m̄ **G**razo, ut m̄
 concedas si potes, nich̄ p̄t̄ id, quod honestus sit, id
 ēē maxie p̄ se expetendus. **N**ich̄ utriusvis ē satis.
 z cum hoc, tam illō, p̄babilis uidet̄. **N**ec p̄t̄ea q̄q̄
 p̄robabile, ac p̄m̄us, in hoc paneaus defendend⁹ est,
 q̄ non utilia cum h̄cēstis posse pugnāz aliqñ dicit.
Neq̄ eīz fas ei erat, s̄ ea q̄ uidēt̄ utilia. **N**ich̄ uō
 utile, quod non idēz honestus, nich̄ honestus, quod
 non idēz utile sit. sepe testat̄. **N**egatq̄ ullaz pestes
 maiores uitaz h̄m̄z inuasissē, q̄ eoz opimioēz, qui
 ista distharint. **I**taq̄ non ut aliqñ anponerem⁹ uti-
 lia honestis, s̄ ut ea sin̄ errore diuidicarem⁹, si qñ
 inadiissent, induc̄ eas, q̄ uidet̄ ēē, non q̄ esset re-
 pugnantia. **h**anc iḡ p̄t̄z relicta, replebim⁹, nulli
 ammiclis, s̄ ut dē morte n̄o. **N**eq̄ eīz quicq̄ est
 de hac p̄t̄e, post paneaus, explicatū, quod q̄dēz m̄
 p̄ropriaret̄, de his, q̄ in manus meas uenerūt. **D**ō
Sim iḡ aliqua spēs utili **pacē h̄cēstis, z util.**
 tatis obiecta ē, cōmoueri necesse ē. **S**z
 si aīz aīz intenderis turpitudines uite
 as adiunctas ei rei, q̄ spēm utilitatis attulerit, tñ
 nō utilitas relinq̄nda ē, s̄ intelligendus ubi tur-
 pitudō fit, ibi utilitates ēē non posse. **Q** si nich̄

p̄ se ēē expetē-
 dus. **S**im h̄ nō
 licz p̄ Cappi
 at illō certe da-
 b̄ q̄d h̄cēstus
 sit.

est ita $\bar{o}$ n $\bar{a}$ s q $\bar{u}$ e turpitudinis, recta eis et cōueniēcia, et cō-
stantia n $\bar{a}$ desiderat, aspiciat q $\bar{u}$ e cōtraria nichil q $\bar{u}$ e tā f $\bar{m}$
n $\bar{a}$ s, q $\bar{u}$ e utilitas, et in eadē re utili, turpitudinis cē nō pot.
Item si ad h $\bar{e}$ stare nā sum $\bar{u}$ s, ea q $\bar{u}$ e aut sola expetēda
ē ut Senonius iussus ē, aut certe oī pondē gravior h $\bar{e}$ nd. a q $\bar{u}$ e
reliq $\bar{u}$ omnia, q $\bar{u}$ o Aristoteli placet, necesse ē, quod h $\bar{e}$ stū
sit, id cē, aut solus, aut sumus bonus. Quod aut bo-
nus, id certe utile. Ita quicquid honestus, id utile. Quaz
eror h $\bar{e}$ stus, non p $\bar{b}$ or, cum aliqd. quod utile iussus ē
arripit, id cōtinuo scēnt. ab h $\bar{e}$ sto. hinc sic. hinc
nena. hinc testamēta falsa nascunt $\bar{u}$ r. hinc furta, peila-
tus, expilacōes, dirēpacōes q $\bar{u}$ e scioze et amuz. hinc opū
minuaz potēcie nō scēnt. Postremo et in libris ciuitat $\bar{u}$
b $\bar{u}$ regnōdi existit cupiditates, quib $\bar{u}$ s nichil nec tetius nec
fēdius excogitari pot. Smolumenta eis rez fallacib $\bar{u}$ s in-
dijs, penas non dico leguz, quaz sepe prumpit, s $\bar{z}$ ipi $\bar{u}$ s
turpitudis, que acerbissima ē non uident. Quā ob rem
h $\bar{e}$ q $\bar{u}$ e delibantūz genus pellat e medio. Est ei totū
scēlatus et impius. Qui delibant uisus id scēnt quod
honestus cē uideat, an se facientes scēlō containent. In
ipā eius dubitacōne faciū ē, et si ad id non puenit. Scē
delibanda, oīo non sunt, in q $\bar{u}$ b $\bar{u}$ s ē ipā turpis delibacō.
Atp $\bar{u}$ ē, ex oī delibacōe celandi et celandi spes opimo
q $\bar{u}$ e remouenda ē. Satis eis nob $\bar{u}$ s si m $\bar{u}$ s in p $\bar{b}$ ia aliqd. p $\bar{f}$ e
am $\bar{u}$ s p $\bar{f}$ uasus cē debet, si omēs deos, h $\bar{e}$ ies q $\bar{u}$ e celat possi
m $\bar{u}$ s nichil m $\bar{u}$ s auare nichil iniuste, nichil libidinose, nichil in cō-
tinent cē faciendūz. hinc ille **S**iges induat a platonē

Qui cum ita discessisset magnis quibusdam ambabus descendit in
 illius hyatus, et euzque equis ut fecit fabule aduenerat
 cum in latibus fores essent, quibus aptus corpus hominis mor-
 tin uidit magnitudine inuoluta, anulusque aureus in digi-
 to, quem ut detraheret ipse induit. **Grat** autem regius pastor.
 Tunc in conualio se pastor recepit ubi cum planis eius a-
 nuli ad palmas conuerteret a nullo miteretur. ipse autem omnia
 miteretur. nec nisi miteretur cum in locis anulus miteretur.
Itaque hac opportunitate anuli usus, regem stuprum intulit.
Sed aduenerat, reges domus intemuit. **Sustulit** quod quos ob-
 stare arbitrabatur. nec in his eius fauoribus quicquam potuit
 uidere. **Sic** repente anuli beneficio **hec** exortus est ludic.
Hunc ergo sapiens anulus si habet, michi plus est licet putet
 peccare, quam si non haberet. **Honestas** enim bonis uiris non occul-
 ta querunt. Atque hoc loco, philosophus quidam munit mali illi quod, sed
 non satis acuti, fictas, et comendatas fabulas prolata
 dicit a Platone. quod uero ille, aut scire id esse, aut fieri potu-
 isse defendat. **hec** est mensura anuli, et hoc exempli. **Si** ne-
 mo satis, si nemo suspicatus quod sit, cum aliquid diui-
 nae potentiae, diuinae libidinis causa fecerit, si id dux, hominibus
 quod finis sit semper ignotus, sis ne factus. **Negant** id fi-
 eri posse, quod id quod. **Sed** quod, quod negat posse, id si pos-
 sent, quod nunc facient. **Verget** nihil sane. **Negant** enim po-
 sse, et in eo persistant. **hec** uerbis quod ualeat non uident. **Cum**
 enim querimus, si celare possint, quod facturi sint, non querimus
 possint ne celare, sed tamquam tormenta quod adhibemus
 ut si responderit, se impunitate proposita facturos, quod

expediat, facinorosos se esse fateantur. Si negent, omnia
turpia, per se ipsa fugienda esse concedant. **S**ed et ad propositum
revertamur. Inadunt multe sepe cause, quae contrahunt animos utili-
tatis specie, non cum hoc delibet, reliquenda ne sit honestas
pro utilitatis magnitudinem, nam id quod est improbitas est. sed
illud, possit ne id quod utile videatur, fieri non turpiter.
Cum Collatino collega Brutus impudens abrogabat, pote-
rat interdum facere vel iniuste. Suerat enim in regibus expelle-
dis focus Brutus, consilioque, et adiutor. Cum autem consili-
um hoc principis cepisset cognitionem superbi, nominisque Tar-
quiniorum, et mediocritatem regni tollendam esse, quod utile erat pa-
te consilium, id erat ita honestum, ut et ipsi Collatino place-
re debet. Itaque utilitas ualuit pro honestate, si qua ne u-
tilitas quod est esse potuisset. At in eo Rege quibus condidit
non est ita. Spes enim utilitatis, animus enim pepulit, cum
uisum esset utili solum, quod cum alio regnaret, fieri intemerit.
Omisit hic, et pietatem, et humanitatem, ut id, quod utile ui-
debat, neque erat, assequi possit. Et tamen inuicem causa apposi-
uit speciem honestatis, nec probabilem, nec sanam rationem.
Peccant ergo pace vel Quirum, vel Romuli duxes. Nec tamen
nostre nobis utilitates omittende sunt, alijsque cedende, cum
his ipsi egeamus. Sed siue cuique utilitati, quod si inuicem
a alijs fiat, fruendus est. Sicut Crisippus, ut multa
quae statim inquit curant, enim, et contendere debet, quod maxime
possit, ut uincat. supplantat eum, quod cum ceteris. aut ma-
nu depellere, nullo modo debet. Sic in uita, si quicquid pe-
tet, quod pertineat ad usum, non iniquum est, sed alii dicitur

pe, ius non est. ^{amici} **A**xiē aut probant offia in aīa q̄s
 q̄b; ^{amici} z nō tribuē quod recte possis, z t̄bue; quod nō sit
 equuz, cont̄ offiū est. **S**z h̄ ḡn̄s totius, breue, z non
 difficile p̄ceptū ē. **Q**ue cū utilia, honores, diuicie, uo
 luptates, cet̄a causā ḡn̄s, h̄ec aīaē numq̄ anpōnē
 da sūt. at neq̄ cont̄ rempublicā, nec cont̄ uisuradu
 ac fidez, aīa t̄a, iuz bonus faciet. **N**e si uider q̄cūq̄ ē
 de ip̄o amico. ^{de amico} **P**onit enī p̄sonaz amia, aīz induit iudi
 as. t̄m dubit aīaē, ut ueraz aīa cāz ēē malit, ut ora
 de hīs q̄s, quoad p̄leges liceat, accomodet. **C**uz nō in
 zatio finā dicenda sit, meinerit tēz se adhibē testes
 .i. ut ego arbitror mētēz suaz, quā mch̄ h̄oi dedit tēus
 ip̄e diuinius. **I**taq̄ p̄clazuz amiaozib; accepim̄ mo
 zem rogandi iudias, si euz tenerem̄ que salua fide facē
 possit. **H**ec rogatio ad ea ponet, q̄ paulo an̄ dixi hōne
 ste amico, a iudice posse concedi. **N**am si oīa faciēda
 sunt, q̄ amia uelint, non aīaē tales, s; cōiuracioēs
 putante sūt. **A**o quoz aut de cōib; amiaq̄s. **N**az in
 sapientib; uirib; p̄fectis q̄, mch̄ ēē pot̄ tale. **D**amoz
 a p̄hiaz p̄tagoreos fecit, h̄ec aīo int̄ se fuisse, ut
 aīz eoz alī Dionisius trānus diez neq̄s destinauiss; ^{de amico}
 zis q̄ nea addictus ēēt, paucos s; dies cōmendando
 suoz cā postulauiss; uas f̄q̄ est alter euz sistendi,
 ut si ille non reuiss;et, morienduz ēēt ip̄i. **Q**ui cū ad
 diez se recepiss;et, admiratus eoz fidez trānus, petiuit
 ut se in aīaaz tezaus ascriberet. **C**uz ḡ, id, quod uni
 le uide; in amiaaa, in eo, quod honestuz compāt, iace

at utilitatis spes, valeat honestas. ^{apparet} Cum aut in avaricia, que
honestas non sunt, postulantur, religio et fides anteponantur
avaricie. Sic habet is, quæ exquiri delectus officij. **S**ed utilita-
tis spes in r. p. sepiissime peccat, ut in ^{illo quæritur} **Corinthi** disturbatio-
ne nri durus, et ^{perducit} **Atthemenses**, qui ^{at in xcelis} fecerunt, ut ^{non est eorum curatio} **Epimetheus**, q-
classe valebat pollicetur paterentur. hoc usus est utile. **N**am
illis eis imminet per propinquitates **Epimachus**, **Piræo**. **S**ed in
his quod anteale, utile. **E**st eis hominibus ne, quas sequi debe-
mus, maxime inimica civilitas. **M**ale et peregrinos urbi-
bus uti prohibet, eosque extirpant. **U**t permissum propter nos
^{anup} **Papirus**. **N**am est pro auctore, quod cuius non sit, rectius est non licet.
quam legem tulerunt sapientissimi **Consules** **Gracchus** et
Scevola. **N**am non urbis prohibet peregrinos, sane inbuendum
est. **I**lla pericula, in quibus publice utilitatis spes, per honesta-
te contemnit. **P**lena exemplorum est nostra res publica, cum sepe, in
maxime bello punice, quod cannesi calamitate accepta, ma-
iores habuit annos, quam unquam rebus secundis. **N**ulla timore sig-
nificatio, nulla metus paucis, tanta vis est honesti, ut spes uni-
litis obscuraret. **A**themenses, cum ^{pericula} **Pericles** ipse nullo
modo possent sustinere, statuerunt, ut ^{athens} urbe relicta, coniugibus
et libris ^{omnes} **Grecæ** depositis, naves conscenderet, libertatemque
Grecæ classe defenderet. **S**ibi quicquid suaderet, ut in re
maneret, verum quod reaperit, lapidibus obruerunt. atque uni-
litate sequi volebat, sed cum illa erat, repugnante honestate.
Temistocles post victoriam eius belli, quod cum **Persis** fu-
it, dixit in concione se hanc consilium recipere, salutem. **S**ed id
faci non opus est. postulavit ut aliquis populo daret.

55
qui autem communicaret. datus est ^{Arastides} hinc. Ille classe
Lacedæmoniorum que subduta est ad ^{Githeniz} clas inuen
di posse. quo fito frangi Lacedæmoniorum opes necesse esset.
Quod ^{Arastides} cum audisset in conatione magis expecta
one uenit. dixitque putile esse consilium. quod ^{Themistocles} Themistocles
afferret. si minime honestum. Itaque Athenienses. quod ho
nestum non esset. id ne utile quæ putauerunt. totamque eas
res quas ne audierat. quæ autor Aristide repudiauerunt.
Melius hi quæ nos qui piratas imunes. socios uectigabi
les habemus. ^{Adaneat} Adaneat ergo. quod turpe sit. id numquam esse
utile. ne tunc quæ aut id. quod utile esse putes. adipsicare.
Iuxta eis ipse. utile putat. quod turpe sit. calamitosum est.
Sed inueniunt. ut supradixi sepe cause. aut repugnans utili
tas honestas uidetur. ut aduocatus sit repugnet ne
plan. an possit. aut honestate coniungi. Quis generis lex sunt
quæones. Si exempli gratia uir bonus. ^{Alexandrea} Alexandria ^{Rhodus} Rhodus
magnus frumenti nuntius aduevit. in Rhodiorum inopia. et fame.
Summaque annone caritate. si res sciat complures mercato
res Alexandria soluisse. navesque in eis sunt. frumento onustas
petentes Rhodus uidetur. dictum ne sit id Rhodis. an si
lenao. siusque primo uenditis. Sapientes et boni uiri
fingunt. De huius deliberatione et consultatione quæimus. qui
celatus Rhodios non sit. si id turpe uidetur. Sed dubitet
an turpe non sit. In huius causæ alio Diogenem babilonio
uideri solet. magno et graui storico. Alio Anapatis dis
pulo eius lxxi acutissimo. Anapatis omnia patefacere
ut ne quid omnino. quod uenditor noxat. emptor ignoret.

^{in quibus} **D**iyogeni uenditorē quā tenuis uir auxili constitutus sit di
cē inuā oportet. cetera sū inuidijs agē qm uendat. nelle
q̄ optime uendat. ^{in quibus} **A**duerxi. exposui. uendo meus. non plu
ris. q̄ ceteri. fortasse eā minoris. cum in. uor ē copia.
Cui sit inuiri. ^{in quibus} **E**rozit. Antipat' id ex. alia pte. **Q**uid. as
tu. atz omibz hoibz consule debeas. z finz huius soae
tati. ea q̄ lege natus sis. z ea lras pnapia nē. quibz pu
rei. z que sequi debeas. ut utilitas tua cois sit utilitas
maffis. q̄ eā cois utilitas tua sit. celabis. quod his affit
comoditans. z copie. **R**espondebit dyogenes fortasse
sic. **A**liud est celare. aliud ē tacere. **N**eq̄ ego nunc te
celo. si tibi non dico. que nā deoz sit. quis sit finis bono.
que tibi plus prodeffent cognita. q̄ inia utilitas. sed
non q̄q̄ tibi audirz utile est id in dicē necesse ē. **S**iquē
memisti cē mē hoies nā comuitas soaetate. **A**xim inqt
ille. **S**z nūz ista soaetas talis ē. ut michi auq̄ sit. q̄ si
ua ē. nē uendendūz q̄q̄z q̄q̄ est. s̄z donandūz. **V**ides
in hac tota disceptationē. non illud dia. q̄ inq̄ hē turpe
sit. nī. qm expedit. faaaz. s̄z ita expiorze. ut turpe nō
sit. **E**x alia aut pte. eāi rez q̄ turpe sit. non cē faaēd.
Vendat edes uir bonus. pp aliq̄ inuā. que ipē noz
cū ignozet. pestilentes sint. z hēant salubres. ignozē
tq̄ in omibz cibiclis appazē spentes. adale matiate. tu
mose. s̄z h̄ pzet dñz nemo faat. **Q**uero si hēc emproi
bz uenditor non dirit. edes q̄ uendiderit pluz multo
q̄ se uenditūz putat. numq̄ inuiste. aut improbe
fecerit. **I**lle nō. inqt. Antipat'. **Q**uid est emz. aliud. q̄

errant uias non monstrat: quod alexis creataoib⁹
puphas sanctatur ē. Si hoc non ē, emptores panis
et per errorem in maria frangere, plus ē est, quā uia
nō monstrat. Nam est scientes in carores alim inducē.
Pyogenes cont. Num te emptor cœgit, qui nē hortatur
quē ē. Ille quod non placebat, proscripsit, tu quod
placebat, emisti. quod si qui proscribit nullam bonam, bonam
quod edificat, non existimant se fessisse, et si ulla nec
bona ē, nec edificata ratione, multo min, quod domus nō
laudant. Vbi cū in diuicijs emptoris ē, ibi fraus uen
ditoris, que potest esse. Sin aut dictum nō omne pstan
dum non ē, quod dictum non ē, id prestandum putas.
Quid uō stultus. quod uenditores eius rei, quaz uēdat
uicā nazare. Quid aut tam absurdum, quod si dñi ius
sui, ita prece pōnet, domus pestilētes uendo. Sic g in
quibusdā causis defendit dubijs, ex altā pte hēstas, ex
altā, ita de utilitate dicit, ut id, quod utile uideat, non in
facē honestus sit, sed et non facit turpe. Hec ē illa, que
uideat ualuit fieri cum honesti sepe dissensio, quā iudican
da sunt. Non cū ut quæren, exposui, sed ut explicarem.
Non igit uideat, nec fructuarius ille bloodius, ut hic e
dum uenditori, celare emptores debuisse. Neque cū id
ē celare, quod reticeas, sed cum quod tu scias, id igno
rarē emolumenta tui cā, uelis eos, quoz mēsit id scire.
Hoc aut celandi genus, quale sit, et cū moī laus, que
non uidet. Certe non aperta, nō simplia, non inge
nuū, non iusti, non uiri boni, res sua potius, obscuri

^{astutus} astutus, ^{fallax} fallax, ^{maliciosus} maliciosus, ^{callidus} callidus, ^{invidiosus} invidiosus, ^{nafrus} nafrus. **Hec**
 tot et alia plura, nonne inutile est inuicem nomina subire?
De si inuicem, qui retineant, quid de his existimandum
 est, qui omnem uanitatem adhibuerunt. **Ergo** **Canis** equus
 romanus non infacetus, et satis lictus, cum se **Sirac**
 fas occidit, ut ipse dice solebat, non negotiorum causa contu
 lisset, dicebat se ortulos aliquos emere uelle, quo inu
 tat amicos, et ubi se oblectare, si in impellatoribus posset.
Quod cum perisset **Phiaus**, ei quod argentarias facit
Sirac uenales quod se ortos non habet, sed licet uti campo
 si uellet, ut sius. et similiter ad cenam huius in ortos inuitauit.
 in posterum dies. **Cum** ille **Canis** promissis, tunc phiaus
 quod esset, ut argentarius, apud omnes ordines gratus, pi
 scatores ad se uocant, et ab his petunt, ut ante suos ortu
 los, post meridiem piscarentur. dixit quod quod eos facere uellet.
Ad cenam tunc uenit **Canis** opprimere cum **Phiao** apparuit
 communis. **Cum** barba ante oculos multaturo, pro se quisque quod cepit
 afferebat, ante pedes phiaus abiacebant. **Tum** **Canis** quod
 inquit, quid est **Phia**. tantum ne piscantur, tantum ne amba
 ze. **Et** ille, quid mirum inquit. **Hec** laus **Sirac**is quod est
 piscantur, hic aqua dicitur, hac ulla isti carere non possunt. **In**
 censu **Canis** cupiditate, contendit a **Phiao** ut uendat.
Gratu ille primo. **Quid** multa impetrat. **Sunt** homo
 cupidus, et loquax tantum, quam **Phiaus** uoluit, et emit
 instructos. **Nota** facit, negotia confiat. **Inuitat** **Canis**
 post meridiem familiares suos. **Venit** ipse matrem, **Scalmus**
 nullus uidet. **Quem** ex proximo uiano, nunc ferre quodaz

piscatores eunt quod eos nullos intet. ^{scilicet} Nulle quod sciaz ille inqt.
 sed hic piscari nulli solent. Itaque heri mirabar, quid acci-
 diss. Stomacari ^{epi} Caninus. Sed quid facit. Non dux enim
 Aquilinus ^{collega} Collega, et familiaris meus protulerat de dolo
 malo ^{formulas} formulas. in quibus ^{ad} ipis, cum ex eo querebat, quod ma-
 lus totus. responderebat, Quis esset aliud simulatus, aliud
 actus, sed quare sane, ^{decebat} Inuicentem, ut ab homine perito diffinire
 di. Ergo, et phiaus, et omnes aliud agentes, aliud simula-
 tes, perfidi, improbi, maliciofi. Nullus igitur corpe factum per-
 te utile, quis sit tot iniquis iniquitibus. Quod si aqlana diffini-
 tio necesse est, ex omni iusta simulatio, dissimulatio tollenda
 est. Ita nec ut emat melius, nec ut uendat, quicquam simula-
 bit, aut dissimulabit uir bonus. Atque iste totus malus
 et legibus erat iudicatus, ut tutela duodecim tabulis. Graui-
 scipao adolestantes, lege latona, et sine lege iudicatis in quibus
 bus addit ex fide bona. Reliquorum autem iudiciorum hec u-
 ba maxime excellunt. In arbitrio rei uxorie, melius, equis
 in fiducia, ut inter bonos bene agier. Quid ergo? Aut in eo, quod
 melius, equius, potest ulla pars mee fraudis. Aut cum de-
 inter bonos bene agier, quicquam agi dolo se, aut maliciose potest.
 Dolus autem malus, in simulatione ut ait Aquilinus, continetur.
 Tollendus est igitur ex rebus contentendis omne mendacium.
 Non licitatorum uenditorum, non qui contra se licet emptor
 apponet. Utique si ad eloquendum uenit, non plus quam se-
 mel eloquat. Quod quare? Sciuola, publici filius, cum postu-
 lasset, ut sibi fundus, cuius emptor erat, semel iudica-
 ret, id quod uenditor ita fecisset, dixit se plus, estimare

addidit centum milia. ^{nummorum} Nemo ē, qui hoc uiri boni fuisse
^{ut si minus} negat. Sapiens negat, ut si minus, q̄ potuiss̄ uēdi
^{et si minus} uiss̄. ^{et si minus} Hec ḡ est illa p̄maes, q̄ alios bonos, alios crimi
nat sapiētes. ^{et si minus} Ex quo ^{et si minus} Simius neq̄q̄ s̄ape sapiētes, q̄
se s̄ non exq̄ret. ^{et si minus} Vere id q̄dēz (si q̄dēz cet p̄ce) in aīz ^{et si minus} Sim
mo conuerzet. ^{et si minus} Hecatonēz q̄dēz ^{et si minus} Rhodius disciplin p̄ane
q̄ uideo, in his lib̄s, quos de offiō scripsit. ^{et si minus} Q. ^{et si minus} Tuberō
dicere sapiētis ēē, mch̄ cont̄ mores, leges, instituta
facientes. ^{et si minus} Hec rōnez rei familiaris. ^{et si minus} Neq̄ eīz soluz nob̄
dūntes ēē uolum̄ s̄ lib̄is, propinq̄s, amias, maxime
q̄ recipi. ^{et si minus} Singlor̄ eīz facultates, et cōpie, diuac sunt
amitatis. ^{et si minus} Hinc ^{et si minus} Senole plac̄ sc̄m̄, de quo paulo an
dixi, nullo m̄ pot̄. ^{et si minus} Et eīz om̄io t̄m̄ se negat faciēz cōpe
dy sin cā, quod non liceat. ^{et si minus} Hinc ne laus magna, tri
buenda, nec gr̄a est. ^{et si minus} S̄z siue simulo, et dissimulo, dolus
malus ē. ^{et si minus} Per pauca res sūt in q̄b̄ nō dolus malus iste
uer s̄et. ^{et si minus} Siue uir bonus ē, is qui prodest, q̄b̄ pot̄, nocet
neim̄, recte iustus, iustus bonus non facile repim̄. ^{et si minus} Quq̄
ḡ est uile peccare, q̄z semp̄ est turpe. ^{et si minus} Et q̄z semp̄ est
honestus, iustus bonus ēē, semp̄ ē uile. ^{et si minus} Ac de uire q̄dē
predioz ^{et si minus} sanctatus ē, apud nos, uire aui, ut in uende
dis uiaa dicerent, que nota ēent uenditorū. ^{et si minus} Naz ē, ex
duodez tabul̄is, sans ēet prestari, q̄ ēent lingua nū
cipata, que, q̄ infia. atq̄z cet, duplia pena subiret. ^{et si minus} Am
zis consules et reticēde pena ē constituta. ^{et si minus} Quicq̄
eīz est, in predio uiaa, id statuerūt, si uenditor s̄aret
nisi noīat̄z t̄m̄ ēet, prestari oport̄. ^{et si minus} Ut cum in arce

auguribus, augures acturi erant, missi essetq. **T. Claudius**
 uir **Centumalius**, quod es in **Celio** monte **lebat**, **demoli**
 ri eas, quod **altitudo** officet **auspicijs**, **Claudius**
pscripfit **insulas**, uendidit, **emittit** **p. Calphurnius**
Ananias. **hunc** ab auguribus illud **idez** **denunciatus**
 ē. **Itaq** **Calphurnius**, cum **demolitus** **est**, cognouit
 setq. **Claudius**, **postea** **edes** **pscripisse**, qd **est** ab au
 guribus **demoliri** **missus**, **arbitratus**, **illius** **adegit**. qd qd
 sibi **dare** **facere**, **oportet**, **ex** **fide** **bona**. **Ad. Cato** **finis**
dixit, **huius** **nam** **Catonis** **pater**. **ut** **cum** **ceteri** **ex** **patri**
sic **hic**, **quillo** **hunc** **progeniuit**, **ex** **filio** **enotandus**
is **ig** **inter** **ita** **pronunciavit**. **Cum** **in** **uendenda** **res** **eas**
fasset, **et** **non** **pronunciasset**, **emptori** **dammum** **psolari**
oportet. **Igo** **ad** **fidez** **bonaz** **stant** **pene**, **notus** **est**
emptori **maius**, **quod** **nosset** **uenditor**. **Q** **si** **recte** **iud**
dicant, **non** **recte** **frumentarius** **ille**, **non** **recte** **com**
pestilentiuz **uenditor** **tauit**. **S** **h** **reticencie** **uize** **am**
li **comphendi** **non** **possunt**. **Que** **aut** **possunt**, **dilige**
ter **tenent**. **Ad. Marcius** **Gratidianus** **ppinquus** **nam**. **C.**
Sergio **Orate** **uendiderat** **edes** **eas**, **quas**, **ab** **eodem**
ipe, **pauca** **an** **annis** **emerat**. **ix** **Sergio** **finiebat**. **S**
h **in** **manapio** **Marcius** **non** **dixit**. **Adducta** **est** **res**
in **iudiciu**. **Oratam** **Crassus**, **Gratidianus** **defendebat**
Antonius. **Ius**, **Crassus** **urgebat**, **quod** **mai** **uendito**
non **diuiss** **facere**, **id** **oportet** **psolari**. **Equitate** **Antoi**
us, **qm** **id** **maius** **ignotus**, **Sergio** **no** **fuisse**. **quillas**
edes **uendidiss**, **nich** **fuisse** **necesse** **dia**, **nec** **cuz** **esse**

hoc p. 10. p. 10. p. 10.
 nam amantem
 solent recipere
 etiam deus.

deceptus, q^{id} quod emerat, quo iure eēt, tenet. Quorsus
l^{et}: ut illō intelligas nō placuisse maiorib^{us} n^{ost}ris, astu
tos. **S**z alit^{er} leges, alit^{er} p^{ro}by tollunt astucias. Leges, q^uas
manu teneri possint. **P**hy, quats^{us} rōne intelligēcia. Rō
l^{et} postulat. neq^{ue} insidiose, neq^{ue} similitate, neq^{ue} fallac
i^{er}. **S**unt neq^{ue} insidiose tenēte plagas z si exatatus nō sic
nec agitat^{us}. **I**p^{se} eis sepe nullo insēq^{ue}nte, sepe inadiunt.
Sic n^{on} eas p^{ro}scribas, tabulas, tamq^{ue} plagas ponas, to
miz p^{ro} uia nend^{as}. **I**n eas aliq^{ue} mair^{at} impudēs. **I**
q^uas m^{ax}o p^{ro} p^{ro}uadione consuetudis, neq^{ue} m^{ax}o turpe
h^{ab}i, neq^{ue} aut lege sancta, aut m^{ax}o auli t^{em} nē lege factū
ē. **S**ocietas eis est, quod z si sepe d^{ic}im^{us} est, d^{ic}enou^{us} tam
sep^{er}is, latissime pateat omiz m^{ax}o n^{ost}ris. **I**nior eoz q^uas
genis sint. **P**rop^{ri}oz eoz, q^uas eius ciuitatis. **I**taq^{ue} maiores
aliud m^{ax}o genans, aliud m^{ax}o ciuile eē uoluerūt. **Q**uod a
m^{ax}o, non itēz continuo genans. **Q**uod aut genans id ciu
le eē debet. **S**z n^{ost}ris uici uis, germaneq^{ue} iustitiae solida
z exp^{er}is effigies, nullas tenem. **V**mbra z ymaginib^{us} uti
m^{ax}o. cas ipas ut seq^{ue}mur. **S**erunt emz ex optimis nē z
licetans eis. **N**am quanta ūba illa, uti ne p^{ro}te, fideq^{ue} i
m^{ax}o, capis fraudans ne sim^{us}. q^uas illa ūba aurea inter
bonos b^{on} ag^{er} oportet. z sin^{us} fraudat^{us}. **S**z qui sint boi
z quid sit b^{on} ag^{er} magna q^uas est. **Q**uod **S**enola ponti
fex max^{us} sumas uis eē dicebat, in omib^{us} his arbut^{us}
in q^uas adde^{re} ex fide bona, fideiq^{ue} b^{on} existiabat nomen
manas latissime. **I**taq^{ue} uersari in tutelis, Societatib^{us} fidu
ciis m^{ax}o iudicis reb^{us}, emptis, uenditis, conductis, locatis,

^{oibz sup dicit} quibus uite societates contingeret. ^{dicebat 22. scilicet} In his magis esse viduas statim
^{probat} psum aris implevisq; sint viduas contraria. qd; quicq; anq;
^{testat} pstatere oportet. Quocirca astutiae tollente sunt, ea q; mali
^{malicia} aia, que uult qd; uideri se esse prudentiaz, si ab ea ab ea distat
^{malicia} q; plurimum. ^{malicia} Prudentia est eis locata in delectu bonaz; et ma
^{malicia} loz. ^{malicia} Malicia, si oia, que turpia sunt, mala sunt, mala
^{malicia} bonis ponit an. **N**ec in pcedis solus ius amile dicitur
^{malicia} aia, maliciaz, fraudes q; iudicat. Sz; in manapioze ue
^{malicia} diaone, uenditoris finis excludit omis, q; eis sct; debuit
^{malicia} de samitate, de fuga, de furis, prestat edicto coruuz. ^{malicia} **L**et
^{malicia} comm alta ca est. ^{malicia} Et quo intelligit, qm; iuris na; fons sit,
^{malicia} lxx fm na; ee, neines id agere, ut ex aliis pcedet infamia.
^{malicia} **N**ec ulla pmaes uite maior inuici pot, q; in malicia simu
^{malicia} latio intelligat. ^{malicia} Et quo ista iniabilia nascunt, ut utilia
^{malicia} aia honestis pugnar; uideant. ^{malicia} Quotus eis quisq; reperiet
^{malicia} q; impunitate, et ignoratice omiu; proposita, abstine possit
^{malicia} minia. ^{malicia} Prudentem si placet in his qd; eis in qb; peccat
^{malicia} uilgis huius fortasse non putat. **N**ec eis de Siculis
^{malicia} Venetias, testamtaiz, furib; spemulatorib; lxx loco disse
^{malicia} zendus est q; non ubi sunt et disputatice phioze sz; iudic
^{malicia} et carcer; fatigandi. **S**z; lxx confitemus, que faciunt hi, qui
^{malicia} hinc hinc. **N**umma; **S**asili; lanpletis huius, falsus te
^{malicia} stantius qd; e **G**irca. **R**omaz; attulerunt, quod, quo fiali
^{malicia} optineret, scipsent heredes fecit. **M**. **C**assius et **O**. **H**orte
^{malicia} sius, huius eius potetissios etatis. ^{malicia} **Q**ui aia illd; falsum
^{malicia} ee suspicarent, sibi aut nullius eent consay culpe, alci fa
^{malicia} anoris numusculm non repudiarunt. **Q**uid ergo. **S**atn

ne hoc ut non deliquisse videantur. **Ad**ich qd nō uideat.
qd qd alim uiuiz amam, alim non ooi mortuiz. **S**
ciz **B**asilius. **ad**. **S**atizuius **S**ozoris filius nom suus
ferre uoluisset, cum qd fecisset hētes, hunc dico patro
nuz, agri pīscem z sabini. **O**mīpez notaz tpoz nom
illoz non erat equiz pīncipes, cū rez hēc ad **S**a
tizuius mch pīct nom puenire. **E**t ciz, sius q non de
fendit iuniaz neqz propulsat, a suis ciz pot iunite
feat, ut in primo libro dīsserui. qualis bndus is ē
q nō modo nō repellit, s. adiuuat iuniaz. **Ad**ich q
dez z uere hēditates non honeste uideant, si sunt mali
cosis blandiqz offīoz, non ueritate, s. simulacē
quesite. **A**tq in talibz rebus, aliud uale mēdūz, ali
ud honestuz uidei solet falso. **N**am eadez ntibz
q honestatis ē regula, qui hoc non pūderit, ab hoc
nulla fians abeat, nulluz fauuz. **S**i ciz cogitaz est
id qd honestuz, ueruz hoc expedit, res a nā copulata
antebit cūore diuelli, q ē fons fraudūz, malefīoz
z. **S**celēz omīuz. **I**taq si iuz bonuz hēat hanc iuz
ut si dignus conrepuerit, possit in laupletuz testam
to nom eius iure, hanc non utat, nec si explorati
qdez hēat id omīo, neīnez umqz suspīcatūz. **A**t si
dāzes hanc iuz. **ad**. **G**raffo, ut digitoz pāssion, hēz
posset scriptus ēē, q reuera non ēēt hēz in foro de
te m saltaret. **H**omo aut iustuz is, quez sentimus
iuz bonuz, mch cūqz quod in se transferat, detra
het. **H** qui aduizat, ut se, quid sit iuz bonū nescire

fateat. At nō siq̄s uoluit aī suū compl. icatā nodones
 euoluē, iam se ip̄e t̄reat eūz iuruz bonuz cē, q̄ profit q̄
 b̄s possit n̄at̄at n̄cū, nisi iniuria laceſſius. Quid
 ergo hic non n̄at̄at, qui quodaz q̄ iuceno p̄ficiat
 ut ueros l̄ezdes moueat, in eoz lociz ip̄e succedat.
 Nonn̄gfaa. at dixit q̄s, quod uile sit, quod expediat.
 Immo intelligat nich̄ expedir, nec uile cē, quod sit
 iniustuz. **H** qui non didis̄it bonus iur cē non pot̄it.
 Simbraz Consularz audiebaz, de p̄re n̄ro puer, iudicē
 ad. **L**utacio p̄m̄thie fuisse, egi m̄ano sane honesto
 cum is sponſionē fecis̄, in iur bonus cēt. Itaq̄ dixi
 ſſe ei simbraz se illaz rez numq̄ iudicatūz ne aut ſpo
 liaret fama probatūz h̄oiez, si cōt̄ iudicasset, aut
 statuſſe interet iuruz bonuz cē, aliq̄e, atz eares in
 m̄ialib̄ offiis, z laudib̄ contineret. Hunc ḡ iurō
 bono, quez simbra, z non modo Socrates nouat, nullo
 m̄ uideri pot̄, quicq̄ cē uile, quod non honestū sit.
 Itaq̄ talis iur, non m̄ fac̄, ſ; nec cogitat q̄ez, q̄c̄
 audebit, quod non audeat p̄dicar. **H**ec num tūpe
 ē dubitar ph̄os, que n̄cūſtia q̄ez dubitēt, a quib̄
 natūz ē, id, quod contritūz ē uenustate p̄būz. Cūz
 eiz fides alicuius z bonitatez laudat, dignūz cē dicit
 q̄ aī tenebz mices. **H**oc q̄ iur h̄t, nisi illaz nichil
 expedire, quod non deat. z si id possis nullo refel
 lente optūē. Quides ne h̄c prouibio, neq̄ Signi illi
 posse ueniaz dari, neq̄ huic quez paulo an̄ finge b̄
 digitorz p̄uſſione h̄ditates, om̄ūz posse conuertē.
 Ut eiz, quod turpe ē, id q̄m̄s occultet t̄n̄ h̄estuz ſic̄

etiam du annu
post p^{ri}mas uicinet
ne p^{ri} petitoris imp
ofulatu uideretur
Q. metellum au
legum erat sumu
uicinet p^{ri}met^{ri} ai
al co impatoris suo
uma missus esset
al nost

nullo m^o pot. Sic quod honestus non e, id uale ut sit ef
fia non pot. adiutante, z repugnanter na. At eis auz pma
gna pma sunt, est ca peccandi. Ergo, **M**arius, cum a
spe Consulatus longe abest, apud pplm Ro. annis amina
tus e, bellum illuz dicere, si se consules fecisset. breui
tpe aut uiuuz, aut mortuuz iugurthaz se impotates. **K**.
P. redactis. Itaqz scis est ille Consul, sz a fide, in sua aq
discessit, qui optimuz z grauissimuz auez, cuius legat
z a quo missus eet, in inuidiaz falso amine adduxit.
Ne uidet qd^z **G**randianus offio boni uiri functus est.
tum, auz p^{ri}etor esset, colleguz q^z p^{ri}etoru^m **T**ribum ple
bis adhibuissent, ut res numaria de coi sententia costi
tueret. **I**actabat eniz ipibz illis nimus sic, ut nemo po
sset scire, quid h^{ab}eret. **C**onspiciunt uiciter coituz, auz pe
na, atqz inuidia. constitueruntqz ut omes simul in rostr
post mercedes descenderet. **E**t cetera qd^z alius alio. **M**ari
us a subfellis in rostra, recta, id, quod uic^z coposuit
fiat, solus coitit. **E**t ea si queris, ei magno honori fu
it. **O**mibz uias statim, id eas flous, ceteri, qd multa, neo
umqz multitudin carior fuit. **H**ec sunt, que conturbat
no umqz in delibatione, cum id, in quo uolat eqtas
non ita magnuz. **I**llud aut, quod ex eo pizit, p magnu
uidetur. **U**t **M**ario, p^{ri}etore collegie, z **T**ribunis popula
res gram, non ita turpe consules ob eam rez fieri, qd
sibi tum proposuerat, ualde utile uidebat. **S**z omiuz
in regula, quaz tibi cupio ee notissimaz. **A**ut illud, qd
uale uidet, turpe nesit, aut si turpe e, ne uideant ee ui
le. **Q**uid ig^z possumus ne aut illuz **M**arius uirum.

iudicari. atq; hunc. ^{maius maius} **S**implex, atq; ex parte intelligenda, az
 tuaz, ut iudicet, que sit in ea ^{reliqua} spes, forma, z denotatio
 boni. **C**adit q; in uirum bonum mentari emolumenta sui ca
 criminari, precepe fallere. ^{et adde. i. iudicet bonis q. iudicet bonis} **N**ich; profecto minus. **E**st
 ergo ulla res tanti, aut comodius ullius taz expetendus
 ut uiri boni splendor: z nom; amittat. **Q**uid e, quod
 afferre, tm utilitas ista, que d; possit qu; ^{q. iudicet} uirum auferre
 qu; ^{q. iudicet} magis si boni uiri nom; eripuit. fides iustiaaz q; det
 reat. **Q**uid r; intest, utrum ex hoine, se comitat q; in
 beluaz; aut in hois figura immitat; gerat beluc. **Q**uod
 qui omia recta, z honesta negligunt, duz in potentaaz
 consequant; no ne id efficiunt, qu; ^{q. iudicet} dis, qui z satruaz h;re
 uoluit, cuius ipe audacia potens eet. **U**tile ei uidebatur
 plimuz posse aliis inuidia. **I**o q; iniustus in pria z q;
 turpe z q; inuile eet, non uidebat. **I**pe aut; ^{q. iudicet} **S**ocrates, in ore
 semp; habet, grecos uisus de plerumq; quos dicam ut po
 tero in condite fortasse, s; tm ut res possit intelligi. **N**az
 si molandus uis est, regnandi q; molandus e. **A**lys re
 bus pietatez colas. **C**apitalis ^{q. iudicet} **A**lexocles, ul' potius **S**urapi
 tes, que ^{q. iudicet} id solim; in uis, quod omiu; sceleratissimum
 fuerat; ^{laudauer} ex cepit. **Q**uid ig; ^{q. iudicet} minuta colligim; hereditates
 incanturas, uenditiones fraudulentas. **E**te tibi, qui **R**ex
P. R. dñs q; omiu; genau; ee conaipiunt, id p;fecit. **H**ac
 cupiditates, si honestas, quis ee diat amens e. **P**robat
 enuz legum, z lib;tas inuiz. **E**az q; ^{q. iudicet} opp;ssiones tetras, z
 detestabiles putant. **Q**ui aut; faciat honestus non esse
 in ea ciuitate, que libera fuit, que q; ee debeat regnare
 s; ei, qui id facere possit, esse uale, qua hunc oburgaa

one, aut quo prius conuicio, a tanto citius coner auel
lere: ^{ad hoc} Porc enim di immortales, cuique ee utile fedissimū
et ^{prie} tenuimus parmadum: quibus is, q se eo obstruere ab
oppressis amb^{us} parens noietur. ^{ad hoc} Honestate igit eligē
ta uilitas ē, et qdē ut hēc duo int se uerbo discarpar
unus sonat uideant. ^{ad hoc} Nunc ab eo ad uulgi opinioē,
Que maior uilitas q regnandi ee possit. ^{ad hoc} Nich con
tra inutilius ei, qd inuiste consecutus sit iucio, ai
ad ueritates cepi reuocare rōnes. ^{ad hoc} Possunt eis auq ee
uales, angores solitudie, diurni, et nocturni metus in
ta insidiazū, pīcloz q plenissima. ^{ad hoc} Adula unq atq
infideles regno, pauca boni sunt inqt ^{ad hoc} Actius. At an
regno quod a Tantalō, et Pelope proditur, iure opti
nebat. ^{ad hoc} Nam quanto plures ei regi putas, q eratū
p. A. pplm ipm Roāimz oppressiss. Cunitates q non
modo libas, s; et gentib; impantes, fūre sibi cegiss.
hunc tu, qd confacere lates, in aio censes hūisse.
Que uulnera. ^{ad hoc} Cuius aut inta ipi, pot utilis ee, cum
eius uite ea condicio sit, ut quillam capuerit, i max
et grā futūis sit et glia. ^{ad hoc} Q si hēc utilia non sunt max
uident q plena sunt de decoris, aut turpitudie. Sa
tis persuasus ee debet nich esse, quod non honestum
sit. ^{ad hoc} qd id qdē, tūz sepe alias, tūm pīrm bello, a Sa
bria Consule itū, et a Senatu nro iudicatur ē. Quz
enim Rex pīrmus pplō Romano, belluz ultro intulit
s; cum q de impio certatur cēt cum Rege generoso
ac potente, profuga ab eo uenit in castra Sabriaq.
ei q est polliatus, si pīrmus sibi pposuisset, se cen

clam nemissis. sic clam in ^{Pirni} castra rediit, et eam ue
 neno necavit. ^{hunc} ^{fabius} ^{reducendus} ^{circum} ^{ad}
 Pirnum. idque eius scdm laudatus a Senatu. Atque si spes
 utilitatis opinionesque, quæimus, magnus illud bellum
 profuga unius, et graues aduersarius impij sustulisset. Sed
 magnus deinde et flagitiosus, qui cum laudis certam fin
 flet cum non uirtute, sed scelere superatus. Verum quod uti
 lus, uel ^{fabio} ^{qm} talis in hac urbe, qualis ^{lathides}
 Athens fuit uel ^{Senatu} ^{nro} quoniam utilitates adig
 tate seruauit. armis cum hoste certat, aut uencis. Si
 glie cum impijs expetendus est, scelus absit, in quo non pot
 esse gloria. Sin ipse opes expetunt, quaquom poterant, non
 poterunt uales esse cum infamia. Non igitur utilis illa. ^{ut}
 philippi. ^{Q.} filij sententia, quas ciuitates. ^{A.} Sulla pe
 cunia accepta, ex Senatus consulto libauisset, ut hec rursus
 uectigales essent, neque his pecunias, quas pro libertate
 dederant redderemus. ^{Senatus} ^{est} consensus turpe i
 peare. Piratae enim meliores fides, quam Senatus. Atque auc
 ta uectigalia utile quod. Quousque audiebunt dicitur quod uti
 le, quod non honestum. Potest autem ulli impio, quod glo
 ria debet esse filium, et beniuolentia, solumque utile esse
 odium et infamia. Ego etiam cum Catone meo sepe dissensi.
 Unus in phraze uidebat exaruit. uectigaliaque dese
 dere. Omnia publicanus negare multa scire, cum in his
 beneficia esse debemus. Sic agere cum illis, cum colere nris
 soleamus. Sed quod magis quo illa ordinis conuictio, ad
 salutem reipublice pertinebat. Male et Curio, cum cum in

^{popli} ipatanoz equaz ee dicebat. **S**emp aut addebat uincat
utilitas. ^{no ee} poaus aut dicebat equaz qe non eet utilis. **R**.
^{qnd erat utile} p. q. cum utiles ee dicebat. non ee equaz fateret. **P**leni
est sextus lib ^{phs illi} hecatomis taluz qomuz. **S**it ne loj mzi
^{pericula} in maxima caritate amone familias non alete. **I**n u
tramq; partes disputat. **S**z m ad extremuz utilitate
^{in fine libri} putat offm dirigi mag qe humanitate. **Q**ueat si in
^{capitulum} mari iactura facienda sit. eq ne paosi poane iacturas
faciat. an finili uibe. **H** alio res familiaris alio duc
humanitas. **S**i tabulas de naufragio stultus arripuerit
extorquebit ne eas sapiens si potuerit. negat. qz sit
^{hecto} iniuruz. **Q**uid dñs natus. capiet ne finuz. **A**d mme.
^{et qd} non plus qe si nauigantes in alto ci cet de nam uehit.
qz sua sit. **Q**uo ad eis puentuz sit. eo quo supia est na
uis. non dñi est. sz nauiganauz. **Q**uid si una tabula
sit. duo naufragi. ei q sapiens. sibi ut rapiat. an alt
cedat alt. **C**edat uo. sz ei cuius mag inter sit. ul sua ul
r. p. ei. uiuet. **Q**uid si lxx paria. in unoq nulluz ee
tam. **S**z q forte. aut dimicando. in eius alti cedat alt.
Quid si pat fana expilet. amicos q agat ad ezaru.
^{capla} ^{repre} ^{instrumenta ad sedendum mureo} indiet ne id magatibz filius. **N**efas id qez e. quz
defendat prem si arguat. **N**on ig prestat omibz offiis
^{pria pateribz} pria. **I**mmo uo. **S**z ipi patrie conduat pios lxx oues
^{exq} in pntes. **Q**uid si tramarz occupat. si priuz prode co
nabit pater. silebit ne filius. **I**mmo uo obsecrat. ^{rogat} ibit pu
trez. ne id faciat si nich proficiet. accusabit. minabit
z. **A**d extremuz si ad pmaez patrie res spectabit. prie

ditate nich cepit, q̄ si cepit. Nisi forte eas pecunias in. **A.**
p. magnus aliquod tps contulit / ut ul saltat̄ cum p̄rie
consultis sit, turpe non sit. **A.** ne illa q̄e p̄missa sua
da sunt, q̄ non sūt h̄is ip̄is utilia, q̄b̄ illa p̄missis. **Sol**
pheton filio, ut redeamus ad fabulas, sc̄m se esse
dixit, q̄q̄ optasset. Optavit, ut in cūz p̄is tollēt.
Sublatis ē. atq̄ infans, anq̄ constāt, ictu fulm̄is
defragavit. **Quanto** melius suāt in lxx p̄missis pa
tis non fuisse suatur. **Quid** **Alexeus** exegit p̄missū
a neptimo, an, cūz tres optaciones neptimus dedis
s, optavit incūz yp̄olū filij sui. cūz is pat̄ suspectus
cēt de nonca. **Quo** optato impetrato **Alexeus** in ma
rimis fuit lucibz. **Quid** **Agamenon**. **Cum** denouissz
Diane, quod in suo regno pulcherrimuz natuz cēt illo an
no, imolauit **Phygeniaz**, quā nich eo erat anno, q̄e
natuz pulcherrimuz. **Promissus** potius nō facienduz, q̄
tam tetruz facinus admittenduz fuit. **Ergo**, 2 p̄missa
non facienda, non nūmq̄, neq̄ semp deposita reddē
da. **Si** gladiuz, quis apud te sana mente deposuerit
repetat infames, reddet p̄cū sit, offm̄ non reddet. **Q̄** si
is, q̄ ap̄ te pecunias deposuerit, belluz inferat p̄rie, red
das ne deposuit. **Non** credo. **Facies** cūz contr̄. p., que
debet ēē carissima. **Sic** multa, q̄ honesta nā esse uiden
t, t̄pibz sunt non honesta. faciē p̄missa stare cōue
tis, reddere deposita, cōmutata utilitate sunt non lxx
sta. **At** de his q̄e, q̄ uident̄ esse utilitates cōm̄ istia
a. 3. simulac̄e p̄uidenac, satis arbitroz dūm. **Sed**

qm a quatuor fontib^{us} honestas pmo libro offia duri
 mus. in eis^{us} uisibim^{us} ann^{is} docebim^{us} ea q^{ue} uident^{ur} ee^{re} uti
 lia. neq^{ue} sint q^{ue} sint uirtutis inimica. Ac de prudentia
 q^{ue}z. quaz uult imitari malicia. Itemq^{ue} de iusticia. que
 semp est ualis. disputatus est. Relique sunt due partes
 honestas. quaz. alta in aⁿi excellentis magnitudine
 z p^{er}stantia certit^{er}. alta in formaⁿione. z moderate con
 tinentia. z t^{em}perantia. Utile uidebat^{ur} vixi. ut quidaz parte
 tragica tradiderit. Nam ap^{ud} homeruz optimuz omni^{um}
 auctores talis de vixi. nulla suspicio est. Sz insimulat^{ur}
 cum tragedi. simulacraⁿe infamie miliaa sub^{ter}fuge
 uoluisse. Non honestuz consiliuz. aut utile. ut aliquis
 fortasse dicit regnare z pace inuicem. aut parenti
 bus cum urore. cum filio ullum tu deus in cotidinis
 laborib^{us} z periculis. cum hac tranquillitate conferendu^m
 putas. Ego no istam contempnendu^m z abiendu^m qm
 que honesta no sit. ne utiles q^{ue}z ee^{re} arbitror. Quid ei^{us}
 audimuz putas fuisse uixez. si illa simulacraⁿe
 pseuerasset. Quid az maxis res gessit in bello. tam
 hec audiat ab aiace. cuius ip^se princeps insurandi fu
 it. q^{uo}d omes satis. solus neglexit fides. fuisse infimu^m
 lauit. ne corret. instituit. Quid palamedis p^{er}spicax
 prudentia istius perceperisset maliciosaz audacia. si
 sacra ius perpetuo faller. Illi uo non in ann^{is} hostib^{us}
 uiciz z ann^{is} fluctib^{us}. id quod fecit. diuicia meli^{us} fuit
 q^{uo}d defere consensu^m cretam. ad barbaris belluz in
 ferendu^m. Sz omittamus. z fabulas z cetia. ad re^m fides

namque ueniam. **A**ctilius Regulus cum Consul in i
 Africa ex insidijs captus eet Duce ^{in. 7. 2.} **Scipio** Lacedaemoneo.
 Imperator aut patre **Hambalis** Amilcare iuratus missus
 ē ad senatum ut nisi centi redditi penes captiuu nobiles
 quos rediret ipse Carthagine. ^{ap. 1. 1.} **I**s cum Romam uenisset utili
 tatis siem iudabat, scilicet eas ut res declarat falsas iudicauit.
 que erat talis. **N**am in patria, cum domum suam cum uxore
 cum libris quas calamitates acceperisset in bello cum fori
 ne bellice iudicantes tenere consularis dignitatis gradum.
 quis hoc negat esse uulnere? **Q**ue censes? **M**agnitudo autem et
 fortitudo negat. **N**um loquaces quos auctores. **H**anc
 est iustitiam, prius michi extimescere, humana omnia despicere, michi
 quod hoc accidere possit, intollezandum putare. **I**taque quod se
 at. **I**n senatum uenit, mandata exposuit, sententiamque ne di
 ceret recusant, quod dum iurando hostium tenet non
 esse se senatores. **A**tque illud est, o stultus homines dixit quod spem
 et repugnantem uoluntati suae, in hoc. scilicet quod reddi captiuos ne
 gatum esse uale. **A**llos cum adolescentes esse et bonos duces
 se iam confectis senectute, cuius cum ualuisse auctori
 tas, captiuum retenti sunt. **I**pse Carthagine redire neque cum
 caritatis precibus retinuit, nec suorum. **N**equē uero in ignorabat, se
 ad crudelissimum, et ad exquisita supplicia proficisci, si ius
 iurandum, consiliandum putabat. **I**taque cum iugulando
 necabat, erat in meliorem causam, quam si domum suam, captiuus per
 iurus, Consularis remansisset. **A**t stulte, quoniam in non
 censuerit captiuos redimendos, uerum etiam proficiat, quo
 in stulte est, nisi si. r. p. conducebat. **P**ot autem, quod inutile

oportere id suadendum est. **Q**uid autem si non fecerit nullus
 est purius. **U**t si praedonibus pactum pro capite patris
 non actuleris nulla fraus est, ne si iuratus id quod non
 feceris. **N**am pirata non est ex pœuellus nūc defunctus.
Sed contra hostis omnium. **C**um hoc ne fides debet, nec ius
 iurandum esse cœ. **N**on enim falsus iurare pœuaz est, sed
 quod ex animi sententia iuraris, sic uerbis conapit mor
 nro, id non facere purius est. **S**ate enim **E**ripit. **I**n
 z. u. lingua mentes iniuratas gerit. **R**egulus uero non
 debuit condicioes, pactioesque bellicas, et hostiles pœu
 bare purio. **S**ed iusto enim, et legitimo hoste res gerere
 batur. aduersus quos et ius fedale et multa sunt iura
 cœia, quod in ita cœt, nūmque claros uiros. **S**enatus iuncto
 hostibus decessit. **A**t uero. **I**. **V**eturius et **S**purius **P**ostumi
 cum iam **C**onsules cœnt, quod cum male pugnatis apud
 canouis cœt, legionibus nostris, sub iugum missis, pacem
 cum s. iunctis fecerant, decessit sunt his. **I**nnuissit enim
 populi senatusque fecerant. **S**ed quod tpe **T**ribunus **E**dum
 aus, et **Q**. **E**milius, qui cum **T**ribunus **P**. **R**. erat quod eor
 autoritate par erat facta decessit quod sunt ut par s. anni
 cum repudiaret. **A**mp huius decessit **P**ostumi, quod
 debet suator et autor fuit. **Q**uod itez, multis annis
 post **C**anaus qui ut **D**umatus, quibus, cum fin senat
 autoritate, fedus fecerat decessit, rogationes suasit ea
 quas. **I**. **S**irius, **S**extus **A**tilius, ex **S**enatus **C**onsulto
 fecerunt, quia accepta est hostibus decessit. **H**onestus h
 quod. **Q**. **P**ompeius, quo, cum in eadez cœ esset decessit, et
 accepta lex non est. **H**ec ea, que indebat utilitas, plus
 quod, que uellet aut cum tedi hostibus

uoluit, q̄ honestas. Apud superiores, militans fides fal-
sa, ab honestatis auctoritate superata ē. ^{q̄ post deus gratia. dicitur} At non debuit ra-
tum ēē, quod erat acutus puer. ^{q̄ dicit michi} q̄ nō forti iuro ius pos-
sit adhiberi. ^{ecquid} Cur q̄ ad senatus p̄fascēbat. am p̄fā-
re captiuis dissuasus ēēt. ^{legionem} Quod maximus meo ē id
replendens. ^{1. sine fine} Non ciz suo iudicio stetit, s̄ suscepit ciz
ut ēēt iudiciū senatus. ^{senatus} an nisi ip̄e fauisset, captiui
p̄fecto p̄mis ēēt redditi. ^{etiam in senatu} Itaq; in columis imp̄ia le-
gulus restitiss. ^{q̄ ip̄i staret in p̄ia} quod, q̄ p̄rie, non utile putauit, itaq;
s̄ honestus, et sentit illa, et p̄a credidit. ^{foris} Nam q̄. auiunt
quod ualde utile sit, id fieri honestus, imo nō ēē non fi-
ci. ^{ut} Est ciz michi utile, quod idē non honestus, nec, q̄ uti-
le, honestus, s̄ q̄ honestus utile. ^{est aliquid} Quāz, ex multis mira-
bilib; c̄is, laud facile quis dicit, hoc c̄. aut laudabi-
lius, aut p̄stans. ^{ut} S̄ ex tota hac laude Regli, unū
illud ē amiracone dignus. q̄ captiuos retinendos
censuit. ^{si retinet} Nam q̄ redit nob, nō mirabile uidet. Illis q̄
de t̄pib; aliē facere non potuit. ^{q̄ huius reprobis p̄uicis} Itaq; ista laus non est
hōis, s̄ t̄p̄. ^{etiam} Allm ciz unclm. ad strigend. az fides iure
iurando, maiores. artus ēē uoluerūt. ^{etiam} Id indicat lege
max. tabulis. ^{etiam} Id indicant sacre, indicant fides. ^{etiam} q̄
b; eam ciz hoste deumant fides. ^{etiam} Indicant noaones, ani-
maduisiones q̄ c̄nsor, qui nlla de re diligens, q̄ de
iureiurando indicabant. ^{etiam} A. Amilio, Anli filio, ciz di-
ctator fuisse. ^{etiam} A. Pomponius Tribunus pleb, dies indi-
xit, q̄ is paucos sibi dies, ad dictatur. az gerenda, ad-
didisset. ^{etiam} Criminabat̄ z q̄ Amz filius, q̄ postea corq̄
mis appellatus, ab hōib; relegasset, z iureiurare iussiss.

Quod cum audisset adolescens filius negorum exhiberi
 patri, accursisse Komaz, et cum prima luce Pompeii domum
 venisse, cum cum esset nuntiatus, quibus allatus ad se aliquo
 contra preem, arbitratum fuerit e lectulo. remotisque arbi-
 tris, ad se adolentes missit venire. At ille, cum ingre-
 ssus est, continuo gladium distinxit, iuravitque se illum stan-
 timentum, nisi iuramentum dedit, se prius missus
 esse scire. Iuravit hoc timore coactus Pompeii. res ad poplin
 detulit. docuit, cum cum desisteret necesse esset. Amilius mi-
 ssus fecit. Tunc ipse illis iuramentum ualebat. Atque
 h. J. Amilius is est, qui ad Amenez galli, quem ab eo pro-
 catus acciderat, torquato cognomine, antea ad
 consulatum, datini, ad verum fusi, et fugati, magni iur in
 primis, et qui nup in indulgens in prius, idem acbe seuer in filium.
 Sed ut laudandus Legatus in consuetudo iuramentum, sic
 decet illi, quos post canneses pugnas iuratos, ad senatus
 missos, in castra redituros ea, quorum erant peni, nisi de re-
 dimendis captiuis impetrasset, si non redierunt, uti-
 pandi sunt. De quibus non omnes uno in. Nam cum poli-
 bus bonus auctor in primis, ex decem nobilissimis, qui cum
 erant missi, egressus e castris rediit, qui aliquid esset oblitus
 Eome remansisse, reditus eius in castra libatus se esse iuram-
 zando interpretabat, non recte. Fuit enim distinguit non dis-
 soluit purum. Fuit enim stulta calliditas, prius se imitata pri-
 tendaz. Itaque decernit senatus, ut ille uerato, et callidus
 unctus ad hanibales duceret. Sed illud maxime, octo
 hominum milia tenebat hanibal non quos in aae cepisset
 aut qui periculo mortis defugissent, sed relictum in castris fuit

nouem tenuisse a se
 natu non impetra-
 ta. immo ex decem qui
 paulo post erat

sent. a paulo, & a varrone Consiliis, eos Senatus non
censuit redimendos, cum id pua pecunia fieri posset. ut
eēt infamis militibz nrīs, aut uincerē, aut mori. Quia q
de re audita, fractus aīnz h. ambalis, scripsit idēz, qz
natus. p. q. **K.** rebz afflictis, tam ex celsō aīo fuissz. Sic
honestatis compaaone, ea q̄ intēnt unia uinamē. A
alius, q̄ grece scripsit ystoriaz, plures aut fuissz, qm ca
stra reuissent, eadēz fraude, ut inuicizantē libarentur.
eos qz a Censoribz omibz ignominijis notatos. Sit iā
huius loci finis. Pspiciamz ē eīz, q̄ timido aīo humili de
missō, fractozqz fiant, quale fuissz Regli scōn, si aut de
captiuis qd ipi opus ēē uiceret, non qdēz r. p. censuissz,
aut domi remanē uoluisse, non ēē utilia, qz sint flagra
osa. feda, turpia. **E**stat quarta ps, q̄ decore, modera
tione, modestia, continēcia, tpancia continet. Pot qe
q̄ igit utile ēē, quod sit hinc talis uirtutis choro cont
rui. Atq ab Aristippo **G**recaia, atqz annuam phz noia
ti, omne bonuz in uoluptate posuerunt, uicēqz censue
runt, ob eam rez ēē laudandaz, qz efficiēs ēēt uolupta
tis. Quibz obsolecē, flores Epiaizne eiusd fere, adiutor
auctorqz sine. Cum his, uenis, eqsqz ut dē, si honestate
tueri, ac retinē, finia est, dectanduz ē. Nam si nō modō
utilitas, s; iuta hoīs beata, corpore firma constituaone
eiusqz constituaōis spē pfitā explorata, ut a **ex**enodoro
scptuz ē continet, certe lxx utilitas, & qdēz sūma. Sic eīz
censent, cum honestate pugnabit. Nam ubi pūuz pru
denae laus dabit, an ut acqzcat undiqz in amitates. **C**
mif uirtutis famulantiē, finentiē uoluptatē. Quid aut ē

munus prudentie: an lege intelligunt uoluptates. **S**ac
 nich isto ee iocundus, quid cogitari pot turpiss. **I**az
 qui dolores sumus malus dicant, apd euz, que hie lo
 tur fortitudo; q est dolor labor q contempao. **Q**uis eiz
 mltis laus dicat **S**piritus, sic hie die satis fortit de do
 lore, m non id spectandus e quid dicat. s qd consctine
 us sit ei dice. q bona uoluptate tinnauerit, mala dolo
 re. ut si illuz audiaz de continēcia z tpanaa. **D**ic ille qd
 multa mltis laus. **S**z aqua heret ut aumt. **N**az qui po
 t tpanaa laudare is, q ponat sumus bonus in uolup
 tate. **E**st eiz tpanaa libidine inimica. **L**ibidines aut
 consctantes uoluptatis. **A**tp in his tm tribz gmbz quo
 quom possut, non in callide diuisant. **P**rudenciaz intro
 duant saas, suppeditantez uoluptates, depellentē do
 lores. **F**ortitudines q, aliq m expedit, auz tradit mē
 negligentē mortis, ppea eoz dolois. **E**ia tpanaa indu
 ant, non faallime illi qdē, s m quo quom possunt.
Traut eiz uoluptatis magnitudine, doloris detractionē
 fieri. **I**usticia uacillat. z iacet potius, omēs q le uirtu
 tes, q in cōitate cernunt z in societate huāni gmbz. **N**eq
 eiz bonitas, neq libalitas, nec comitas ee pot, nō pls
 q amiaa. **S**i hie p se non expetant, s ad uoluptates
 utilitatez q ferant. **C**onferam g in pauca. **N**az ut
 utilitatez ullaz ee docum, q honestati eet contraria.
Sic oēs uoluptatez diam honestati ee contrariaz. **Q**uo
 mag replendendos **S**caliphones z **D**iuomachui uidi
 co, q se direpturos controuersiaz putauerūt, si ai hie
 state uoluptatez, tamq, cum hie peatez copulauisset.

Non recipit istas conuentiones honestas. aspiciat tēp
lit. **N**ec nō finis bonoz & maloz q̄ simplex ēē debet
ex dissimillis reb; misceri & tēpā pot. **S**z tēp mag
ciz res ē alio loco cōplurib; **N**ūc ad ppositūz. **Q**uod
moduz q̄ si qñ ea q̄ uidet̄ utilitas honestati repugnat
diuidicāda res sit satis disputatūz s̄. **S**im aut̄ spēs uti
litatis & uoluptas h̄c dicit̄ nlla pot̄ ēē ei cu honesta
state cōmicio. **N**az ut tribuimus aliquid uoluptati
conuicti fortasse non nich; utilitatis ēē nich; libit.

Habes a p̄e minus **M**axce fili mea q̄dē finia ma
gnūz s; p̄ind̄ eiat ut accepis. q̄q̄ hi tibi tres lib; int̄
Graippi conitarios tamq̄ hospites erūt recipiēdi. **S**z
ut si ip̄e nemisset **A**thenas (quod q̄dē cēt sitm̄, nisi me
c medio arsiu. clara uox p̄ia renocass) aliquid me q̄ au
dices. **S**ic qm̄ his uolumib; ad te p̄fecta uox ē mea, t̄
bues his tēp̄is quātūz potis. **P**otis aut̄ quāntū uoles.
Cum nō intellerō te h̄c s̄cē gñe gaudere, tūz & p̄sens
tecūz p̄e dīez ut spero, & dū abezis absens loquar. **V**a
le iḡ m̄ **C**icero tibi q̄ p̄suade, esse te q̄ michi carissi
mūz, sed multo fōre cariorē, si talibus momentis
p̄ceptis q̄ letabere. **D**eo. **G**ras. **A**men.

Maxa Tully Ciceronis oratis excellentissimis de of
ficijs lib; exphat felicit̄. **D**eo. **G**ras. **A**m̄.

Adria Tully Cicronis de Senectute lib. Inapit fchaç

Tace. Siquid ego aduuto, auz am
ne leuaffo. Que te nunc coquit z
uerfat in pectore fixa. Et qua te
primeris, equino exit pzeay. Auct
uerfibus hifce te affari te. Auct
quibz affat. Flaminuz ille miz
hano magna cum re, fz plenius fi
ce. Quamqz certo fco, non ut Flaminuz folliatari te. Auct
ce fic nates diesqz. Noui eiz moderaones ai tu z eq
tatez, teqz non agnom folum Atxenis deportaffe, fz hu
manitatez z prudentia intelligo, z m fupior hifce re
bz te, quibz meipm interduz grauis comouea, qua
confolao maior e, z in aliud tempus differenda. Nunc
aut in fuz e michi de Senectute aliquo ad te confatere.
Hec eniz onere, quod ce m team e, aut laz urgentis
aut certe aduocantis fenectutis, z te z meipm leuaa
nolo, z fi te qaz io modice ac fapient, fic omia z fere
z latin certo fco. Sz m auz de Senectute aliquo uellem
fcribe, m atuz rebas dignus co munē, quo utqz nrm
coiter utemur. Adich qaz ita iocunda huius libri co
fectio fuit, ut no m omes abfterferat fenectutis mole
ftias, fz effecet mollez eaaz z iocundaz fenectutem.
Numqz qz fatis laudari digne potit phia, an q pare
at, omē tps etatis fm moleftia poffit degere. Sz de atie
z dixim multa z fepe dicemus. Hunc libru de Senec
tute, ad te miffimus. Omēz aut fimones tribum non
Titono, ut Aristochus, ne paruz eet autoritatis i fabla

Flavius

Comedatio
phie

Titono.
Aristochus.

Cato.
Helius
Sapio.

Sz. 13. Catoni semper, quo maiores auctoritates habet orō.
Apud quos Helius, et Sapientia facimus admirantes,
quod ista facilem senectutem faciat. his quod cum responde-
rent. Qui si eruditus interbit disputat, quod consuevit
ipse in suis libris, attribuit locis gratis, quare constat
eius fuisse studiosus in senectute. **Sz** quid opus ē
plura. **I**am cum ipse Catonis finis explicabit omnes
nras de senectute sententias. **Inq. tractat. Sapio.**

Spernere admirari soleo, cum hoc Cato Helio
tum ceterarum rerum tuarum excellentes. **Sz. Cato**
perfectamque sapias, tu, ut maxime quod nunquam
senectutes tibi graues esse sentis. que plerisque senibus
sic odiosa ē, ut omnes se, et bona grauius dicant susti-
nere. **Cato.** Rem laudare sane Sapio, et Helio, difficiles
admirari videmus. Quibus cum nichil in ipsis opibus
ad bonum, beneque uiuendum, his, omnis grauis ē etas. Qui
autem omnia bona a se ipsis petunt, his nichil potest malum
uideri, quod ne necessitas afferat. Quomodo ergo est in
primis senectus, quam ut adipiscantur omnes optant.
eandemque acquirunt adepti. **T**anta ē in consuetudine stul-
tie, atque puerilitas. Obrepe animi eis, acies quod putasset.
Primus, quis coegit eos falsum putare. **Q**ui cum ad
adulescentiam senectus, quod pueritiā adulescentia obreperit.
Tem qui minus grauis est his senectus, si attingere
simus annus agerent, quod octogesimus. **P**retita eis etas
quod longa eis fluxisset, nulla tamen consolatio promulga po-
stet stultarum senectutem. **Q**uo circa si sapias meas admi-
rari solens, quod ut digna est opinio nostra, modo agnoscere,

fabia.

in hoc sumus sapientes, quod nostras optimas duces tamquam
 deus sequimur. et apparem. **A** qua non ueri simile est, cum ce-
 tere partes etatis bene descripte sunt, cumque actus tamquam ab
 imbecilli poeta esse neglectus. **S**ed tamen necesse fuit aliquid esse
 ceteris, et tamquam in arborum bacis, tuncque frugibus, maturata
 te sepestina, quam uetus et cetera. **Q**uod ferendum est mol-
 lius sapienti. **Q**uid enim est aliud, quam gigantibus in bellis
 cum duce, nisi ne repugnare. **Lelms.** Atque Cato, gratis
 sumus nobis ut et pro Sapientie pollicetur, feceris, si qui-
 spem uolumus quod certe fieri senes fieri, multo ante te
 didicimus, quibus facillime idem in quiescente etate fieri
 possimus. **Cato.** Facias non debet, presertim utriusque utrum
 ut diu, gratis fuit est. **Lelms.** Nolumus sane, nisi
 molestus est. **Cato,** tamquam aliquas longas uias confe-
 ceris, quas nobis quod ingrediendum sit, istud, quo puenisti
 inter quale sit. **Cato.** Facias ut potero debet. **S**epe enim
 in seui querelis equalibus meorum. **P**ares autem cum pari-
 bus ueti puerbio facillime congregant. **Q. 6.** Salinatio
Q. 8. Albinus, lxxies consulares, non fore equales de plo-
 rare solebant. tunc quod uoluptatibus careret, sine quibus
 uitas nullas putaret, tunc quod spicerent ab his, quibus essent
 coli soliti. **Q**ui in id non uidebant, quod esset accusatio.
Nam si id culpa senectutis accideret, eadem in usu eueneret.
 reliquisque omnibus omnibus maioribus natu, quorum multo
 agnom senectutis sine querela, qui se et libidinum um-
 culis, laxatos esse non moleste ferret, nec a suis despi-
 cerent. **S**ed omnis istiusmodi querelae, in moribus est
 culpa, non in etate. **M**oderati enim, et nec diffiales non

dicere

Q. G. Salinatio
 Q. 8. Albinus.

15

inhuam senes, tollerabiles senectutes agunt. **I**mporunitas aut, et inhuamitas, omni etati molesta est. **L**elius, Est ut dicitur **C**ato. **S**ed fortasse dixerit quispiam tibi pro opes et copias, et dignitates tuas, tollerabiles senectutes inter. id aut non posse multas contingere. **C**ato. Est istud quod **A**eli aliquid. **S**ed nequaquam in isto omnia, ut **T**emistocles fecit **S**criphio audax in iurgio respondisse, cum ille dixisset, non eius sua, sed pro gloria splendore, assecutus. **N**ec haule inquit, si ego **S**criphi eum ignobilis, nec tu si **A**themi sis es, clarus umquam fuisses. **Q**uod eodem modo de senectute dici potest. **N**ec enim in summa inopia, leuissime senectus potest, ne sapientia quod, nec insipientia et in summa copia non grauius. **A**ptissima omnia sunt. **S**apientia, et **A**eli arma senectutis, artes, exortationesque virtutum, que in omni etate aucta cum diu, multumque iuxta mirificos fructus afferunt, non solum, quod nunquam deserunt, ne cetero quod tempore etatis quodque ita quod maxime est, uetus et quod consilia bene ac te uite multumque beneficia recordatio, iocundissima est. **E**rgo, **Q**uintum maxum, cum quod **T**arentum recepit senex, adulescens ita dilexi, ut equalis. **G**ratum enim in illo iure comitate condita gratitas, nec senectus mores mutauit, quodque cum colebam, non admodum grande nati, sed tamen iam in etate prouentum. **A**nno enim, post **C**onsul fuerat, primus quod ego natus sum. **C**um quod co quarto **C**onsule, adulescentulus miles, ad **C**apuas puerus sum. quodque anno post, ad **T**arentum questor. **D**em edilis, quodque anno post, factus sum pretor, quodque in agratibus gressi **I**udicium et **S**exto **C**onsulibus, tunc quod ille admodum **S**enex, suusque legis **A**nchire, de domo et munibus fuit. **H**ic

Nota: Themistocles
respondit.

Scriphius

et artes

Abiit.
Q. Maximus.

Capua.
Tarentum

Judicium.
Cethegi.
Lex. anthia.

z bella gēbat ut, adolescens, cum plane grandis eēt, et
Hambales iuuenili exultatez pacēcia sua mollebat.
De quo pēlar familiaris nē **G**nni. **U**nus q nob amctāto
 restituit rez. **N**on ponebat eiz numozes, an salute. **S**igo
 post q magis uiri nunc glia claret. **T**arentuz uō qua
 inglamāa quo consilio recepit. **C**um qōez me audiente
Salinatori q amisso oppido fugat in arcē gliamā, atq
 ita dicent. **A**da opa **Q**uinte **F**abi **T**arentuz recepisti, cte
 inqt nāens. **N**am nisi tu amissiles, numq recepisses. **N**
 uō in armis prestanaoz q in toga. **Q**ui **C**onsul uim **S**pu
 rio **A**rrulio collega qescente. **S**uo **F**lammio **I**nbinopl.
 quaro potuit restit. **A**gruz **P**icennuz, z **C**alliaz uirum
 cont **S**enatus autoritatez diuertenti. **A**gruz q, aīz eēt dīcē
 ausus ē optimis auspicijs ei geri, que p. k. p. salute ge
 zerenē. **Q**ue cont. k. p. ferrent cont auspiciā fēz. **A**da
 pēlara in eo uirō agnouit. **S**z meli ē admirabilis, q
 quom ille mortē **A**da filij sui **A**da tulit, clari uiri
 z consularis. **E**st in manibz laudatio, quaz aīz legimus
 quez plm nō contēpim. **N**ec uō ille in luce mī, atq in
 oculis omīuz magnus, sī intus, domiq pstantaor. **Q**ui
 fmo, que pcepta, quanta notia antiquitatis. **S**ciā m
 ris auguri, multe z ut hōie mānolictē. **O**mīa meō
 zia tenebat, non domestica soluz, sī z exīa bella. **C**um
 fmo ita cupide finebar, aīz qīa z diuinare, id, quod
 eueit, illo extincto fore uī disceres, neīez. **Q**uozsuz
 g. taz multa de **A**aximo. **Q**uia pfecto mētis nefas ēē
 dictu misis fuisse tales senectutē. **N**ec tū omēs possunt
 ēē **S**apiones, aut **A**aximi, ut **U**rbuz expugnationes

hamibal.

Ennius.

im.

Salinator.

Responso qm fabi

Spartius.
 Caecilius.
 G. flammio.
 Aguz. pinnuz.

Santissima.
 Gm. L. fabi.

Mazus. f.

Sapient.
 Maximj.

plato
Socrates.

hic sic leonem
magis vocant.

Seneca.

C. Flaminius.
M. Atilius.
Sexto.
philippos.
Lex. Valerius.
Filius.

Seneca dicitur
in hoc libro.

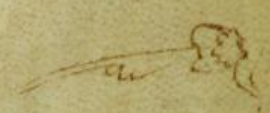
ut pedestres, n. malesq; pugna, ut bella a se gesta, ut
triphos recordentur. Est etiam quete et pure atq; elegan
te acte etans placida et levis senectus. quales accipi
mus **Platonis**, qui uno et octogesimo scribens anno
mortuus e. **Quales Socratis**, q eius libris, q p. mathi
cis inscribz quarto nonagesimo ano scripsisse dicit.
mixtq; quinqueniz postea. **Cui magis Leontinus** **For**
gas, centum et septem complevit anos, neq; umq; in
suo studio, atq; ope cessavit. **Qui** eis ex eo querezet aut
tam diu vellet ee in vita: nich habeo inqt. quo actu
sez senectutez. **Preclarus** responsus, et dato hunc dig.
Sua eis uia insipientes et suas culpas in senectute cofe
ruit. **Quod** non faciebat is, an menaones fca. **Ennius**.
Sicut fortis equus spacio, qui sepe supmo marat olimpi
mic semo confectus qesat. **Sicut** fortis et maioris senec
tez compat suas. **Quis** qdes probe meimisse potestis, an
no eis un maximo post eius mortez, hui **Consules**. **Fla**
minius, et. **Ad**. **Antius** fca sunt. **Ille** aut **Sapion** et **philip**
positum **Consule** mortuus e. **Cum** ego quinq; et sexaginta
annos natus, leges **Valeriaz** magna uoce et magnis
laccib; suasissez. **Tot** eniz uixit **Ennius**. **Ita** fcebat
duo, que maxima putant onera, paupertates, et senec
tutes, ut eis pri delectari uideret. **Quamoz cause. 3.**
Item eis coplector aio quatuor cas reperio
aut senectus misa uideat. **Unaz** q; auacet
a reb; gendis. **Altaz**, q; corpus fiat infirmi.
Terciaz, q; priuet omib; fere uoluptatib;. **Quartaz**
q; laud procul absit a morte. **Eaz** si placet eis quata

q̄q̄ iusta sit una queq̄ uideamus. **A** rebo gēndi
 senectus abstrahit. **Q**uibus? an his que gerunt iunē
 tute et iuribus. **N**ulle ne iū res sunt seniles, q̄ ul' infirmis
 corporibus aīo tñ adimittent. **N**ich g' agebat. **Q.** **Q**ui
 rimus. nich. **P.** paulus p̄t tuus. **S**apio satez optimi
 iuri filij mei. **C**eteri senes. **F**abriz, **G**iaz, **C**ozuncā. cū
 rēz. p. consilio et auctoritate defendebant nich agebant.
Ad appy **C**laudy senectutez accedebat et ut cecus esset.
Sam is. cum sinā senatus inclinaret ad sedus faciendūz
 cum **P**irro non dubitauit dicē. ea que uerisibz profecit
 est **S**ennus. **Q**uo uob mentes recte que stare solebant
An hac sese dementi flexerū ma qua. **C**etera q̄ grauissim.
Notuz eiz uobis carū est. et tñ ipius appy estat oratio.
Atq̄ hanc ille egit septēz et decem annos post alōm **C**on
 sulatum. cūz int' duos **C**onsulatus annū decēz int' finisset.
Censor q̄ an' consulatus supiorē finisset. **S**e quo intelligi
Pirri bello gēroz sane fuisse et tñ sic a p̄ibz accepimū.
Nich ig' afferunt q̄ in regēda uerisā senectutez ne
 gant. **S**imiles q̄ sunt ut siq̄ nauigatore in nauigando
 agē nich dicant. cūz alij malos scandāt alij p̄ foros cūz
 sent alij sententiaz exb. anāat. ille aut' clauis tenēs qet
 feteat in puppi nō faciat ea que **I**uuenes. **E**t nō multo
 maiora et meliora faciat. **N**on iuribus aut uelocitatibz
 aut celeritate corporez res magne gerunt s̄ consilio au
 toitate sententia. quibz nō m̄ non orbari s̄ et augei
 senectus solet. nisi forte **E**go uob qui et miles et **T**ribu
 nus et legatus et **C**onsul usatus in uario gēne bellor' cel
 sare nunc in deoz cūz bella non gero. **A**t **S**enatu que

Q. maxime.
 I. paulus.
 Sapius p̄t.
 Fabriz.
 Giaz.
 Cozuncā.

Apus. Cla.
 pierus.
 Nisus. Enij.

bona. p̄t.

sunt gēda p̄scribo. ⁊ quom̄. **S**artagm male ias dui co
 gitanti bellus milto an tēnūdo de q̄ non an uereri definā
 q̄ illas exasas ēē cognouero. Quas palmas ut diu imōta
 les **S**apio tibi refuēt. ut am reliqas psequar. **C**um
 a morte h̄ terans ⁊ trāsimus ē annis. **S**z memoriā illi
 mīa exapiēt omēs anni cōsequentes. **N**ō an me censēs
 mortuus ē nouē annis post meuz **C**onsulatuz. anz con
 sul it̄m me **C**onsule creatus ēēt. **N**uz ḡ si ad centesimuz
 amuz uiuisset. senectus euz sine penitēt. **N**ec eiz exarsio
 ne nec saltu. nec emm̄ laxis. aut cōmū gladiū utē
 tur. s̄ consilio rōne. snia. que n̄ cēt in semibz non sū
 mūz **C**onsilii maiores n̄i appellam̄ s̄ēt **S**enatus. **A**pud
Aaccedemōios q̄ez. hi q̄ amplissimz magnituz gerūt ut
 sūt sic eiaz appellant̄ senes. q̄ si legē aut auctor uolent
 cet̄na. maxias respuplicas ab adoleſcentibz labefactas
 a semibz sustentatas reperiētis. **S**edo qui n̄as respupli
 cas tantas amissis taz atō. **S**i euz p̄contant̄ ut est **S**e
 uy poete ludo. **R**espondēt ⁊ alia. ⁊ lxx in p̄mis pueniebāt
 oratores nom. sm̄li adoleſcentuli. **S**enitas ē s̄li flozē
 tis etatis. p̄utēa a senescētia. **A**t mēōia minuit. **C**re
 to eq̄ez n̄ eaz exasas. aut ⁊ si sis n̄a tardior. **T**hemistode
 oīz amuz noīa p̄cepit. **N**uz ḡ censētis euz am etate p
 cessissz. qui **A**ristides ēēt **A**ysimacuz salutar solituz. **S**q̄e
 nō modo eos noui. q̄ sunt. s̄ corz p̄ces ⁊ et. mos. nec sepl
 ta legens uerēor q̄ aunt. mēōiaz p̄as. **H**is eiz ip̄sis
 legendis. in mēōiaz recto mortuoz. **N**ec nō quemq̄ se
 mūz audim̄ oblituz. quo loco theſauruz obuiſſet. **O**mnia
 que aiant. mēineunt. uadimonia constanta. q̄s an de

Senatus.

Memus.
poeta.

Themistodel.

Aristides.
Lisimachus.

id. contra L. peregre.
M. de Acq. passis.

beant

le. **mt.** Quid iuris consulti quid pontifices quid augu-
 zes, qd pby senes, qd multa meinerunt. **Manet** inge-
 sembs. in pmaneat studiu: z indulta. neq; ea soluz
 in claris z honoratis iuris, s; i iura z pmiata, acqeta.
Sophocles ad sumas senectutis tragedias fecit. Qd
 p studiu: auz rez negligē fauliores uideret a filiis i
 iudiciis iocatus ē. ut qd a modis nro more male re-
 gerentib; pib; bonis mētia solet, sic illuz qd desipie-
 rez a re familiā remoueret iudices. **Tunc** sener dicit
 eam fabulas quas i manib; lebat, z pume scripserat
Soppon colonens reatasset iudiciis, quesissetq; nuz
 illud carm desipientis uideret: quo reatato sentēcia
 iudiciis est libatus. **Nuz** g hunc, nuz **Esiodus** **Simo-**
nides **Thucydides**, nuz quos an dixi **Socrates** **Corgius**.
 nuz **homerus**, nuz **pluv** pnapes **Pythagora** **Democ-**
ritus, nuz **Menocates**, nuz **Senones**, **Clemente**, aut eum
 quē nos iudicis **Rome** **Diogenes** **Stoia**z cegit in
 suis studiis obmutescē senectus. **An** in omib; his
 studiis agitatao z iute equalis fuit. **Age** ut ista diu-
 na studia omittam possis ex agro sabino rusticos
 noiare roanos uianos z familiares meos qbs absen-
 tibus numq; fere ulla maiora opa in agis fiunt, non
 ferendis nō papiendis nō comedis fructib; qd in
 alijs minus miruz hoc sit. **Nemo** cū est tas sener
 q se annis non putet uiuē posse. **Sz** itē in his cla-
 bozant, que sciunt oio meli ad se ptinē. **Serunt** ar-
 bores que altā seculo profunt, ut ait **Stacius** nū in
Syneplexis. **Nec** nō dubitat agrola qmē sit sener

Sophocles
Thucydides

Edipus
Colonensis

Esiodus
Simonides
Socrates
Corgius
Homerus
Pythagoras
Democritus
Menocates
Senones
Clemente
Diogenes

Stacius
Synephebus

Leclius.

Solon.

Socrates.

querenti cui ferat arbores, responde, dys immortalibus, q
me non accipe in h. a maioribus uoluerunt, s. z. posteris
p. esse. **Leclius** **Leclius** dixit de sene, alii scailo, p. spia
enti, q. illud id est. **Stepol** senectus, si michi quicq. aliud
mag. apportes, teatiz, cum adueis, unuz id, satis e. q.
diu uiuendo, multa, que nō uult, uidet. z. multa fōr
tasse, q. uult. Atq. in ea q. d. q. non uult, sepe z. adole
scētia maiat. **Ilud** uō id est **Leclius** in a. osius dixit,
Iuz eq. d. in senecta h. x. de puto mis. sumuz, sentire
ea etate se eē odiosus alii. **Joanidus** poatiz, q. odio
suz. **Ut** eiz adoleſcentibus bona uidele p. d. itis, sapiētes
senes delectant, leuior q. e. senectus eoz, q. a iumentu
te colunt, z. diligunt, sic adoleſcētes senis p. ceptis
gaudent. q. b. ad uirtutiz studia duant. **Nec** minus
intelligo me uob. q. m. uos eē iocundos. **Sz** uidetis
ut senectus non m. languida, atq. in h. z. nō sit uer
z. sit op. ſa, z. ſemp. agēs aliqd, z. molies tale, ſm. q. le
auisq. studiuiz in ſupiori uita ſiut. **Quid.** qui z. ad
ſait aliqd, ut **Solones** uſib. gliantez uidum. **Qui** ſe
cotidie aliqd adiscētes, ſenes fieri, diat. **Ut** ego ſea, q.
h. as grecas ſen ex didia. quas q. d. sic ante ampu
q. diuinaz ſiuz, expellē cupiens, ut ea ipa m. nota cēt
q. b. nūc exēplis uti uidetis. **Q.** ai ſeaſſe **Socrates** in
ſiōib. audire, uellez eq. d. z. illud, diſcebāt eiz i. ſiōi
b. antiq. ſ. m. l. z. g. certe elaboram. **Ad** nūc q. d. uires deſidero adoleſcētis. **I. ſ.** c.
ezat loq. al. de magis **Senectutis**, non pluſq.
adoleſcētis uires tauri, aut elephanti deſite

170. d. c. 170.

zabaz. Quod ē, eo uti dectet z qd agas debes agē pro
 mizibz. Que ciz uox pot cē contēpaoz, q̄ **adilois** **Geo**
 tomate. Qui ciz iaz senex cēt. **Athletas** se excentes i
 aiziailo uidēt, asperisse lacertos suos dicit, illacmang
 q̄ dixisse. At hi qdē iaz mortui sunt. Non uō taz isti
 q̄ tu ipē iugatoz. Neq; ciz ex te umq; es nobilitatus
 s; ex latibz, z lacris tuis. **Nich** **Sextus** **Emilius** tale.
 nich mltis anis an. **J. Coruncan.** nich m. **p. Crass.**
 a quibz uira auibz p̄scribēbant. quoz usq; ad extre
 miz spm̄ prouecta ē prudēcia. **Orator** metuo, ne lā
 guēscat senectute. **Est** ciz munus eius, nō ingeny so
 luz, s; latm̄, z zuriuz z sonozitate uoas. **Oio** canō
 illd in uoce splēdēscat z nescio quo pacto in senectute.
 quod eqdē non amisi adhuc, z uidetis anōs meos.
Sz tñ decorus ē fmo semis qctus, z remissus. faatq; p
 sepe ipā s. audienāā diffecti semis compta z mutis o
 zao. quam si ipē exeq queas possis tñ **Sapioi** z **Ucho**
 pzeape. Quid ē ciz iocundus senectute stipata studiis
 iumentutis. **An** ne has qdē uires senectuti relinqm̄us
 ut adolēcentulos doceat, z instituat ad cē offij munus
 instruat. Quo qdē ope, qd pot esse p̄clarus. **Nich**
 uō. **J. Gneus.** z **p. Sapiōes** z am tui duo. **J. Emilius**
 z. **p. Africanus** comitatu nobiluz iuueniz fortuātū
 uidebant. **Nec** ulli bonaz arauz magri, non beati pu
 tandi. q̄m̄s ciz senuerit uires, atq; defecit z si ista
 defectio iuriuz adolēscēcie m̄is, offiat sēp̄us q̄ se
 nectutis. **Libidinosa** etēz z im̄pans adolēscēcia, ef
 fetuz corpus tradit senectuti. **Grus** qdē apd veno

Milo.

S. emilius
 T. coruncan?
 p. crassus.

Vox oratoris.

Sapio.
 Uchus.

T. Gneus
 p. Sapiō
 L. emilius
 p. Africanus.

Lirus.

Benofon.

Metellus

Homerus.

Nestor.

Ajax.

Miles.

questor.

Consul.

Tribunus.

Termodilas.

M. Metellus.

Gabron.

placuit eo finone, quæ mories huius, cum admodum
senex eēt, negat se umquā sensisse senectutes suas ibi
liores fctas, q̄ adoleſcētia fuisset. **Ego. 1.** Metellum
meum puer, q̄ cum quaduēmo post alim consulatim
pontifex maximus, fctus eēt, uiginti & duos annos, eis
sacerdotio p̄fuit, ita bonis eē uiribz exīno t̄p̄e etatis
ut adoleſcētia nō inq̄rēt. **Nich** necesse ē de me ip̄o
m̄ dicē. q̄q̄ ē id q̄d senile, etati q̄ n̄rē conceditur.
Uidetis ne, ut apud **Homeru**z sepiſſime **Nestor** de ū
tutibz suis p̄dicat. **Scia**z iaz etates hōiūz uidebat. n̄
erat ei uerendūz, ne uera de se nimis p̄dicans uideret
aut insolens, aut loq̄r. **Sten**z ut ait **Homer**z ex eius
lingua melle dulciōz fluebat ozo. **Qua**z ad ſuauita
tes nullis egebat corporis uiribz. & t̄m dū ille **Grece** t̄
numq̄ optat, ut **Aia**z ſimiles habeat decz, at ut ſex
Nestoris. q̄ ſibi ſi accideat, non dubitat q̄n breui **Uo**
ra ſit peritura. **Sz** redeo ad me. **Quartu**z ego annum
& octogēſimūz, **Uelle**z eḡdēz, idēz poſſē gl̄iari q̄ **Cyru**s
ſz t̄m lax queo dicē, non me q̄d hīs eē uiribz, quibz
aut miles bello punico, aut queſtor eodēz bello, aut Cō
ſul in **Hispania** fuiſſim. aut quaduēmo poſt, cum **Tribu**
nus militāis, apud **Termodilas**. **Ad. 2.** **Alio** **Gabrone**
Conſule. **Sz** t̄m, ut uos uidetis, non plane me enuauit.
nō afflirit ſenectus. **Non** curia uires meas deſiderat
non roſtra, non amia, non clientes, non hoſpites. **Neq̄**
eiz umq̄ ſuūz aſſenſus ueti illi laudato q̄ proūbio, q̄d
admonet mature fieri ſenēz, ſi dū uelie ſenex eē. **Ego**
uō me minus dū eē ſenex malles, q̄ eē ſenē, anq̄ eēn.

Itaque nemo adhuc conuenire me uoluit, quoniam fueris occupatus.
 At minus habeo uirum, quam uirum uideamus. **Nec** uos quod. **I.**
 Pona centurio uires habetis, nunc idcirco ille praestantior?
 Adde. **Ado** in uirum affit. et tamen, quantum quisque potest mita
 t. ne ille non magno desiderio tenebit uirum. **Olympie**
 per stadium ingressus est. **Milo** dicit, cum hominis substat
 bonum uirum. **Democritus** quod huius corporis, an **Pitago** tibi ma
 lis uires ingenij dant. **Democritus** illo bono utare dicit. affit.
 cum absit, ne requiras. in forte, adolefcentes puerum a puili
 etate progressi, adolefcentia debet requirere. **Sic** est etiam
 etatis et una uia nunc, etiam simplex sua etiam etiam tēpesti
 tas est data. **Et** cum infirmitas puerorum et ferocitas iuuenum
 et grauitas uires constantis etatis senectutis maiestas nunc
 quodam habet, quod suo tempore papi debeat. **Arbiter** te audire. **Sci**
 pro hospes tuus huius. **Ad** similia, que faciat hodie, nona
 ginta annos natus, cum ingressus est pedibus sit, in equo oio
 non ascendit. cum aut sit equo, ex equo non descendit. nullo
 umbra, nullo frigore addita, ut capite aperto sit. summus est
 in eo corporis siccitatem. **Itaque** oia exequ regis officia et mune
 ra. **Pot** quod exequata et tēpina et in senectute conseruare
 aliquod pristinum roborem. **Ne** sint in senectute uires, nec postu
 lent quod uires a senectute. **Ergo**, et legibus et institutis ua
 cat etas nostra munibus his, que possunt sine uiribus susti
 neri. **Itaque** non modo, quod non possum quod, nec quam
 quod possum, cogit. **Leu**. **At** multi ita sunt, ibecilli senes ut
 nullum officium, aut oio uite minus exequi possint. **Cato**. **At**
 ro quod non proprius senectutis uires est, sed etiam naturalis.
 Quod sunt ibecilli. **P.** **Africani** filius, is, qui te adoptauit.

T. potius cetius.

Milo.

Pitago.

Maximilla.

p. Africanus.

q̄ tenui, aut nulla potius ualitudine. **Q**uam ita fuisse al
 teruz illō esset nūm ciuitatis. **N**o p̄n.iz eīz mag
 tudinez ai. dēma ubior accessat. **Q**uid ḡ in senibz
 si infirmi sūt aliqui, aīz ne id q̄q̄z adoleſcētes effugē
 possint. **R**esistenduz. **V**eli. z **S**apio senectuti ē, cuiſq̄
 uiaa, diligēcia cōpensanda sūt. **P**ugnanduz namq̄
 ē, contra morbz, sic cōt̄ senectutē. **L**exia ē ratio ua
 litudis, utenduz exatatioibz modias, tantuz abi, z
 potatioē, adhibenduz, ut reficiant̄ mres, non oppri
 mant̄. **N**ec nō corpori soluz subueienduz ē, s̄ menti
 atq̄ aīo multo magis. **N**amq̄ h̄c q̄, nisi tamq̄ lui
 ni oleuz instilles, extinguunt̄ senectute. z corpora q̄e
 defatigatione exatationuz ingravescit. **A**i aut̄ ex̄cen
 to leuant̄. **N**az quos ait **C**aelius stultos senes, hos si
 ḡficat, arduos, obliuioſos, dissolutos, q̄ uiaa sūt
 nō senectutis, s̄ merus, ignaue, sōmarioſe q̄ senec
 tuis. **N**et petulancia, ut libito, maḡ est adoleſcentuz
 q̄ senuz. nec t̄m omīnz adoleſcentuz, s̄ nō proboruz.
Sic ista senilis stulticia, q̄ deliratio appellari ſolet, ſe
 nuz leuius ē, non omīnz. **Q**uatuor robustos filios, z fili
 as qnq̄, tantaz domuz, tantasq̄ clientelas **A**ppius
 regebat z senex z ceteris, int̄tuz q̄ aīnz, tamq̄ arōi
 h̄bat, nec languescēs succūbebat senectuti. **T**enebat
 nō modo autoritates, s̄ z impuz in suos, metuebant̄
 sui, reuebant̄ liberi, caruz om̄s h̄bant, uinebat i illa
 domo mos patris z disciplina. **I**ta eīz senectus h̄esta
 ē si se ip̄a defendit, si uis suuz retinet, si neim manā
 puta est. **S**i usq̄ ad ultūz sp̄m dñatur i suos. **N**et emz

L. cecilius.

Appius cecilius.

adoleſcentes in quo eſt ſemile aliqd. ſic ſenes in quo eſt
 aliqd adoleſcentis probō. Quod qui ſeqt̃ corporis ſe
 nex cē potit. aīo numq̃ erit. **S**eptimū m̃ liber origi
 nis i maibz ē oīa antiquitas monimēta colligo. cū
 illuſtūz. quaſcūq̃ defendi. nūc q̃ maxie confiao. v
 oſiones. **I**us augurūz. pontificūz. anile tracto. mliūz
 z grecas hīs utoz. **P**itagoreoz moꝝ. ex cēde meōrie
 grā. **Q**uid. quaq̃ die dixi. audieriz. egeriz. cōmemo
 ro neſpi. **H**ec ſūt exatationes ingeij. **H**ec curacula m̃
 nis. **I**n hīs deſidms. atq̃ elaboras. corporis uirces nō
 magnopere deſidero. **A**ſſūz aīq̃ venio in ſenatus ſre
 q̃ns. **A**ltioq̃ aſſero. res multūz. z diu cogitatas. eas
 q̃ tuoz aī. non corporis uiribz. **Q**uas ſi exeq̃ neq̃e
 tū lectulus meus me oblectaret. ea ip̃a cogitare
 que ias agere non poſſez. **S**z ut poſſit ſiat. acta in
 ta. **S**emp ciz in hīs ſtudijs. laboribz q̃ uiuēt non
 intelligit. q̃n obrepit ſenectus. ita ſenſiz. ſine ſenſu
 ctas ſeneſat. nec ſubito fingit. ſz diuinitate extinguit.
Equit̃ tertia intemperatio ſenectutis. q̃ eaz
 carere dicit uoluptatibz. **O**preclarūz mu
 nis etatis. **S**iquēz id auferit a nob. quod ē
 in adoleſcētia maſiſſimūz. **A**cipite ciz optimi a
 doleſcentes uetēz oſiones **A**rchite **T**arentini. magni
 in primis. z p̃clari uiri. q̃ michi tradita ē. aīz ciz a
 doleſcēz **T**arenti. aīz **Q**nto **M**aximo. **N**ullā capita
 lioꝝ peſtez. q̃ uoluptates corporis. hōibz dicebat. a
 nā dātaz. **C**ū uoluptatis aīde libidines teme. z ef
 frenate. ad potandum inatant. **H**inc p̃cie prodiacōz

Eximius Antonis

Oratio Arate.

quid opet voluptas

G. pontius.
T. Venerius.
Arctha.
Necatus. ^{mus} tar.

plato.
L. camillus.
Appius claudius.

Titus. flavius.
L. flavius.

hinc rex publicae cisiones. hinc cum hostibus clandestina colloquia nascuntur. Nullus denique scelus, nullum malum aut facinus, ad quod insipientius, non libido voluptatis impelleret. Strupra uero, et adulteria, et omne tale flagitium nullis exatari alijs illecebris, nisi uoluptatis. cumque homini, siue naturae, siue quibus deus, nichil mente praestabilius dedisset, hunc diuino muneri, ac dono, nichil tam esse munusculum, quam uoluptatem. Nec enim libidine donante, temperantiae locus esse. neque omnino in uoluptatis regno, uirtutes posse consistere. Quod, quo magis intelligi posset, fingere animo uidebat, tanta matari aliquem uoluptate corporis, quanta pati possis in anima. nec enim censebat fore dubium, quin tamen dum ita gauderet, nichil agere mente, nichil ratione, nichil cogitatione consequi posset. Quareca nichil esse, tam detestabile, tamque pestiferum, quam uoluptatem. Si quidem ea, cum maior atque longior esset, et ad lumina extinguere. Hec autem. G. Pontius ad sanctae praecae eius, a quo candidiano pho. Sp. postumum. J. Veturius Consules superati sunt, locutus. Archyta ne arais Tarentinus hospes noster, qui in athenis ipse Romam peruenisset, se a maioribus natum accepisse dicebat. cum quidem ei simoni misisset plato Atheniensis, quem Tarentum uenisse. A. Camillo Appio Claudio Consulibus repetitio. Quorsum hec. Ut intelligatis, si uoluptatem aspiciamus ratione, et sapientia non possemus magnas hominibus senectuti gratias quae efficiunt, ut id non libet, quod non oportet. Impedit enim consilium uoluptas, rationi inimica est. mentis ut ita dicam praestitit oculos. nec habet ullus cum uirtute commercium. Inuita fecit, ut fortissimi uiri Ita Clauus fratres. A. Clauus et se

modias tam cōuiuijs delectari potest.

G. duclius.
M. filius.

Sodalitates
Sacerdotes.

No. vñ dicat con
vitiuz.

Compotatio
Concinnatio

Zenophon
Sipho.

Antz **D**uelluz. **S**iluz, qui penos p̄mus cla
sse deincepat, redeñtes a cena senes sepe urde
baz puez, delectabat cerco final, z tibiāne
que s̄ nullo ex p̄matis sup̄fat. **I**antuz h̄cēc dabat.
Sz quid ego alios. id me ipm̄ raz reuector. **P**mnz hūi
semp sōdāles, sōdalitates aut, me q̄store constāte s̄t.
Sacrīs v̄dis magnē m̄ris acceptis. **E**pulabaz q̄, cum
sodalibz oīo modice. **S**z tunc erat qdaz feruor etatis,
qua progrediēte om̄ia sūt in dies mitiora. **N**eq̄ eīz
ip̄oz cōuiuior̄ delectationez, uoluptatibz
poris, magis q̄ actu amicor̄, z finomibz meacebaz.
Vñ emz maiores accubationē epularez aīor̄, quā
uite cōiunctionez h̄et, cōuiuiuz notauerūt, melius
q̄ ḡrea, qui h̄cēc raz tūz cōpotationez, tūz concinnacōez
uocant. ut qd in cōgnē minimuz ē, id maxie probāz
uideant. **E**go uō, pp̄ finois delectacōez, cēpestinus, q̄
cōuiuijs delector, nec aīz equalibz soluz, qui p̄mā
iam admoduz restant, s̄z aīz uza z etate, atq̄ nobi
s̄cīz. **H**abeoq̄ senectuti magnā gr̄az, q̄ m̄ finois aīu
ditatez auxit. p̄mōis, z abi sustulit. **V**ñ si quezz ista
delectāt, ne oīo belluz uidēisse uideaz uoluptati, aī
ē fortasse, quidaz n̄alig motus, nō intelligo, ne i istis
q̄ez uoluptatibz ip̄is, care sensū senectutis. **E**deñoz
magistia delectāt, a maioribz instituta, z is finois qui
moz maior, a summo magis adhibet in p̄do, z po
cula sic in **S**iphosio **V**enoplontis lib̄oz m̄m̄ia atq̄
rozāia, z refrigerao i estate, z massis aut sol, aut

ignis hybernus. **Q**ue quæz in sabinis psequi soleo
 communius q̄ manor̄ cotidie cōpleo, q̄ ad multam
 noctez, q̄ maxie possum uario s̄mone p̄cedi amur.
Lelut. At non ē uoluptatū tanta in iuuenibz q̄nta
 q̄ tullago in senibz. **Cato.** S̄redo, s̄ ne desideratio
 quæz. **N**ich aut̄ est molestus, quod non deses. **Sen**
Sophocles, aīz ex eo, quidaz, iāz affecto etate quæret
 uterz, ne rebz ueneretis. **O**y meliora inqt, libenter
 ego uō istic, sic a dñō agrestu, atq̄ furioso profugi.
Cupidis eīz, z rez taliz, odiosiz fortasse, z molestū
 ē carere. **S**adatis uō z expletis iocundus ē carere
 q̄ firi. q̄q̄ non caret is, qui non desiderat. **S**ingo hec
 non desiderat, dico eē iocundus. **Q** si istis ipis uolup
 tatibz bona etas firiūt, p̄minuz p̄uiliis firiūt rebz
 ut dixim̄ dein his, quibz senectus, z si nō abunde po
 tit, non oīo caret. ut turpion ambuio maḡ delecta
 ē q̄ in p̄ma cauea spectat, delectat̄ z q̄ in ultima. **S**ic
 atolestēa uoluptatez p̄pe inties, maḡ fortasse leta
 tur. **S**z delectat̄ eīaz senectus p̄ocul eaz spectas, tantū
 q̄tuz sat est. **A**t illa quāti sūt, aūz que delectat̄, tāq̄
 cūctis stipendys, libidīs, ambiciōis, contēdioniz im
 mīaq̄z, cupiditatiz oīuz sear̄z eē, sear̄q̄, ut dī iūne
 Si nō h̄t aliqd, tamq̄ pabuliz studij, atq̄ doctrin̄, ni
 ch ē caosa senectute iocundus. **N**on in debam̄ in stu
 dio demerendi pen̄ celi, atq̄ t̄ie, **G**alluz familiarem
 .s. p̄is tui **S**apio. **Q**uo aēs illuz, lux noctu aliquid
 desēbere ingressuz, quo aēs nox opp̄ssit, aīz mane
 cepisset, q̄ delectebat eum defecationes solis, z lune

not ut sit
i capite

2. p̄p̄o Sophocles

Gallus

Neuius.
Plautus.

Centone.
Tudicane.

p. Cestius.
p. Sapius.

M. Cethegus.
Fimius.

Solon.

not voluptas / 2 feneru
km. agricolaz.

de ferendo 2 gul
nido frumento.

multo nobis an predicare. Quid in leuoribus studiis, si in
acutis. Quid gaudebat bello suo punico Neuius quod triuile
to Plautus. quod seculo uideri et senes lunis, qui cum sex
annis, an quod ego natus sum fabulas docuisset Centone
Iudicaneque Consulibus, usque ad adulescentiam meam proce
ssit etate. Quid de p. Crassi et pontificis et aulis uiris
studio loquar. aut de huius p. Sapius, qui his paucis diebus
pontifex maximus factus est. atque eos omnes, quos comemo
ram, his studiis fragantes senes uideri. Sed uero Sextum
que recte sua de medulla dixit Cuius, quod studio in discen
to uideri et senes. Que sunt igitur epulae, aut lutores, aut scro
tores, uoluptates, cum his uoluptatibus copande. Atque hec quae
sunt uocantur studia, quae quae prudentibus et bene institutis pi
et cum etate crescant, ut haec illud Solonis sit, quod aut
in uersiculo quotiens ut dixi senescere se militum dies aduise
tes. Quia uoluptate aut nulla certe potest esse maior. Nemo
nunc ad uoluptates agricolarum, quibus ego incredibili delectatione,
que nulla impediunt senectute, et in ad sapientis uitam, pri
me uidentur accedere. Sunt cum rationes cum ratione, quae numquam
reusit impius, nec umquam reddit sine usura, quod acci
pit, sed alie minorum pluraque maiorum cum fenore. quod quod me quod
non fructus in sed et ipsius terre us, ac non delectat. Que cum gre
mio molito ac subacto sparsus semine exapit, prius id ex
catus colibet ex quo octavo, quod hec effiat notata est. Deni
tepestum uapor, et compressu suo diffundit, et eliat herbescentem
ex eo uiriditatem, quod circa fibras strigunt, sensus adulescent. cum
moque erecta, gemulato in uaginibus, et quod pubescens includit,
e quibus cum emittit, fundit fruges, spicae ordine structa, et cont

not ad gul
ad feneru

nota.

anui minore morsus munit uallo aristaz. **Q**uo ego inuiz
 ortus satis iactura comemoze. **S**acari delectaace no po
 ssuz, ut mee senectutis reges, oblectamuz q nofcant. **O**mi
 tto eiz inuiz ipaz omiuz, que gnant etia, que ex fia tati
 lo gno, aut ex aano uiuaco, aut ex ctioz fruguz, aut
 stirpui munuissis scimibz, tantos truncos, ramosq p
 ariet. **A**lleoli, plante, sarmita uites, radices, ppagines
 no ne ea efficiunt ut queuis auz aduizaae delectent. **I**n
 tis qdes, q na caduca e, nisi fulta sit, fert ad triz, cade ut
 se erigat, claudis suis, q maibz, q qd nacta e, coplecti
 tur. **Q**uaz spentez multipha lapsu, z errant, feto amputas
 collet, ars agtolaz, ne filiescat sarmitas, z in omes ptes
 numia fundat. **I**taq meute uere, in his, que relicta sunt
 existit, tamq ad artidg sarmitoz, ea, que geina dz, a q
 oriens uia sese ostendit, que z futo tre, z aloz solis au
 gesens pmo e pacba gustatu, dem matata dulcesat, ue
 stitaq pumaz, nec modico tepoz caret, z nimios solis de
 fendit ardores. **Q**ua qd pot ee tuz fructu letius, tuz aspec
 tu pulchus. **S**in qdes non utilitas me soluz, ut an diti
 sz z culta z ipa na delectat. admicloz ordines, capiti con
 iugatio, religatio, z ppagatio uitui, sarmitoz, ea qua diti
 alioz amputatio, z alioz inussio. **Q**uid ego irrigaciones
 qd fossiones ag repastinaciones q proferaz, qb fit tra
 multo fecundior. **Q**uo de utilitate loqz stercozadi. diti in
 colibz, quez de rebz nistias scpsi, de qua textus **C**icodius ne
 ubuz qdes feat. auz de cultura ag scibet. **A**t **h**omer q mla
 ut m uidet an scis fuit, **L**acrez lenietz desideruz qd car
 pebat de filio, colentes agruz, z eiz stercozates facit. **N**ec

De agricultura hz
 re q ad vineas.

De vit. stercozandi.

Cicodius.
 Homerus.
 Tacitus.

segetib' soluz, z pratis, z vineis, z arboribus, res rustice lete
sunt, s'z z ortis, z pomis, cum pecudum pastu, apum exami-
bus, florum omnium varietate. Nec consilia in delectat, s'z
infectiones, quod michi inuenit agricultura solent. Possunt per-
qui multa oblectamenta rerum rusticarum, sed ea ipsa, que dixi, se-
cio fuisse longiora. Ignoscetis autem. Nam z studio rusticarum
rerum, puerus sum, z senectus est nam loquacior, ne ab omnibus
eas iniquis, videar iudicari. Ergo in hac uita. **C**urum
cum de sanctis, de sabinis, de primo triumphasset, consue-
pit eximius tempus etatis. Cui quare ego illas contemplas, ab-
eis, non a me longe, admirari satis non possis, uel hominis
continentiam, uel quorum disciplinam. Curio ad focum sedenti
magnus auripondus Samites, cum aculisset, repudiati
omnes, et resposiones suas sunt. Non eis aurum habere preclare s' uideri dixit, sed eis
quod habent aurum impar. Poterat ne tantus animus, non effice-
re iocundam senectutem. Sed uenio ad agricolas, ne a me ipso
recedam. In agris, tunc erant Senatores. i. Senes. Si quid
arant. **1.** Quinque Cincinato, nunciatum est eum dictatorem
esse electum. Cuius Dictatoris iussu magister equitum. **6.** Serui-
lius hula, Spurius Helius regnum appetente, occupatum
intemuit. Nulla in senatu accersiebant, z Curios, z ceteri
Senes. Ex quo, quod eos accersiebant iuratores notati sunt.
Nunc igitur horum senectus mirabilis sunt, quod se agere uila non ob-
lectabant. **2.** Quare quid finis habere scio, an ulla beator pos-
set esse. Neque solus officio, quod hominum genus uniuerso, agricultura
agrorum est salutaris, sed z delectatio, quare diu z saturitate
copiam rerum omnium, quod ad uitam hominum, z ad cultum, z deorum
pertinet. Ut quoniam, hec quare, quod desiderant, z in gratia, cum

no. g. inueniatur aurum
omnes, et resposiones suas sunt.
sanctis.

Vintores. Vm di.

uoluptate redeam. **S**emp eis boni. assidueq; dñi referta
 cella uinaria, olearia, z plenaria eē, nullaq; tota locuplex
 ē. Abūdat porco, eto, agno, gallina, lacte, caseo, melle.
 Iaz ortuz ipi agtole, succodiaz altaz appellāt. **C**ondiciā
 facit lxx, supuacanei z opis, auaiuiuz, atq; uenacio. **Q**u
 de pratorz uirtute, aut arborz ordimibz, aut uineaz
 oliuetoz ue spē, plura dicaz. **S**icut predicaz. ag bñ
 cultu, nich pot eē, nec usu ubius, nec spē ornaans. Ad
 quē fruenduz, non m nō retardat, ueruz z inuitat, atq;
 allectat senectus. **O**bi eiz pot illa etas eq; caleſcē, ul
 apcaione melius, ul igni, aut uassiz umbris aq; ue
 refrigerari salubus. Sibi lxant g arma, s equos, s
 hastas, sibi clauaz, z pilaz, sibi uacacioz, atq; cursus,
 nobis semibz, ex lusionibz mltis, talos relinquāt, z tes
 feraz. **I**psū utniz libebit uobis, qm sin his beata se
 nec eē pot. **M**ultas ad res puitiles, **V**enophōtis lib sūt,
 quos legite queso studioſe, ut facias. **Q**u copioſe agul
 tura laudat in eo lib, q ē, de re familiar, q equonoiciā
 scribz, atq; z, ut intelligat, nich ci taz regale uidet, q
 studiu agtolendi. **S**ocrates in eo libro loq; auz **I**n
 bolo **C**ruiz minore **R**eges pſaz pſtante ingeio, atq;
 impu glia, auz **I**randez **L**acedemoiuz, uiz ſūme uirtutē
 ueniſſz ad euz **S**arōis, ei q; dona a ſocijs aculiſſz, z ce
 tens in rebz, cōz erga lixanduz, atq; hūānuz fuiſſe, et
 ei quēdaz conſeptuz agtuz, diligēt conſituz oſtendiſſe.
Cuz aut admiraret **I**randez, z pſtantes arborz, z di
 rectoz, in qnācē ordines, z hūmūz ſubactaz, atq; pu
 raz, z ſuauitatez odor, q afflarent a floribz, ſibi tuz

cui dixisse, mirari se non in diligencia, sed in solertia eius
a quo essent illa dimensa, atque descripta. **Quid** respondit
se. **Atque** ego ista sunt omnia dimensus, mei sunt ordines, et
mea descriptio, mille et istarum arborum manu mea sunt scate.
Sunt viranorum intuitus purpurarum eius, et nitores corpo-
ris ornatus preciarum, multo auro, multisque gemis dixisse.
Recte vero **Sic** te beatus fecit, quoniam virtuti tue fortuna
conuicta est. **Hac** ergo fortuna finem habet senibus. **Nec** etas
impedit, quo minus etate recte, et in primis, agere colendi stu-
dia teneamus, usque ad ultimum temporis senectutis. **Ad** quod **U-**
lezium **Corvinum** uitam suam accepimus, et centesimum an-
num protulisse, cum esset iam acta etas, in agnis eosque co-
leret. **Quibus** inter primis et sextis consulatus, quadra-
ginta sex anni interfuerunt. **Itaque** quantum spatium etatis
maiores, ad senectutis incrementum esse uoluerunt, tantis ille
curis honorum fuit. atque huius exima etas hoc beatorum quod
memoria, quod auctoritatis habebat plus, laboris minus. **Appe-**
re autem senectutis auctoritas. **Quanta** fuit in **C. Caelio**
Asperello, quanta in **C. Calpurnio**, in quibus illud elogium
unius, plume consecrant gentes populi primarum fuisse
uirum. **Notum** est totius carmen, in cuius sepulchro. **Iure** ergo gra-
uis, cui de laudibus omnium esset fama consensu. **Quibus**
uirum nup. **P. C.** **Grassius** pontificem marium, quem
postea. **Ad** **Leptidum** eodem sacro quo potius uidemus. **Quid**
de **Paulo**, aut **Africano** loquar? aut iam ut ante **Mario**.
quorum non sum solus, sed in uita residebat auctoritas. **Hec**
senectus honorata, praestitit tantas auctoritates, ut capere
sit, quam omnes adolescentiae uoluptates. **Sed** in omni oratione me

mentote

mentote, eaz me laudare senectutes, q̄ fundamētis atole
 scēnāe cōstituta sit. **S**ic quo effiat id quod ego magno
 q̄taz eaz assensu oīuz dixi. **N**isq̄ eē senectutē, que se ora
 cōn defendat. **N**on cani, nec iuge repente, auctoritatē ari
 pe possūt. s̄ honeste acta uita, supior etas, fructus capit
 auctoritatis. **N**ec eīz ip̄a sunt honorabilia, q̄ uident̄ leuia.
 atq̄ cōia. saluari. appen. deadi. assurg. deua. redou. cō
 fili. que z apud nos, z in alijs ciuitatib, ut queq̄ optime
 morata ē, ita diligentissimē obfuant. **A**lexandrus **L**acede
 moniz, cū modo fca mēaones, dicē aunt solitiz, **L**acede
 mōne eē hēstissimuz cōialuz senectutis. **N**usq̄ eīz tñ tribuit̄
 etati, nusq̄ eīz est senectus honozacōz, qn z memorie
 pōituz ē. **C**um **A**thēis, in ludis q̄taz in theatruz, grandis na
 tu uenisset magno confēssu, lauz ei nusq̄ datus a suis ci
 uibz, eīz aut ad **L**acedemoios accessiss, q̄ legati tuz esset
 cōto in loco confēssat, confūxeriss omēs illi dicūt. z se
 nez fessuz recepissē. **Q**uibz eīz a cōto cōfēssu, plausus
 cēt mlipler datus, ex his quēdaz dixissē. **A**thēniēsēs
 scire que recta eēt, s̄ facēz nolle. **A**ulta in nro colle
 gio p̄clara, s̄ hēc de quo agim̄ in p̄mis, q̄ ut q̄sq̄ etate
 aūcedit, ita sentēac p̄napatuz tenet. **N**eq̄ soluz honoz
 aūcedentibz, s̄ his z, q̄ eīz impio sūt maiores natu au
 tū. **N**ec sunt q̄ uoluptates corp̄ gures anponunt.
 z, eīz auctoritatis p̄mīs cōpandē. **Q**uibz q̄ splē
 didē usi sunt, hī in uident̄ fabulaz etatis pere
 gissē nec tamq̄ incētatōs ystōnes, in cēmo actū corū
 issē. **A**t sūt morosi z anxii, z iracundi, z diffiales senes.
 z si q̄rimus z auari. **S**z hēc mor- uiaa sunt nō senectutē.
At morositas tñ, z ea uiaa, que dixi, hnt aliqd̄ excusacōis
 non ullius q̄taz, s̄ que probari possē uideat̄. **C**ontēpmi se
 putant, despia, illud. **P**retēa in fragili corp̄z odiosa oīs

Responsio Lacede
 moniensis, an
 nensibz

offensio ē. Que tñ omia dulcora fuit ⁊ morib' bonis, ⁊
arib'. Id q' tñ in uita, tñ in scena intelligi pot', ex his
frib', q' in adelphis sunt, quāta in alto duritas, in alto
comitas. Sic se res h't. Ut ciz non ē uinuz, sic non omī
nā uetustate coacesat. Seueritatez in senectute probz.
⁊ caz sic alg' modicaz, s'z acbitatez nullo m'. Auaricia
nō semilis, quid sibi uelit nō intelligo. Pot' ciz q'q'
ēē absurdus. q' quo minus me restat, eo pl' uatia querē.

Quarta restat cā que maxie angē, atq' solliata
h're n'az etatez urget. appropinq'ao mortis
que certe a senectute, non pot' longe abē. O
misuz senex, q' mortez contēpnendaz ēē in taz longa
etate nō interit. que aut plene negligenda ē, si omīo
extinguit aūz, aut optanda si aliquo enz dednat u
bi sit futūz cūus. Atq' tēzauz, certe nich' inueniri pot'.
Quid q' timeaz. Si aut nō mis post mortez, aut beat'
⁊ futuruz suz. Q'q', quis est tam stultus, q' mis sit a
dolescēs, an sit exploratuz se ad uesperuz ēē uicūz.
Quin ē etas illa, multo plures q' n'ā mortis casus,
h't. Facilius in morbos inadu't adolescentes, grām
egrotant, tristius curant. Itaq' pauca uenit ad sene
ctutez. q' nisi ita acaderet melius, ⁊ prudētia uiuere
ē. Adens ciz rāo ⁊ consiliuz in senib' ē, qui si nulli
fuissent, nulle ciuitates fuisset oīo. S'z redeo ad mor
tez impendētez. Quod ē illud cimen senectutis, cum
id uideam cum adolescēcia ēē cō. Sēsi ego in opti
mo filio meo, aūz in expectans, ad amplissimaz digni
tatez frib'. Sapiō mortez oī etati ēē cōz. At sp'at ado
lescēs dū se uicīn, q' sp'are idēz senex non pot'. Insi
piēt' sperat. Quid ē enz stultus, q' mēta, pro cōz
falsa p'ueas h're. Senex ne quod speret, q'ez habet.

At est eo melior conditio, quam adolescens, aut id quod
 ille sperat, hic consecutus est. **N**lle uult diu iuuenire, hic diu
 iuxit. quod odium boni, quod est in hominis uita diu. **D**a cum su-
 pprimus tempus etatis expectem. **A**rcesioz. **R**egis etate. sunt
 enim ut scriptum in deo. Archantoni quodam gradibus, qui octagi-
 ta annos regnaret, centum uiginti iuuenit. **S**ed in ne diu-
 tium quodam quicquam uidetur, in quo est aliquod crimine. **C**um
 cum id aduenit, tunc illud quod preterit, effluit. **I**am re-
 manet, quod uirtute, et factis ^{reus} consecutus sis. **H**oc quod
 creditur, et dies et menses, et anni, nec preterit tempus, umquam reue-
 titur, ne quid sequatur, fieri potest. **Q**uod autem tempus ad iu-
 uendum datur, eo debet esse contentus. **N**ec cum uisum, ut placeat
 at pagetum est fabula. **A**uto in quocumque sunt, actu probet.
 ne sapientia usque ad plaudite uenientem est. **S**ed cum tempus
 etatis, satis longum est, ad bonum, honeste quod iuueniendum. **S**im-
 processus longum, non magis tolerandum est, quam agrole to-
 lent, praeterita uerum tempus suauitate, estates autem tempus quod ue-
 nisse. **S**ed cum tamquam adolescens significat, ostendit
 quod fructus futuri. **R**eliqua autem tempora de metendis fructibus
 et capiendis accommodata sunt. **F**ructus autem senectutis
 est ut sepe diu partem bonorum memoria et copia. **O**ia uero
 quod finem habent sunt bona in bonis. **Q**uid est autem tam finem
 quam semibus emori. **Q**uod idem contingit adolescentibus adu-
 lante et repugnante natura. **I**taque adolescentem in, sic mori uidentur, ut cum
 aqua multitudinem flammis uis opprimunt. **S**enes autem sic sua sponte
 nulla adhibita in ut consumptus ignis extinguitur, et qui
 poma de arborum cauda si sunt in auellunt. Si mata et acta
 dequunt. **S**ic uita adolescentibus uis auferit semibus mala.
Que quod in, ita uita est, ut quo propius ad mortem accedat
 inde uideatur tamen, aliquando in portum ex longa nauigatione
 esse uentum, omnium etatis actus est terminus. **S**enectutis autem

nllē ē certus terminus. recte q̄ in ea uiuūt. q̄ ad min^o officij
exeq̄ z tucī possis. z tñ mortē contēpnē. **Et** q̄ fit ut aīo
sior z senectus sit q̄ adoleſcētia z foras. **De** illō ē q̄
p̄bīſtrato tirāno. a Solone respōſus ē. aīz illi q̄renti
q̄ tandem spē fietus. s̄ taz audact̄ obſiſtēt. **R**espōdit
Senectute. **S**z uiuendi ē finis optimus. aīz inteḡ mētē
cētis q̄ sensib^o. opus ip̄i ſui. cadēq̄ cognitauit nādi
ſſoluit. **U**t nāc. aut hēdificauz. idē deſtruit ſaallē. qui
cōſtruxit. **S**ic hōies eadē optime q̄ cōglutinauit. nā
diſſoluit. **I**az oīs cōglutinaāo recens egre inuictata ſa
ale diuellit. **I**ta fit ut illō breue uite reliquū. nec ante
ſemb^o appetendū. nec ſin cā defendendū ſit. **D**etat q̄ **P**icta
goras inuiſſū impatoris. i. dei de p̄ſidio z ſtaacō uite de
ce. **S**olomus q̄cē ſapientis eloquiū ē. q̄ ſe negat uelle
mōrtē ſuā. z dolor amīcorū. z lāmīs uacat. **M**ult credo ſe
cē carū ſui. **S**z haud ſcio. an meli^o dicat **S**mmi. **N**emo
me lacrimis decorēt. neq̄ ſimā fletu ſaxit. **N**ō cēſet luge
das cē mōrtē. q̄ immortalitas cōſequat̄. **I**az ſenſus moriē
di aliq̄s cē pot. uſq̄ ad exiguiū t̄p̄s. p̄ſt̄z ſem poſt mō
rtē q̄cē ſenſus. aut optandus aut nlls ē. **S**z hōc medi
tanū ab adoleſcētia debet cē mōrtē ut negligam. **S**in q̄
meditacō. inq̄llo cē aīo nemo pot. **A**driendū cīz cē eſt
z id mētū. an corp^o die. **M**ortē q̄ oīb^o hōis ipendētē ti
mēs. q̄s poſit aīo conſiſtē. **U**t q̄ non ita longa diſputacō
op̄ cē interet. aīz recordō nō ſolū. **S**z uī. q̄ i libanai pa
ſa ē int̄ſect̄. nō duos deos. q̄ ad uolūtariā mōrtē. aīz ſu
cōp̄ matauerūt. nō. **A**liū. q̄ ad ſuppliaū ē p̄ſect̄ ut fide
hoſti datā ofuaret. nō duos **S**apīes. q̄ i p̄is. corpora
b^o ſuis. obſtrūc uoluerūt. non amūz tūz. **P**aulū. q̄ mō
rtē hūc college i canēſi ignoimā tēmitatē. nō. **A**liū
cellū. cū mētūz ne crudeliſſimus q̄cē hoſtis honore

sepultū carē passus ē s; legionis nrās quas in origini
b' sc̄psi, in cui locis sepe pfectas, unū numq; se reditū ar
bitrent. **Q**uod igitur adoleſcentes, et hi quē nō solūz in diti, s;
et iustia contēpuit, id tūc senes ptimescēt. **O**io quē
ut in uidet, oīz rez: Saaetas uite faat saactatē. **S**ūt
puēiae certa studia, nūz q; ea desiderāt adoleſcentes. **S**t
et incūis adoleſcēae, nūz ea cōstans iaz requit etas que
media dī. **S**ūt etiā ei etas, ne ea quēz querunt a se
nectute. **S**ūt cūma studia quāz senectutis. **E**rgo ut su
pior etatiz studia, accidūt, sic accidūt et senectutis. **Q**uod
cūc enit saactas uite, tps matūz mortis affet. **E**quē
nō uideo, cūz qd ipē senā de morte, nō audēa nob dīcē.
quod comelius cernē in uideo, qd ab ea propius absū.
Ego uros p̄res. **P.** Sapiō, tu q. **S.** Achi, uros clarissiq;
in q; amātissimos uirē arbitz. et ea quēz uita, q; ē sola
uita noianda. **N**az dūz sumi inclusi, i his cōpagibus
corpōis, mūc quodaz necessitatis, et gūi opa pfingūm.
Est eis aūis celestis, ex altissio diuilio dēssus, et q; de
inſue mīaz. i. locūz diuinū nē, cūtatūq; oīz. **S**z credo
deos imortales sp̄sisse aīos in corpora huāna, ut cēt
q; tēas tuerent. q; celestūz ordinē contēplātes imita
rent, cūz uite in atq; cōstāaa. **N**ec me solūz tō ac dispu
taao ipulit, ut ita credēs, s; nobilitas et sumoz ph̄roz
et autoritas. **A**udiebas pictagorā pictagorcos q; omē
incolae p̄n nrōs, q; cēt Italia ph̄y oīa noiati, numq;
dubitasse, qn ex unūsa mēte diuina delibatos aīos
hēmus. **D**emonstrabāt in p̄tēa, que **S**ocrates sup
p̄mo uite die, de imortalitate aīoz diffussis, is q; cēt
sapientissimū oraclo **A**pollinis indicatis. **Q**uod multa.
Sic in p̄suasi, sic senao, am tāa celestas aīoz sit, tā
ta mētia p̄titor, fūtor q; p̄udēaa, tot artes, tot scē,

tot inuenta nō posse cānāz, q̄ res eas cōtineat ēē mortā
lē. Cumq̄ semp̄ aūis agitet̄ nec p̄napius motus hēat q̄
ip̄e se moueat, ne finē q̄dēz hūitūis sit motus. q̄ nūq̄
se ip̄e sit relictū. **E**t aīz si p̄lex aī nā ēēt, neq̄ hēet uī se
q̄q̄p̄ admixtūz dispar sūū atq̄ dissimile nō posse cum
diuidi. q̄ si nō possz, nō posse int̄ire. **M**agnoq̄ ēē ar
gūmto hōies sūre p̄lezaq̄ aī q̄ nati sūnt, q̄ iāz pueri
aīz artes diffiales discant, ita celest̄ res inuābiles arn
plāt, ut eas, nō aīz p̄mūz acipe uideant̄, s̄ remissa, z
recozdaī. **H**ec **Platonis** fere sūt. **A**pud **Xenophōtes** aūt
mōies **S**yrus maior hēc dīr. **N**olite arbitrai om̄i cras
simi, me, aīz a uob̄ discessero, nūsq̄, aut nūllz fore. **N**ec ci
diūz cā uob̄ aīz aīz meūz uidebāt. **S**z aīz ēēz in hē
corpoz, ex hīs rebz, quas gēb̄z intelligebatis. **S**ūdez
q̄ ēē creditote z si nullūz ēē uidebatis. **N**ec nō clauoz
uīroz honores post mortē p̄manēt. Si nich̄ corz ip̄o
aī efficeret̄, quo diuā memoriā sūū retinerem. **N**ich̄
q̄dēz nūmq̄ p̄suaderi potūnt, aīos, dū in corpozib̄ ēēnt mō
talibz uiuē, aīz exisset ex hīs, cmoī. **N**ec nō tūc aīz ēē
insipientes, aīz ex insipienti corpoz euasisset. **S**z aīz om̄i
admixonē corpoz libatus, purus, z inteḡ ēē cepisset
tūz ēē sapientē. **A**tq̄ z, aīz hōis nā morte dissolūt, cēta
z rez p̄spiciūz ē, quo queq̄ discedāt, abeūt cīz illuc o
oīa, un̄ orta sūt. **A**ūs aūt solus, nec aīz atē nec aīz di
scōit apparet. **I**āz nō uidetis nich̄ ēē mortū taz simile
q̄ sōnūz. **A**tq̄ dormitāūz aī mariē declarāt diuinita
tez suā. **M**ulta cīz, aīz remissi, z libi sūt, futū p̄spiciūt. **E**
quo intelligit̄ qualescūq̄ futū sūnt, aīz se plan̄ corpoz uī
clis relaxaūnt. **Q**z si hēc ita sūt sic me colitote inq̄t ut
deūz. **S**i uia ē mētūz aīz aīz corpoz, nōstū deos ue
rētes, q̄ hāc cēz pulchritudinez tuent̄, z regūt meoz am

nra, pie inuolateq; fruabims. **S**yrus qdē lxx mories. **N**os
 si placet nra uideam. **N**emo unq; m, sapio p̄uadebit. aut
 p̄ez tūz pauli, aut duos annos tuos. **p.** **z** **A**fricanus, aut. **A**
 fricam p̄ez, aut patriū, aut mltos p̄stantes uros, quos
 enūare, non ē necesse, tāta cē conatos, q̄ ad possitatis me
 moria p̄tinēt, nisi aīo cernēt, possitatez ad se p̄tinē. **A**n
 censes, ut de me ip̄o aliquo mori senu gliez, me tātos labo
 res diurnos, noctūnosq; domi, miliacq; suscep̄tūz fuisse
 si hīcē simib; gliaz meā, q̄b; uitaz cēz fūminat̄. **N**onne
 inclius fuisse oīos, az etatez, z q̄ta, sin ullo, aut labor, aut
 contenaōn traduce. **S**z nescio quom̄ aīus exiges se possita
 tez sēp ita prospiciat, q̄ aīz excessisset e uita, tūz demq;
 uictus ēet. **Q**d qdē uita se h̄ret, ut aī hōiūz imortales
 cēnt, h̄and optimi aīq; aīus, max, ad imortale gliaz
 niteret. **Q**uid qdē sapiētissimus qsq; eq̄ssio aīo morit̄
 stultissim, inq̄ssimo. **N**on ne uob uidet̄ is aīus, q̄ plus
 cernit, z longi uide se ad meliora proficisci, ille aut, aīus
 obtusior sit, aīes nō uidet̄. **S**fferor eqdē studio p̄ez uros
 quos colui, z dilexi, uidendi. **N**eq; uō hos solos concire
 h̄eo, quos ip̄e agnouit, s; illos z de q̄b; audui, z legi, z ip̄e
 consēpsi. **Q**uo qdē me p̄fiascētes, h̄and san q̄ facile re
 trayit, nec tamq; retorsit pilas. **E**t si q̄s d̄s m̄ largi
 at̄, ut exacta uite etate repuerisca, z in aīus uagiam
 ualō reuiscē. **N**ec uō uelz, q̄ de arso spacio, ad carcēs
 a calce reuacat̄. **Q**uid cīz h̄t uita cōmodi, s; qd nō poau
 laboris. **S**z h̄t san h̄t certe tñ, aut saetate, aut modū.
Non libt̄ emz m̄ deploraz uitaz, q̄ mli, z d̄cti sepe fece
 rūt. neq; uixisse penitet me, qm̄ ita uixi, ut nō frust me
 natū existēz. z ex hac uita ita discedo, tamq; ex hospicio
 nō tamq; e domo. **C**ōmorandi cīz nā diuisorūz nob nō
 h̄itandi dedit. **O** preclaruz illuz dies, aīz ad illō diuinū

aiore conalū, cetis q: pfiat. **S**umq: ex hac turba, & co-
lluionē discas. **P**rofiat: ciz nō ad eos solūz uirōs
de qb: an dicit, uerūz ad **C**atonē meūz, quo nemo uir me-
lior natus ē, nemo pietate pstantior, cui a me corpus ē
crematūz quod cont: deuit ab illo meūz. **A**uis uō non
me defens, s: prospectans in ea loca profecto offēssit, quo
m: ipē arnebat ēē uiuēdūz. **Q**ues ego meūz casūz for-
ter fēre iussūz sum, non q: eq: aio fēro, s: me ipē consolabā.
existimas non longinquūz int: nos, digressūz & discessūz
fore. **H**is m: rebus **S**apio, id eiz admirā, te, aiz **A**lio so-
lere dixisti. **A**enis est senectus, nec solūz nō molestā
s: iocundā. **Q**d si m: h:z erō, qui animos hominūz imor-
tales esse credam libent: erō. **N**ec michi hunc errorēz
quo delector, dum uiuo, extorqueri uolo. **S**in mortuus
ut quidaz minuti pby censent, michi seneciā non necēz
ne hunc errorēz meūz pby mortui rīdeant. **Q** si non
sumus imortales futuri, m: extingui hōi suo tpe optabi-
le est. **N**am habet natura ut aliaz omīz rez sic uiuē-
di modūz. **S**enectus aut: est etatis pactio tamq: fablie
cuius defatigationes fugere debemus, presertim aduicta
sacietate. **H**ec habui de senectute que dīceres, ad
quam utinaz puenatis, ut ea que ex me audistis, re-
cepti probare possitis. **D**eo. **G**ras. **A**mi.

Maria Tully Cicronis, oratoris excellentissimi de
Senectute liber exphat felicitate. deo grāias Amen.

Maria

Ad Arta Tully Cicero de Amiciaa libez incipit.

Quintus **A**uilius augur **S**ce-
uola multa narrare de **S**ce-
lio **S**otro suo memorat et locum
de solebat. **N**ec dubitare illi
in omni sermone appellare sapi-
entes. **E**go autem a patre ita ex-
ductus ad **S**ceuolam sumptam
sili toga ut quo adpossem licet
a sensu latere numquam discederes. **I**taque multa ab eo pariter
et disputata multa etiam breuiter et comode dicta memo-
rie mandabas fierique eius prudentia doctior studebas. **Q**uo-
mortuo me ad pontifices **S**ceuolam contuli quem unus nre
Civitatis et ingenio et iusticia prestantissimus antea dicebatur. **S**ed de
hac alias. nunc redeo ad augures. **S**um sepe multa nar-
raret tunc mecum domi in amia clo sedentes ut solebat. **S**i
et ego cum una et parua admodum familiaris in eius finibus
illius incedere qui tunc sepe multis erat in ore. **N**amque eis
profecto **A**ttice et eo magis quod **P**. **S**ulpicio utebatur multum
cum is **T**ribunus plebis capitali odio a **Q**uinto **P**opilio
qui tunc erat **C**onsul diffidebat qui cum coniunctissime et a-
matissime uixerat quanta esset uel hominum admiratio uel
querela. **I**taque tum **S**ceuola cum in eam ipsam menationem
inadisset exposuit nobis sermones **A**eli de amiaa habitus
ab illo factus et cum alio genio. **S**. **F**annio. **A**. filio paucas die-
bus post mortem **A**fricani. eius disputacionis sententias
memorie mandabam quas in hoc libro exposui meo ar-
bitratu. **Q**uasi enim ipsos induci loquentes ne inquit et in

quit sepius int'poneret: atq; ut tamq; a presentib; co-
raz hui sermo uideret. ^{ideo feci} Quis eis sepe mecum ageres ut d'
amici a scribēz aliquid digna res michi, tuz oīz cogi-
one, tuz nra familiaritate uisa est. Itaq; feci non inuitus
ut prodeēz multis rogatu tuo. Sed ut in Catone maioz
feci (qui est scriptus ad te de senectute) Catonez induxi
Senes disputantez; qz nulla uidebat aptioz psona, que d'
illa etate loqueret; qz eius; qui z diutissime senex fuisset;
z in ipa senectute pre ceteris floruisse. Sic cum acce-
pissimus a pib; maxime mirabiles. **C. Lelius, z. p. Sa-**
pionis familiaritatez fuisse; donec michi Leli psona
uisa est; que de amicitia ea ipa differeret. que disputa-
ta ab eo meūisset **Scevola**. Senus aut hoc sermonuz
positum in hōūz uetūz autoritate, z eoz illustriuz plus
nescio quo pacto uideat hūc grauitatis. Itaq; ipē mea
legens, sic affiaoz int'ouz, ut Catonez, non me loqui exi-
stinez. **Sed** tum ad Senes senex de Senectute, sic in
hoc libro ad amicitia, amicitissimus scripsit de amicitia.
Tum ē Cato locutus, quo erat nemo fere senior, nemo
prudenciaoz. Nunc Lelius z sapiens sic enim ē hūis; z
amicitie glia excellens, de amicitia loquit. Tu uelim
animuz a me parumper aduertas, Lelium loqui ipm
putes. **Exphat prologus. Inapit tractatus de amicitia.**

L. Aulus Fannius, z Quintus Mucius ad
Saxez uenit post mortez Africā; ab
his sermo oritur. Respondet Lelius, cu-
ius tota disputaao ē de amicitia, quaz le-
gens tu ipē cognosces. **Fannius. Sunt ista uera Leli;**

Nec cuius melior uir fuit **A**fricano quisq; nec clarior:
Sed existimare debes, omnis oculos, in te esse coniectos.
 Unus te sapientes, et appellant, et estimant. Tribueba
 t hxc in **M**arco **C**atoni. **S**amius etiam **D**ualius **A**ctili
 us apud patres nostros appellatus esse sapientes: **S**ed utq;
 alio quodam in **A**ctilius, quod prudens esse iure civili pu
 tabat. **C**ato, quod multare reze usus habebat. multa eius
 et in senatu, et in foro, ut pueris prudent, uel acta constā
 t, ut responsa acute ferebant. prope quod cognomen iam
 habebat in senectute sapientis. **T**e autem alio quodam in
 diu nō solus nā, et moribus, uerum et studio, et doctrina esse sapi
 entes. **N**ec sic uulgius, sed ut eruditi solent appellare
 sapientes: qualem in reliqua **G**recia neque. **N**am quod sep
 tem appellant, eos, qui ista subtilius quærit, in nūo
 sapientius nō habent. **A**thens unum accepimus, et eius
 quæ et **A**pollinis oraculo sapientissimus iudicatum.
 Hanc esse in te sapiam estimant: ut omnia tua in te po
 sita esse ducas: humanosque casus, utiute inferiores putes.
Itaque ex me querunt, credo ex hxc ite **S**ecula, quo nā
 pacto mortem **A**fricani feras. eo quod magis, quod proximis
 nominis cum in ortos **D**eas **S**enti auguris commentandi
 cā ut assolet uenissetis, tu nō adfuisti, qui diligent
 issime semper, illud dies, illud munus solitus es obire.
Secula. Querunt quæ. **S**ed ut est a **S**imo dicitur, si ego
 ro respondeo, quod aduocati te dolores, quæ accipias tum
 sumi uiri, tuus amantissimi mortem ferre moderate, nec
 potuisse non commoueri, nec fuisse id tue humanitatis.
Quod autem his nominis, in collegio nostro, non adfuisses in

Cato
 Arminio

et ualitudinis

ualitudines respondeo cam non mestia fuisse. **Aelius.**
Recte tu qd^z **Secnola** z uere: **N**ec eiz ab isto offio qd^z sep
usurpauit eiz ualein) abduca in comodo meo debui: **N**ec ut
lo casu arbitroz hoc constanti hoi posse contingere ut nulla
intimissio fiat officij. **Tu aut** **Fanni** (q^z in tantis tribu di
cis) quantu ego nec agnosco nec postulo) faas amice. **Sz**
(ut in uideris) non recte iudicas de **Catone**. **A**ut eiz nemo
(q^z qd^z magis credo) aut si quisq^z ille sapiens fuit. **Q**uom
(ut alia obmictas) mortis filij tulit. **Q**uincas paululu.
Videzam **Sauz**. **Sz** caue, h^{os} ne pponas **Catoni**, maxio
z spectato uirz. **Q**uaz ob rez caue **Catoni** anponas ne t.
istuz qd^z ipm; quez **Pollo** (ut ais) sapientissimuz iudicauit.
Huius eniz fita illius dicta laudant. **D**e me aut (ut iam
cum utroq^z loquar) sic habetote. **E**go si **Sapionis** desideio
me moueri negem) q^z id recte faa am uideant sapientes.
Sz certe mentiar. **M**oueor eniz tali amico orbat, qualis
(ut arbitroz) nemo umq^z erit. **A**ut confirmare possi) nemo
certe fuit. **Sz** ego non ego mediana. **E**x ipe consoloz: z
maxime illo solacio q^z ego eo exire careo; quo amicor de
cessu pleriq^z angu solent. **N**ich mali accidisse **Sapioni** puto.
Aidit aut accidit, si qd^z accidit. **S**uis aut incomodis gra
uit angu, non ^{al} amia sed amantis seipm est. **Q**uiz illo uo
quis neget actum ee preclare. **N**isi eniz (q^z ille minime r
putabat) immortalitates optare uellet, quid non adeptus e
quod hominu fas eet optare. **Q**u sumas spes amuz (quaz de
eo iam puero habuerat) continuo adolefcens, inaeoribili u
tute supante. **Q**u consilatu petuit numq^z factus e tam co
sil bis. **P**rimuz an tps, iteruz ^{ibi} suo tpe rei publice pene se

Cato

l' tps

expiomis l'ans

ro, qui duabus ciuisis urbibus inuicissimis huic impio, nō
 in presenaa ueruz ē fuit bella deleuit. Quid dicaz dmo
 zibus faallimis, de pietate in mēz: de liberalitate in so
 zores: de bonitate in suos: de iusticia in omēs. Nota sunt
 uob. Quid aut ciuitati caruz ^{uoz} meoze fimezis indicatur ē.
 Quid ig hunc paucoz anoz accessio inuare potuisset.
 Senectus eiz, qm̄ non sit grauis ut meim Catones aino
 uno, an qd esset mortuus, meuz, z aiz Sapiō differejm̄
 aufert, eaz uiriditatez in qua eiaz nūc erat Sapiō. Quā
 obrem, uita qd talis fuit, ul fortuna, ul glia ut nich pos al ultra
 set accede. Moriendi aut sensus celezitas abstulit, quo
 de gne mortis difficile dictu ē. Quid suspiciat, uidetis.
 Hec tam licz uere dicere. p. Sapiōm ex multis diebus
 (quos in uita celeberrimos, lenissimos qd uidetis) illuz di
 ez clarissimus fuisse; aiz Senatu dimisso, domuz reduct
 ad uespum ē. a pabz conscriptis. p. R. soazqz Latinis pri
 die qd excessit e intrat ex eaz alto dignitatis gradu ad su
 peros uideat deos potius qd ad inferos puenisse. Neqz eiz
 assenaoz his, qui h nup differe cepunt; cum corporibz
 siml aios intire; atqz oia morte delez. Plus apud me anti
 quoz autoritas ualet, ul nroz; qui mortuus tam religio
 sa uira tribuerūt. Quod nō fecisset profecto si nich ad
 eos pertinere arbitrazent; uel eoz, qui in hac tra fuerūt: ^{cristobaluz liogus}
 maxiaz qd Graaz (que nūc qd teleta ē, tuz flozebadm ^{carntas}
 statutis suis z preceptis exudierūt, ul eius, qui Apollinis
 oraculo sapientissimus ē iudicatus; qui non tū hoc tuz
 illud sit in plexis qd sed itez semp, aios hominuz esse diut
 nos; his qd (cum ex corpore excessisset) reditum in celis patē.

optimo q; z iustissimo auq; expeditissimuz; quod idē **Sa**
 pioni uidebat; qui q; presagiret; ppanas an mortez die
 bus. **Ann** z **Philus** z **Samlus** accēnt; z alij plures
 accēnt; tu q; **Scauola** meaz uenisses; in diuiz dissezunt
 de repuplica; annis disputacōis fuit extremuz fere de
 imortalitate aīoz; que se in quiete uisa ex **Africano** au
 disse dicebat. **Id** si ita ē; ^{ut} optimi auq; animus; i morte
 faillime euolet; tamq; e custodia uinculis q; corporis. **Cui**
 censemus cursuz ad deos failliores fuisse; q; **Sapio**. **Q**
 arca mēere hēc eius euentu uereoz; ne hēc mundi ma
 gis; q; amia sit. **S**in aut illa uereoz; ut idē mētus sit
 aīoz; z corpor; nec ullus sensus maneat; ut nich boni ē
 i morte; sic nich mali certe. **S**ensu eīz amisso fit idē q;
 natus non ēēt oīo: **Q**uez tñ esse natuz; z nos gaudem;
 z hēc ciuitas dñz erit letabit. **Q**uaz obrez; aīz illo qdēz
 (ut sup̄dixi) actum optime ē; meaz icomodus; q; fucāt
 equis; sūt prius intueraz inuitā; sic prius exire de uita.
Sz tñ recordacōe nre amiaae sic finoz; ut beate uixis
 se uideaz; qz cum **Sapione** uixeram. **Q**uo cum in con
 iuncta cura de repuplica; z priuata fuit; quo aīz z domi
 fuit; z milicia cōis; z id in quo ē omis uis amiaae; uo
 luntamz; studioz; sentēciarz; sūma consensio. **I**taq;
 nō taz ista sapie me; quaz in **Fannius** cōmemorauit
 fama delectat; falsa prefuz; q; q; amiaae nre me
 moriam spero sempitēnaz fore. **Id** q; eo magis ē michi
 cordi; q; ex omib; seculis; uix tua; aut quatuor noīantur
 paria amioz; quo in gnē spaze uideoz; **Sapio**is; z **Delij**
 amiaaz; notaz posteritati fore. **Fannius**. **I**stid qdē ueli

tpo

ita necesse ē. **S**ed qm̄ amiaae menaones fecisti, z sumus
 coosi p gratum m̄ feceris, spero itez **S**eculo, si q̄admo
 dum soles de cēis rebus, auz ex te q̄runt sic de amiaaa
 disputaueris: quid sciaas, quales estimes, que p̄cepta
 des. **S**eculo. **N**ichi nō erit gratuz, atq; idipm̄ auz te
 auz agere conaret ^{me illi m̄} **F**annius an uerit. quā ob rem utq;
 nrm̄ gratum admoduz feceris. **A**elius. **E**go nō nō gra
 uaret, si p̄e cōfideres m̄. **N**az, z p̄clara res ē, z sumus ut
 dicit **F**annius coosi. **S**z quis suz ego, aut que ē in me fa
 cultas. **D**octoz ista consuetudo ē, ea q; grecoz, ut his p̄
 ponat de quo disputet. q̄ius subito. **M**agnuz opus est.
 eget exatatione nō pua. **Q**uaz obrez, que disputā d̄ ai
 aaa possunt ab eis cēseco ut petatis, qui ista profitentur.
Ego nō vos hortari tam possuz, ut aiaaaz anponatis oi
 bo huānis rebus. **N**ich est eiz tam nē aptuz, taz cōue
 ens ad omēs res secundas, ul̄ adūsas. **S**z h̄c p̄m̄uz sen
 ao, nisi in bonis aiaaaz cē non posse. **N**eq; id ad uiuū
 refeco, ut illi, qui h̄c subtilius diffunt, fortasse uē, s; ad
 cēz utilitatez paruz. **N**egant eiz, quemq; cē iuruz bonū
 nisi sapientes. **S**it ita sane. **S**z eaz sapiāz int̄pretant, q;
 adhuc mortalis nemo ē consecutus. **N**os aut, ea que
 sunt in usu, uita q; cōi, non ea que fingunt, aut optant
 spectare debemus. **N**umq; **E**go dicam. **S**. **F**abrianz. **M**.
Guruz. **T**. **C**oniciantuz (quos sapiētes nri maiores ui
 dicabat) ad istoz normaz fuisse sapiētes. **Q**uaz sibi
 h̄c h̄eant sapiencie nom̄, z inuidiosuz, z obscuruz, con
 cedant, ut hi iuri boni fuer int. **N**e id q̄ez facient. **N**e
 gabunt, nisi id sapienti posse concedi. **A**gamus g

pingui ~~et~~ merita, ut amint. **Q**uia se gerunt ita uiuunt, ut
eorum probet fides, integritas, equalitas, liberalitas. Nec
sit in eis ulla cupiditas, ut libido, auaritia, sitque magna co
stantia; ut hi fuerint, quos in nouum, hos ueros bonos
(ut hi sunt) sic et appellandos putemus, qui affecunt
quantum uires possunt nostras optimas bene uiuendi ducem.
Sic enim perspicere in uideor, ita natos esse nos, ut inter omnes
esset societas quidam. **N**on autem ut quisque proxime adhaeret.
Itaque aures potiores, quam peregrini propinqua, quam alieni, cum his
eis amicitias nostra ipsa peperit. **S**ed ea non satis habet firmitatis.
Namque hoc praestat amicitia propinquitati; quod ex propinquitate
beniuolentia tolli potest, ex amicitia non potest. **S**ublata enim beniu
olentia, amicitiae nomen tollit, propinquitatis uero manet. **Q**ui
ta autem uis amicitiae sit, ex hoc intelligi maxime potest, quod ex
infinita societate generis humani (quam conuolant ipsa natura)
ita contracta res est, adiectam angustius, ut ois caritas aut
inter duos, aut inter paucos iungatur. **Quod est amicitia.**

Quia enim amicitia, nichil aliud, nisi omnium diui
narum humanarumque rerum cum beniuolentia et ca
ritate summa consensio. **Q**uia quod laudis
an excepta sapientia, nichil melius homini sit, aduersus imor
talibus datum. **D**iuinas alii proponunt, bonas aliquantulum
alii potentias, alii honores, multi etiam, beluarum hoc quidem
extremum. **N**ulla autem superiora caduca et incerta posita, non
tam consiliis nostris, quam fortunae temeritate. **Q**ui autem in uir
tute summus bonus ponitur, preclare illi quod, sed hoc ipsa uir
tus amicitias et gignit, et continet, nec sine uirtute amicitia
esse ullo pacto potest. **N**am uirtutes, ex consuetudine uite nostrae

fimonis qñ nā impetent. **N**ec eam, ut quidaz pñti uerbor
 magnificencia metiem; utrosq bonos eos qui lent nūcniis,
 Paulos, Catones, Caysos, Sapiones, Philos. his cois in
 ta contenta ē. **S**os aut omittam, q oio nūsq repunt. Ta
 les q int uirō amiaaa, tantas oportunitates ht; quātas
 uir queo dicere. **P**rimapio, Quis pot esse uita uitalis, q ^{ut ait Ennius}
 non in amia mutua beniuolēcia conqescat. **Q**uid dula
 q hē, qui am oia audeas sic loqui, ut team. **Q**uis cēt
 tantus fructus in prospis rebus, nisi hēes, qui illis, eq;
 ac tu ipē gauderet. adūsas nō fēre diffiale cēt, sine co
 qui grauius eaaz qñ tu, fēret. **D**emq; cēt res, que expete
 ē, oportune sunt singule reb; fēre singlis. **D**umac, ut uta
 rez opes ut colare, honores, ut lauder. **V**oluptates, ut
 gaudeas, ualitudo, ut dolore carcas, z munerib; fungar
 corporis. **A**miaaa res plurimas continet, quo quo teute
 z opsto est, nullo lao excludit. numq; intempestua, numq;
 molesta ē. **I**taq; non aqua, non igne, ut aiunt, locas plura
 b; utim q; amiaaa. **N**eq; ego nūc laquor de uilgari, aut
 de medioc; que mī ipi z delectat, z prodest. **S**z de uera, z per
 fecta laquor; qualis eoz, q pñia noiantur, sunt. **N**am z se
 cundas res splendoriores faat amiaaa, z adūsas pñcēs
 cōmunicans q; leuiiores. **C**um q; plimas, z maxias cōmodi
 tates amiaaa cōtineat, tum illa nī miruz pñtat oib; q; lo
 na spē pñuat in postez; nec debilitari aios, aut cader pati
 tur. **V**eruz z, amicis, qui intuet, tamq; exemplar, aliquod in
 tuet sui. **Q**uozca absentes adfunt, z egentes abundant;
 z imbecilles ualent; quod diffialius dictu ē mortui uiuūt.
Tantus eos honor, z memoria, z desideruz, pñseqt amiozuz.

Ex quo illoz beata mors uidet. horz ita laudabilis. qd si
exmeris ex nra rez, beniuolencie conuentiones. nec dom
ulla, nec dz os stare poterit. nec agn qd ez cultus pmane
bit. **I**d si minus intelligit. quanta uis aiaae con cordie
q sit. id ex dissensionibz. atq ex discordijs perapi pot.
Que eiz domus taz stabilis. que taz firma ciuitas e. que
non odys. z dissidys. funditus possit cuiti. ex quo. qua
tuz boni sit in amiaaa iudicari pot. **A**gnigentinus qd
totum qmdaz uruz carmibz. greas uationatū ferunt.
que in rez. nā. in totoq mundo constant. queq mouere
t. ea cōtralē amiaaz. dissipare discordiaz. atq b qd
omēs mortales intelligūt. z reprobant. **I**taq. si qn aliqd
offm estat amia. in periculis aut cūdis. aut cōmunicā
dis. qd e q id nō maximis effezat laudibz. **Q**ui clamo
res tota cauea. nup in hospitis. z amia mei. **P**riamus fu
erunt noua fabula. cum ignorante **R**ege ut eoz. **H**orestes
cet. **P**ilades se eē **H**orestes dicēt. ut pro illo necaret. **H**ore
stes autē ita ut erat. **H**orestes se eē pseruaret. **S**tantes
aut plaudabant in re ficta. **Q**uid arbitram facturos fu
isse. facile indicabat ipi nā uis suas. aut hoies. quod fa
cē ipi non possent. id recte fieri in altō indicassent. **H**acte
nus in uideoz. de amiaaa. quid sentire. potuisse dicē. si q
pretea sunt. (arcto aut esse multa) ab his (si uidebit) qui
ista disputant. qatote. **F**annius. **N**os aut. a te potius. qd
z ab istis sepe quesui. z audiui. nō inuitus eqdē. **S**ed
aliud quoddaz filium ozōis tue expeamus. **S**cauola. **T**u
magis. id diceres. o **F**anni. si nup in ortis **S**apiomis. aut
de república dispuxtatus ē. affuisses. **Q**ualis tuz patro

nus iusticie fuit; contra accuzatas orōnes **phili.** **S**ānus.
Saale id qdē fuit, iusticiaz iustissimo uirō defendē. **S**ce
uola: **Q**uid: amiaaaz non ne faale ē, ei, qui ob eaz sū
ma fide, constancia, iusticia q̄ suatam, maxiaā gliam
ceperit. **A**elius. **H**oc qdē ē affere uim: **Q**uid eiz refet
qua me rōne cogitis: certe cogitis me. **S**tudius tuz gnō
(p̄sertim in re bona) difficile ē, tum non ē equius qdē ob
sistere. **S**epissime iḡ michi d̄ amiaaā cogitā
maxime illud consideranduz uidēi solet: utruz p̄ ibec
allitates; z inopiaz desideranda sit aiaaā: ut dandis re
apiendis q̄ meritis/ quod quisq̄ minus p̄ se ip̄e posset/
id acipet ab alio/ iustissiq̄ reddere: an eēt hoc qdē p̄puz
amiaaē. **S**z amiqoz/ z pulcōz/ z maḡ ab nā ip̄a profecta
alia cā. **A**mor eniz/ ex quo amiaaā noiata est/ princip̄
ē, ad beniuolēciaz cōiungendaz. **N**am utilitates qdē
z ab his papunt sepe; q̄ simulacōe amiaaē coluntur:
z obfuant causa t̄pis. **I**n amiaaā aut̄, nich ē fictuz; ni
ch simulatur; z quicqd ē/ rō uerum ē. z uoluntāuz. **Q**
p̄ a nā michi uidetur/ potius q̄ ab indigēcia orta aiaaā: *Imbecillitas*
applicacōne maḡ aī, cum quodaz sensu amandi; q̄ co
gitacōne, quātuq̄ illa res utilitatis eēt habitura. **Q**uod
qdē quale sit, z in bestijs quibuscūq̄ aduerti pot̄: que
ex se ita amant natos, ad quoddaz t̄ps z ab eis ita a
mant; ut faale eoz sensus appareat, quod in homine
multo ē, euidēcius, p̄muq̄ ex ea caritate, q̄ est int̄ na
tos, z parentes; que diximi, nisi detestabili scelez non
pot̄. **D**ēinde, cum similibus sensus amoris estitit; si aliq̄
nati sumus; cui cā moribz; z nā congruam? ita ut in

co, q̄ lum aliquod probitatis, z uirtutis prospicere uideam.
Nich est enī uirtute amabilis; z nich est, quod mag
alliat. ad diligendū: **O**mppe, aīz p̄ uirtutez, z probitate
etiam eos, quos numq̄ uidim⁹, quodaz m̄ diligam⁹. **Q**u
ē, qm. **C. Fabriaz**, z **C. Cury**, non aī caritate aliq̄ beni
uola meōriaz usurpet, quos numq̄ uiderit. **Q**uis aut est
qui **Tarquius** **Supbū**, z **P. Cassius**, z **Spurius** **Helius**
nō oderit. **C**um duob⁹ duab⁹ de impio in **Italia** ē dēta
tum, **Dizio**, z **hanibale**; ab altō, p̄ probitatez eius noīs
non alienos animos hēm⁹; s̄ alim p̄ crudelitatez eius
semp̄ hec ciuitas oderit. **Q**u si tanta uis probitatis ē, ut cā
ul in eis, quos numq̄ uidimus, ul quod maius ē, in ho
ste etiam diligam⁹; quid mirū ē, si aī hoīūz moueantur,
aī quib⁹ usu conuincti ēē possunt, uirtutez, z bonitatez p̄
spicere uideant⁹. q̄q̄ confirmat amor, z bñficio accepto, et
studio p̄specto, z consuetudine adiuncta; quib⁹ rebus, ad il
lum p̄rimus motus aī, z amoris adhibitis, amirabilis
quedaz exardescat beniuolencie magnitudo. **Q**uam si qui
putant ab imbecillitate profusa sūt sit, p̄ quas assequat⁹
quod quisq̄ desideret, humiles sane relinquūt, z minime
gnōsum (ut ita dicaz) ortum amicie: quas ex inopia, z in
digenaa natam uolunt. quod si ita esset, ut q̄sq̄ minimū
ēē in se arbitrarē, ita ad aīaaz ēēt aptissim⁹. **Q**uod lō
ge secus ē. **N**ich enī quisq̄, plim⁹ confidit sibi maxie uirtute
z sapientia, sic munit⁹ ē, ut nullo egeat, sua q̄ omia ī se
ip̄o posita iudicat, ita in aīaaz expetendis, colendis q̄ ma
xime excellit. **Q**uid enī **Africanus** indigēs mei? **N**imic
hercle: **N**ec ego q̄q̄ illius. **S**z ego amiracōe q̄daz

virtutis eius, ille iussit, opinione fortasse nonnulla, quam de
 moribus meis habebat, me dilexit. **A**uxit benivolentia et consuetu-
 do. **S**ed quod utilitates multe et magne consecute sunt, non sunt tamen
 ab eorum spe cause diligendi profecte. **U**t cum beneficia liberales quod su-
 mus, non exigamus gratiam, neque cum beneficiis fenezamus, sed ^{quia} na-
 turaliter ad liberalitatem sumus: sic amicitia, non spe mercedis
 adducta, sed quod eius omnis fructus in ipso amore. **E**xpectandam
 putamus. ab his qui peccatum naturae, ad voluptatem, omnia referunt
 longe dissentiamus. **N**ec mirum: **N**ichil enim altius, nichil magnifi-
 cum, ac diuinum suspicere possunt, qui suas oes cogitationes
 abiecerunt, in rebus terrenis, tam quod contemptas. **Q**uare obrem,
 hos quod, ab hac finem remoueamus, ipsi autem intelligamus, naturam
 gigni sensum diligendi, et benivolentiae caritatem facta significa-
 tione probitatis. **Q**uam, quod appetuerunt, applicant se, et propius
 admovent se, ut, et usu eius, quod diligenter ceperunt, finiant, et mo-
 ribus sintque pares in amore, et aequales, propensioresque ad bene-
 mercedum, potius quam ad reposcendum. Atque inter eos, haec sit hone-
 sta certatio. **S**ed et utilitates ex amicitia maxime capientur, et cum
 eius ortus, a natura, quam ab imbecillitate grauior, et uerior. **N**am
 si utilitas amicitias conglutinaaret, eadem commutata dissolueret.
Sed quod natura mutari non potest, idcirco uere amicitiae semper sunt.
Ortum quod, amicitiae uidetur, nisi quid ad hoc forte uultus. **F**er-
 uola. **T**u uero perge. **V**eli: pro hoc cum, qui minor est natu, in eo ui-
 re respondeo. **f**annius. **R**ecte tu quod, quam obrem audiam. **V**elius.
Volte quod optimi uiri, ea, quod sepiissime, inter me, et **S**apienter
 de amicitia differrebant. **Q**uod ille quod, nichil difficilius
 esse dicebat, quam amicitiam usque ad extremum uite dies
 permanere. **N**am uelut, quum non idcirco expediret, in aeternum sepe, quod de
 ut

at hōis

republica, non idē sentiret, mutari z mores hōiū sepe dice-
bat; alias in adūsis rebus, alias etate inq̄iescente, atq; eaz-
re exemplū, ex similitudine capiebat incunīs etatis: q̄
siūni puezoꝝ amores, sepe una cū p̄textā, z togā deponē-
rent. **S**i autē ^{ad}adolescētia p̄duxisset, dixim tū intōiū, con-
tenacē, ul' luxurie condiaone, ul' cōmodi aliamus, quod idē
adipisā utq; non posset. **Q**ui siq; longius in aīa p̄uocati
cēt tū sepe labefactari: si in honōis contēacēz inadiisset. **P**e-
stez cū maiorez cē nullaz in aīa q̄z in p̄lexisq; p̄amie
cupiditatez. **I**n optimis q̄busq; honozis certam, z glie, ex q̄
inimicacis maximas, sepe int' aīassimos cōstitisse. **M**ag-
is cū dissidia, z p̄lexq; iusta nasci, cū aliqd ab aīa (quod
rectum non cēt) postularet, ut aut libidinis minist' aut
adiutores esset ad iniurias, quod, qui recusatet q̄uis ho-
neste id facerendū tū amiaae defere arguēt ab his q̄
b' obseq̄ illi nollēt. **I**llos autē, qui q̄uis ab aīa audient
postulare, z postulacōe ipā p̄fitei oīa se aīa cā esse factu-
ros, eoz q̄rela inuētata non in familiaritates extingui
soler; s; eā odia gigni sempit̄na. **H**ec ita mltā q̄ fata i-
pendē aīa q̄z ut omīa subit' fugere, non in sapie s; eā se-
liatatis, sibi iudexi dicēt. **Q**uaz ob rez id p̄muū m̄deam'
si placet, quātis amor in aīa q̄z progredi debeat. **N**um
si **C**oriolanus hūit amicos, ferre cont' p̄riaz arma, illi in
Coriolano debuerunt. **N**um **T**ecallanus amia regnum
appetentes, nūz **C**elūz debuerūt iniurare. **T**iberiūz q̄dem
Gracchiūz rezpublicaz uexantes, a. **Q**. **T**iberone/ equalib'
q̄ amias derelictus uidebamus. **A**t. **C**. **S**issius **C**uman'
hospes mē familie **S**ceuola/ cum ad me, qu' atezaz, le-

at Bisius

nate, et **A**ulio **C**onsulibus in conatio deprecatus uenisset, hac
 ut sibi ignoscere cā, assererat, quod tanti sibi **G**raechus fecisset.
 ut quicquid ille uellet, sibi faciendum putaret. **T**um ego inquit
 ne et si in **C**apitolium te facere ferre uellet, faceres. **N**umquid
 inquit, uoluisset, id quod si si uoluisset id paruisset. **V**idetur
 quod nefaria uox. **E**t **h**ecle ita fecit, uel plus etiam quod dixit.
Non enim paruut. **A**. **G**raechi temerarij, si profuerint, nec se con-
 ter illius furoris, sed ducere profuerint. **I**taque pro hac amena-
 tione noua peritus, in asiam ad hostes profugus se con-
 tulit: penas reipublice graues, iustasque persoluit. **N**ulla est
 ergo excusatio peccati, si amia cum peccatis. **N**amque cum coalitum
 amiae, utius opinio fuerit, difficile est amiaam manere, si a-
 iute defeceris. **Q**uod si rectum statuerim, uel concedere amiaam
 quicquid uelint, uel impetrare ab his quicquid uelimus, perfecte
 quod sapiens sumus, si nichil habeat res uia. **S**ed loquimur de his
 aias, qui ante oculos sunt, quos uidemus, aut de quibus me-
 moriam accepimus, quos nouit uita cōis. **E**t **h**ec nobis
 nūo, exempla sumenda sunt. et eorum quod maxime, qui ad
 sapiam proxime accedunt. **V**idimus **P**aulum **E**milium, **A**u-
 sino familiariter fuisse. **S**ic apud accipimus, his una
Consules, et collegas in **C**ensura, tunc etiam cum his, et inter
 se uinctissimos fuisse. **C**. **C**urium. **P**. **C**ornelianum, me-
 morie traditum est. **I**gitur ne suspicari quod possim, quemque
 horum, ab amico quippiam contendisse, quod contra fides, co-
 tra iusurandum, contra rempublicam esset. **N**am **h**ec quod
 in talibus uia, quid actinet dicere, si contendisset, **S**ao
 impetratum non fuisse, cum illi sanctissimi iuri fuerint.
Et autem nefas sit, tale aliquid facere rogati, et rogare. **A**t

uō Tiberius Gracchus sequebantur Caius Carbo et C. Cato.

et minime tunc quod catus frater nunc idem accernimus. *in m. c. u.*

Hic igitur lex in amicitia sancta; ut neque rogemus
res turpes nec faciamus rogati. Turpis enim
excusatio hec est et minime accipienda, tunc in
ceteris peccatis, tum si quis contra reipublicam amicitia fecisse
fateatur. Et enim eo loco Scipio et Scenola locati sumus, ut nos
longe perspicere oporteat futuros casus reipublice. Deflecte
iam aliquantulum de spacio, circuloque maiorum consuetudo.
Tiberius Gracchus, regnum occupare conatus est. Vel regna
uit is, quem paucos menses. Numquid populus Romanus simi
le audierat, aut uiderat? hunc et post mortem secuti an
et propinquus, quid in P. Scaione Nasicam effecerint, sine lac
rimis nequeo dicere. Nam Carbone quoque posuimus pre
sentem mortem Tiberii Gracchi sustinui. De C. Grac
chi autem tribunatu, quid expecte non libet agurari. Ser
pit deinde res, quod proclius, ad primas, cum semel cepit, la
bit. Videtur autem in tabella, iaz ante quam sit facta, la b. p. *I. quanta*
mo Sabina, post autem biennio Cassia lege. Vnde iaz iude
or populus a Senatu dissumitur. multitudinis arbitrio res
maximas agi. Plures enim discunt, quam admodum hec
fiant. quam quam admodum his resistat. Quorsum hec? quia
sine focis, nemo quam tale conatur. De capiendus est igitur bo
nis, ut si cuiusmodi amicitias ignari casu aliquo conate
runt, ne estimet ita se alligatos, ut ab amicitia in reipub. *in m. c. u.*
peccantibus non discedant. Improbis autem pena statueri
est. Nec uero his minor, quam scanti est, aliam, quam ipis qui fuerint
impietatis duces. Quis Clarior in Grecia Demostene? *aliqua*

quis

quis potentior? **Q**ui cum **I**mpator bello p̄ficio **G**recias scin-
tute libasset, p̄p̄ inuidias in exiliis pulsus eet, ingratum pa-
triae inuidias non tulit, quam ferre debuit. s̄ fecit idem,
quod uiginti añ. annis ap̄d nos fecerat **C**oriolanus. **H**is
adiutor cont̄ prias inuentus ē nemo. **I**taq; mortē ē utq;
consant. **Q**uare talis improborū consensio, non in excusa-
one aīae regendae ē s̄ potius oī supplicio iudicanda est.
ut ne quis concessus putet, amari bellū p̄e inferētes se-
qui. **Q**uod q̄dē (ut res ire cepit) haud scio, an aliqui futurus sit.
Nichi aut̄ non minori aīae est, qualis res publica post mō-
tes meam futura sit, q̄ qualis hodie sit.

Hic igitur prima lex amicae sanctat̄ ut ab amicis
honestam petam̄, amicorū cā honesta faciam, neq;
expectemus q̄dē dū regem, s̄ studius semper
absit, amicitia absit. **C**onsilium uerū dare gaudeam̄ libere.
Primū in amicorū amicitia bñ suadenā ualēt auctoritas.
eaq; adhibeat ad monendū, non in apte s̄ z acit̄ si res po-
stulabit, z adhibere parcat̄. **N**am quiborū, quos audio sa-
pientes hitos in **G**recia placuisse, opinor mirabilia quedam
Sz nich̄ est, quod illi ^{sup} argum̄tis non p̄sequant̄, partiz fugien-
das ēē amicitias nimias, ne necesse sit, unus sollicitus ēē pro
pluribz, satis ēē sibi, suaz auq; rez, alienis nimis implicat̄
molestus ēē, cōmotissimus ēē, q̄ laxissimas habenas h̄c
amiciae, quas uel adducas cum uelis, ul̄ remittas. **C**aput
enī ēē dīant, ad bñ uiuendū securitates, qua finem non po-
ssēt animus, si tamq̄ partiziat unus pro pluribz. **A**lio. uīt
dicat̄, nunc mltō etiam inhuānis, quē locum paulo añ bre-
uīt p̄strinxi, p̄sidij, aduocanti q̄ cā non beniuolentiae, neq;

ut argueris

superior
B

caritatis amicaas eē expetendas. **I**taq; ut quisq; minimuz
firmitatis hēat minimuz iuriz, ita amicaas expetēs ma
xime ex eo fieri, ut muliercule mag; amicaaz p̄fida q̄ant
q̄ iuri. z mopes q̄ opulenti. z calamitofi, q̄ bi, q̄ putantur
eē beati. **O** preclaz sapiām. **S**olem eiz, e mūdo tollez ui
dent, q amicaaz, e, uita tollunt. qua nich a dijs imortalib;
melius hēmus n̄ h̄ocundus. **Q**ue est eiz ista securitas, sp̄e
q̄ez blanda, s̄ reip̄i, multis locis repudianda. **N**eq; eiz con
sentaneuz, ulla rem, actionez ue, ne solliamus sis, aut nō su
sape, aut susceptaz deponere. q̄ si aiaz fugim, iuriz fugi
enda est. que necesse est cum aliq̄ aia res sibi contrarias
aspnet, atq; oterit, ut bonitas maliaaz, tempa a libi
dinez, ignaiaz fortitudo. **I**taq; uideas de rebo iniustis iusto
maxime tolerē, imbecillib; fortes. flagitiosis modestos.
Ergo. p̄um hoc est animi bñ constituti, z letari boīs rebus
z tolerere contrarijs. **Q**uaz obrez, si cadit in sapiētē aī dolor
qm̄ profecto cadit, nisi ex eius aīo exstirpataz hūanitatē
arbitrām, que cā est, aīa aiaz tollamus e, uita, ne aliq̄s
p̄ eam suscipiamus molestias. **Q**uid eiz intēst motu aī sub
lato, non dico, int̄ p̄ardēz, z hoīez, s̄ int̄ hoīez, z trunciz, aut
saxiz, aut quopis gnīs cuiusq; **N**eq; euz sunt isti audie
di, qui iūtutez duram, z q̄ ferreaz eē, q̄mdaz nolūt. que q̄e
est, tūz in multis locis, tūz in amicaa, tenera, z tractabilis.
ut z bonis amia, q̄ diffundant, z in cōmodis contrahantur.
Quaz obrem, angor iste, qui pro amico sepe capiendus ē, nō
tantuz ualet, ut tollat, e, uita amicaaz. non plusq̄ iuriz.
reco qz non nullas molestias afferunt, repudient. **C**uz aut
contrahat amicaaz, ut sup̄a dixi, si qua significatio iuriz

eluceat, ad quas se similes animus applicet, et adiungat, id cum contingit, amor exoritur necesse est. Quid cum tunc absurdum, quod delectari multis rebus inanimatis, ut honore, et gloria, ut hedificatio, ut uestitus, cultusque corporis. Amico autem in tute perditio, eo qui amari, vel ut ita dicam reamari possit non admodum delectari. Nichil est cum reamacione ^{remuneracione} benivolentiae, nichil in assidue studio, officio, quod iocundum. Quod si illud etiam addimus, quod recte potest, nichil est, quod ad se rem ullam, tam alligat, et contrahat, quam amicitiae similitudo. Concedatur esse uetus profecto, ut bonos boni diligant, assistantque sibi, qui propinquitate coniuncti sunt. Nichil autem est appetentis filius sui, nec rapacis quam natura. Quas obres, hoc quod est fami, et senola constet, ut opinor, bonis, inter bonos, qui benivolentia necesse est esse, amicitiae fons, a natura constitutus. Sed eadem bonitas ad multitudinem pertinet. Non enim est inhumana uirtus, neque inimicus, neque superba, quae est populos uniuersos tueri, eis qui optime consuleat, soleat, quod non facit profecto si a caritate uulgi aborreret. Atque etiam in quod uidetur, qui utilitatem cum fingunt amicitias, amabilissimum nodum amicitiae tollere. Non tam utilitas parata per amicitiam, quam amicitiae amor ipse delectat. Tum quod illud fit, quod ab amico profectum est iocundum, si cum studio est profectus, tamen quod ab amicitiae per indigentiam colantur, ut hi, qui opibus et corpus, maximeque uirtute praediti, in qua plurimum est praesidii, minime alius indigent, liberalissimi sunt, et beneficentissimi. Atque haut scio, an ne opus sit, quod nichil unquam omnino desse amicas. Vbi enim studia nostra

Natura enim semper
apparet sibi simili
ut Aristoteles dicit

boni diligunt bono

Amici est boni subuenire
exentibus

inguisſent. numq̃ conſilio, numq̃ opa m̃a, nec domi nec
miliæ. **S**apio eguiſſet. Non q̃ utilitates amicaa, ſ; utili
tas amicaaz conſecuta ē. Non q̃ erunt hoīes, deliaſ dif
fluentes audiendi. ſi qñ de amicaa, quaz nec uſu, nec rē
hnt cōgtam, diſputabūt. **N**am p̃ deus, atq; hoīz fidem,
quis ē qui uelit, ut neq; diligat quemq̃, nec ip̃e ab ullo di
ligat. Cuiusfluere omib; copijs, atq; in omīz rēz abun
dantia uiuēt. **N**ec enim ita **I**ra p̃noz eſt, nimiruz in qua
nulla fides, nulla caritas, nulla ſtabilis beniuolenae poteſt
ēē fiduaa. Omīa ſemp ſuſpecta, atq; ſolliata, nullus locus ē
amicae. Quis emz aut eīz quez metuat, aut a quo ſe me
tu putet, diligat. **C**olunt tam ſimulacra, dum taxat ad
t̃p̃s. **Q**ui ſi forte, ut plerq; fit, ceciderint, tūz intelligitur
q̃ fuerint inopes amīcoz. quod **A**zquūz dixiſſe ferūt.
tum demuz exulantes ſe intelleriſſet, quos fidos amīcoz
huiſſet, quos infidos, cum nec grām reſerē potuiſſet.
q̃q; mīroz, illa ſupbia, z importunitate, ſi quemq̃ amīaz
habere potiūt. **A**tq; q̃admoduz, huius, quez oīz, mores
ueros amīcos parare nō potuerūt. ſic multoz opes p̃poten
tū, excludunt amicaas fideles. **N**on eīz ip̃a fortuna
ceta ē, ſ; eos eaam pleruzq; effiat cecos, quos compleri
eſt. **I**taq; iſi efferunt ſere faſtidio, z cōtumacia. **N**ec q̃q;
inſipiente fortunato intolelabilius fieri pot. **A**tq; hoc q̃
des uidē licet, eos, qui antea cōmodis fuerint moribus
impio, poteſtate, proſperis rebus imitari. ſpm ab his ue
teres amicaas, indulgenti nouis. **Q**uid aut ſtulti, q̃ aīz
plūmis ſtudijs, facultatib; opib; poſſint cetera parare, q̃
parant, pecuniaz, equos, famulos, neſtez egregiam, ua

ſe numq; ſolus

preclat. Enim

ue manent odor qui
quiſq; aut pergit et palu

95
sa p̄iosa, s̄z amicos non parare, optimas, z pulc̄rimas, ut
ut ita dicam suppellectiles. **S**teniz cetera cum pant, cu pa
zent nesciunt. nec cuius cā laborent. **S**us eīz est istoz
quidq̄, qui uinat uiribz. **A**miq̄az auq̄ pmanet stabi
lis, z certa possessio, ut z si illa maneat, que sūt q̄ dona
fortune, tamen uita inuita, z deserta ab amias, non pos
sit esse iocunda. **S**ed hec hactenus.

Onstituendi aut sunt in amiaaa fines, z q̄
termini diligendi. de quibz tres uideo finas
ferri. quaz nullam probō. **U**na, ut eodem
m̄, erga amiaz affecti simus, quo erga nos metip̄os. **A**ltāz
ut n̄a in aīos beniuolentia, illoz erga nos beniuolentia
parit, equalit̄q̄ respondeat. **T**ercia, ut quanta quisq̄ se
ip̄e faciat, tanti fiat ab amias. **H**aruz triuz sententia, nulli
prozsus assentior. **N**ec eīz illa prima uera ē, ut q̄admodū
in se quisq̄ sit, sic in aīaz sit animatus. **Q**m̄ m̄lta, q̄ n̄i
cā non faceremus facimus cā amioz. precari ab
indigno supplicar, tum ac̄bius in aliquoz inuehi, iſec
tari q̄ uelētius, que in n̄is rebus non satis honeste, in
amioz honestissime sūt. multaq̄ res sunt, in quibus de
suis uiri boni m̄lta detrahunt, detrahi q̄ patiunt̄. ut his
amia, p̄caus, q̄ ip̄i finiunt̄. **A**ltā finā est, que diffinit aīa
az paribz officiis, ac uoluntatibz. **H**ec q̄dēz nimis ē exigue
z exilit̄ ad calailos uocat̄ amiaaz, ut par sit rō acceptoz
z dator. **D**iuiaoz m̄, z affluentior uidet̄ esse uera amiaaa.
nec obseruare stricte, ne plus reddat, q̄ acceperit. **N**eq̄ eīz
uerendum ē, ne quid exadat, aut ne quid in t̄iaz defluat,
aut ne plus equo, quid in amiaaam congerat̄. **T**ercia uō

ille finis eternus est, ut quanti quisque se ipse facit tanti fi-
at ab amicis. **S**epe enim in quibusdam, aut animis abiectior est, aut
ipse amplificande fortune fractior. **N**on est igitur amicus, tales
esse in eius qualis in se est, sed potius erit, et efficitur, ut anima iacen-
tem animam exaltet, inducatque in spem, cogitationemque meliorem. **A**li-
quis finis vere amicitiae constituendus est, si prius quod maxi-
me replendere Sapiens solutus sit ^{in deum uenerit} eduxero. **N**egabat ullas
uicem inimicorum amicitiae potuisse reperiri, quod eius quod di-
xisset, ita amari oportet, ut si aliquis uellet, esset osurus. **N**ec
uero se adduci posse, ut hoc quodammodo putaret a **V**icante
esse animam, crederet, qui sapiens huius esset unus, et septem. **S**ed
^{et improbi} impuri audaces, aut ambiciosi, aut omnia, ad suam potentiam
reuocantis, esse sentientes. **Q**uoniam enim modo quisque amicus
esse poterit eius, cui se putabit inimicus esse posse. **Q**uoniam, et
necesse erit capere, et optare, ut quod sepius peccet amicus,
quo plures sibi det, tamquam animas, ad replendum. **R**ursus
autem factis commodisque amicorum necesse erit, angere, dolere, inui-
dere. **Q**uare hoc quidem preceptum, cuius est, ad tollendum ani-
miam ualet. **I**llud potius precepiendum fuit, ut eam diligen-
tiam adhiberemus in amicis compandis, ut ne quando ama-
re inapemus eum, quem aliquis odisse possemus. **Q**uoniam etiam
si minus felices, in diligendo fuissimus, ferendum id Sapi-
o prius, quam inimicorumque temporis, cogitandum putabat. **H**is igitur
finibus utendum arbitror, ut, cum emendati mores amicorum
fuerint, tunc sit inter eos omnium rerum, consilioque, uoluntatum
sine ulla exceptione ciuitas, ut etiam si qua fortuna amide-
rit, ^{ut minus uisite} minus uisite, amicorum uoluntates, adiuuande sint,
in quibus eorum aut de capite agatur, aut de fama, declinandis

de ma est, m^o ne summa turpitudine sequat^r. **E**st eis meta amia
 ae uenia dari possit. **N**ec uo negligenda e fama, nec medi
 ocre telum, ad res gerendas existimar^r oportet benivolentia^z
 amia^z quⁱ blandia^z, z assentado colligere, turpe e. **S**z uirt^u
 quia^z sequit^r caritas, minime repudianda e. **S**z sepe cum
 recto, ad sapientes, cuius fmo erat de amiaa. **Q**uezebat^r
 q^o in omib^z rebus hoies diligenciares eent, q^uapras, z ones
 quot quisq^{ue} h^{ab}et, dicere possit, amicos quot h^{ab}et, no possi
 dic^r. **E**t in illis q^ues p^{ro}ndis, adhibe^r curam, in amias elige
 dis negligentes ee. nec h^{ab}ere, q^ui signa quedam, z notas, q^uo
 eos, qui ad amiaa^z eent idonei, iudicaret. **S**unt ig^{it} fir
 mi, z stabiles, z constates eligendi, cuius gn^{is} magna pe
 nura, z iudicaz difficile e, sane nisi ceptum, ceptendu^m e
 aut^m in ipa amiaa. **I**ta p^{ro}curat amiaa iudicaz, tollitq^{ue} ex
 prenda potestates. **E**st g^o prudentis substine^r ut curaz sic i
 perum benivolentia^e, quo utim^r, q^ui equis t^{em}poris. sic amiaa
 aliqua p^{ar}te probatis morib^z amia^z, quida^m sepe in parua
 pecunia prospiciunt, q^ui lenes sint. **Q**uidaz aut^m, quos parua
 pecunia mouet non potuit, cognosunt in magna. **S**in uo
 aliqui repert^r erunt, qui pecunia^z p^{ro}ferre amiaae sordiduz
 existimet, ubi eos inueniunt, qui honores, magistratus, impe
 ria, potestates, opes amiaae non anponant, ut cum ex alta
 pte proposita hec sint, ex alta ius aiaae, non mltio illi ma
 lunt. **I**mbecilla e enis na, ad contempnenda^m potencia^z, qua
 etiam si neglecta amiaa consecuti sint, arbitrant^r q^ui non
 sin magna ca neglecta sit amiaa. **I**taq^{ue} uere aiaae diffia
 llime repertiunt^r in his, qui honozib^z req^uipublica uer^u sancta^m ubi
 enim istuz inueies, qui honozes amia anponat suo? **Q**uid

exclusu vi

132
hec, ut omittaz, q̄ graues, q̄ diffiales plezsq̄ uident̄ ea
lamitatuꝝ foactates. ad quas non facile est inueni, q̄ de
scenda t. q̄q̄ **S**imius dicat, Recte amicis certus, in re in
certa certus. tam̄ hec duo leuitatis, z infirmitatis, plezsq̄
conuincunt. aut si in bonis rebus contempnunt, aut in malis
deserunt. **Q**ui utraq̄ in re constantes stabiles se in amiciaa
presbent, hunc maxime ex raro gñe hoĩũ iudicare debem̄
z pene diuino. **S**eruantur aut stabilitatis, constancieq̄ ei
qus in amiciaa querimus, fides. **N**ich enim stabile, quod
infidum ē. **S**impliatz pretea, z cōs, z consensuētes, qui rebus
e isdes moueat, eligi par est, que omia p̄tinēt ad fidelitates.
Neq̄ enim fidum potest ēē multiplex, z tortuosus. **N**eq̄ uō
qui non e isdes rebus mouet̄, nāq̄ consentit, aut fidei aut
stabilis potest ēē. **N**otendum eoz, ut nec criminibz, aut in
ferendis delectet̄, aut credat oblati, que p̄tinēt omia, adea
quam duduz tracto constanciaz. **I**taq̄ sit uerum illd, quod
iniao dicit amiciaaz, nisi int̄ bonos esse non posse. **E**st enī
bonu, quēz eundez sapientes licet dicere. hec duo tenere in
amiciaa, primuz, ne quid fictum, neue simulatu. **A**perte
enī, uel odisse, maḡ ingenuuz est, q̄ fronte occultaz
sententiaz. **D**einde non soluz ab aliquo ablatas criminaao
nes repellere, s̄ nec ipm q̄dē esse suspiciuū, semp̄ aliquid
existimantes ab amico esse uolatu. **A**ccedat huc si uita
quedam oportet smonu, atq̄ moꝝ laud q̄q̄ medioꝝ cōdi
mentu amiciae. **I**usticia aut z in omi re seueritas absit. h̄
illa q̄dē grauitates, s̄ amiciaa remissioꝝ ēē debet, z liberior
dulciꝝ, ad omēz com̄ tates, facultates q̄ pro cluior. **S**ed
aut hec loco questio subdiffialis. **N**um q̄ amia noui digni

amiaaa, ueteribus anponendi. ut equis uetulis teneros anpo
 nere solemus. **h**uine indigna dubitatio. **N**on eiz debent esse
 amiaaaze, sic aliaze rez. **S**ocietates. **V**eterum a queq; ut ea in
 na, que uetustatez ferunt debent ee suauissima. **V**erumq; il
 lud est, quod dicit, modios multos salis edentos, ut amia
 ae munus expletum sit. **N**ouitates aut si spem afferunt, ut
 tamq; in herbis non fallacibus fructus appareat, non sunt
 ille qdes repudiande. **V**etustas tam suo loco consuanda e. **M**
 xima e enim ius uetustatis, z consuetudinis. **U**t in ipso eq
 cuius menciones nuc fea, si nulla res impediat, nemo e, qui
 non eo, quo consueuit, libencius utat. q; intractato, z nouo. **N**e
 no in hoc animali, s; in his z, que sunt in animata, consuetu
 do ualet. quia leges ipis delectam mont. osie z siluestribus
 in quibus diuinus comorati sum. **S**ed maximuz e in amia
 aa, supiores, paret ee inferiori. **S**epe enim excellencie qdam
 sunt, qualis erat **S**apientis in nro, ut ita dicaz grege, numq;
 se ille **p**hilo, numq; **R**utilio, numq; **N**ummo anposuit. nuq;
 inferioris ordinis amias. **Q**uintum uo **M**aximuz frēm suuz
 egregiuz uirum, omio nequaq; sibi paret, q; is antebat etate
 tamq; supiores colebat. **S**uos q; omes p se, ee posse amphioze
 nolebat. quod faciendum, imitandum q; e omib; ut siquam
 pstantiam uirtutis, ingenij, fortune, consecuti sint, impaat ea
 suis, coicentq; auz proximis. **U**t si parentib; nati sunt humi
 libus, si propinquos hant melicalliores, ul' aio, ul' fortuna, z
 eoz augeant opes, eis q; honori sint, z dignitati: ut in fabulis.
Qui aliqui diu p ignozaciones z stupis, z gnis in famulatu
 fuerint, qui cognita sunt, z aut deoz aut **R**egum filij inue
 ti, z reuertunt tam caritatem in pastores, quos pces multos

esse p. annos / u. rezant. Quod est, multo profecto magis in
uicis p.ribus ~~esse~~ ^{esse} faciendus. **S**uictis, ingenij, et uirtu-
tis, omnis q. prestancie, tum maxima. capit, cum in prom-
miz quemq. confert. **U**t igitur hi, qui sunt in amicitiae con-
iunctionis q. in assitudine superiores, requare se, cum in-
ferioribus debent. sic inferiores, non dolere se a suis, aut
ingenijs, aut fortuna, aut dignitate superari. Quorum
pleriq. aut querunt sepe aliquid, aut etiam exproban-
t. q. magis, si h. se putant, quod officiose, et amice, et cum la-
bore aliquo suo factum queant dicere. **O**diosum sane ge-
nus homin. officia exproban-
t, que meminisse debet is
in quez collata sunt, non commemorare q. contulit. Quas
ob rem, ut hi, qui superiores submicti se debent in amia-
aa, sic quodaz in inferiores extollez. **S**unt enim quidam
qui molestas amicitias faciunt, cum ipi se contempni putat
quod non fere contingit nisi his, qui contempnendos etia
se arbitrant. qui hac opinione, non modo uerbis, sed etia
ope leuandi sunt. **T**antum tribuendum auq. primum est
quantum ipse efficere possit. **U**nde, et quantum ille, quez di-
ligas, atq. adiuues substinere possit. **N**on enim ~~possit~~ ^{possit} ~~tu~~ ^{tu} po-
stis, ~~ut quis excellas, omnes tuos~~ ^{ut quis excellas, omnes tuos}
ad honores amplissimos pouce. ut **S**apio. **P**. **A**ntilium
potuit **C**onsules efficere, fratrem eius **L**uam non potuit. q.
si et possit deferre, quod ius ad altum, intendendum est in q. ille
possit substinere. **O**io amicitiae corroborate iam, confirma-
tis q. ingenijs, et etatibus indicande sunt. **N**ec si qui in en-
te etate uenandi, aut pile studiosi fuerint, oportet cog-
noscere necessarios, quos tunc eorum studio predicto dilexerant

Nullo enim in nutrices, et pedagogi, iure uetustatis plurimum bene-
 uolentiae postulabunt. **Q**ui negligendi quod non sunt, sed alio
 quodam in non enim aliter amicitiae possunt permanere. **D**isparitas
 enim mores, disparia studia secuntur. quorum dissimilitudo
 amicitias dissociat. **N**ec ob alias causas boni improbi
 improbi bonis, amica esse non possunt. **U**bi quanta est inter
 eos, quanta maxima potest esse morum, studiorumque distantia.
Recte enim praepari potest in amicitias, ne impropria quaedam
 beniuolentia, quod praesepere fit, impediat magnas utilitates
 amicorum. **N**ec enim, ut ad fabulas redeam, **T**roiam **N**eop-
 tolemy capere potuisset, si **L**icomedes, apud quem erat edu-
 catus, multis cum lacrimis iter suum impediens audire uo-
 luisset. **E**t sepe inadiunt magne res, ut discedendum sit, ab
 amicis. quos, qui impedire uult, eo quod non facile desiderium
 ferat, is, et infirmus est, molliorque natura. et ob eam ipsam causam in
 amicitia parum iustus. **U**tque in omni re considerandum est, et quid
 postules ab amico, et quid parere a te impetrari. **E**t etiam
 quaedam calamitas in amicitias dimittendis, non numquam
 necessaria. **N**am cum a sapientium familiaritatibus, ad uulga-
 res amicitias, oratio nostra delabitur. **S**impliciter sepe in uia amicitia-
 rum in ipsos, tunc in alienos, quorum tamen ad amicos redundat
 infamia. **T**ales ergo amicitiae sunt remissione usus eluen-
 te, et ut **C**atone dicitur audiui, dissuende magis, quam discedere.
 nisi quodam ad modum intollerabilis iniuria exarsit, ut
 neque rectius, neque honestum sit, nec fieri possit, ut non statim
 alienatio, disimulatioque facienda sit. **S**im autem, ut more, aut
 studiorum commutatio quodam, ut fieri solet, facta erit, aut in
 reipublicae partibus dissensio intercessit, loquor cum, ut paulo

an̄ diri, non de Sapientuz, s; de cōib; amiaa; . Cauendū
erit, ne non soluz amiaae deposite, s; z ne inimiaae susce
pte uideant. Nich; e; turpis, q; am eo belluz gerē, am
quo familiarit uireas. **Ab amiaaa. Q.** Pompey, meo no
mine se remouat, ut satis, Sapiō. p; dissensiones aut, que
erat, in republiā, alienatus, a collegā nro Metello. **Amiq;**
egit ^{uenerit} auctoritate, z offensionē ai non acerba. Quaz ob
res primuz opa. dā ē nequa amiaae dissidia fiant. **Sin**
tale aliqd euenerit, ut exite p;aus amiaae, q; oppisem
teant, cauenduz non ē, ne z in graues inimiaas cōuer
tant se amiaae, ex quibus uirgia, maledicta, contumelic
gignunt. **Que** tam, z si tollezabiles erunt, ferende sunt.
z hic honos ueteri amiaae tribuendus, ut sit in culpa, q
faadat, non is qui patiat iniurias. **O**mio horū uiaoz atq;
incomodoz, una cauao, atq; prouisio, ut ne nimis ato di
ligē inapiant, neue indignos. **Digni** aut sunt aiaaa, qb;
ipsis inest cā, atq; diligant. **Rarum** genus, z qdē omia pre
clara rara, **Nec** quaq; diffialius ē, q; reperire ex omi pte
quid sit in suo gne pfectum. **S;** pleriq; neq; in reb; huā
nis, quaq; bonuz norūt, nisi quod fructuosus sit. z aicos
tamq; pecudes, eos potissimuz diligunt, ex quib; sperant
magnos fructus ēē capturos. **Itaq;** pulcissima illa z maē
niali carent amiaaa. p se, z p se expetenda. **Nec** sibi exem
plo sunt. **Re**cuis amiaae, z qualis, z quanta sit, ipē emz
se quisq; diligit, non ut aliquam, a seipō mercedē exigat
caritatis sue, s; q; p; se quisq; carus sit. q; si nisi in amia
aa; idēz transferat, uerus amicus reperiet nūsq;. **E**teniz
is qdēz est, tamq; alt; idēz q; si lxx apparet, in testis uolu

lucibus, nantibus, agrestibus, ^{subus} castris, feris, primum ut se di-
 ligant, id enim parit, cum omni amante nascatur. Deum ut requirant
 atque appetant, ad quas se applicent, cuius gratia amantes.
 idque faciunt cum desiderio, et cum quadam similitudine a-
 moris humani, quanto id magis. **H**oc fit natura, qui ipse se di-
 ligat, et alium acquirat, cuius amicus, ita cum suo miscetur.
 et efficiat pene unum ex duobus. **S**ed plerique putant, ne dicam
 impudentes, habere tales amicos uolunt, quales et ipsi esse non
 possunt. et quicquid ipsi non tribuunt amicos, habere ipsi desiderant.
Nam est enim, primum, ipsum uirum bonum esse, tum alium sibi
 similem querere. **I**n talibus ea quam iam dudum tractauimus
 stabilitas amicitiae confirmari potest, cum homines beniuolentia
 conuincti, primum cupiditatibus his, quibus ceteri seruiant, impe-
 rabunt. Deum equitate, iustitiaque gaudebunt. omniaque aliter pro
 altero suscipiet, nec quicquam unquam, nisi honestum, et rectum
 aliter pro alio postulabit. **N**ec solum modo colent se, ac diligenter
 sed et uerba. **N**am ornamentum amicitiae tollit, qui ex ea tollit
 uerbum. **I**taque in his primarios est error, qui existant libi-
 dinis, peccatorumque omnium patere in amicitia licentia. **V**erum
 amicitia adiungitur, a natura data est, non uiuorum comes. **U**t quoniam non
 solitaria posset uirtus, ad ea quae sunt summa peruenire, con-
 iuncta, et consociata cum altera perueniret. **Q**ue si quos inter
 societas est, aut est, aut fuit, aut futura est, eorum est hominum
 ad summum bene bonum optimus. beatissimusque conuictus.
Hec est inquit societas, in qua omnia sunt, quae putant homines
 expetenda. honestas, gloria, tranquillitas animi, atque incommu-
 tabilitas, ut et haec cum haec ad sint, beata uita sit. et sine his esse non
 possit. **Q**uod cum optimus, maximusque sit, si id uolumus

adipisci, virtuti opa danda ē, sine qua, nec aīaaz, nec ul-
lam res expetendaz consequi possim? Ea uō neglecta, qui
se hīc amicos arbitrant, cum se demq; exasse sentiant
cum eos aliquis gravis casus expiri cogit. Quo circa di-
cendus ē, z sepius, cum iudicaueris diligē oportet, non
cum dilexeris iudicare. **S**z cum multis in rebus negli-
gentia plectim, tūz maxie in ami- ^{ci}is, z diligendis, et
colendis, preposteris enim utimur consilijs, z acta agimur
q; uetamur ueteri prohibio. Nam implicati ultro, atq;
ul' usu diuturno, ul' officijs, in medio cursu repente, aī-
aaz, exorta aliqua offensione dirumpimus. Quo z
magis uitupanda ē, rei maxime necessarie tanta inania.
Una ē amicitia in rebus hūanis, de cuius utilitate oēs
uno ore consensunt. q; q; a multis ipa uirtus contēpnit
z uendicatio qdam, atq; ostentatio ēē dicat. Multi di-
uitias despiciunt, quos paruo contentos, tenuis uictus
cultus q; delectat. honores uō, quoz cupiditate qdas
inflāmant. multi ita contēpniunt, ut nichil in amicitia
nichil leuius existimet. Item cetera, que quibzdam
mirabilia uident. p̄multa sunt, qui pro nichilo putet.
De amicitia omēs unus, idemq; sentiant, z hi, q ad R.
p. se contulerūt, z hi, qui cognatione reze, doctrinaq; delect-
tant, z hi, qui negotijs suis gerunt oīa os. **P**ostremo
hi, qui se totos tradiderūt uoluptatibz, si in amicitia
uitam ēē nullam sentiant, si in uelint aliq ex pte libe-
ralit' uiuere. **S**erpit enim nescio ^{q; uis} puitas hominūz aī-
aaz, nec ullā etatis degende rōne patit' esse ex pte sui.
Quin z si quis aspiciat, ea ē, z magnitudine nature

congressus ut hominibus fugerit atque odeat quales adhe-
 nis nescio quem accepimus, tam is pati non possit, ut
 non acquirat aliquem, apud quem iurus sine arbitrio eno-
 mat. Atque hoc maxime indicat, siquid tale posset contin-
 geri, ut aliquis nos deus ex hominibus frequentia tolleret, et in so-
 litudine usque collocaret. atque suppeditanis omnibus, quibus
 natura desiderat, abundantiaque, et copia, hominis, oio aspi-
 ciendi potestates caperet. quis tam esset ferens, quae ita
 ferre posset, cuique non auferret fructus voluptatum omnium
 solitudo? Verum ergo illud est, quod a **A**rentino **A**rchita
 ut opinor, dia solitudo, nostros senes commemorare audiui
 ab alijs senibus auditum. Siquis in celis ascendisset, et
 naturamque mundi, et pulchritudines eius perspexisset, in suam
 amissionem illam ei fore, quae iocundissima fuisset, si
 aliquem cum narraret, habuisset. Sic natura solitarii non
 amat. Semperque ad aliquid tamquam ad amicum aduertit.
 quod in amantissimo quoque, dulcissimo est. Sed cum tot signa
 eadem natura declaret, quid velit ac desideret, tamen obscurum
 nescio quomodo, nec ea, quae ab ea monentur, audimus. Est
 enim varius et multiplex usus amicitiae. multaeque causae sus-
 spicionum, offensionumque dantur, quas tunc evitare, tunc
 eleuare, tunc ferre sapientis est. Vna illa subleuanda of-
 fensio est, ut, et utilitas in amicitia, et fides retineatur. Nam
 et monendi amicae sepe sunt, et obuirogandi, et haec accipien-
 da amicae, cum beniuole fiunt. Sed nescio quomodo uerius
 sit, quod in **A**ndria familiaris meus dicit, obsequium
 amicos ueritas odium parit. **A**dolesta est ueritas, siquidem
 ex ea odium nascitur, quod est uenenum amicitiae. Sed obse-

Tymone

iniquitat-

quibus multo molestius, quod peccatis indulgens precipites
amicis ferri fiunt. **M**axima autem culpa in eo, qui veritates
aspiciat, et in fraudes obsequio impellit. **O**mnis ergo hac in re hinda
to, et diligencia est, primus ut moribus acerbitate, deinde oburgati
o contumelia careat. **I**n obsequio autem, quoniam **S**ereniano verbo
libenter utimur, **u**eritas affert, assentatio uiciorum adiutrix pro
cul amoueat, que non in amico, sed ne libere quodlibet digna est.
Alii enim cum **S**trapno, alii cum amico uiuunt. **C**uius autem au
res clausae ueritati sunt, ut ab amico uerum audire nequeant
huius salus desperanda est. **S**atum est enim illud **C**atonis,
multo melius de quibusdam acerbos inimicos mere
ri, quam eos amicos, qui dulces uideantur, uerum illos sepe dices
hos nunquam. **A**tque illud absurdum est, quod hi qui monent, eas mo
lestiam, quam deberent capere, non capiunt, cum capiunt, quod
deberent uacare. **P**ecasse enim se non angunt, oburgari
molestie ferunt, quod contra oportebat, delicto uolens, correptione
gaudere. **U**t ergo monere, et moneari propius est uere amicae
et alium libere facere, et non asper, alium patienter, non repugnat.
Sic hindum est in amicis, nullas pestes esse maiores, quam adula
torem, blanditiam, assentationes. **Q**uius enim multis hominibus
est hoc uicium notandum, leuius hominum, atque fallacius, aduo
luntates loquentium omnia, nichil ad ueritates, tunc omnium re
rum simulatio uiciosa est, tollit enim iudicium rei, atque adulterat
tum amicae repugnat maxime, delet enim ueritates, sine quibus
nomen amicae ualere non potest. **N**am cum amicae uis sit in
eo, ut unus quod animus fiat ex pluribus, qui fieri poterat, no
m in uno quod unus sit, idemque sepe, sed uariis, commutabilis
multiplex. **Q**uid enim potest esse tam flexibile, tam deuium

q̄ animus eius, qui ad alterius non in sensu, ac uolunta-
 tem, sed et uultu, atq; nutu conuincit. **N**egat quis, nego. Au-
 aio. postremo impau ego met in omnia assentari, ut ait idē
Terentius. **S**ed ille in Gnatonis persona, quod aiaae genus
 adhibere omni leuitatis ē. **M**ulta aut Gnatonis similes
 cum sint, loco, fortuna, fama, superiores. **L**ozus assenta-
 tio molesta ē, cui ad uanitates accessit auctoritas. **S**ecum
 aut blandus amicus a uero et inuolosa tam pot adhibita
 diligencia, q̄ omnia fucata, et simulata, a sinceris, atq; ueris.
Conatio, que ex impurissimis constat, tñ iudicare solet, quid
 int̄ sit int̄ pplares. i. assentatores, et leues aues, et constantē
 et seuerus, et grates. **Q**uibus blandicus. **C**onsul **P**apirius nup̄
 influebat in aures conationis, cum fecit legem de Tribunis
 plebis reficiendis, dissuasiuimus nos. **S**ed nich de me, de Sa-
 pientie dicam libentius. **Q**uanta illi diu immortales, grauitas
 fuit, quanta in oratione maiestas, ut dicitur facile ppli Roim
 non comites dices. **S**ed affuisti, et in maius oratio est. **I**taq; lex
 pplaris suffragis ppli repudiata ē. **A**ut ut ad me redeam
Adeministi. **Q**. **A**d armo fite **S**apientie. **A**. **A**d mano **C**onsu-
 libus, q̄ popularis lex de sacerdotibus **A**ianu **G**raffi inibat
 cooptatio enim collegiorum, ad ppli beneficium transferrebat
 atq; is p̄m̄ instituit, in forum usus agere cum pplō, tñ
 illius uendibiles orationes religio deorum immortalium, nobis de-
 fendentibus facile uincebat. **A**ut id actum p̄ me quinquēno
 an q̄ **C**onsul factus sim. **I**taq; te magis, q̄ summa auctoritate
 cā illa defensa ē. **Q**ui si in scena. i. in conatione, in qua rebus
 fictis et adumbratis, loci plurimus est, tñ uerum ualeat, si in
 id patefactus, et illustratus ē, quid in amiaa fieri oportet.

dat mag^{is} cauendum ē. ut si me hodie an omēs coamicos
 stultos senes uersaris, atq^{ue} ^{in c. de p. p. p.} lautissime. **Hec** enī
 in fabulis stultissima psona ē, improuidorū senū. **Sz** ne ^{creduloru}
 scio, quo pacto ab amicis pfectiorū hominū. i. sapiētū
 de hac dico sapiā, que uidet in hoīe posse cadē, ad le
 ues amicaas defluxit orō. Quaz obrez, ad illaz pīmaz
 redeam^{us}, eamq^{ue} ipām concludamus ^{ut} aliquñ. Virtus in
 quaz. **C.** Fām, z tu Quinte **Qua**, z conaliat amicaas, z
 consuāt, in ea ē contrī enaa rez, in ea stabilitas, in ea cō
 stanaa. **Que** cum se extulit, z ostendit suūz lumī, z idē
 asperit, agnouitq^{ue} in alio, ad id se admouet, uassizq^{ue}
 recipit, quod in altō est. **Et** quo eoz ^{ad d. siue amor, si}
 ue amicaa, vtrumq^{ue} enīz dicit^{ur} ē ab amando, amāz autē
 nich aliud ē, nisi euz ipm diligēz, quem amas, nulla in
 digēnaa, nulla utilitate q̄sita. **Que** tñ ipā efflorescat
 ex amicaa, z si tu eam minus secutus sis, hac nos ado
 lescentes beniuolēnaa. Senes illos. **A.** Paulūz. **Q.** Anto
 nez. **C.** Gallūz. **P.** Nasica. **T.** Gracchūz Sapiomis nū so
 cūm dileximus. **Hec** enīz magis elucet int^{er} equales
 ut int^{er} me, z Sapionez, z. **A.** Furūz. **P.** Rutilūz, z Spurū
Quintūz. **Diassiz** autē senes in adolēscēnūz caritate
 acquiescūz, ut in uizā, in q. **Iulizonis**, z qdēz adolēscēz
P. Rutilūz, **Auli** uizgūz familiaritate delectoz. **Qm** ^{ad d. q. d.}
 nō opata ē uite, nēq^{ue} nre, ut alia etas oriat^{ur}, maxime qdē
 optandūz ē, ut cum equalib^{us} possis, cum quib^{us} tamq^{ue}
 e carcerib^{us} enussus sis, cum eisq^{ue}, ad calēz, ut dicit^{ur} pue
 nire. **Sz** qm res humane fragiles, caduceq^{ue} sunt sepe
 aliq^{ui} acquirēdi sunt, uere quos diligamus, z a quib^{us}

diligam. Caritate eiz benivolentiaq; sublata, ois est e
uita sublata iocunditas. Nichi qdes S apio. q; q; subito
exceptus e uiuit tñ sempq; uiuet. Virtutes eiz illius uiri
amam, que extincta non est. Nec mñ soli uersat añ oculos
qui illaz semp in maib; hñi. s; z posteris erit clara et
insignis. Nemo umq; animo aut spe maiora suscipit
q non sibi illius memoriaz, atq; ymagines sponendam
eē putet. Quidez ex omib; rebus, quas nñ, aut fortuna
tribuit mñ mch habeo, quod aiz amicaa Sapiomis possis
compare. In hac mñ de. **I. p.** consensus, in hac reze pñataz
consiluz in eadez reges plena oblectatiois fuit. Numq; il
luz ne minima te offendi q; qdes senseris. Nich eiz audi
m ex eo ipe, quod nolles vnacomus erat, idemq; iudis is
q; ois. Nec soluz milicia s; z peregrinationes, rusticationes
q; ctes. Nam qd ego de studijs dicam cognoscendi aliquid
ac discendi, in quib; remota ab oculis oñz ppli oiosuz omē
tps contruimus. Quaz reze recordatio z memoria, si una
aiz illo occidisset, desideriu; cōiunctissimū, atq; amātissimū
uiri ferre nullo mñ possem. S; nec illa extincta sunt, aluntū
pauis z angent cogitatione mea, memoria mea z filiis pla
ne orbatu; cōm, magnuz tñ affēzet mñ etas ipā solaciu;. Di
uicius iam in lxx desiderio eē non possum. Omia aut breuia
collezabilia eē debent, etiam si magna sunt. Hec habui de ai
ciaa que dicm. Vos aut hortor, ut ita uirtutes lectis
fine qua amicaa esse non potest, ut ea excepta, nichil am
icaa prestabilius putetis. Deo: : Grās: : Amen.
**Adara Cullij Ciceronis de uera, z perfecta amicaa h
ber exphat. Deo. . grās. . Amen.**

Adara Tully Ciceronis Paradoxorum lib. in ap. prologus.

Annaduerti. **¶** Scite sepe Cato
 Amundin tuus, cum in **S**enatu sen
 tena. az dicezet, locos grandes ex phi
 losophia tractare, aborrentes usui
 forensi, et puplico, s; dicendo conse
 qui tñ, ut illa z populo probabilia
 uiderent. **¶** Quod eo maius e illi, q
 aut tibi, aut nob, qz nos caphya
 pius utim que pepit dicendi copiam, in qua dicunt ea que
 non multu discrepant opumone populari. **¶** Cato aut pfect
 in ea snia stois, et ea sentit que non san probant in uulgo.
 et ea inest heresi, que nullin sequit ozonis flores, neqz dila
 tat argumentis minutis interrogantibus qñ punctis, quod
 proponit effiat. **¶** Sed nich est tam incredibile, quod non di
 cendo fiat probabile. Nichil tam horridu, tam incultum
 quod non splendet scatoz, et tamq exolat. **¶** Quod cum
 ita putares, scia z audacius, qñ ille ipe de quo loquor. **¶** Cato
 aut duz taxat de magnitudine, ai de continencia, de morte
 de omi laude uirtutis, de dijs imortalib, de caritate patrie
 stois solet oratoris ornamentis adhibitis dicez. **¶** Ego aut
 tibi illa ipe, que in **S**ignafis, et in ozo stois probant
 ludens comica, in cois locos. **¶** Que qz sunt amizabilia, o
 q opimones hoim, ab ipis etiam paradoxo uocant. **¶** Tep
 tate uolui, possent ne profert in lucez, i. in forum, et ita
 dia ut probarent, an alia quedaz erudita, an alia popu
 laris cet ozo. **¶** Et qz hos locos scripsi libenans, qz m m
 paradoxa, que appellant, maxime uident esse **S**ocratica

longeque uerissima. Accipies igitur hoc primum opusculum lucubratum his contractionibus notis, quoniam illud maiorum uigilantius munus, in tuo nomine apparuit, et degustabis generum maximum exatationum, quibus uti consueui, cum ea, que dicuntur in scholis
1. possessiua, ad hoc nunc oratorium dicendi transfero genus. Hoc opus, ut in aptum referas, michi postulo. Non enim tale est, ut in arce poni possit, quoniam illa est inuenta prohibere. Sed tamen, ut ex eadem officina exisse appareat, in hac eadem figura exisse appareat. **Quod honestum sit, id solum bonum esse.**

Gregori, ne cuiusquam ex stoicorum hominum disputationibus, non ex meo sensu de prompta hec in deat oratio. Dicam tamen quod sentio, et dicam breuiter, quod tanta res dici potest. Numquam hercule ego, neque pecunias istorum, neque tecta magnifica, neque opes, neque impetria, neque eas, quibus maxime associati sunt uoluptates in bonis rebus anteponendas esse dixi. Quippe cum uiderentur his rebus circumfluentibus, et tamen desiderare maxime, quibus abundarent. Neque enim expletur unquam, nec satiatur cupiditas sitis, neque solum ea que habent, libidine augendi curant, sed et amittendi metu. In quo quidem continentissimorum horum omnium maiorum nostrorum sepe reproba prudentia, que hec imbecillia et commutabilia pecunie membra uerbo habere putauerunt, appellanda, cum re, ac factis, longe aliter iudicassent. Potest ne bonum cuiusque malo esse, et potest quicquid in abundanti bonorum esse non bonum. Atque omnia talia uidemus, ut et improbi habeant, et obsint bonis. Quam ob rem, licet uideatur si quis uult, apud me tamen plus uale

bit uera ozo, q̄ uulgi opinio. **N**ec ego umq̄ bona p̄didi
 disse dicam, si quis pecus, aut suppellectiles amiserat, **N**e
 non sepe laudabo sapientes illum. **S**ientes, ut opinor,
 qui nuātur int̄ septes, cuius cum p̄riaz plenaz cepisset
 hostis, ceteraq̄ ita fugerēt, ut multa de suis rebz appor-
 tent, cum cētadmonitus a quodaz, ut iddez faceret, ego nō
 inq̄t, faao. **N**am oīa mea mecum porto. **I**lle q̄de3 lxx li-
 dibz fortune, ne sua q̄de3 putant, que nos appellamus
 bona. **Q**ueret iḡ aliq̄s, quid sit bonuz. **S**iquid recte fit,
 et honeste, et cum uirtute est, id solum opinor ē bonuz. **S**
 uideri possunt obscuriora, cum lenius disputant. **M**ita
 atq̄ factis illustrata sunt sūmōz uiroz, hec, que uerbis
 subtilius, q̄ satis ē disputare uident. **Q**uero enī a uobis
 nūz ullam cogitationes hūisse uideant̄ hi, qui hanc. **A. p.**
 tam preclare fundatam nobis relinq̄unt, aut argenti ad
 auariaz, aut amenitatz ad delectaciones, aut suppellecti-
 lis ad delicias, aut epulaz ad uoluptates. **N**onne an-
 los unūquemq̄ reguz, multis a **R**omulo, multis post libam-
 entates, ab his qui libauerūt, quibus tandem gradibus
Romulus ascendit in celum. **H**is ne, que isti bona appellat
 an rebus gestis, atq̄ uirtutibz. **Q**ua **N**ūma Pompilius
 minus ne gratas, dijs immortalibz capedines, ac faciles hy-
 mulas fuisse, q̄ delicatas alioz patinas arbitram̄. **O**mnino
 reliquos. **S**unt enī pares int̄ se omēs p̄et̄ supbz. **S**arquinū.
Brutum si quis roget, quid egerit, in p̄ia libanda. **S**iq̄s rē
 reliquos, cuiusq̄ consilij scios, quid expectauerunt, quid
 consecuta sunt, nūz quis existat, an uoluptas, an diuicie,
 an deniq̄ p̄et̄ offm̄ fortis, et magni uiri, quicq̄ aliud propo-

Et diat. pbi.

no. qd sit bonu

finem fuisse uideat. Que res in **Porſennaz** **Quintuz** **ſpicium**
impulit ſine ulla ſpe ſalutis ſue. Que uis **Soclituz** conſ om̃s
hoſtinz copias tenuit in p̃ontez ſolum. Quid continēaa. **S.**
Sibziq, quid tenuitas uictus. **S.** **Suz** ſequēbat. Quid dono
propugnaula belli puma. **S. 2 p.** **Sapionuz**, qui **Cartagine**
ſuum aduentuz corporibz ſuis, int̃cludendum putauerūt. Quid
Africanus minor. quid maior. quid int̃ **lox** ctates int̃iectus
Cato. quid innuabiles alij, nam domeſticas exemplis abun
damus, cogitaſſe quidq̃ in uita ſibi expetenduz, uſi quod
laudabile, 2 p̃clarum eē uideret. Veniant uiri ſozes iſtius ozo
nis, ac ſentencie, ac 2 ip̃i iudicent, utrum ſe **lox** aliamus, qui
marmoreis tectis, eboze, 2 auro fulgentibz, qui ſignis, qui ta
bulis, qui celato auro, 2 argento, qui **Corinthijs** opibus abu
dant, an. **S.** **Sibziq**, qui nich **lox** hūit, nich h̃re uoluit, ſe ſi
miles maluerint. Atq̃ hec q̃oz, quem huc, m̃ illuc tranſſerū
tur, facile addna ſolent, ut in bonis rebus eē negent. Illi uō
arte tenet, acurateq̃ defendūt, uoluptatez eē diuinuz bonum.
que q̃oz uox p̃ardum m̃ uidet eſſe non hominuz. Cum tibi ſi
ue deus, ſiue mat̃, ut ita dicaz rex om̃inuz nā dederit. aūz, quo
nich eſt preſtans, neq̃ diuinus, ſic te ip̃e abiacet, atq̃ p̃
ſternes, ut nich int̃ te, 2 quodrupetoz aliquēz putes intereſſe.
Quicqd bonum eſt, numqd non eūz qui id poſſidet, melioze
faat. Ut eīz quiſq̃ maxime boni p̃tiaps eē ita, 2 laudabilis
maxime. Neq̃ eſt ullum bonuz, de quo is, qui h̃t, honeſte
poſſit gliari. Quid aut̃ eſt **lox** in uoluptate, melioze ne
effiaet, an laudabilioze uirum. An quiſq̃ in tuendis uolup
tatibz gliando ſe, 2 predicando effert. Atq̃ ſi uoluptas, que
plimoz patianys defendit, modo rebus bonis h̃nda non eſt,

ea q; quo maior e, eo magis mentes ex sua sede, z statim dimo-
net. **P**rofecto nichil aliud e bene, z beate vivere nisi honeste
z recte vivere. **In quintis sic, ei nichil deesse ad beatitudinem.**

Nec ego no. **R**egulum exemplum noscitur, nec infeli-
ces, nec miserum unquam putavi. **N**on eius magni-
tudo autem cuius quicquid ab aperiis, non gravitas, non
fides, non constantia, non ulla virtus, non denique animus
ipse, qui tot virtutum perfidio, tantoque comitatu, cum corpus ei
capere, capi ipse certe non potuit. **S**. **M**arius videmus, qui nichil
secundis rebus, unus ex fortunatis hominibus, aduersis, unum ex
summis iuris videbatur, quo beatus mortali, nichil esse potest. **N**e-
scias Insane, nescias, quantas vires virtus habeat, non autem vir-
tutis usurpas. quid ipsa valeat, ignoras. **N**emo potest non bea-
tissimus esse, qui est apertus ex sese, qui quod in se uno ponit sua
omnia. **S**ui spes omnis, z cogitatio pendet ex fortuna. hunc nichil
potest esse certi. nichil, quod exploratus habeat permansurum sibi, ut
unus diem. **S**um tu homines terreto, si quies eris nactus istius
mortis, aut exilij minis. **N**ichil vero, quicquid acciderit, in tam
ingrata ciuitate, ne recusanti quidem euenerit, non mihi, non repu-
gnanti. **Q**uid ego laboravi, z quid egi, z in quo ingluere
aure, z cogitationes mee siquidem nichil tale peperit, nichil conse-
cutus sum, ut eo statu ceterum, quem neque fortune temeritas, neque
inimicorum labefactaret iniuria. **M**ortem ne michi minitaris
ut omnino ab hominibus, an exilius, ut ab improbis demigrandum
sit. **M**ors terribilis his, quorum cum vita omnia extinguntur.
non his, quorum laus emori non potest. **S**cilicet autem his quibus
quod arcum scriptura est habitandi locus, non his, qui omnes orbem
terrarum, unam urbem esse putant. **T**e exemplum premovent te nescie

qui bñm te, qui florentem putas. **T**ue libidines torquent
te, tu dies natesq; curas. **S**u nec sat est, quod ē, & ipm
ne non sit diutius, futūz times. **T**e consae stimulant ma
leficioz tuoz, te metus exaiant iudicioz, atq; legum.
quoaiq; asperisti, ut furie, sic tibi tue occurrunt uirgie.
que te suspirare non sinūt. **Q**uam obrez, ut improbo, et
stulto, & incerti neim bñ esse pot, sic bonus uir, & fortis, et
Sapiens, misē esse non pot. **N**ec uo quis uirtus, mores
q; laudandi sunt, cuius non laudanda uita ē. **N**eq; uo porro
fugienda uita ē, que laudanda est, esset aut fugienda si eēt
misera. **Q**uam obrem, quicquid est laudabile, id bñm flo
rens, expetendum iudicat. **P**arua est inqt, ut ma

Sed enim peccata rez euentu, s; uicis **g**na culpa.

meaenda sunt, in quo peccat. **N**o pot esse aliud
alio maius, aut minus. ipm qdēz peccatum

*Oronius. i. epistol. Nas
de mille sube modis. si
sueripit. Vnu s; dappne
no, inchi pacto leuius
isto.*

quoquo uteris, unuz ē. **A**uri nauez euerat gubnator, an
palee, in re aliquantulus in insana gubnatois nich intēst.

Lapsa est libido in muliere ignota, dolor ad pauiores
pertinet. q; si eēt petulans, in aliqua gnosa, & nobili uirgi
ne, peccant uo, nichilo minus. **S**i qdem est peccare, tamq;
transire lineas rōnis. quod cum feceris, culpa ē comissa.

Quantum longe progrediare, cum semel transieris, ad au
gendaz transeundi culpaz nich actinet. **P**eccare certe li
cet neim. quod aut non licet, id, lxx uno tenetur si argu
itur non licere. **N**o si nec maius, nec minus fieri pot, qm in
eo est peccatum, si non licuit, quod semp unum, & idem est.
que ex eo peccata nascunt, equalia sunt, oportet. **Q**uod si uirtu
tes sunt pares, paria esse uita necesse est. **A**tq; pares esse

uirtutes, nec bono uiro meliores, nec ipato ipaiores, nec fo-
 ti foriores, nec sapienti sapientiores posse fieri, failli-
 me pot' papi. **A**n uiruz bonuz dices, qui deposituz nullo
 teste, cum lucrari impune posset auripondo decem reddi-
 derit, si idem lucrari cum possit in decem milibz pondo auri
 non idem fecerit. **A**ut t'pantes qui se in aliq' libidine conti-
 nuerit, in aliaq' effuderit. **U**na uirtus consensu est auzio-
 ne, et perpetua constancia. **N**ich hanc addi pot', quo mag' uirt'
 sit, nich' temi, ut uirtutis nom' relinquat'. **S**temz si bnfacta rec-
 te facta sunt, et nich' recto rectius, certe nec bono qd' melius
 quicq' inueniri pot'. **S**equit' ig' ut eaz uicia sint paria. Si
 qd'z prauidates ai recte uicia dicunt'. **A**q' qm' pares uirtutes
 sunt, recte facta, q' a uirtutibz pficiunt' paria esse debent.
Itaq' peccata, qm' ex uicijs nascunt' et manant, ut sint eq'lia
 e' necesse. **A**ph'ys, inquis ista sumis. **A**detuebas ne a leno
 nibz dices. **S**ocrates disputat isto m'. **S**u' l'erde narra-
 g. **N**az istum doctum, et sapientem uirum fuisse memorie tra-
 ditum e'. **S**z tam' quero ex te, qm' uerbis ut' nos contendi-
 mus, no' pugnis, utrum de bonis querendu', qd' Sauli
 atq' opaz, an quid hoies sensint, prestuz, auz hac snia
 non m' ueruz, s' ne utilior qd'z hoiez rep'ri ulla possit. **Q**d'
 eiz mag' arceat hoies ab improbitate o'i, q' si senserint
 nullum in delictis ee' dist'inen'. **S**p' se peccare si p'mato, et
 ac si magistratibz manus inferant, quamcuq' in domuz stu-
 prum intulerint, eandem labez ee' libidinis. **N**ich ne no'
 facile posses. **I**g' int' est. **N**am hoc dicit aliqs, p'rem qd'
 enecet, an seruuz. **N**uda ista si ponas, iudicaz qualia sit,
 facile non possuz. **P**rem uita priuare, si per se scelus

2^a pulchra.

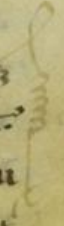
ē. Saguntini, qui parentes suos liberos emori, q̄ suos ui-
nere maluerūt, parnate fuerūt. Ergo et parenti nō numq̄
adimi uita sine scelere pot̄, et seruo sepe sin̄ iniuria nō pot̄.
Causa q̄ hęc non n̄a distinguit, que qm̄ ult̄ accessit, id sit
ppensius, si utroq̄ conuicta est, paria fiant, necesse ē. Nō
tū int̄est, q̄ in suo necando, si id sit iniuria seml̄ peccatur.
In p̄is uita uiolat̄ is, qui procreauit, uiolanda multa peccā-
tur. is q̄ aluit, is, qui erudiuit. is, qui sēde, ac in domo, atq̄
in **X. p.** collocauit. Multitudinē peccatorū p̄stat, eo q̄ pena ma-
iore est dignus. Sed nos in uita, non q̄ cuiq̄ pena peccato
sit, s̄ quātūz anq̄ liceat spectare debemus. Quidq̄ non
oportet, scelus esse, quidq̄ non licet nefas putarē debemus.
Etiaz ne ī minimis rebz, et si q̄q̄z modū rez fingē non pos-
sum, aīoz motus tenere possum. **H**ystrio si paululus se mo-
uent, ex nūz, aut uersus promūatus ē sillaba una breui-
or, aut longior, exibilat̄ explodit̄. In uita tū, que omī gestu
moderataior, omī uersu ap̄ior ēē debet, ut in sillaba te pec-
casse dices, portam non audias in nugis, in uite societate au-
diam auez digitis peccata dumeaentes sua. Que si uisa sunt
breuioza, uel leuioza, qui possit, cum q̄q̄ peccet̄ p̄turbā-
one peccet̄ rōnis atq̄ ordinis. Perturbata aut̄ semel rōne
atq̄ ordinē, nich̄ possit addi, quo maḡ peccari posse uideatur.

Eo nō te, non stultūz, ut sepe, non **Omnes stul-**
improbūz, ut semp, s̄ dementēz **tos infanre.**
et infanūz rebz addicam necessarijs. Sapiēti-
om̄is aīus magnitudine consiliū, tollezantia rez humanā
contēpāone fortune, uirtutibz deniq̄ omibz, ut membris
septis, ne inuictur, nec expugnabit̄. qui ne ciuitate q̄q̄z

expelli pot. Que ē cūz **C**ūitas. Omīs ne cōuentus, etiam
 furz, z īmaniz, oīs q̄ fugatinoz ac latroniz congrega
 ta in unuz locuz multitudo. **S**erte negabis. **H**ec iḡ erat
 illa tum ciuitas, aīz leges in ea nich ualebant, cum uirgā
 iacebant, cum mos patius atterat. cum ferro pulsus ma
 grātibz **S**enatus nom̄ in **A. p.** non erat. **P**re donuz ille cō
 cursus, z te duce latronumz in foro constitutus, z relique
 cōiurationes a Catilline furz, ad tuuz scelus furorēq̄ cō
 iūse, non **C**ūitas erat. **I**taq̄ pulsus ego a **C**ūitate non sum.
 que nulla erat. accessitus in ciuitate sum ut ēēt in **A. p.**
Consul, qui tūz nullus fuerat. **E**sset **S**enatus, q̄ tūz atdeit.
Esset consensus ppli liber. **E**sset iuris z equitatis, que iuncta
 sunt **C**ūitatis repetita memoria. **A**t uide, q̄ ista, tū latro
 aniz tela contempserim, iactas z īmissas a te, nefarias ī me
 iniurias semp duxi peruenire ad me numq̄ putau, nisi fō
 te cum parietes disturbabas, aut tectis scelatas faces, meō
 aliquo iure, aut defragrāz arbitret. **N**ich cūz neq̄ meum est
 neq̄ cuius, quod auferi, quod capi, quod amicti pot. Si m̄
 diripuisses diuinaz aī constāciāz, meas aras, uigilias con
 silia, si m̄. **R**ez. **p.** si hui' cūi bñficiāz īmortales meōriaz dele
 uisses, nilto maḡ z illaz mētez, un̄ hēc consilia emanarūt
 eripuisses, tunc ego me accepisse iniurias confiterer. **S**i
 hēc nec fecisti, nec facere potuisti, reditus ī gliosuz tua dedit
 iniuria, non exiliuz calamitosuz. **E**rgo, ego semp ciuis z tūc
 maxime, aīz meas salutes **S**enatus exteius natioibz ciuis op
 timi cōmendabat. **T**ū ne nūc q̄dez nūc forte idē hostis ēē ciuis
 pot. **A**n tu ciuis ab hoste nā an leo, non aīs factisq̄ distin
 guis. **C**edem in foro fecisti, armatis latronibz templa tenuisti.

^{aduersarius} ^{re.}
p^{ri}uatoꝝ domos, cœs sacras incendisti. **Q**uiz hostis spartacus
Si tu amicus. ^{te} Potes aut cœ tu amicus, p^{er} quez aliquñ ciuitas non
fuit, z me tuo noīe appellas, cum omēs meo discessu exula
sse repuplicaz putent. ^{al amantissime} Numq^{ue} ne hō amantissime te azai
spicias. Numq^{ue} ne, quod facias, considerabis. uel, qd loq^{ue}re.
Nescias exiliuz scelerē cœ penas. ^{nescis tu} Num illud it^{em}, ad p^{re}clarissi
mas res, a me gestas esse susceptuz. Omēs scelerati z ipy
quoz te duat cœ confitearis. quos leges exilio affia uolūt.
exules sunt, z si soluz non mutazūt. **A**n cū omēs leges te
exulez uibeant, non appellet inimicis, qui cum telo fuit an
Senatus. **I**ua sica dephensa est. **Q**ui hōines occidit, pluri
mos occidisti. **Q**ui incendiuꝝ fecerit, cœs nūmphaꝝ manu
tua defragrauit. **Q**ui templa occupauit, in foro castra po
sisti. **S**z quid ego cœs leges profero, quib^{us} omib^{us} es
exul, familiarissimus tuus de te priuilegiuz tulit, ut si in o
perum bone dce accessisses, exulares. ^{al fecisset} **A**t id te fassē, z id
gliari soles. **Q**uom^{odum} ig^{itur} tot legib^{us} in exiliuz eiectus, nom^{ine}
exulis, non phoretas. **R**ome suz, inq^{ui}s. **E**t qdē in portu
fuiſti. **N**on g^o ubi quisq^{ue} erit, eius loci ius tenebit, si ibi
cum legib^{us} esse non oportebit. **N**us lib^{er} n^{on} bon^{us} ul^{ter} sapiēs.
Audet uō Impator hic, aut z appellet, aut hoc noīe
dignus putet. **Q**uom^{odum}, aut autandē hic lib^{er}
impabit. qui non pot^{est} suis cupiditatib^{us} impa
re. **R**efrenet p^{ri}muꝝ libidines, **S**p^{irit}at uoluptates **I**racun
diam teneat, coherceat auariciaꝝ, z cœtas aī lates repellat
z tunc inapiat alijs imperare. cūz improbissimis dñis de
ceat, aut turpitudini, parere desicet. dumq^{ue} his hōe
dicit, non m^{agis} Impator, sz lib^{er} hūdus omīo non erit. **P**re

clare eiz est hxc usurpatuz. a doctissimis, quoz auctoritate
 non uterex, si m apud aliquos agrestes hxc hnda cet ozo.
 Cum uo apud prudentissimos loquar, quibz hxc inaudi
 ta non sunt, cur ego simulez me, si qd in his studijs ope
 posuerum, poidisse? **D**ictum e ig ab eruditissimis uiris. **N**o.
 nisi sapientes liberum ee neinez. **Q**uid eiz est libertas
 nisi potestas uiuendi, ut uelis. **Q**uis ig uiuit ut uult
 nisi, recta sequit. qui gaudet offio. au uiuendi uita co
 fide rata, atqz prouisa est. **R**egibus qd n p meti parer,
 s cas sequit, atqz colit, id quod salutar maxum iudicat. q
 nich diat, nich facit, nich cogitat deniqz nisi libe, ac liben
 t. cuius omia consilia res q omes, quas gerit, ab ipso pfi
 ciunt, eoz qz ferunt. nec e ulla res, q apud eiz polleat
 q ipius uoluntas atqz iudiciuz. **C**ui z uim maximaz, que
 hre diat, fortuna ipa cedit. Sic sapiens poeta diat sius ca
 auqz fungit moribz. **S**oli hxc ig contigit sapienti, ut m
 ch faciat inuitus, nich dolens, nich coactus. **Q**d si ita est
 plimis libis est differendum. **I**llud tm, z breue confiteoruz
 e, nisi, qz ita sit affectus, esse liberuz neinez. **S**eruiqz oes
 improbi. **N**ec hxc tam re, q inopinabile e dictu, atqz mira
 bile. **N**on eiz ita dicunt eos ee suos, ut in anapia q sunt
 onoz facta nexu, aut aliquo iure auih, s seruitus sit, sic
 e hbedientia facti ai, atqz abiecti, atqz arbitrio carentis
 suo. **Q**uis neget omes leues, omes cupidos, omes deniqz
 improbos ee suos. **I**n ille m lib mter au mulier imperat.
 au leges ipomit. prescribit, iubet, uetat, quod uidet. **Q**ui
 nichil impanti negare pot. nich recusare auidet. **P**oscat,
 dandum e. **R**ecat, nemendum est. **E**cce abeunduz e. **M**inat

extimescendū ē. Ego uō istū non m̄ fūz s̄ neq̄ssimū ser-
uum, z si amplissima familia natus sit, appellandū puto.
Atq; in magna familia stultoz alij sunt laudatores, ut sibi
indēt serū. ^{si m̄} **A**tēnses actū parū stulticie fūc, quos signa
quos tabule, quos celatūz argentūz, quos corinthia opa, q̄s
lxdificia magnifica, nūmo ope delectāt, c̄ sūmis inquit
p̄napib; ciuitatis sūmis. **N**os uō, ne seruoꝝ q̄d m̄ uoꝝ
p̄napes eſtis. ^{al' tractant} **S**ut in familia qui tracta ista, q̄ tergūt, q̄ in-
gunt, qui urunt, qui purgant, non honestissimū loq̄z ser-
uitus tenēt, sic in ciuitate, qui se istaz reze cupiditate de-
zunt, ip̄is futuri locū p̄ne infimū tenēt. **M**agna, in
quis bella gessi, magnus impius, z prouincis p̄fin. **S**ere igit̄
aūz laude dignūz. **A**ctōis tabula te stupidūz detinet, aut
signūz aliquod poliaeti intūctez te, amirantes, clamores
tollentes, cum uideo te, seruūz eē om̄ūz inheraz iudico.
Non ne igit̄ sunt ista festina. **N**am nos, q̄ oculos eruditōz
habem⁹. **S**z obsecro te, ita uenusta habeant ista, non ut uim
cula uoꝝ sint s̄ oblectamenta puerōz. **Q**uid enim censes
si. **A**. **N**ūmūz, aliquēz istoz uideret, **A**celliones **C**orinthi-
um cupidissime tractantes, cum ip̄e totam contempnisset
utruq; illūz ciues excellentez, an atēnsēz diligentez puta-
ret. **R**emunſcat. **M**. **G**raus, aut eoz aliquis, quoz ī nulla
aut domo, nich̄ splendorum, nich̄ ornatūz sunt, p̄et ip̄oz
z uideat aliquēz sūmis b̄ficijs ppli usum, barbatiolos
mullos exceptantes, de p̄sana murenaz copia gloriātes.
Non ne hunc hōīez fūz iudicat. **N**on ne infamia q̄d
dignū maiorē aliquo negoao putet. **A**n eoz seruitus on-
bia ē, qui cupiditate p̄ciliū nullaz condicionez recusant

perime finitius hereditatis spes quid iniquitatis in fin
 entio non suscipit. quies nutus locupletis orbi senis non
 obfuat. ^{siue datus} ^{senis} ^{et inuenerit} Aequit ad uoluntates quod denunciatum sit. facit
 affectat affidet mīat. Quid horz est liberi. quid tem
 q̄ fin nisi incertis. Quid iam ipa cupiditas que uidet
 libioz honoris impij. q̄ dūza ē dūa. q̄ impiosa q̄ ne
 hemēs. **C**et̄ ego hōi non probatissimo. serūz coegit eoz
 q̄ sibi amplissimi uidebant. munia inerte noctu nemre
 domus precari demq̄ supplicare. Que finitū ē. si hec li
 btas existimāi potest. Quid cum cupiditas illa dñatus
 cupiditatis excessit. et alius ē exortus ex consāa peccatoz
 timor. q̄ est illa misa q̄ dūza finitū. adoloscētibz p. in
 lo loq̄ioribz est finendiū. Omēs q̄ sūz aliquid uident tam
 q̄ dñi timent. **I**udez nō q̄ tūm hō dñatus. quo timor no
 centes affiat. an non ē omnis metus finitū. Quid ego
 ualet illa eloquentissim uia. **A.** Grassi copiosa maḡ q̄
 sapiens capite los a seruitute. Que ē ista finitū. taz cla
 zo homini tamq̄ nobili. **O**is. ai debilitas. et humilis. et
 fracta timoritas finitū ē. ^{al. sinec} Nolite finne uos auq̄ seruire.
Aumme. in libertatez uendicari uult. Quid eīz. domingit
 nisi nob̄ ipis dñz mutare. non lib̄ esse uult. qui et possim
 et debemus. **N**os uō siq̄dez. aio ex celsō et alto. et uirtutibus
 exaggezato sumus. nec debemus nec possimus. **I**n pos
 se diato qm̄ q̄dez potes debē ne diuis qm̄ auq̄ nich debet
 nisi quod est turpe non reddet. **S**ed hec haecemus. **A**lle ui
 deat. quomodo Imperator esse possit. cum eum nē libez
 quidem ratio et ueritas ipsa conuincat. **S**olos sapien
 tes esse diuites. **P**aradoxarum ultima. ultima.

Ne est ista i comemoranda pecunia tua tamen
solens ostentatio. **S**olus ne tu dives. **P**rob
du immortales. **E**go ne me audisse aliquid et di
dicisse non gaudeam. **S**olus ne dives. **Q**uid si non di
ves quies: quid si pauper eam. **Q**uem cum intelligimus
divites: aut hoc uerbum, in quo homine ponimus. **S**pino
in eo in quo tanta est possessio, ut ad libaliter uiuendum
facile contentus sit. **Q**ui michi queat, michi appetat mi
chi optet amplius. **A**nimus, oportet tuis se uideat diui
tem, non hominum finis neque possessiones tue, qui michi sibi
deesse putet, michi ariet amplius. **S**i factus est, aut co
tentus eam pecunia dives est. **S**i autem pro auiditate pecunie
nullum questum turpes putas, cum isti ordini ne honestus
quies possit esse ullus, si cotidie fraudas, decipis, poscas, pa
ciscas, auferas, capias, si socios spoliis, ceterum ex pilas
Si testamenta amicorum expectas, atque supponis, hoc utrum
abundantis, an egentis signa sunt. **A**nimus hominis dives
non archa appellari solet, quoniam illa sit plena. **D**ixi te ma
nes uideo, diuites non putabo. **E**tenim ex eo, quod auget
satis est, mecum homines diuicari modum, filias quod
habet, pecunia opus est, duas maiore, et ut autem Danaum
quingenta, sint filie, totidem dotes, magnas queant
pecunias. **Q**uantum cum auget opus est, ad id accommodat
ut autem diuicari modus. **Q**ui igitur non filias plures, sed
innumabiles cupiditates habet, que breui tempore, magnas co
pias exhaurire possint, hunc ego appellabo diuites, cum
ipse se egerere sentiat. **A**duli ex te audierunt, cum dices

neīnes ēē diuites, nisi q̄ exatuz alere possēt suis fructibz.
 q̄ pp̄ls **R**o.ānus, tantis uectigalibz iaz p̄des iux pot. **S**igo
 hxc proposito numq̄ eis diues. an q̄ q̄des tibi ex tuis
 possessionibz tantuz reficiat, ut ex eo tueri ser legiones
 z magna eq̄tuz ac pedumz auxilia possis. **N**am fatearis q̄
 te non ēē diuites. cui tñ desit, ut expleas, id, quod exop
 tas. **I**taq̄ istas paupertates, ul̄ poenis egestates, ac men
 diatates tuas numq̄ obscurare uilisti. **N**am ut his q̄ hxc
 ste rez quereut mercaturis faciendis, opis dandis pup̄s
 sumendis intelligimus, opus ēē quesito, sic quidet
 domi tue ip̄os accusatos, p̄tez accusatoz iudiciis conso
 ciatos greges, qui nocentes, z pecuniosos reos, eos dem
 te actore, corruptelam iudicij molientes, q̄ tuas mercedū
 pactiones, in patrocinijs intasias, pecuniaz in concioibz
 candidatoz, dimissiones libtoz, ad defenezandas, di
 zipiendasq̄ prouinaas, q̄ expulsiōes uianoz, q̄ latē
 mia in agnis, qui cum suis, q̄ cum libis, auz clientibus
 foetates, qui possessiones uacuas, qui profp̄aones
 locupletuz, q̄ aedes muniapioz, qui illaz **S**illani t̄pis me
 ssen recordent, q̄ testamēta subiecta, q̄ sublatos l̄oies, q̄
 demq̄ om̄ia uenalia, delectum deactum, alieaz suas se
 ciām, foruz, domuz, uacm, silenauz, quis hunc non
 putet confitezi sibi quesito opus ēē. **Q**ui aut̄ quesito
 opus sit, quis hunc umq̄ uere dixerit diuites. **E**tenim
 diuitiaz fructus in copia ē. **C**opiaz aut̄ declarat sae
 tas rez, atq̄ abundancia, quam tu numq̄ assequere, f
 numq̄ om̄io ex futuris diues. **N**eam aut̄ qui pecuniaz

pecunias contempnis, et recte, est ad vulgi opiniones medio-
cris, ad tuas nulla, meas modica. de me silebo, de te loquar.
Sic sentenda nobis, atque estimanda res sit, utrum tandem pluries
estimemus, pecunias **P**atri, quam dabat **S**abridio, an con-
tineamus **S**abridii, quillas pecunias repudiabat. **A**ntum aurum
Sannitum, an responsum. **C**urum hereditatem. **P**auli, an
libertatem Africanum, qui eius hereditatis. **M**aximo fratru-
ptem suam concessit. **H**ec profecto summe uirtutum potius
estimanda sunt, quam illa, que sunt pecunie. **Q**uid igitur siquidem
ut quisque, quod plurimum sit possideat, ita diuissimus ha-
bens. dubitet, quoniam in uirtute diuicie sunt, quam nulla posses-
sio, nulla uis auri et argenti, pluries quam uirtus estimanda
est. **O**dy immortales, non intelligunt homines, quam magnus uecti-
gal sit psimonia. **D**emonstrat ad sumptuosos. **R**elinquo istum
questuosum. **C**apit ille ex suis proutis sexcenta sextercia. **E**-
go centena ex meis, illi aurata tecta in uillis, et solo manio
et facienti, et signa, et tabulas, et suppellectiles, uestes infini-
te concupiscenti, non mihi ad fructum ille est sumptuosus, sed etiam
ad fenus exiguus. **D**e meo tenui uectigali, detractis sum-
ptibus, cupido itaque et aliquid redundabit. **U**trum igitur an dicitur, an
an superat, qui eget, an qui abundat. **C**ui possessio, quo maior
est, eo plus requirit ad se tuendam, an qui uiribus suis se sustinet.
Sed quid ego de me loquor, qui mori, ac tempore uiuam, aliquantulum
etiam ipse fortasse, in huius seculi errore uersor. **A**d. **A**u-
lus prius nostre memoria, ne semper **C**urios, et **A**usanos loqui-
mur, pauper tandem fuit. **H**abuit enim cotidias in carinis
et fundum in Lancopo. **N**os igitur dictiores qui plura habemus.

dictior

111
utinaz quidez. **S**ed non estimacione census, ueruz uictu, at
q̄ cultu estimatur pecunie modus. **N**on ēē cupidum pecunie
non esse emaces uetigales, contentuz ūo rebus suis esse, ma
xime sunt, certissimeq̄ diuicie. **A**t enim, si isti callidi rebus
estimatores, prata, z areas quasdam magni estimant, q̄
ei qm̄ q̄ noceri non pot, neq̄ naufragio, neq̄ incendio ami
cat, quanti estimanda uirtus ē, nec capi, nec subzipi potest.
nec t̄pōz nec tempestatuz perturbacione mutat. **Q**ua p̄diti
qui sunt, soli sunt diuites. **S**oli enim possident res fructuo
sas, z sempiternas. **S**oli q̄, quod est proprium diuiciaz
contenti sunt rebus suis. **S**atis esse putant quod ē. nich
appetunt, nulla re egent, nich sibi desse senaunt, nich req
zunt. **I**mprobi aut, z auari, q̄ m̄tas casu positas possessi
ones h̄nt, z plus semp appetunt, nec eorum quisq̄ adhuc
iuuentis est, au quod habet, satis esset, non modo, non
copiosi, ac diuites, s̄ eaaz inopes, z paupes estimantur sunt.
Deo. **G**ras. **A**men.

Adara Tullij Ciceronis Oratoris excellentissim p̄
zatorum liber exphatez schatez. **D**eo gras. **A**men.

Adara Cullij Ciceronis orōnes Inapunt. orō p. ad. ad.

Inter silentij. p. 8. quo etas bis tpi **Cello.**

bus usus nō timore aliq. s. p. t. dolo p. n.
necēdia. f. m. e. h. d. i. e. n. d. i. e. s. a. c. t. u. l. i. t. i. d. e. s.
q. m. a. n. i. s. q. u. e. u. e. l. l. e. s. q. u. e. q. s. e. n. t. i. r. e. m. e. o.
p. s. t. i. n. o. m. o. r. d. i. c. e. n. t. i. **S**antaz ciz mansue

rudine. taz inusitataz manditazq. clemē. az. tū in sum
ma potate rex oīūz modūz taz demq. inatōibile sapias
ac pene diuina taatis pūre nullo m. possis. **A**d. az. ci
Ad. az. cello. nob. p. 8. rei q. p. redito nō solū illius s. z
uorēz meā z auctoritatē uob. z rei. p. cōfuiti ac restituti
puto. **D**olebam ciz. p. 8. z uelēntēz angebar ciz mēz
mūn. talē. q. in eadē cā. in q. ego fuissez. nō in eadē cē. fōz
ama. **N**ec in pūate potas nefas cē dicebā. n. s. a. m. e. i. u. n. o.
uētē. cū. c. l. o. i. l. l. o. e. m. u. l. o. a. t. q. i. m. i. t. a. t. o. r. s. t. u. d. i. o. z. z. l. a. b. o. r. u. z.
m. e. o. z. q. i. q. u. o. d. a. z. s. c. i. o. a. m. e. z. c. o. m. i. t. e. d. i. s. t. a. c. t. o. **S**ūgo z m.
z m. e. c. p. s. t. i. n. e. u. i. t. e. cō. s. u. e. t. u. d. i. e. s. **S**. **S**cl. ar. incl. u. s. i. a. p. u. s. t. i.
z h. i. s. o. m. i. b. s. a. d. b. n. i. t. e. cō. i. r. e. p. s. p. a. n. d. u. z. q. i. s. i. g. n. u. z. a. l. i. q. d.
s. u. b. s. t. i. t. u. i. s. t. i. **I**ntellectus ciz ē. ita m. q. d. z. i. m. l. i. s. z. m. a. x. i. m.
i. m. e. i. p. o. s. p. a. u. l. o. a. n. i. n. o. i. b. s. a. i. z. **A**d. az. cello. p. l. o. r. o. m. a.
n. o. r. e. i. q. p. cō. c. e. s. s. i. s. t. i. cō. m. e. m. o. r. a. t. i. s. z. o. f. f. e. n. s. i. o. i. b. s. t. e. a. u. t. o.
z. h. u. i. o. r. d. i. n. i. s. d. i. g. n. i. t. a. t. e. q. r. e. i. p. u. t. i. n. s. u. l. d. o. l. o. r. i. b. u. l. s. i. n. s. p. i.
a. o. i. b. s. a. n. s. f. e. r. e. **I**lle q. d. z. f. r. u. c. t. u. z. o. i. s. a. n. a. c. t. e. u. i. t. e. h. o. d. i. e. n. o.
d. i. e. m. a. x. i. m. i. c. e. p. i. t. t. u. z. a. i. z. s. u. m. o. cō. s. e. n. s. u. **S**enatus tūz
p. t. e. r. e. a. i. u. d. i. c. i. o. t. u. o. g. r. a. u. i. s. s. i. m. o. z. m. a. x. i. m. o. **E**x q. p. f. e. c. t. o. i. t. e. l.
l. i. g. i. s. q. u. a. n. t. a. i. n. d. a. t. o. b. n. i. f. i. c. i. o. s. i. t. l. a. u. s. a. i. z. i. n. a. c. c. e. p. t. o. t. a. t. a.
s. i. t. g. l. i. a. **S**it nō ut fortunat. ille. a. u. t. e. x. s. a. l. u. t. e. nō. m. i. n. o. r.

San

pen ad oēs q̄ ad illuz uentā leticia puenit. quod q̄dē
 ci mto. atq̄ optimo iure cōgīt. Quis cū ē illo. aut no
 bilitate aut pbitate aut optimaz arauz studio aut in
 nocēcia aut ullo laudis gñe p̄stamaoz. Nullus tñ
 flum ē ingenij nlli dicendi aut scribendi tāta uis tā
 ta copia. que nō dicaz exornaz s̄ enariāz. **G.** Cesar
 res tuas gestas possit. **T**am hoc affirmo z p̄ce dicaz
 tua nllaz in his laudē ēē ampliorē q̄ cas qua hodie
 na die cōsecutus es. **S**oleo sepe an̄ oculos ponē ito q̄
 libent̄ creb̄a usq̄ fmoibz oēs nroz impatoz oēs exte
 raz genai potētissimoz q̄ pploz oēs **R**eguz clarissi
 moz res gestas auz tuis. nec cōtenaonuz magnitudie
 nec nūo p̄loz. nec uarietate regionuz. nec celeritate
 cōficiendi. nec dissimiliardū belloz posse cōferri. **N**ec
 uō distinctas trās acus passibz cuiusq̄ potuisse pag
 zi. q̄ tuis auzibz nō dicā s̄ uictorijs sūt illustrate. **D**e
 q̄dē ego nisi ita maḡ ēē fatear ut ea uix cuiq̄ uirtus
 aut cogitatio capē possit amēs s̄ s̄ tñ sunt alia ma
 iora. **N**az bellicas laudes solet q̄daz extenuaz uerbi
 cas q̄ detrahē duabz cōicere cū mltis. ne p̄ sint impa
 toz. **E**t certe in armis militaz uirtus laborz oportunitatē
 auxilia s̄ctoꝝ classes cōmeatus mltuz uiuat. **N**ax
 maz uō p̄tez q̄ suo uir fortuna uenditat. z q̄dē ē p̄o
 s̄pe gestuz. ito pen̄ ouat omē finis. **A**t uō hūi glie **C**esar
 quaz es paulo an̄ adeptus. io auz lēs neīnez. **T**otuz lē
 q̄tūm cūq̄ ē. quod certe maximuz ē. totuz ē inq̄ tū.
Nich̄ tibi ex ista laude centurio nich̄ p̄fectus nich̄

colōs nich turma decerpit. Quin et illa ip̄a res humana
et dñā fortuna i istius se societate gl̄ie non offert tibi
cedit tuā se eē totaz et p̄az facit. Numq̄ eis temitas aīz
sapiā cōmiserēt nec ad cōsiliū casus admittit. Omniū
gentes immanitate barbaras, mīlīaridū inuīabiles, locis
infinitas oīū q̄ copiaz gñe abundātes eas tñ inasti.
q̄ et nās et condiaonē et uina posse lēbant. Nulla ē emz
tita uis tanta copia, que non fēzō, ac uiribz debilitari
frangi q̄ possit. Aūz umcē iracundiaz colibē uictoriā
p̄are aduīariū nobilitate ingēio uirtute p̄zantes nō m̄
extollē iacentē s̄z et amplificaz eius p̄stinā dignitates.
Hec q̄ faciat, nō ego cū sūmis uiris cōparo s̄z simillūz
deo iudico. Itaq̄. **S.** Cesar bellice tue laudes celebrabū
tur, ille qdē neq̄ solūz nr̄is s̄z p̄n oīūz genaiū linguis ac
lris, nec ulla umq̄ etas de tuis laudibz omittet. S̄z tam
eius moī res, nescio quom̄ eaz cū legunt̄ obstrepi cla
more militūz intēt et turbaz sono. At uō aīz aliquo
clemente, mansuete, iuste moderate, sapientē fūm i na
cūdia p̄fūz, q̄ est inimica cōsilio et uictoria q̄ nā insolē
et supba ē, aut auduim̄ aut legim̄, quo studio incēdu
t non m̄ ingēstis rebz s̄z et inficis ut eos sepe q̄s numq̄
uidim̄ diligam̄. Te uō quez p̄ntez intiem cū mentē
sens q̄ et os cernim̄ et q̄q̄o belli fortuna reliquū recipi. fē
cit id eē saluū uelis quibz laudibz effērem̄ q̄b̄ studiū
p̄seqm̄, qua beniuolēcia cōplectem̄. Parietes medius
fionis ut m̄ uidet̄ huius aīz tibi gr̄as agez gestuit. q̄bre
in tpe illa futā sit autoritas, in his maiorz suoz et finz

scioibz. **Ex** q̄d̄ez cūz. **M.** **M.** arcelli uiri optimi & cōmemo-
 rabili pietate p̄diti lacrimas in uicē nobis oīs. **M.**
 cellos meus pectus mēoria effudit. quibz tu & mōtius
M. **M.** arcello cōfūato dignitate suas redidisti. nobilissi-
 maq; familiā iaz ad paucos redactā. pen ab intitu
 uendicasti. **N**unc tu ḡ dies tuas maxis & inuābilibus
 gratulatioibz iuz anponis. **hec** cūz res uni ē p̄p̄a. **S.**
Cesaris. **C**etē duce te geste, magne ille q̄d̄ez tū, multo
 maḡq; coitatu. **H**ui aut rei tu iaz & dux es & comes
 que q̄d̄ez tanta ē ut nlla trophæis & monūmētis tuis abla-
 tura sit fines etas. **N**ich ē cūz ope manifestū, quod n̄
 aliqui conficiat & cōfirmat uetustas. **Ac** nō hēc tua iusti-
 cia & lenitas. si floret cōdōie maḡ ita ut quātūz opi-
 b̄ tuis diuinitas tetrahet tū afferat laudibz. **Et** cetero
 q̄d̄ez oīs uictores belloz ciuiliū iaz an eq̄tate mīa mēas.
hodierno aut die te ipm iustū. **N**ec eoz ut hēc quod dīcī
 p̄ uis intelligi possit. **A**ut ego ipe cogitans scōo
 ipas uictorias iustis iudicis, cūz ea q̄ illa erat accepta ui-
 ctis remisisti. **N**az cūz ipius uictorie cōdōione iuz oīs
 iusti occidissim clemēac tue iudicio cōfūati sum. **Ac** etē
 ḡ unus inuictus es, a quo & ipius uictorie cōdōio ius
 q̄ deincta ē. **A**ut hēc. **S.** **C**esaris iudiciūz q̄ late pateat
 attendite. **O**m̄s cūz q̄ ad illa arma fato sum nescio, q̄
 r. p. miso, fineltoq; cōpulsī & si aliq̄ culpa tenerem cō-
 ris huām, a scēle cetero libatissim. **N**az cū. **M.** **M.** arcellū
 dēp̄canabz nob. r. p. cōfūauit memetipī & iūne rēp. nē
 lo dēp̄cāntē reliq̄s amplissimos uiros & s̄ipos & p̄rie red

didit quoz: z frequa.az, z dignitatez hae ipso in cōsensu
interis. **N**on ille hostes mouit in curia, s; iudicauit, aple
zisq; ignorare potius z falso, atq; manu metu, q; au
deltate, aut cupiditate belluz eē susceptū. **Q**uo qdē i
bello semp de pace agenduz, audiendūq; putam. scp
q; colui nō modo pacē, s; z orōnez ciuiuz pacē flagita
ciuz repudiari. **N**eq; eē ego illa nec ulla umq; secut
arma sui ciuilia, sempq; mea cōsilia pacis, z tūc so
cia nō belli atq; armorū fuerūt, hostes suz secut pūato
offiō, non pupū tmq; apd me gū. nī fideis memoia
ualuit, ut nlla nō modo cupiditate, s; ne spe qdē pri
des, z scēs, tamq; ad mētuz mererz uoluntariū. **Q**uod
qdē in euz cōsiliuz minime obscuruz fuit. **N**am i ha
ordini integro, multa de pace dixi, z i ipso bello, eadez eadē
ciuz ^{cap}is me pūculo sensi. **E**x quo nemo erit tūc inuult
uz existiator, qui dubitet, que Cesaris de bello uolū
tas fuit, ciuz autores pacis cōsuandos cēsueit. ceteris
fuit iudicior. **A**tq; id minū miruz uideret fortasse, nī ai
eēt mētuz exitis, z anceps fortuna belli. **Q**ui nō vic
tor autores pacis diligitis, pfecto declarat maluisse se
nō dimicaz, q; uincē. **A**tq; hui qdē rei. **C.** **C.** azcello
testis sum. **N**ū eēz scēs, ut in pace semp sit, ciuz ea. z i
bello cōguebatur. **Q**uoq; ego ciuz, z quāto ciuz dolore
uidi, ciuz insolentia cetōz hōiuz, tūc eadē ipius uictorie
feroatates eximescētēz. quo grauior tua liberalitas. **6.** **E**
sar nob qulla in dūm debet eē. **N**on eēz i.az cause fuit in
i se, s; uictorie copante. **N**idūm i.az uictoriaz pzelioz

erum immatuz gladius magna uacui i uerbo non inuoni
 Quos. minime aues eos martis uis ptulit. non uaindo
 ric. **U**t dubitar debeat nemo, quoniam multos si fieri possit. **G**.
 Cesar ab inferis exaret quoniam ex eate aie consuauit quod
 pot. **A**ltius non potius michi amplius dico. quod id potius uere
 bant minus iracundia. fuit et maior. **Q**uia et non
 in armatis sed in domibus et ciuitatibus minabantur nec quod quisque
 sensisset, sed ubi fuisset. cogitationibus et dicebant. **U**t in quae
 uideantur mortales diu. etiam si penas applo. **R**. ob aliquod
 delictum expetuerunt, quod cumle bellis in et tunc luctuosius
 exatuerunt, uel iustitiam placat, uel iustitiam sacra. aliqui omnes
 spes saluus ad clementiam maioris et sapientiam contulisse. **+**
 Quare gaude tuo isto. tunc excellens bono et fine cum for
 tuna et gloria tunc et cum natura et moribus tuis. **E**que maximus
 est fructus iocunditatis quod sapientia. **C**etera cum tua recorda
 beris et si sepe uenia, in plebs quod felicitati tue gratulaberis.
 De nobis quos in. r. p. tui saluos et uolunsti quoniam co
 gitabis, toties de maximis tuis beneficiis, toties de incredi
 bili liberalitate, toties de singulari sapientia tua cogitabis, que
 non in summa bona sed in mirum audebo uel sola dicere. **T**an
 tus est splendor in laude uestra tanta in magnitudine. ai
 et consilii dignitas ut hec a uirtute donata cetera a fortuna
 comodata et uideantur. **N**oli ergo in consuetudinis uicibus
 defragari non cupiditate perfertur aliquod aut prauidate lap
 sis, sed opinionem officii stulta fortasse, certe non improba
 et spe quadam rei. p. **N**on est tua culpa ulla est si te aliqui
 tuerunt contraque summa laus, quod minime tunc eorum

Al' malle

fuisse semper. Nunc uero ad grauissimam querelam
et atrocissimam suspicionem tuam, que non abrupi, magis quæ
cum omnibus quibus tui maxime nobis, qui a te consueui sumus
prudens est. Quam et si spero esse falsam numquam in exte-
rius uerbis. Tui cum cauo, nostra cauo est. At si in al-
tius peccandis malis, uideris magis timendus quam pri-
uatus. Sed quis natus est iste tam clemens de tuis ne. Et qui
magis sunt tui, quam quibus tui salutes inspirantibus reddidisti. An
eo minus, qui uateam fuerunt. Non est credibilis tantum in ullo
furore ut quo ducit omnia summa sit acceptus huius uita non
anponat sue. An si nichil tui cogitant sceleris/candens est
nequid inimia. Qui. Omnes cum qui fuerunt, aut sua pena
a uita amiserunt, aut sua misericordia retinuerunt, ut aut nulli
supplint de inimicis, aut qui suprafuerunt sint amissimi. Sed
tamen, cum in animis hominum tante latebre sint et tanti recessus au-
gemus tam suspicionem tuam, simul cum augebimus diligentiam.
Natus quod est omnium tam ignarus res, tam rudis in re, tam
nichil unquam nec de sua, nec de ceteris omnium salute cogitans/
qui non intelligat tuam salutem, continere suas, et ex unius
tua uita pendere omnium. Quod de te dices natesque ut de te
cogitas, casus duos taxat humanos, et multos enemas uali-
tudinis et nostre uis fragilitate eximio. uoleo quod cum resp.
imortalis esse debeat, eas in unum mortalis animas consistere.
Si non ad humanos casus multos quod motus ualitudinis
sceleris et accedat insidiarum quod consensio que diu et si aperi-
at, posse opitulari re p. credam. Omnia sunt exatanda
tibi. Sed etiam uim, que iacet sentas belli ipsius impetu, quod

necesse fuit paulsa atq; pstrata, cōstituenda iudicia, reuo-
 cana fides, cōprimēde libidines, ppaganda soboles, oīa
 q̄ dilapsa iam defluxerunt, seu exis legib; uinaēda sūt. **Nō**
 fuit rearsandus in tā civili bello, tantq; aīorē arcorē z ar-
 morē, ^{al' q'} qui quassata rep. quicūq; belli euentus fuiss; per
 multa p̄ceret, z p̄sodia stabilitatis/ornamēta dignitatis sue
 militaq; utq; dux faceret armatus/que idē togatus fieri
 phibuisse. **Que** q̄ez nūc tibi oīa belli uulnēa curanda
 sunt, quib; p̄cet te meteri nō pot. **Itaq;** tuas illā p̄clarissi-
 maz, z sapiētissimā uatē inuitis audiui. **Satis** diu, ul' nē
 uixi, ul' glie. **Satis** si ita uis, fortasse nē, adco z si placet tibi
 glie, ad quod maxūz ē p̄cie certe parūz. **Quarē** omitte
 q̄so istaz dextoz lōuūz, in contēpnenda morte prudentiaz.
Noli nō piculo cē sapiens. **Sepe** cūz uerit ad aures meas
 te idē istud nimis crebro dicēz, tibi satis te uixisse credo.
Sz cur illud audire, si tibi soli uiuēs, aut si t' eadē soli nat'
 cēs, nūc aīz oīūz salūte amūz, cunctaq; rez p. res tue com-
 plexe sint, tū abes a p̄fectionē maxiorē opūz, ut fundamē-
 ta nondūz, que cogitas, recedis. **Hic** tu modūz uite tue, n̄
 salūte rei p. sz eq̄tate aī diffimes. **Quid** si istud, ne glorie
 q̄ez tue satis ē, cū te cē audissimūz, q̄uis sis sapiens
 non negabis. **Parūz** nē inq̄es gliaz magnaz relinq̄mū.
Immo nō alijs, q̄uis mīlis, satis tibi unū parūz. **Quicq̄o**
 ē cūz, q̄uis amplius sit, id certe ē parūz, tūz aīz ē aliquid
 amplius. **Qd** si rez tuaz īmortalūz. **S. Cēsāz**, hic exitus
 fuiss; fuit, ut deuiatis adiūz rez pu. in cōstatu, in quo
 nūc est, relinq̄es que so iudē, ne tua diuina uirtus aī

Vox cēsaris.

tibi

salute

Eae

Scm itzagedy.

Nemo ser' uenit vn
niq'. Cu semel ve
nit potuit reu

rationis plus hinc sit, q' glie. Si q'z glia e' illustis, z
p'agata magnoz ul' in suos, ul' in priaz, ul' in om'e gen'
hoiuz, fama m'itoz. **Hec** g' tibi reliq' pars e', hic restat
actus, in hoc elaboranduz e', ut rez. p. cōstituas, ea q' tu
i p'mis auz suūmo oio, z t'āq'illitate p'finaz. Cum te siuo
les, auz z p'rie, quod debes, solueris, z n'az ipām exple
ueris s'acietate uiuēdi, satis diu te iurisse diato. **Q'd**
e'z e' oio hoc ipm diu, in quo e' aliq' ex'muz: quod ai
uenit, ois uoluptas p'terita p' nichilo e', q' postea nlla
e' futura. Quāq' iste tuus aūis, numq' h'is angustis
quas nā nob. ad uiuēduz dedit, contētus fuit, semper
imortalitatis a morte fraguit. **Nec** uō hoc tua uita di
cenda e', que corpoz z spū continet. Illa inq' uita e' tua
que ingebit meōia scloz omiūz, quam postitas aler
quaz ipa exēntas semp tuebz. hūc tu infinas, hūc
te ostentes, oportet. **Que** q'z, que m'et, iaz p'idem
m'ia h't, nūc z, que laudet expectat. **Obstupescet** po
steri, certe impia, p'uidas r'henuz, oceanuz, nilum
p'gnas inuābiles, inēdibiles q' uictorias, monu
m'ia, mūna, tūmpl'os audientes, z legentes tuos. **Sz**
nisi hoc v'bs stabilita tuis cōsilijs, z institutis e'it, ua
gabz, modo tuuz nom' longo, lateq' sece' q'z stabile
z com'aluz certuz nō hēbit. **Sit** int' eos z, q' nascent'
sic int' uos fuit magna dissensio, q' alij laudib' ad
celuz res tuas gestas effere't, alij fortasse aliq' req
zēt, idq' ul' maximuz, nisi belli ciuilis inēndui sa
lute p'rie restrinēis, ut illud fati uideat' hoc fuisse con

filij. **S**erui g^o his z iudicab^o q mltis post sedis de te ui
 dicabit. **E**q^oz laudo scio an incorruptus q^o nos. **N**u
 z sin amor z sin puoritate z rursus sine odio z sin in
 iudiciu indicabit. **V**o aut z si tunc ad te ut qd^o falso pu
 tat no p^onebit tunc certe p^onet ee te tale ut laudes
 tuas obscurata nlla umq^o sit obliuio. **D**uise uoluntate
 cuius fuerit dilatare q^o sine non eis consilijs soluz z
 studijs sz armis z castis dissidebam. **F**iat aut obscuri
 tas q^oz erat certam int^o clarissimos duces. **M**ulti
 dubitabat qd^o optimi eet mlti qd^o expediret multa
 qd^o deet nonlli qd^o licet. **P**erfida res e ca. p. hoc miso
 fatali q^o bello. **D**icit is q no fortuna inflamar et odiu
 sz bonitate leniet. neq^o omes quib^o izatis eet eosde
 exilio aut morte dignos indicaret. **A**rma ab alijs po
 ta ab alijs crepta sunt. **I**ngratus e munus q^o cuius q
 armoru p^oculo libatis. auiz tn retinet armatu. **V**t iaz
 ille sit melior q in acie cecidit qm eis aliz effudit. **E**
 rampnacia q^oz eadez alijs constia iudici pot.
Sz iaz omis fracta dissensio e armis extincta eqtate
 iudicis restat ut oes unus uelint qm hnt aliqd non
 sapie m sz ea^o sz amicitia. **N**isi te. **G.** **C**esar saluo z in
 ista finia qua cu^oz antea tu^oz hodie mari^oz usq^o es mane
 te salu ee non possum. **Q**uaz omes te q salu ee uolu
 m^o z hortam^o z obsecamus z uite tue z saluti consulas q^o
 q^o tibi ut p alijs z loq^oz quod de me ipo scio qm sbee
 aliquid putas quod cauendu^o sit no modo excubias
 sz z latuz tuoz ^{al^o oppositus} opp^oitus z corpoz pollicem. **S**z unce

no. dicitur etiam / iter habet. Agere
refere gratias. habet ratio / agere
merito. referre topica intelligit.

est oratio in eodem timet oratio. maxime tibi omnes gratias agi
m. **6.** Cesar. maiores causa letimus. Nam omnes idcirco sena
unt quod ex omnibus precibus et lacrimis sentire potuisti. Et
quoniam non est stantibus omnibus necesse dicere. a me dia certe
uoluit. cum necesse est quodammodo et quod fieri deest. **44.** Marce
llo. a te hunc ordinem populo. **8.** et rei publicae reditus fieri intelli
go. Nam letari omnes non ut de uni sed ut de tota salute se
cio. Quod autem summe benivolentiae est. que mea erga illum
omnibus nota semper fuit. ut in **Marcello** optimo. et aman
tissimo fratri. propter eius quod credes neim. cum id sollicitudini
ne cura labore. tam diu persisteret. quam diu est de salute illius du
bitatur. certe hoc quod magnis curis molestiis coloribus
libatus persistere debeo. **Itaque. 6.** Cesar. sic tibi gratias ago ut
me omnibus rebus a te. non consuato solum sed et ornato. tam
ad tua in me innumerable merita. quod fieri iam posse non
arbitrabar. magnus hoc tuo facto cumulus accesserit.

Quibus cum. 6. Cesar. et ante **Oratio pro. Q. Ligario.**
Hunc dies mandatum propinquum meum. ad te. **Q. An**
tero detulit. **Quintus Ligarius** in Africa fuisse. **Jo**
qu. 6. **P**aulus persistens in urbe. ingemo fictus. fortasse familia
ritate ea que est ciuitatis ausus est. confiteri. **Itaque** quo
me uitam nescio. **P**aratus es noueris. cum tu id neque per
te scires. neque audire. aliunde potuisses. ut ignorantia
tua. ad huiusmodi salutem abuterer. **Sed** quoniam diligenter
inimica inuestigatus est id quod latebat. confitendus est
ut opinor. persam cum meum necessarius. **6.** **P**aulus fecit
ut id iam integrum non esset. omnia quod controuersia omni oratio

ad oratio
fuerit
generata

ad

ad mīaz tūz cōferenda ē quā plurimū sūnt cōfūati, cūz
 atē nō libāones culpe, s; exatū uelāz impetrāuissēt. **Des**
gⁱ Subero, quod ē accusatori maxime optandūz cōfiteēt
 reūz. **S**z tū hē ita cōfiteētēz sē in ea pte fūissē, quē tē **Ju**
bero quā uirūz omī laude dignūz prēs tūz. **I**taq; prius
 de nō cōfiteamī nēcessē ē, q; **Agari** nullāz culpā
 rephendat. **Quintus gⁱ Agari**, cum ēēt adhuc nulli
 belli suspīcio, legatus in āfricāz cūz **Consule** cōfidoio pro
 fectus ē. quā in legatione z cūib; z socijs ita sē probauit
 ut cecens **Consilius**, prouīciā sūstīnē lōib; nō possēt
 si quēq; aliūz prouīciā pfectissēt. **I**taq; **Agari**, cūz tū
 recūans nich; pfectissēt, accepit inuitus prouīciāz, cūz sic
 profuit in pace ut z cūib; z socijs gratissimā cū ēēt integ
 tas z fides. **B**ellūz subito exarsit quod qui erant in āfrica
 an audiret gēz q; parari. **Q**uo audito pūz cupiditate in
 cōsiderata, pūz cōtū quodāz timore pūmo cū salūis post
 eāz sūuoy sūi qēbant aliqūē dūces, cūz **Agari**z tōmū
 spectans z ad sūos redire cupiēs, nullo sē negōcio multi
 plicari passus ē. **I**tem. **p. Actius Narys**, qui pūctoz **Asi**
caz obtinuerat, **Utica**z uēit, ad cūz stanz cōuērsus ē. Atq;
 ille non medioc^r cupiditate arripuit impūz, si tū illō im
 perūz cē potuit quod ad pūatūz clamore mīlitudis im
 perite nullo pup^o cōsilio defērebant. **I**taq; **Agari**z q omē
 tale negōciūz cupet effingē paulūz aduentū **Nari** cōqueut.
Adhuc. S. Cesar. Q. **Agari**z oī culpa uacat. **T**omo ē egre
 ssus nō in nullūz ad bellūz, s; ne ad minimāz qūz suspīcio
 nez belli. **Agari**z in pace profectus in prouīciā pacatissimā
 ita sē gessit ut ei pūct cē expediret. **P**rofectio cēte aūz
 tūz non debet offendē. **N**ūz gⁱ remansio multo nimis.

Accusatoris magis
 optandum

Naz. pfectio uoluntate huius non turpez, rem. insio. necessi-
tates, et honestas. **F**ingo hec duo quia caret anime. **U**nus autem
quod est legatus. pfectus. Aliter, autem afflagitatus a provincia
propositus Africa est. **T**ercius est tempus, quo post aduentum **V**ari
in Africa resistit. **Q**uod si est animosus, necessitatis animi
est non uoluntatis. **A**n ille si potius se illinc ullo modo
euadere, utique potius quam **R**ome, et autem. **P**. **A**ctio, quod autem cor
dissimis fratribus, autem aliis esse, quod autem suis maluisset, cum
ipsa legatio pena desiderii, ac sollicitudinis fuisset, propter incre-
dibiles quendam fructus amorem. **H**ic equo animo esse potuit bel-
li dissidio distractus a fratribus. **N**ullus ergo **H**es **C**esar ad
huc in. **O**. **L**igatio signum alienae uoluntatis, cuius
ego cum aduente queso, qua fide defendas, prode me-
ram. **O** clementia admirabile, atque omni laude predicanda
his, monumentis quod decorandas. **S**arais **G**razo apud te
defendit alius, in ea uoluntate non fuisse, in qua seipsum con-
fiteri fuisse, nec tuas tantas cogitationes extimescat. nec
quod tibi de aliquo audienti, de se occurrat, reformidat. **U**
de quod non reformidet. **V**ide quanta lux liberalitatis et sapi-
entiae tue, mihi apud te dicenti oboriat. **Q**uanti potero
uice contendas, ut plures hec. r. exaudiat. **S**uscepto bello
Cesar, gesto et ex magna parte, nulla in coactus iudicio
ac uoluntate, ad ea arma pfectus sum, que erant supra
contra te. **A**pud quos ergo hec dico: nempe apud eum, qui cum
faret, mihi me, antequam uidit, repulsi reddidit, quod ad me ex
Egypto misit litteras, ut omnes idcirco qui fuisset, quod me arripe-
Impator in toto orbe populi romani, unus esset, esse aliter passus
est. **Q**uo hec ipso. **S**. **P**ausa, mihi huc mihi autem praesente, con-
fessos fasces, laureas tenui, quo ad tenendos putavi. **O**

O clementiam

vide quanta lux

nulla in coactus

michi. atq; deniq; salutes se putant dare. si eas nullis spoli
 atq; ornatis dedisset. **N**unc queso **I**ubeo ut q; de meo
 facto non dubites. te ligari autem cōfiteri. **A**tq; hoc de me
 ppea dixi. ut m̄ **I**ubeo. atq; de se eadez dicēs. ignoscēt au
 ego inoustris gloriēq; fauce. ul' p'pinq; cognationes
 ul' q; eius ingeio studiisq; delector. ul' q; laudes acole
 scētiis p'pinq; existimo. ad meūz z finitūz reducere. **S**z
 hoc quero quis putet eē cimen fuisse in Africa ligari. **N**
 empe is q; r'pē in eadez Africa eē noluit z phibitū se a
 ligatio q'at. z certe cōt' ipm Cēsares ē congressus arma
 tus. **Q**uid ciz **I**ubeo tuus ille destructus in aac pharsa
 lica gladius agebat. **Q**ui latus mucro ille petebat. **Q**ui
 sensus erat armorū tuorū. **Q**ue tua mens oculi man' ar
 dor. n̄. **Q**uid cupiebas. qd optabas. **N**imis uirgo cōmo
 ueri uidet' adolescens. **A**d me reuertar. **I**ac in armis fui. **Q**d
 aut aliud egim' **I**ubeo. nisi ut quod hic pot' nos posses.
Quorū g' impunitas tue clemēcie laus ē. corū iporū ad au
 delitates te auertit. atq; in hac cām non michi eq'at. **I**
 beo eadē tuaz. s; mltō mag' pris tui prudēciaz desidero
 qd hō tuz ingeio tuz z doctrina excelles. genus hoc causē qd
 eēt non uiderit. **N**az si uidisset quous pfecto q' isto m̄
 a te agi maluisset. **A**rguis fatentē non ē satis. accusā
 ens q; cām h't. aut ut ego dico meliores q' tu. aut tuus
 pares. **H**ec nō modo mirabilia sūt. s; prodigy similia
 que dicam. **N**on h't eas uiz accusatio ista ut. **Q**. liga
 ris cōdemnet'. s; necē. **H**ec egit cuius. r. an te nemo. **S**et
 in istis sūt mores. qui usq; ad sanguis inatari solēt odi
 aut leuius grecorū. aut immanius barbarorū. **N**am quid
 aliud agis. **N**ome ne sit. **V**t cōmo careat. ne ai op'is

nimis uirgo

ext' n' mores

filiis ne curare. **U**to **S**crato suo amando ne curat ei filio conso-
 brino suo ne nobiscum uiuat. ne sit in patria. **N**us est non potest
 magis carere his omnibus quam caret. **I**talia prohibet. **G**ulat.
Non tu ergo patria primare, qua caret si uita uis. **A**t istud ne
 apud eum quod dictatores qui omnes quos oderat morte imple-
 tabat, quisque eger istud in. **I**pe uidebat occidi, nullo postulan-
 te, primis eam impletabat. **Q**ue tamen crudelitas, ab hac aliquot
 annis post, que tamen nunc crudeliter esse uis, uindicta est. **E**go uero
 istud non postulo inquit. **I**tame hercule existimo **I**ulio.
Noui enim te, noui patrem, noui domum, noui quod uisum studia, de-
 mique gentis ac familie nostre uirtutes, humanitas, doctrine, pluri-
 mae, arcus, ac optimorum nota sunt mihi. **I**taque certe scio, uos
 non petere sanguinem, sed parum, attenditis. **R**es enim eo spectat
 ut ea pena in qua adhuc ligatus sit, non uideam esse con-
 tenti. **Q**ue est ergo alia praeter mortem? **S**i enim in exilio est, si uis
 quod amplius postulatis, an ne ignoscatur. **N**ec uero multo acerbius
 multoque durius, quod nos domi petam, precabor, et laetis pro-
 tius ad preces non tam nostre causae fidentes, quam huius humanitati.
Ido ne impetrem pugnabis, et in meum fleum irruis. **N**os la-
 cem ad preces, et tu supplicium uoces prohibebis. **S**i enim hac do-
 fecimus, quod fecimus, et ut spero non fuisse fecimus, de repente
 irrupisses, et clamare cepisses. **S**. **C**esar, caue credas, caue
 ignoscas, caue te finis, pro finis salute obsecrans se misceat.
 non ne omnes humanitates exuisses. **Q**uanto hoc durius,
 quod nos domi petam, id a te in foro oppugnari, et in tali misere-
 dia militum, perfugum meum tollez. **D**icam plane. **S**. **C**esar, et
 quod scio. **S**i in hac tanta tua fortuna, lenitas tanta
 non esset, quaz tu per te, pro te inquit obtines, intellige quod
 loquar, acerbissimo luctu redundaret ista uictoria, quod

no tam me eae
 fidentes

si tanta fortuna

multi enim essent de uictoribus qui te crudeliter esse uellent. tamen
 cum de uictis replant quod multi qui cum te ignoscere uel
 lent impediret clementias tuas. cum hi quibus ipse ignouisti
 nolint te esse in alios misericorditer. **Q**uod si probari **C**esari
 possemus in Africa ligariis, omnino non fuisse, sed honesto
 et misericorditer mendacio, cum calamitoso consilio esse
 uellemus, tamen homines non essent in tanto discrimine et copioso
 cuius refellere et arguere uisum mendacium, et si esset aliam
 eius certe non esset, qui in ea causa et fortuna fuisset. **S**ed tamen aliud
 est credere **C**esarem nolle aliud nolle miseri. **T**u dicis. **C**um
 ue credas, fuit in Africa ligariis tulit arma contra te. **N**um
 quod dicas. **C**um ignoscas. **H**ec nec homines nec ad homines uox
 est. **Q**uia quod apud te. **S**ed **C**esar utitur filiis acuis abiectis hominum
 mitates, quod extorquetur tuiam. **A**c prima aditus et postulatio
Suberomus **H**ec ut opinor fuit uelle se de. **Q**uod **L**igariis scelere
 dicez. **N**on dubito quod amicitias sis, uel quod nullo de alio
 quod uel quod is qui in eadem causa fuisset uel quod natus noni sceleris
 afferret scelus tuum uocis **S**uberomus. **C**um isto eadem nomine illa
 adhuc causa caruit. **A**lii errores appellant, alii timorem. **Q**uod
 durius. **S**perem cupiditates, odium, perniciam, qui grauius
 sine temeritate. **S**celus preter te, adhuc nemo. **A**c in
 quod si proprius et uerus nomen nri mali querit, fatalis quod
 et calamitas inuadisse uidetur, et improbitas hominis me-
 res occupasse. **E**t nemo mirari debeat humana consilia
 diuina necessitate fuisse superata. **A**ccidit esse miseros, quod quod
 non quod **H**ec uictores esse possemus. **S**ed non loquor de nobis
 de illis loquor, qui occiderunt, fuerunt cupidi, fuerunt
 rati, fuerunt pernicioses sceleris, necnon crimine furoris
 parricidii. **A**ccidit. **S**ed **P**ompeio mortuo, liceat multis

aliud e errare

nec hinc uox e

Nom nri
maly

Nisi aut gravetia
pulsat

exemplum dubia

alys carere. Qñ lxx ex te. **S.** Cesar quisq̃ auduit. aut
tua quid aliud arma uoluerit nisi a te contumelias
impulzare. Quid egit ille tuus inuictus exatq̃ n̄ ut
finis ius tueret̃ & dignitates tuas. Quid tu ais pacē
ēē cupiebas, id ne agebas, ut tibi ais scelus, an
ais bonis ciuibz conuenirent. **Nich** uō tua in me
maxima merita, tanta certe non merent̃ si me ut sce
lezatq̃, a te confuatus putares. Quid ait tu de. r. p.
bñ meritis cēs, si tot scelatos incolumi dignitate
esse uoluisses. **S.** secessionem in illas existimasti. **Ce**
sar iniao non bellus nec hostile odus s̃ amice di
fidus, utrisq̃ cupientibz. r. p. saluaz ēē, s̃ p̃t̃z cōsi
lys p̃t̃z studiis, a cōi utilitate abezimibz. **P**ri
p̃t̃z dignitatis erat penē par, nō par fortasse corz q̃
seq̃bant̃. **C**ausa tñ dubia, q̃ erat alioq̃ in utraq̃ pte
quod probari posset. **N**unc melior certe ea iudican
da est, quāz ea.3 di. aduenerit. **C**ognita uō clemē
cia tua, quis non eis uictorias prohet, in qua cecide
rit. nemo nisi armatus. **S.** ut omittas cēs cām
ueniamus ad nr̃as. **N**on tamē existimas, fiali
fuisse. **D**ubero ligari, ex Africa exire, an uob in A
frica non uenire. **P**oterimus ne inq̃es ais **S**ena
tus censuisset. **S**ime consulis nullo m̃. **S.** tñ. **C.**
Ligari. **S**enatus itēz legauerat, atq̃ ille, eo t̃p̃e p̃i
ruit, ais parē **S**enatu necesse erat. **V**os tñz parui
stis, ais paruit nemo, qui uoluit, replendendo
Adime uō. **N**eq̃ cēs hant alr n̄o gñi, nōi fami
lie discipline. **S.** lxx non concedo ut quibz rebus

no good

glicemum in uob. casu in alijs replendans. **T**ulero
nis fors coniuncta ē ex **S**enatus consulto. cui ipse nō
adecet morbo eadā impediret. statuerat exantare. Iam
ego noui pp omis necessitudines que in sunt cum
Tulzone. domi una eruditā milia cōtubn.ales
passines in oi tempz uita familiares. magnis eadā
uindm qd isdes studijs semp usi sumus. **S**ao **T**ule
zones domi manē uoluisse. Sz ita qdaz agebat ita
it. p. scūsimus nom opponerant ut eadā si alē sen
aret. uroz tuz ponens sustinerē non possēt. Cessit
auctoritā amplissimū uzi ul potius paruit. **U**na ē
ptēctus cum his. quoz erat una cā. tardius rē fecit
itaq in **A**fricaz uenit liz occupatas. hinc in ligariū
cimen orit ul na potius. **N**am si cum est. phibē illa
uoluisse non minus magnus ē. **V**os **A**fricaz araz
omius prouina. r. natas ad bellus contra hunc
bez gerenduz optinē uoluisse. qd aliquē se maluis
se. **E**t is in aliquis ligariis non fuit. **V**irus impi
us se hē dicebat fasces certe non hēbat. Sz quoquo
in se illud hē. **H**ec querelā nra tulero quid ualeat re
cepā in prouina. az non sum. **Q**uid si essetis. **C**esari
ne eaz traditura fuissetis. an contra **C**esares retenti
zi. **V**ide quid licentiae **C**esar nob tua liberalitas det
ul potius audacie. **S**i responderit **T**ulero **A**fricam
quo **S**enatus. eiz sozsqz misit. tibi traditūz fuisse
non dubitabz apd ipm te cuius id eiz facē intēfu
it. grauissimis uerbis. cuius consilijs reprehendat.
Non eiz si tibi hē res grata fuisset. esset eadā appro

des necessitudines

Africa m. s. cum
gumeroy

vide qd licentiae

patientissimas aures

nota. Venero. 48.

virtutis gloria laudari

bara. **S**ed iam hoc totum omitto. non tam ut non iam of-
fendat tuas patientissimas aures quod ne **I**ulero, quod
numquam cogitavit facturum fuisse iudicat. **V**eniebat igitur
is in Africa provinciam unam ex omnibus huic victorie
maxime infestam, in qua rex potentissimus inimicus huic
erat. aliena voluntas conventus firmi atque magni. **Q**ue-
ro quid facturum fuissetis. quod quid facturum fueritis non
dubites, cum iudicet quid feceritis. **P**rohibiti estis im-
munda uia peccata ponere ut prohibitis, cum summa iniuria.
Quoniam id tulistis. ac capite iniurie querelas, ad quem
tulistis. nempe ad eum cuius auctoritate scilicet in soci-
etate belli ueneratis. quod si **C**esaris cum in provinciam ueni-
ebatis, ad eum profecto exclusi provinciam uenissetis.
Demistis ad Pompeium. **Q**ue est ergo apud **C**esarem que-
ra, cum eum accusatis, a quo querimus vos prohibere
contra **C**esarem gerere bellum. **A**tque in hoc quod uel commendat
eo, si uultis, gloriari per me licet. **V**os, pueros **C**esari
dilectos fuisse etiam si auaro, et quibusdam alijs prohibi-
ti essetis. **E**go tamen confitebor culpam esse **V**igarij, qui nos
tante laudis occasione preualet. **S**ed uide quid **C**esar
constantiam, et ornatissimum uiri. **I**ulerois, quare ego
quod uis ipse probare, ut proba, tamen non commemorare, nisi
a te cognouissetis in primis eas uirtutes solere laudari.
Que fuit ergo inquit, in nullo hoc tanta constantia, constan-
ciam dico, nescio an melius patientiam posses dicere. **Q**uod
eis istud, quisque fecisset, ut a quibus partibus in dissensi-
one civili, non esset receptus, esset quod etiam cum crudelitate
relictus, ad eas ipsas partes rediret. **M**agis cuiusdam

ai atq; eius uiri quē de suscepta cā pposita q; snia nulla
 cōtumelia nulla uis nullus periclin possit expellez. **U**t
 eis certa paria **S**ubzoni eis auro fuissent honos nobi
 litas splendor ingeūzq; nequa q; fuerūt. **H**ec certe pre
 apius **S**ubzoni fuit qd iusto eis impio ex senatus
 cōsilio in puinaz suaz uenerat. **H**inc phibit nō
 ad **C**esāres ne natus nō domus ne inhez non aliqua
 in regiones ne cōdemnaz cāz illaz quas secūsus esset
 uideret. **I**n **M**acedonia in **G**n. **P**ompey castia uerū in cā
 ipis cāz a qua erat reiectus eis iniuria. **Q**uid eis ista
 res nich cōmouisset eis aūz ad quez ueneratis lan
 guidore atq; studio in cā fuistis tūmōd in p̄sidys
 ezatis eis uō cām ablozrebant. **A**n ut sit in cūlibus
 bellis nec in uob mag q; reliqs omēs uincendi studio
 tenebam. **P**acis eq; tēp antoz fui s; tūc sero. **E**rat
 eis amēntis eis aacz uideres paces cogitare. **O**mīs inq;
 uincere uolebam. eis certe p̄capue qui in euz loaz uis
 ses ubi tibi p̄zeundus esset n̄ uasces. **Q**uamq; nūc ut
 res se h̄t non dubito qn hanc salutē anponas illi uic
 torie. **H**ec ego non dicēs **S**ubzono si aut uos constācie
 uic aut **C**esāre bñficij sū pemitēt. **N**ūc quēzoutrū ue
 stras iniurias an resp. psequāim. **S**i resp. quid de nra
 in ea cā p̄seuānaa rēpōndēbitis. **S**i uis. uide te nec
 tens. qui **C**esāres inimias uis natus fore pūctas eis
 ignouit sūis. **I**taq; non uideoz tibi in cā **A**lgary cē accu
 pitus diuz de facto eius dicēs. **Q**uid dixi ad unaz sūmas
 refēri uolo uel humanitatis ul' clemēcie ul' mīe tue. **C**is
Cesāz egi multas eq; tēp teaz dum te tenuit in foro rādo

patris q; p̄p adiutor

ad unaz sūmas humanitatis

Honorum tuorum certe nunquam hoc in. Ignoscat Iud exauit
 lapsus est non putant si nunquam post hac ad parentes
 sic agi solet ad iudices non fecit non cogitant falsi teste
 fictum anim. **Q**ue te **C**esar te facto ligant iudices esse quod
 in presidio fuerit quere taceo nec hoc quod colligo
 que fortasse ualerent aut apud iudicem legatus an bel
 lus profectus relictus in pace bello oppressus et in eo non
 acerbis fuit totis animo et studio tuis. **A**d iudices sic a
 gi solet. **S**ed ego ad parentes loquor. **G**rauit temere
 timor fecit penitet ad clementiam confugio delictum ueni
 am peto ut ignoscas oro. Si nemo impetrant iurga
 ut si plim tunc fecerit opes qui spem dedisti. **A**n ipan
 di legatio cum non sit aut in apud te locus sit eam pro
 altero deprecandi. **Q**uamquam neque in hac oratione spes est
 posita cause nec in eorum studiis qui a te pro **l**igario pe
 tunt tui necessarii. **A**udi eorum et cognoui quid maxime
 spectantes cum per aliquis salute multa laboraret cas
 apud te rogantibus gratiores esse quam multis nec te spec
 tate quam tuis esset necessarius is qui te oraret sed quam illi
 pro quo laboraret. **I**taque tribuisti quod tuis ita multa
 ut in esse beatiores illi uideantur interduz qui tua liberalita
 te fruuntur quam tuipe qui illis ita multa concedas. **S**ed
 antea tamen apud te ut dixi cas rogantibus uale plusquam
 preces ab hisque te moueri maxime quorum iustissimum
 uideas dolores impetendo. **I**n. **Q**ue **l**igario consuando
 multis tui quod gratis facies necessariis tuis. **S**ed hoc quod
 confidere quod soles. **P**ossis fortissimos uiros **S**abi
 nos tibi totisque agris **S**abinis flores **I**talie ac robu

ad parentem loq

ut in beatiores

rap. proponē. nosti optime hoīes. adiūte studio oīis.
 melioraz & dolozes huius. **I.** **B**racca de quo nō dubi
 to qn existimes lacrimas squalorēq; ipius & filij in
 tes. **Q**uid de frīb; dicaz. **N**oli **C**esar putare de unius ca
 pite nos agere. aut tres **A**gariz tibi retinendi sunt
 in ciuitate. aut tres ex ciuitate extirmandi. **Q**uoduis
 exilius. his ē optatus q̄ p̄cia. q̄ domus. q̄ dy penate.
 uno illo exulante. **S**i fine. si pie. si aīz doloz faciunt
 moueant te hōz lacime. moueat pietas. moueat g̃
 munitas. **V**aleat illa tua uox que uat. **E**c̄ cīz dicere
 audiebam nos omēs. adūsarios putāz nisi q nobis
 eēt. te omēs. q cont te non eēt. tuos. **D**ices ne ig̃
 hūc splendorēz omitti. hūc **B**reccoz domus. hūc
D. **M**arcuz. **G.** **C**esius. **A.** **C**orfiduz. hosce oēs eq̄tes
 romanos q. afflunt ueste mutata. nō soluz notos t̄
 ueruz & probatos uiros teaz fuisse. atq; his maxie
 misceb. m̄. & hos requirebam. & his non illi eas in
 zabant. **C**onfua g̃ tuis finos. ut q̄ admoduz cetera
 que a te octa sunt sic h̄c uerissimuz repeziat. **Q**uod si
 penitus prospicē possēs. concordiaz **A**garioz. oēs frēs
 teaz iudiceres fuisse. **A**n pot̄ quisq; dubitat qn si
O. **A**garus in **I**talia eē potuiss; in eadez snia futū
 fuerat. in q̄ frēs fuerūt. **Q**uis ē q hōz consensuz cō
 spirante. & pene conflatus. in hac prope equalitate
 supna nō nouerit. **Q**uisq; h̄c non sēnat. qd in
 futūz fuisse. q̄ ut hi frēs diuisas finias. fortunazq;
 sequerent. **V**oluntate g̃ teaz oēs fuerūt. tempesta
 te abreptus est unus. qui si cōsilio id fecisset. eēt

moueat te hōz lacime

confua tuis finos

corum similis quos tamen saluos esse uolueris. **S**ed uerit ad be-
llum dissenserit non a te solus uerum et a fratribus hi te
orant tamen. **E**rgo cum tuis omnibus negotiis interesset
memoria teneo qualis. **T**u agamus quod est uerbum
fuit erga te et dignitate tuam. **S**ed parum est me hoc me-
misse spero eam qui oblunsa michi soles. non inuiri-
as. quod hoc est animi et ingenii tui te aliquid de eius quod
officio cogitantes eam de alijs quibusdam quod est uerbum
miserentem recordari. **H**ic igitur quod cum michi erat aliud neque
hoc cum diuinabat non ut tu eius studiosus et bonus uirum
iudicares nunc a te simplex suis salutem petit quia am-
monitus huius officio cum utique his de rebus tres fratres op-
timos et integerrimos non solum tibi ipsos neque his tot ac-
talibus uiris neque nobis necessarijs sed eam recipere. contemna-
ueris. **F**ac igitur quod hoc nobilissimo et clarissimo. **C**
Concello restituito fecisti nunc in Curia nunc idem in foro
de optimis et hunc omni frequentiae probatissimis fratribus ut
coaccessisti illis Senatui sic de hunc populo cui uolunta-
tes carissimas semper habuisti. **E**t si ille dies tibi gloriosissi-
mus et populo romano gratissimus fuit noli obsecro du-
bitare. **S**ed et similes illi glorie laudes quod sepiissime que-
re. **N**ichil est enim tam populare quam bonitas. nulla de uir-
tutibus tuis plurimis nec admirabilior nec gratior mi-
sericordia est. **H**ocies cum ad teos nulla rebus accedunt quod
salutem hominibus amant. **N**ichil habet fortuna tua manus
quod ut possis. nec nam melius quod ut uelis conservare quam plu-
rimos. **L**ongiores orationes ea forsitan postulat tua et
nam breuior. **Q**uare cum utilius esse arbitror te ipsum quod

quod bonitas

hanc generat misericordia

aut me aut quemq̃ loq̃ teatiz sine iam faciāz m̃
te ipm̃ amonēdo. Nulli absenti salutem dēz p̃sen
tibz his te daturum. *Orazio cūscēz p̃ Deiano rege.*

Quam in omnibus causis grauioribz. *S.* Scīaz
uiaō dicendi cōmoueri soleāz uelxemenāz
q̃ iurētur, uel usus, uel etas mea postulare
tum in hac causā me multa p̃turbant, ut quantum
mea fides studiū michi affērat ad salutē regis *Deian*
defendēdaz tantūz faciūtatis timor detrahāt. *Primu*
dico pro capite, fortūisq̃ regis *Deiocari*, q̃ ipm̃, z si
non iniquū est in tuo dñz taxat periculo, in est ita mu
ficatūz regēz reūz capitis esse, ut ante h̃c tempus nō
sit audiuiz. *Deinde* eūz regēz, quēz ornare antea, cūto
cūz *Senatu* solebāz pro p̃petuis eūz in m̃az rempu.
meritis, nunc contra aduassimūz cūm, cogor defendē.
Accedit ut accusatōz alterius crudelitate, alius indigē
te p̃turbet. *Crueles* *Castores*, ne dicam sceleratūz z impū
qui nepos, auūz in dīscimen capitis adduxit. adolecen
aeq̃ sic tēzozes intulerit ei, cuius senectutēz tueri z tegē
debat, cōmendationēzq̃ incūnis etatis, ab impietate
z ab scelere diuerit. *Aut* suūz corruptūz p̃remijs ad
accusandūz dñz impulerit z a legatōz pedibz adduxe
rit. *Fugitū* aut dñz accusantis, z dñz absentes, z dñm
amīssimūz n̄rē reipū, cum l̃x uidebāz, non t̃az afflic
taz regīaz condiaones uidebāz, q̃ de fortūis cōibz exti
mescebat. *Nam* cūz more maiorē de seruio in dñz ne tō
mentis q̃dēz querēliat in quā q̃one dolor corāz uerā
uacēz possit ea. ab imito exortus est seruus, qui quē

in cauleo appellare non possit, euz accuset solutus. De-
tebat me. **6.** Cesar, eaz illud inuoluit, quod in auz pe-
nitus te recognoui, timē de fino. **Ac** eiz inquit ē, sed
tua sapientia sit equissimus. **N**am dicere de facinore
apud ipm, contra cuius uitaz, consiliuz facinoris misse
arguare, cum per se ipm confiteres, graue est. **N**emo
eniz fere ē, qui sui periculi iudex, non sibi, s; equore
q; reo prebeat. **S**ed tua Cesar, prestans, singularisq;
natura, hunc michi metuz minuit. **N**on eniz tam
timeo, quid tu de rege deiocaro, q; intelligo, quid de te
certos uelis indicaz. **A**d uero eaz ipius insolentia
loq; q; tantaz causaz, quanta nulla umq; in discip-
tatione uersata est, dico in ora domesticos parietes, di-
co ex conuentuz, z eam frequenzaz, in qua ornatore
stidia nra solent, in tuis oculis, in tuo ore, uultuq;
acquiesco, te unus intueor, ad te unus ois spectat oro.
que michi ad spes obtinende ueritatis grauissima
sunt, ad motuz ai z ad omēs impetuz dicendi, contē-
donesq; leuioza. **H**anc. **6.** Cesar, cū si in foro dicēs
cōtes audiente, z discipulante te, quantaz in alacritate
ppli romani concursus afferret. **Q**uis eiz cuius ei
regi non faueret, cuius omēs etates, in ppli romani
bellis consumptaz esse meminisset. **S**pectares Cu-
riaz, intueres forum, celus deniq; testaret euz, sic ai
z deoz immortaliz, z ppli romani, z senatus bñficio
in regem deiocarus recordaret, nullo in michi deesse
posset oro. **Q**ue augustioza parietes faciunt, acco
q; maxime cause debilitatur loco tuus est. **C**esar, q

pro multis sepe dixisti. **Q**uid in nunc ai sit ad te ipz
 referre, quo facilius tuz eqtas tua, tuz audiendi dili
 gencia minuat hanc perturbationes meas. **S**ed an
 qd de accusatione dico, de accusatoz spe pauca dicaz.
 qui tuz uideant, neq ingemio neq usu atq exata
 aione rez ualere, tn ad hanc causam non sine aliq
 spe, et cogitatione uenerunt. **I**raniz te **D**iocaro regi
 fuisse, non erat nescy. affectus illuz quibusdaz inco
 modis, et detrimetis pp offensiones ai tui memine
 zant, teq, auz huic uatuz, tuz sibi amicus ee agno
 uerant, quodq apud ipm te de tuo periculo diceret
 fore putabant, ut in exulcerato facile fictus cimen
 infideret. **Q**uaz ob rez hoc nos pmuz metu **C**esar p
 fiaz, et constancia, et clemencia, tuaz libera, ne resi
 dere ptez ullaz in te iracundie suspicem. **P**er de riaz
 tuaz te oro, quam regi **D**iocaro, hospes, hospitum por
 rexisti. **I**staz in quaz de riaz, non taz bellis, neq in pre
 liis, qd in promissis et fide firmiores. **S**i illius domui
 uirze, tu uetus hospiciuz renouare uoluisti. **D**e cui
 dy penates acceperunt. **D**e amiaz, te placatuz **D**io
 cari regis, are, fda q uiderunt. **C**um facile exorari
Cesar, tuz semel exorari soles. **N**emo umq te pla
 cuit inimicus, qui ullas in te resedisse simultatis
 reliquias senserit. qd qd au sunt audite auz **D**iocaro
 quezele tue. **N**umq illuz tu accusauisti ut hostes,
 is ut amiaz officio paruz finatuz, qd propensior, i
Sn. **P**ompey amiaz fuisse, qd tuaz, au tn ipi rei
 ueniaz te daturuz fuisse dicebas. Si cum auxilia po

perio ul' si ea.az filius misisset ipse excusatione etatis sue
usque fuisset. Ita cum maximis cum rebus liberes ipse
nas minime culpas relinquebat ita quod non solum
in eis non aduocasti sed omni metu liberasti. ho
spites agnouisti. regem reliquisti. Neque cum ille odio
tui progressus est sed errore commotus elapsus est. Is rex quem
Senatus hic nomine semper honorificentissimo appella
uisset quod illius ordines ab adolescentia grauissimum
sacrumque duxisset usque rebus est perturbatus hoc
longinquus et alienigena quibus nos in media re pu
nica semper uersati. Cum audiret Senatus consen
sientis auctoritate arma sumpta esse a Consulibus populoque
romano. tri. pl. nouis imperatoribus re pu. defenden
dis uitas mouebat animo et uir huic impio amissum
de salute populi romani extimescebat in quibus etiam suam
esse inclusas uidebat. In summo tamen timore quiescendus
ut sibi esset arbitrarius est ut audiuit Consules ex italia
profugisse omnesque consulares. Sic cum cunctis abacti
tunc cum Senatum totam Italiam effusas. Talibus
cum nunquam et rumoribus patebat ad orientem uia nulla
ueri nunquam subsequerantur. nichil ille de conditionibus
nichil de studio concordie et pacis nichil de conspiratio
ne audiebat et tunc hominum contra dignitates tuas. Quod
cum ita essent tamen usque eo se tenuit quoad a. G. pom
perio. ad eius legati licet uenerunt. Ignosce ignosce
Cesar si eius tui uiri auctoritas Rex deiocarus cessit.
quem nos omnes secuti sumus. in quem cum di. atque ho
mines omnia ornamenta congerissent tum tu ipse plu

ma & maxima. **N**ec cū si tue res geste cetero laudib'
 obscuritates obtulerūt iocato. **S**n. pompey memoria
 amissim. **Q**uantis nom illius fuit quante opes quāta
 in omi genere belloꝝ gloria quāta honores populi.
 quāta tui quis ignorat. **A**nto ille superiores meruit
 gloria quāto tu in omibꝫ prestasti. **I**taqꝫ. **S**n. pom
 pey bella uictorias triumphos consulatus admirantes
 numerabam tuos enūare non possumus. **A**d eum
 ig' **L**ex **D**iocarius uenit hoc misero & fatali bello quē
 inter uisus hostibꝫ bellisqꝫ adiunxerat. **Q**uo tū erat
 nō hospicio solus uerū eadē familiaritate communis.
Et uenit ul' rogatus ut amicus ul' accessitus ut socius
 ul' euocatus ut is q' senatum parere didicisset. **P**ostre
 mo uenit ad fugientes non ut insequentes idē ad
 periculi non ad uictorie societates. **I**taqꝫ **p**harzalico
 plo facto a **p**ompeio discessit spes infinitas psequi
 noluit ul' officio siqꝫ debuerat ul' ceteri siqꝫ nescerat
 satisfactum ēē duxit. **D**omus se contulit. itqꝫ alexand'
 nus bellus gerente ualitantibꝫ tuis paruit. **I**lle exera
 tus. **S**n. domus amplissimi uiri fuis uctis & copus
 sustentauit. **I**lle **p**lexus ad eius quē tu ex cūbꝫ fid'
 lissimus omibꝫ elegisti pecunias misit. **I**lle itē tercio
 actionibꝫ factis pecunias dedit quā in bello uteremini.
Ille corpus suū periculo obiecit itaqꝫ in aas con
 tra **p**harzaces fuit. tūqꝫ hostes duxit ēē tuus. **Q**ue
 qꝫ a te in campem accepta sunt **C**esar ut amplissi
 mo regis honore & noie affectus. **I**s ig' non modo a
 te periculo liberatus s; eadē amplissimo honore ornat'.

Arguit te commissum interficere uoluisse. Quod tu in
si cum furiosissimus iudicas profecto supplicari nō
potes. **N**ec enim omittas cuius tanti sceleris fuit, in
conspectu deorū penatibus mirari hospites cuius tunc
oportunitatis omniū gentiū, atq; omnis memorie
clarissimū lūm extinguere cuius, tante ferocitati
uatores orbis terrarū, non extimescūt, cuius tūc ihu
mam atq; ingratū ai, a quo **R**ex appellatus ē, in
co tyrannus inueniri ut hec omittas, cuius tantū fi
rois fuit, omnes reges, quorū multa essent finiti
mi, omnes socios omnes liberos populos omēs
provincias omnia deniq; omniū arma, contra te unū
exatare qm ille modo cum regno cum coniuge cum
clarissimo filio distractus ē, tanto scelere nō in p
fecto, s; etiam cogitato. **A**t credo, hec homo in cōsul
tus et temerarius non inerat. Quis confideratior
illo? Quis prudentior? qm hūc loco **D**iocetius, non
tam ingenio, et prudentia qm fide et religione uite dese
rendus puto. **N**ota est tibi, hominis probitas. **S**. **C**e
sar, nota mores, nota constantia. **C**ui porro qui in
ppli romani nom auduit **D**iocetii integritas gra
uitas uirtus, fides, non audita est. **Q**uid g. facinus
nec in hoīes imprudentes cadet pp metus presentis
erai, nec in facinorosos, nisi esset idem amentissus.
Io uos et a iure optimo et ab homine minime stulto
cogitatus ēē confingatis atq; non in non credibilē
s; suspicose qdē. **C**um inq; in **C**astellis **D**uceris
uenisset et conuius regis hospitis an diuerstiles lo

cuius erat quidam in quo erant ea composita quibus
 te **R**ex numerare constituerat. huc te e balneo pulq
 te accumberes ducere uolebas. **S**unt eis armati ut te
 interficerent in corpore loco collocati. **I**n enim, in causa
 cui **R**egem fugitiuus dñs seruus accuset. **E**go me
heracle, **C**esar, unao, cum e ad me isti causa delicta
philippus medicus suus regis qui, cum legatus
 missus esset ab isto adolescente et corruptus hac su
 spiraone sum pulsus. **M**edicus indicat subornant
 fingere. **v**z. aliquod cum uenem, et si a ueritate lon
 ge, in a consuetudine criminandi non multum res
 abhorrebat. **Q**uid aut medicus: nichil de ueneno.
At id fieri potuit, primus occultus in potione ut in
 alio deinde etiam impuniis sit, quod cum esset factus
 negari potuit. **S**i palam te intemisset, omnis se gen
 tium non solum odia sed etiam arma conuerteret. Si ue
 neno, num **J**ouis illius hospitalis numquam celare po
 tuisset, homines fortasse potuisset. **Q**uid igitur et occult
 tus conari et efficere cautus potuit. **I**o tibi et medico
 callido et seruo, ut putabat fidei, non credidit dārm
 de ferro de insidiis celare te noluit. atque festine cum
 intererit. **S**ua te inquit que sepe fortuna seruauit. ne
 gauisti, cum te inspicere uellet tuis? quid postea? **I**n de
 locutus **R**ex illo tempore non perfecta re continuo dimisit
 exercitum. nullus erat alius insidiandi locus. **A**t
 eodem te cum cenauisses rediurus dixeris, itaque fe
 cisti. **U**nam horam aut duas, eodem loco armatos aut
 collocati fuerant retinere magnus fuit. **C**um in commu

mo cōmunit atq; iocunde fuisset, tūc illuc isti ut dixe-
ras. quo mīlato **Deiocariū** tales exgate cognouisti
qualis rex actualis in **Publiū Africanū** fuit. **Cui**
magnificentissima dona ut scriptis legimus usq;
ad **Numanā** misit, ex **Asia**. que **p. Africanus** spec-
tante exequi accepit. Quod cum presens **Deiocari**
et regio animo et more fecisset, tum in cubiculum de-
cessisti. **Obscuro** **Cesar** repetit illius ip̄is memo-
riam pene an̄ oculos illum dies uultus hōis te intui-
entis atq; admirantis recordare, numq; nepida
ad, numq; tumultis, nūq; nisi moderate nisi q̄te
nisi ex hominis grauiissimi et sc̄ssimi disciplina. Qd̄
iḡ causē exagitari pot̄. cur te locus uoluerit celatus
uoluerit occidere. In posteris inq; dies distulit, atq;
ut in castellis diceris uentis eet ibi cogitata p̄fici.
Non uideo cū loci mutandi s̄ acta res criminose ē.
Cum inq; uenire te post cenā uelle dixisses in bal-
neis te ducere cepunt, ibi eis erant insidie. At te ca-
des tua fortuna seruauit in cubidm ut te malle dixi-
sti. **Di** te p̄dant fugitiue ita non in neq; et improbus
s̄ fatuus et amens es. Quid ille signa enei in insidijs
posuerat que e balneo in cubidm transseā non possēt.
habet annua insidiar. **Nich** enī dixit amplius. **hō**
inq; eras cōfatus. Quid m̄ ita ille clemens erat ut ei
quies cōfatus tanta sceleris habebat a se dimitteret
Romas eaz mitteret. ubi et inimicissimus sc̄ret ee
nepotes et **G. Cesares**. **Cum** fecisset insidias presertim
cum eis unus esset qui posset de absente se uindicare.

Et fr̃es meos inq̃t, qui erant cons̃aj, in uincula comec̃.
 Cum ig̃^r eos uinciret, quos secum h̃ebat, te solutus Ro-
 mas mittebat, qui eadez fac̃es, que illos fac̃e d̃ias. +
 Reliqua pars accusaōis duplex fuit. Vna reges in
 speculis fuisse semp, cum a te animo eēt alieno. Alte-
 ra exaltatus contra te magnus comperasse. De exera-
 tu dicam breuiter ut cetera. Numq̃ eas copias Rex
 Diocarius h̃uit, quibz inferre arma p̃plo Romano possz,
 sz quibz fines suos ab exarsionibz et latronibz hosti-
 bz tueretur, et imperatoribz ñris auxilia mitteret. At
 misit ad nescio quez Scallus, sz eos quos misit, quia
 ille noluerūt in uincula comeat. Non credo, quod ue-
 ri simile non sit, aut non habuisse reges, quos mitte-
 ret, aut eos, qui missi essent, non paruiss̃e, aut qui
 dicto audientes, in tanta re nō fuissent, eos uinctos
 potius q̃ necatos. Sz cum ad Scallus istuz mittebat
 utruz cām illaz uictaz eē nesciebat. an Scallus istuz
 magnus h̃uīez putabat. Quem profecto, is q̃ optimū
 uros homines nouit, ul̃ quia noscet, ul̃ qz non possz
 ul̃ si noscet, contempneret. Addit etiaz illud, equites
 non optimos misisse ueteres. Credo, Cesar, nich ad-
 tūz equitatus, sz misit ex his, quos habebat electos.
 At etiaz nescio quez ex eo numero suum iudicatus.
 non arbitroz, non audiū, sz in eo si accidisset, culpaz
 regis nullam fuisse arbitraret. Alieno aut a te aīo
 fuit. qz sperant credo, difficiles tibi Alexandrie fore
 exitus, p̃p regionibz ñis et fluminibz. At eo t̃p̃e ip̃o pe-
 cuniaz dedit, exeratuz aluit, ei quez Asia prefecerat, i

nulla re defuit. **T**ibi victori non solum ad hospitium
sed ad periculum eam, atque ad aqem presto fuit. Secu-
tus est bellus africanus, graves de te rumores sparsi, qui
etiam furiosius illius **C**ecilius exacerbat. Quo tum
Rex animo, erga te fuit, qui accionatus sit, et se, et filium
suum, expoliare maluerit, quam qui pecunias per non sub-
ministraret. At eo inquit tempore, ipse **N**icias, **C**ephelinusque
mittebat, qui rumores africanos exaperent, et cele-
riter ad se deferrent. Itaque cum esset cinnabati domi-
cus, naufragio perisset, te in castello araisederi, de
dominio dixit grecus uersus, eadem sane sententia, in he-
braea, quae nos habemus latinis. **D**ixerunt amica, dum
inimica una intercedunt. Quod ille si esset inimicus
simus tibi, numquam tamen dixisset. Ipse autem mansuetus
uersus inanis. Quis autem dominus poterat esse ami-
cus, qui tibi esset inimicus. porro inimicus aut esset.
a quo, cum nichil interfecta belli lege potuisset regem,
et se, et filium suum constitutos esse, misisset. Quid
deinde furascer? quo progreditur? **A**t **D**iocarus deli-
tum hac leticia, uno se obligauisse, in conuinoque
nudus saltauisse. Que aux huic fugiuo potest sa-
tis supplicij afferre? **D**iocarus saltantes quisque, aut
ebrius uidit unquam? **C**omunes sunt in illo regie uir-
tutes, quod te **C**esar ignorare non arbitror, sed praecipue
singularis, et admiranda frugalitas. Et si hoc uerbo
sares laudari reges non solere, frugi homines diu non
multum habet laudis in regem fortem, iustum, se-
uerum, graues, magnanimus largum beneficium

liberales. **H**ec sunt regie laudes. illa primata est. ut uo-
 let quisq; accipiat. **E**go tñ fugacitates. i. modestiam
 tñandaz. uirtutes maximas uideo. **H**ec in illo ē ab in-
 cunte cūte. tñz a cuncta Asia. tum a magistratib; lega-
 tisq; mris. tum ab eqtibus Romais. qui in Asia negoa-
 ti sunt pspēta. z cognita. multis q̄ez ille gradibus
 officioz. erga rem publicaz nrām. ad hoc regendum
 nom̄ ascendit. **S**z tñ. quicq; a bellis ppli romani
 cum hominib; nr̄is consuetudines uingebat.
 ut non solus tetiarolēs nobil; s; eaaz optimus pat̄
 familias. diligentissimus agricola z pecorarius h̄ret.
Quig; adolescens. non diu tanta gloria peditis. in-
 chūmāq; nisi seuerissime z grauissime fecerit. is. ca-
 estimacione eaq; etate saltauit. **I**mitari castor p̄uūz
 auiūmores. disciplinazq; debebas. q̄ optimo. z claris-
 simo uiro. fugitum ore maledicere. q̄ si saltatores
 auiūz habuisses. neq; eis uiruz. unde pudoris. pudia
 neq; exempla peterent. tam hoc maledictū nomen. in
 illaz etates **con**ferret. **Q**uibus ille studiis ab inuē-
 te etate se imbuerat. non saltandi. s; bñ ut armis.
 sint op̄ime ut equis uterēt. cā tñ illuz cuncta iam
 exactas etate defecerant. **I**taq; deiozarum. amplu-
 res in equis sustulissent. q̄ h̄ere in eo senex possēt
 am̄zari solebamus. **H**ic uō adolescens. q̄ melius in-
 tiliaz miles. q̄ in Grecia. cōmilito fuit. cum illo
 nō cūm equitaret. cum suis relectis equitib; quoz
 una eis eo ad Pompeiū patre miserat. quos conar-
 sis facere solebat. q̄ se uitate. q̄ ostentare. q̄ nr̄m

in illa causa studio et cupiditate concenteret. **C**uius uero ex
atu amisso. **E**go qui prius semper actor fui post pharisa
licus aut preliis, si uisus fuisset armos non ponendo
et si abiectio hunc ad meam auctoritatem non potui
adducere, quod et ipse habebat studio illius belli et patri
satisfaciendum arbitrabatur. **F**elix ista domus, que non
impunitatem solum accepta sit, sed etiam accusandi licen
tiam. **C**alamitosus **D**iocetianus, qui et ab eo, qui in eius
castris fuit et non modo apud te, sed etiam a suis accu
satur. **V**os uestra secunda fortuna. **C**ustos non pote
stis, sine propinquo calamitate esse contenti. **S**unt
sine immundicie, que esse non debebant. **R**ex enim **D**
iocetianus nostram familiam abiectas et obscuras, et tene
bris in lucem uocauit. **Q**uis tuus **p**recipue, quod esset quod
cuius esset gener, audiuit. **S**ed quoniam in grate et impie et
necessitatis non repudiatis, tamen immundicias bonis
more gerere poteratis, non fido crimine infectari non
expetere uitam, non capiti accersere. **E**sto, concedat.
huc quod acerbatis, et odij magnitudo, adeo ne ut omnia
uite, salutis quod uos, atque etiam humanitatis iura uolent
tur. **S**eruius sollicitare uerbis spe promissis quod corru
pere, adducere domus, contra omnes armare, hoc est non
um propinquo, sed omnibus familiis nefarium bellum
mouere. **N**am si ista corruptela, seruius non modo i
punita fuerit, sed etiam a tanta auctoritate approbata,
nulli patietes nostram salutem, nulle leges nulla iura
custodient. **N**bi enim id, quod minus est, atque nostrum
impune, euolare potest, contra quod uos pugnare, fit i

dominatu feruitus, et in feruitute donatus. **Q**uam
 o mores. **S**en. Domitius ille, quem nos pueri consen
 sores, pontifices maximus uideamus, ait. **Jr. pl. 49.**
Scantius primapex ciuitatis, in iudiciis populi uocatus
 fuit. **S**canti quoque seruus clam ad eum domus uenisset, et
 et crimina in domo delatatus, se esse dixisset, prendi ho
 mines iussit ad Scantius quoque de qua. **N**ite quid intus sit.
 et si inique Castores, cum domo confere. **S**ed tamen inimi
 co seruus remisit tu ab auro adduxisti, ille in corruptum
 audire noluit tu corruptisti, ille adiutores seruus con
 tra domum reputauit, tu etiam accusatores adhibuisti.
At semel est corruptus iste a nobis. **N**onne cum esset
 punitus et cum tecum fuisset refugit ad legatos. **N**o
 ne ad hunc. **S**en. Domitius uenit. **N**onne audiente ho
 ut ferunt **S**ulpicio clarissimo uiro qui cum casu apud
 Domitium cenabat et hoc **A**to **T**orquato optimo adole
 scente se a te corruptus tuis promissis in fraudem esse
 impulsus confessus est. **Q**ue est ista tam impotens
 tam auaritia, tam immoderata inhumanitas. **I**oaze in
 hanc urbem uenisti ut huius urbis uia et exempla
 corrumperes, domestica quoque inamitate meae ciuitatis in
 nates. **A**t quoque acute collecta crimina. **C**lestinus inquit
 eius enim hominis nomine optimi uiri nec tibi ignoti ma
 ledicebat tibi. **A**d **R**egem inquit scribere solebat te in in
 iuria esse tyrannus existimari. **S**tantia inter reges in
 te ergo res posita animos hominum uelamentis offensos
 plaudere non solere. **N**onne intelligis **C**esar ex urbibus
 maluolorum funicularis hec ab istis est collecta. **C**lesta

nus. tyrannus **C**esares scriberet. **S**ultorum enim capi
ta cuius uiderat multos uisui **C**esaris uexatos uē
bezatos, necatos multas afflictas, et chersas como
armatis militibus repletis foribus: que semper in ciuili
uictoria sensimus. ea te uictore non uidimus. **S**oli
es inquit **C**esar, cuius in uictoria uictoria tua cecidit.
nemo nisi armatus. **E**t quoniam uos liberi, in summa publi
cā libtate nati, non in, non tyrannus, sed clem
tissimus in uictoria duamus, is blasphemio. quiuit in
regno, tyrannus uideri potest. **N**am de statua que qua
ritur, una prestat, cuius tunc multas uideat. **V**alde et
miserandum est eis statu, cuius trophæis non inui
demus. **N**am si locus affert inuidiam nullus est
locus ad statuas quæ uisus clarior. **D**e plausu aut
quid respondeam: qui nec desideratus umquam a te ē
et non numquam obstupescas hominibus, ipsa admiratione
compressus est, et fortasse eo premissus, quoniam nichil
uulgare te dignum uideri potest. **S**ed a me aliquid
prestatum si aliquid ad extremum causæ resuatum.
Ido aut aliquid est te ut plane de iocaro reuolueretur
oro mea. **N**on enim iam metuo, ne illi tu si censeas
Illud uereor, ne tibi illum si censeas aliquid suspicet.
Quod abest longissime, michi a te **C**esar. **Q**uod a
retineat pro te meum, non quod amiserit, neque se a te
multatus arbitrat. **S**ed cum existimares, multis
tibi multa esse tribuenda, quominus assequi mal
tera parte inuisset, eas sumere non recusauit. **S**i
enim si **A**ntiochus magnus ille rex. **I**ste, cum pē

q̄. 1. **S**apienter ~~de~~ iunctus tamotenus regnare iuss^{us}
 est. omēs q̄ hanc **A**siā que ē nunc nra prouincia
 amississet dicere ē solitus benigne sibi a p̄plo roma
 no cē sciri q̄ nimis magna p̄uacuatione libat^{us}
 in p̄diis regni terminis uteret. **P**otest multo facili^{us}
 hoc se de iocundis consolari. **I**lle ciz furoris multat^{us}
 sustinuerat hic erroris. **O**mnia tu de iocaro **C**esar t^u
 buisti cum ē ipi et filio nom regis concessisti. **H**oc
 noie retento atq̄ fuato nullū bñficiū ppli roma
 ni nullū iudiciū de **S**enatus consilio inimicis
 putat. **M**agno aio et creato est nec unq̄ succubet
 inimias ne fortune q̄as. **M**ulta se arbitrat^{us} et pe
 pisse an factis et hē in aio atq̄ uirtute que nullo
 modo possit amittere. **Q**ue ciz fortuna aut quis
 casus aut que tanta possit iniuria omniū impato
 et de iocaro de iocaro. **A**b omibz ē emz is ornatus qui
 postea q̄ in castis cē potuit qui etates in asia in Ca
 padoa **P**onto **G**ilia **S**iria bella gesserunt. **S**enat^{us}
 uo iudicia de illo taz multa tamq̄ honorifica que
 puplias ppli romani lris monumentisq̄ consignata
 sunt que unq̄ uetustas obzuet^{ur} aut que tanta
 delebit obliuio. **Q**uid de uirtute eius dicam de ma
 gnitudine ai grauitate constancia que omēs de
 ti atq̄ sapientes sūma q̄as eaz bona sola cē dire
 runt. **H**is q̄ non in ad bñ s̄ eaz ad bñ uiuendū
 contentas cē uirtutes. **H**ec ille reputans et dies noc
 tes q̄ cogitans non in tibi non succenset esset ei
 ei non solum ingratus sed et amens ueruz omēs

tranquillitates et quietes senectutis refert acceptas clem
entiae tue. Quo quod a. i. o. cum a. n. i. a. fuit tui non dubita qu
tuis lris quare exemplis legi quas ad eius **Verac**
ne hunc **U**el. amio dedisti se magis et crevit ab oia
solitudine abstraxerit. **I**ubet eis cum bñ sperare et bo
no esse animo, quod scio te non fuisse scilicet solere.
Ad eum huiusmodi fere uerb. ad me te scriberet, meque tuis
lris bñ sperare non fuisse esse iussit. **A**labo equos
Regis deoari cā quo fuit in amica a. r. p. conalia
uit. hospicius uoluntas utique conuicit familiarita
tem consuetudo acuit sumas non necessitudines
magna eius officia in me et exauius meus effecerunt.
Sed cum de illo labo tui de multis amplissimis uiri
quibus semel ignotus a te esse oportet. nec tui bñficia
indubius uocari nec heret in a. i. s. h. o. i. u. s. solitudi
nes sempiternas, nec acipe ut quisque te timere in apiat
cor qui sunt semel a te libati timore. **N**on deo **C**e
sar, quod fieri solet in tantis periculis temptare quo
nāz modo dicendo mīz tūz comoueri possim. nich
opus ē. **A**c cūzere solet ipi supplicabz et calamitosi
nullius orōne euocata. **P**ropono tibi duos reges
et id a. i. o. contemplare quod oculis non potes habere
profecto id mīe quod iracundie denegasti. **A**dulta
sunt monimenta clementiae tue, s. i. maxime eoz in cō
luminantes quibus salutem dedisti. **Q**ue si imprimatis
gliosi sunt, multo magis commemorabunt in regib.
Semp regius nom in hac ciuitate scilicet fuit, scio
et uō regius et amicos scilicet fassimus, quod nom in rege

131

ne amitterent te uictorem tuum uerunt. **R**ecentius uero est
a te confirmatus posteris eam suam tradituros esse
confidunt. **C**orpora sua pro salute regum suorum uel
legati regum tradunt. **H**erzas et **B**lesamius et **A**nti
gronus tibi nobisque omnibus iam diu noti eademque
fide et uirtute reor. **V**olans qui nuper cum **H**er
za legatus est ad te missus tum regum amissim
tum tibi eam ut spero roborat. **S**equere de **B**les
mio non quod aliquis ad regem contra dignitates su
as scripserit **H**erzas quod cum omnes suscipit et in
minibus illis pro **R**ege se supponit reus memori
as tuas imploreat quia plurimum uales. **N**egat inquit
se a te in **D**ioecia reuarchia pede decessisse in pri
mis finibus tibi prelo se fuisse dicit usque ad ultimum
prosecutus fuisse cum e balneo exisset tunc se fu
isse cum illa insperasset munera cenatus cum in cu
biculo recubasset eademque assiduitates sibi te in
buisset postmodum. **Q**uam ob res siquid eorum que ob
iecta sunt cogitatus sit non recusat quoniam suus fa
cius indices. **Q**uod circa. **S**. **C**esar uelim existime
hodie tua die sententiam tuam aut cum summo
decore miserrimas pestes importaturas esse regibus
aut incolumes famam cum salute. **Q**uorum alterum
optare illorum crudelitatis est alium confutare clemen
tie tue. **E**xpliat liber totius. **D**eo. **G**ras. **A**men.

Maria Tully Ciceronis oratorum principis oratione
apud Cæsarem edita explicante fecit Amen. :

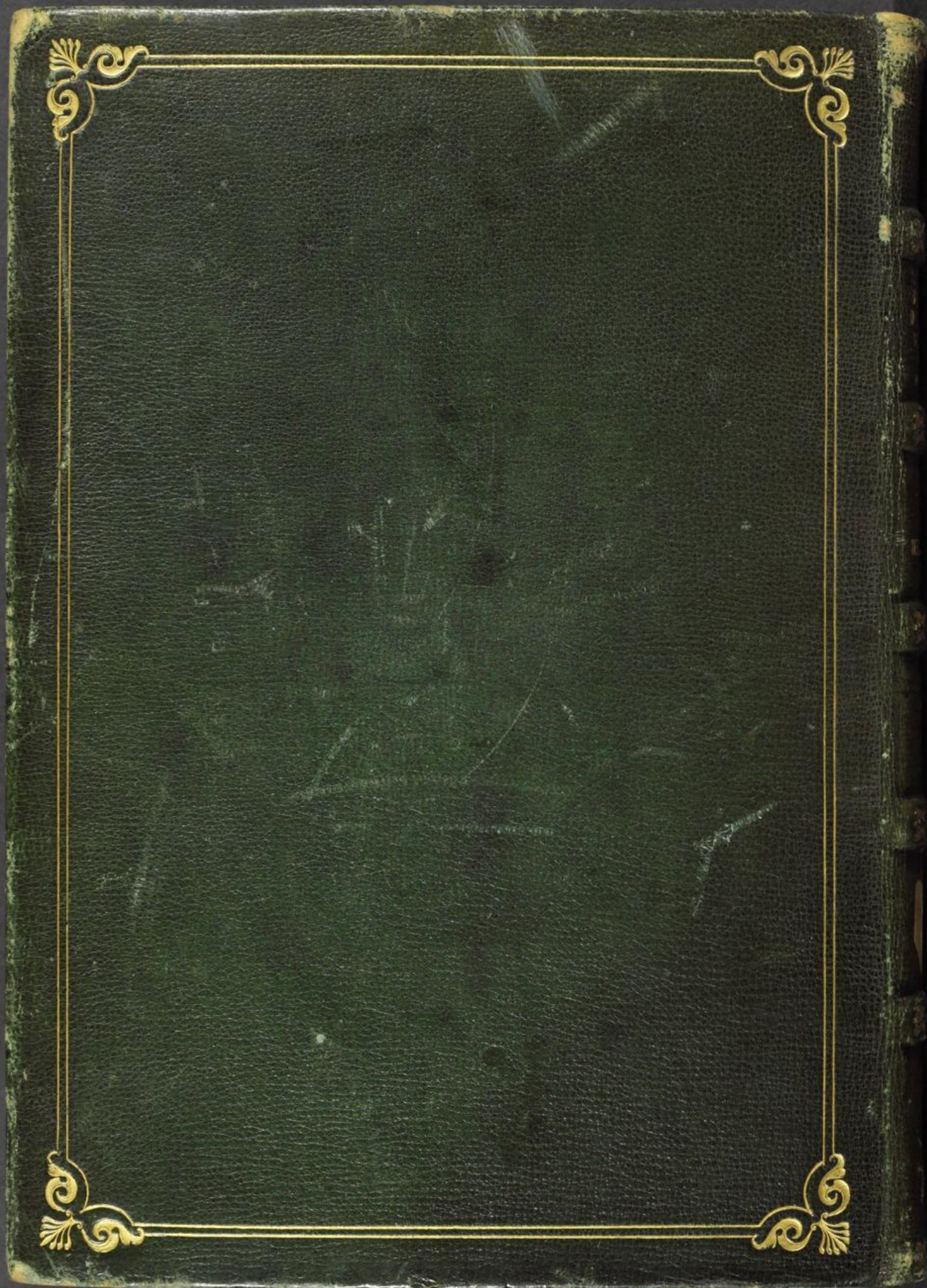
Handwritten text in a cursive script, likely a signature or a name, written in brown ink on aged paper.

6/9-2

9/10 - £6.6.0

(565)

148 431

CICERO
DE OFFICIIS
DE SENECTUTE
DE AMICITIA
PARADOXA
ORATIONES

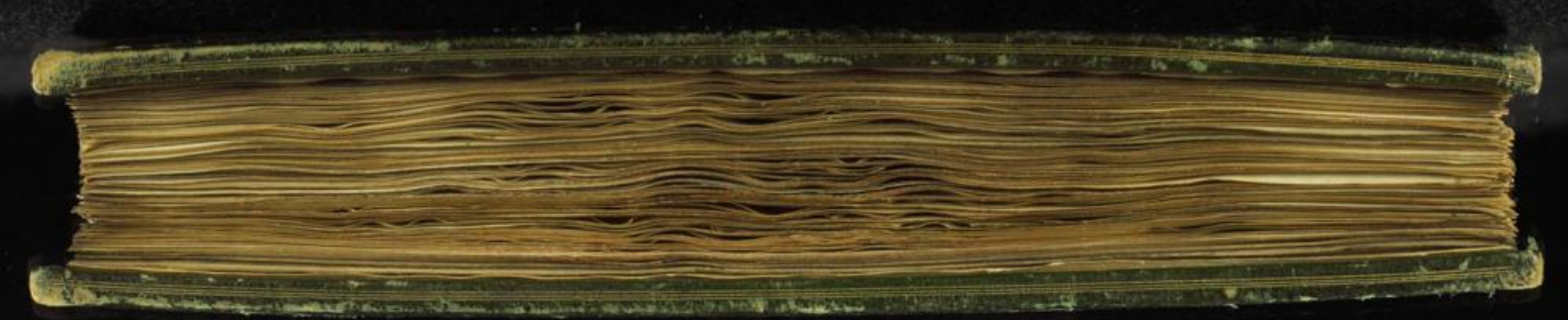
CODEx
MEMBRANACEVS

Handschr

62^a =

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK
GIESSEN

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK
GIESSEN

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK
GIESSEN

Colour & Grey Control Chart

Danes
Picta

Blue

Cyan

Green

Yellow

Red

Magenta

White

Grey 1

Grey 2

Grey 3

Grey 4

Black

